

Humana

Inbjudan till förvärv av aktier i Humana AB

JOINT GLOBAL COORDINATORS OCH JOINT BOOKRUNNERS

JOINT BOOKRUNNERS

VIKTIG INFORMATION

Information till investerare

För definitioner och innebörden av vissa begrepp som används i prospektet, se "Vissa definitioner".

Detta prospekt ("Prospektet") har upprättats i både en svenskspråkig och en engelskspråkig version. Den engelska versionen innehåller vissa delar särskilt riktade till investerare utanför Sverige, vilka inte är inkluderade i den svenska versionen. I händelse av att versionerna, utöver nämnda information, inte överensstämmer ska den svenska versionen äga företräde. Den svenskspråkiga versionen av detta Prospekt har godkänts och registrerats av Finansinspektionen i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 25 och 26 §§ lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Godkännandet och registreringen innebär inte att Finansinspektionen garanterar att sakuppgifterna är riktiga eller fullständiga.

För Prospektet och erbjudandet enligt Prospektet gäller svensk rätt. Tvist med anledning av detta Prospekt, erbjudandet och därmed sammanhängande rättsförhållanden ska avgöras av svensk domstol exklusivt.

Distribution av detta Prospekt och deltagande i erbjudandet enligt detta Prospekt är i vissa jurisdiktioner föremål för restriktioner i lag och andra regler. Humana AB, ("Bolaget" eller "Humana"), Air Syndication S.C.A (ett bolag som är registrerat i Luxemburg med registreringsnummer B 133.432 och adress 52–54 Avenue du X Septembre, L-2550, Luxembourg och helägt av fonder som rådgavs eller förvaltas av Argan Capital Advisors LLP) ("Argan Capital"), någon av de andra Säljande Aktieägarna eller Managers har inte vidtagit och kommer inte att vidta några åtgärder för att tillåta ett erbjudande till allmänheten i några andra jurisdiktioner än Sverige. Erbjudandet riktar sig inte till personer med hemvist i USA, Kanada, Hongkong, Japan, Australien, Nya Zeeland, Sydafrika, Singapore eller i någon annan jurisdiktion där deltagande skulle kräva ytterligare prospekt, registrering eller andra åtgärder än de som följer av svensk rätt. Prospektet, anmälningssedeln och andra handlingar avseende erbjudandet får följaktligen inte distribueras i eller till nämnda länder respektive något annat land eller någon annan jurisdiktion där distribution eller erbjudandet enligt detta Prospekt kräver sådana åtgärder eller annars strider mot tillämpliga regler. Förvärv av aktier i strid med ovanstående begränsningar kan vara ogiltigt. Personer som mottar exemplar av detta Prospekt måste informera sig om och följa sådana restriktioner. Åtgärder i strid med restriktionerna kan utgöra brott mot tillämplig värdepapperslagstiftning.

En investering i värdepapper är förenad med vissa risker (se avsnittet "Riskfaktorer"). När investerare fattar ett investeringsbeslut måste de förlita sig på sin egen bedömning av Humana och erbjudandet enligt detta Prospekt, inklusive föreliggande sakförhållanden och risker. Inför ett investeringsbeslut bör potentiella investerare anläta sina egna professionella rådgivare samt noga utvärdera och överväga investeringsbeslutet. Investerare får endast förlita sig på informationen i detta Prospekt samt eventuella tillägg till detta Prospekt. Ingen person är behörig att lämna någon annan information eller göra några andra uttalanden än de som finns i detta Prospekt. Om så ändå sker ska sådan information eller sådana uttalanden inte anses ha godkänts av Humana, Argan Capital eller Managers och ingen av dem ansvarar för sådan information eller sådana uttalanden. Varken offentliggörandet eller distribution av detta Prospekt, eller några transaktioner som genomförs med anledning av erbjudandet, ska anses innebära att informationen i detta Prospekt är korrekt och gällande vid någon annan tidpunkt än per dagen för dess offentliggörande eller att det inte har förekommit någon förändring i Humanas verksamhet efter nämnda dag. Om det sker väsentliga förändringar av informationen i Prospektet kommer sådana förändringar att offentliggöras enligt bestämmelserna om tillägg till prospekt i lagen om handel med finansiella instrument.

Som ett villkor för att få förvärva aktier enligt erbjudandet i detta Prospekt kommer varje person som anmäler förvärv av aktier i Humana att anses ha lämnat eller, i vissa fall, bli ombedd att lämna, vissa utfästelser och garantier som Humana, Argan Capital och Managers kommer att förlita sig på. Humana, Argan Capital och Managers förbehåller sig rätten att annullera anmälan om förvärv av aktier som de anser kan innebära en överträdelse eller ett åsidosättande av lagar, regler eller föreskrifter i någon jurisdiktion.

Information till investerare i USA

Aktierna i Humana har inte registrerats och kommer inte att registreras enligt United States Securities Act från 1933 i dess nuvarande lydelse ("Securities Act") eller värdepapperslagstiftningen i någon delstat eller annan jurisdiktion i USA och får inte erbjudas, säljas eller på annat sätt överföras, direkt eller indirekt, i eller till USA, förutom enligt ett tillämpligt undantag från, eller genom en transaktion som inte omfattas av, registreringskraven i Securities Act och i enlighet med värdepapperslagstiftningen i relevant delstat eller annan jurisdiktion i USA. Aktierna i Humana erbjuds utanför USA med stöd av Regulation S under Securities Act. Det kommer inte att genomföras något erbjudande till allmänheten i USA. Eventuellt erbjudande av Värdepapper i USA kommer endast att lämnas till ett begränsat antal investerare som bedöms vara *qualified institutional buyers*, så som definieras i Rule 144A i Securities Act ("QIBs"), i enlighet med Rule 144A eller annat tillämpligt undantag från, eller genom en transaktion som inte omfattas av, registreringskraven i Securities Act.

Aktierna i Humana har varken godkänts eller underkänts av amerikanska Securities and Exchange Commission (SEC), någon delstatlig värdepappersmyndighet eller annan myndighet i USA. Inte heller har någon sådan myndighet bedömt eller uttalat sig om riktigheten eller tillförlitligheten av detta Prospekt. Att påstå motsatsen är en brottslig handling i USA.

Information till investerare i EES

Inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ("EES") lämnas inget erbjudande till allmänheten av aktier i Humana i andra länder än Sverige. I andra medlemsländer i EES som har implementerat Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG ("Prospektdirektivet") kan ett sådant erbjudande endast lämnas i enlighet med undantag i Prospekt-direktivet samt varje relevant implementeringsåtgärd (inklusive åtgärd för implementering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/73/EU).

Information till investerare i Storbritannien

I Storbritannien distribueras och riktas detta Prospekt, och annat material avseende värdepappren som här omnämns, endast till, och en investering eller investeringsaktivitet som är hänförlig till detta Prospekt är endast tillgänglig för och kommer endast att kunna utnyttjas av, "kvalificerade investerare" (enligt definitionen i paragraf 86(7) i den brittiska Financial Services and Markets Act 2000) som är (i) personer som har professionell erfarenhet av affärer som rör investeringar och som faller inom definitionen av "professionella investerare" i artikel 19(5) i den brittiska Financial Services and Markets Act 2000 (Financial Promotion) Order 2005 ("Föreskriften"); eller (ii) enheter med hög nettoförmögenhet som avses i artikel 49(2)(a)-(d) i Föreskriften (alla sådana personer benämns gemensamt "relevanta personer"). Personer som inte är relevanta personer ska inte vidta några åtgärder baserat på detta Prospekt och inte heller agera eller förlita sig på det.

Framåtriktad information och riskfaktorer

Prospektet innehåller viss framåtriktad information som återspeglar Humanas aktuella syn på framtida händelser samt finansiell och operativ utveckling. Ord som "avser", "bedömer", "förväntar", "kan", "planerar", "uppskattar", "beräknar" och andra uttryck som innebär indikationer eller förutsägelser avseende framtida utveckling eller trender, och som inte hänför sig till historiska fakta, utgör framåtriktad information. Framåtriktad information är till sin natur förenad med såväl kända som okända risker och osäkerhetsfaktorer eftersom den är avhängig framtida händelser och omständigheter. Framåtriktad information utgör inte någon garanti avseende framtida resultat eller utveckling och viktligt utfall kan komma att väsentligen skilja sig från vad som uttalas i framåtriktad information.

Faktorer som kan medföra att Humanas framtida resultat och utveckling avviker från vad som uttalas i framåtriktad information innefattar, men är inte begränsade till, de som beskrivs i avsnittet "Riskfaktorer". Varken Humana, Argan Capital eller Managers lämnar några utfästelser om att offentliggöra uppdateringar eller revideringar av framåtriktad information till följd av ny information, framtida händelser eller liknande omständigheter annat än vad som följer av tillämplig lagstiftning.

Presentation av finansiell information

Viss finansiell och annan information som presenteras i Prospektet har avrundats för att göra informationen lättillgänglig för läsaren. Följaktligen överensstämmer inte siffrorna i vissa kolumner exakt med angiven totalsumma. Förutom vad som uttryckligen anges här har ingen finansiell information i Prospektet reviderats eller granskats av Bolagets revisor.

Stabilisering

I samband med erbjudandet kan Joint Global Coordinators komma att genomföra transaktioner i syfte att hålla marknadspriset på aktierna på en nivå högre än den som i annat fall kanske hade varit rådande på marknaden. Sådana stabiliseringstransaktioner kan komma att genomföras på Nasdaq Stockholm, OTC-marknaden eller på annat sätt, och kan komma att genomföras när som helst under perioden som börjar på första dagen för handel i aktien på Nasdaq Stockholm och avslutas senast 30 kalenderdagar därefter. Joint Global Coordinators har dock ingen skyldighet att genomföra någon stabilisering och det finns ingen garanti för att stabilisering kommer att genomföras. Se vidare avsnittet "Legala frågor och kompletterande information – Stabilisering". Att Joint Global Coordinators har möjlighet att genomföra stabiliseringsåtgärder innebär inte att sådana åtgärder med nödvändighet kommer att vidtas. Vidtagna stabiliseringsåtgärder kan vidare när som helst avbrytas. Då stabiliseringsperioden (30 kalenderdagar) har löpt ut kommer Joint Global Coordinators att, genom Bolaget, meddela om stabiliseringsåtgärder vidtagits, de datum då stabiliseringsåtgärder i förekommande fall vidtagits, inklusive sista datum för sådana åtgärder, samt inom vilket prisintervall som stabiliseringstransaktionerna genomfördes.

Viktig information rörande möjligheten att sälja tilldelade aktier

Besked om tilldelning till allmänheten i Sverige sker genom utskick av avräkningsnota, vilket beräknas ske omkring den 22 mars 2016. Efter det att betalning för tilldelade aktier hanterats av Carnegie, SEB och Avanza kommer betalda aktier att överföras till av förvärvaren anvisad värdepappersdepå eller VP-konto. Den tid som erfordras för överföring av betalning samt överföring av betalda aktier till förvärvarna av aktier i Humana kan medföra att dessa förvärvare inte kommer att ha förvärvade aktier tillgängliga på anvisad värdepappersdepå eller VP-konto förrän omkring den 24 mars 2016. Handel i Humanas aktier på Nasdaq Stockholm beräknas komma att påbörjas omkring den 22 mars 2016. Observera att förhållandet att aktier kan komma att inte finnas tillgängliga på förvärvarens VP-konto eller värdepappersdepå förrän omkring den 24 mars 2016 kan innebära att förvärvaren inte har möjlighet att sälja dessa aktier över börsen från och med den dag då handeln i aktien påbörjats utan först när aktierna finns tillgängliga på VP-kontot eller värdepappersdepån.

Innehåll

2	Sammanfattning	91	Kommentarer till den finansiella utvecklingen
13	Risikfaktorer	102	Kapitalstruktur, skuldsättning och annan finansiell information
23	Inbjudan till förvärv av aktier i Humana	105	Styrelse, koncernledning och revisor
24	Bakgrund och motiv	111	Bolagsstyrning
25	Villkor och anvisningar	117	Aktiekapital och ägarförhållanden
31	Marknadsöversikt	122	Bolagsordning
49	Verksamhetsbeskrivning	123	Legala frågor och kompletterande information
75	Regulatorisk översikt	127	Vissa skattefrågor i Sverige
80	Proformaredovisning	F-1	Historisk finansiell information
82	Revisorsrapport avseende proformaredovisning	A-1	Adresser
83	Utvald historisk finansiell information		

Erbjudandet i sammandrag

Prisintervall

54–62 SEK per aktie

Anmälningstid för allmänheten i Sverige

11 mars – 18 mars 2016

Anmälningstid för det institutionella erbjudandet

11 mars – 21 mars 2016

Offentliggörande av försäljningspris

22 mars 2016

Första dag för handel i Humanas aktier

22 mars 2016

Likviddag

24 mars 2016

Övrig information

Kortnamn: HUM

ISIN-kod: SE0008040653

Finansiell information

Delårsrapport januari – mars 2016 19 maj 2016

Delårsrapport januari – juni 2016 19 augusti 2016

Delårsrapport januari – september 2016 18 november 2016

Bokslutskommuniké 2016 februari 2017

Vissa definitioner

I detta Prospekt används bland annat följande definitioner:

Ankarinvesteringarna	Avser Zeres Capital ("Zeres Capital"), Swedbank Robur Fonder AB ("Swedbank Robur"), ODIN Fonder, filial till ODIN förvaltning AS ("ODIN Fonder"), Handelsbanken Fonder AB ("Handelsbanken Fonder"), Incentive AS ("Incentive") och Bodenholm Capital AB ("Bodenholm Capital").
Argan Capital eller Huvudägaren	avser Air Syndication S.C.A, ett bolag som är registrerat i Luxemburg med registreringsnummer B 133.432 och adress 52–54 Avenue du X Septembre, L-2550, Luxembourg, helägt av fonder som rådgives eller förvaltas av Argan Capital Advisors LLP.
Bolaget, Humana eller Koncernen	avser, beroende på sammanhanget, Humana AB eller Humana AB och dess dotterföretag.
Erbjudandet	avser erbjudandet att förvärva aktier i Humana enligt detta Prospekt.
Euroclear Sweden	avser Euroclear Sweden AB.
Joint Bookrunners	avser Joint Global Coordinators, ABG Sundal Collier AB ("ABG") och DNB Bank ASA, filial Sverige ("DNB").
Joint Global Coordinators	avser Carnegie Investment Bank AB (publ) ("Carnegie") och Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) ("SEB").
Managers	avser Joint Global Coordinators och Joint Bookrunners.
Nasdaq Stockholm SEK och NOK	avser den reglerade marknad som drivs av Nasdaq Stockholm AB. avser svenska kronor och norska kronor. T avser tusen, M avser miljoner och mdr avser miljarder.
Säljande Aktieägare	avser Argan Capital, Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag, Simon Lindfors (styrelseledamot) genom bolag, Maria Nilsson (styrelseledamot), Lars Johansson (tidigare styrelsesuppleant) genom bolag, Zeinab Daugaard genom bolag och Christer Hansson genom bolag.

Sammanfattning

Prospektsammanfattningar består av informationskrav uppställda i "punkter". Punkterna är numrerade i avsnitten A – E (A.1 – E.7).

Sammanfattningen i detta Prospekt innehåller alla de punkter som krävs i en sammanfattning för aktuell typ av värdepapper och emittent. Eftersom vissa punkter inte är tillämpliga för alla typer av Prospekt kan det dock finnas luckor i punkternas numrering.

Även om det krävs att en punkt inkluderas i sammanfattningen för aktuell typ av värdepapper och emittent, är det möjligt att ingen relevant information kan ges rörande punkten. Informationen har då ersatts med en kort beskrivning av punkten tillsammans med angivelsen "ej tillämplig".

AVSNITT A – INTRODUKTION OCH VARNINGAR

A.1	<i>Introduktion och varningar</i>	<p>Denna sammanfattning bör betraktas som en introduktion till Prospektet.</p> <p>Varje beslut om att investera i värdepapperen ska baseras på en bedömning av Prospektet i dess helhet från investerarens sida.</p> <p>Om yrkande avseende uppgifterna i Prospektet anförts vid domstol, kan den investerare som är kärke i enlighet med medlemsstaternas nationella lagstiftning bli tvungen att svara för kostnaderna för översättning av Prospektet innan de rättsliga förfarandena inleds.</p> <p>Civillrättsligt ansvar kan endast åläggas de personer som lagt fram sammanfattningen, inklusive översättningar därav, men endast om sammanfattningen är vilseledande, felaktig eller oförenlig med de andra delarna av Prospektet eller om den inte, tillsammans med andra delar av Prospektet, ger nyckelinformation för att hjälpa investerare när de överväger att investera i sådana värdepapper.</p>
A.2	<i>Samtycke till användning av Prospektet</i>	Ej tillämplig; finansiella mellanhänder har inte rätt att använda Prospektet för efterföljande återförsäljning eller slutlig placering av värdepapper.

AVSNITT B – EMITTENT

B.1	<i>Firma och handelsbeteckning</i>	Bolagets firma (tillika handelsbeteckning) är Humana AB, organisationsnummer 556760-8475.
B.2	<i>Säte och bolagsform</i>	Styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun. Bolaget bildades i Sverige den 22 maj 2008 och registrerades hos Bolagsverket den 1 juli 2008. Bolaget är ett publikt aktiebolag som regleras av aktiebolagslagen (2005:551).
B.3	<i>Huvudsaklig verksamhet</i>	<p>Humana är den ledande¹⁾ privata nordiska utföraren av omsorgstjänster inom individ och familjeomsorg samt personlig assistans. Humana bedriver verksamhet i Sverige och Norge.</p> <p><i>Humana Individ & Familj</i> erbjuder boende, vård och behandling inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete till familjer och individer inom alla åldersgrupper. Detta sker bland annat genom verksamheter som HVB, jour- och familjehem, särskilda boenden, öppenvård och stödboenden. Affärsområdet hade under 2015 i genomsnitt 1 795 helårsanställda och 1 659 klienter.</p> <p><i>Humana Personlig Assistans</i> erbjuder personlig assistans till individer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar. Affärsområdet hade under 2015 i genomsnitt 5 313 helårsanställda och 1 952 klienter.</p> <p>1) Baserat på Bolagets omsättning i förhållande till Bolagets bedömning av de aktuella marknadernas storlek respektive konkurrenternas omsättning.</p>

B.3	Huvudsaklig verksamhet, forts	<p><i>Humana Äldreomsorg</i> innefattar verksamheter som erbjuder individanpassad äldreomsorg (hemtjänst och särskilda boenden för äldre), bostäder med särskild service anpassade för individer med funktionsnedsättningar samt en specialskola för barn med flerk Funktionsnedsättning. Affärsområdet hade under 2015 i genomsnitt 1 640 helårsanställda och 3 449 klienter.</p> <p><i>Humana Norge</i> erbjuder boendeverksamhet, familjehem och öppenvård för barn och ungdomar samt personlig assistans och boendeverksamhet för omsorg av funktionsnedsatta. <i>Humana Norge</i> tar också emot ensamkommande flyktingbarn under 15 år. Affärsområdet hade under 2015 i genomsnitt 393 helårsanställda och 202 klienter.</p>																		
B.4a	Trender	<p>Under 2015 och 2016 har underliggande faktorer fortsatt att peka mot en fortsatt växande efterfrågan för omsorgstjänster. Ett växande antal diagnoser bland både yngre och äldre personer har lett till ett större behov av insatser inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete. I synnerhet har behovet för omsorg av barn och unga ökat.</p> <p>Höjningen av arbetsgivaravgiften för unga under året har haft negativ påverkan på Humanas lönsamhet. Vidare pågår en diskussion om att Försäkringskassan ska förändra utbetalningssystemet från förskottsbetalning till efterskottsbetalning inom personlig assistans, vilket i så fall skulle ge en negativ kassaflödespåverkan för företaget inom personlig assistans även om resultatpåverkan oaktat eventuella ökade finansieringskostnader skulle vara neutral.</p>																		
B.5	Koncern	Humana är moderbolag i Koncernen som består av 74 direkt och indirekt ägda dotterbolag i Sverige och Norge.																		
B.6	Större aktieägare m.m.	<p>I Sverige är den lägsta gränsen för anmälningspliktigt innehav (så kallad flaggning) fem procent av samtliga aktier eller av röstetalet för samtliga aktier. Nedan visas Bolagets aktieägare med innehav motsvarande minst fem procent av aktierna och rösterna per dagen för detta Prospekt (baserat på att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet samt under antagande att Aktiekonverteringen och omfördelningen av aktier till följd av Aktiekonverteringen genomförts).</p> <table border="1" data-bbox="475 1041 1425 1288"> <thead> <tr> <th>Aktieägare vars innehav överstiger fem procent av aktierna och rösterna</th> <th>Antal aktier</th> <th>Aktier och röster, %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Argan Capital</td> <td>34 156 499</td> <td>74,4</td> </tr> <tr> <td>Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag</td> <td>3 962 852</td> <td>8,6</td> </tr> <tr> <td>Summa</td> <td>38 119 351</td> <td>83,1</td> </tr> <tr> <td>Övriga ägare</td> <td>7 762 649</td> <td>16,9</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>45 882 000</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table> <p>Efter Erbjudandets genomförande kommer Argan Capitals respektive Per Granaths innehav i Humana uppgå till cirka 58,1 respektive 7,1 procent av det totala antalet aktier och röster (under antagande om att Försäljningspriset kommer att motsvara mittpunkten i Prisintervallet samt att Övertilldelningsoptionen inte utnyttjas).</p>	Aktieägare vars innehav överstiger fem procent av aktierna och rösterna	Antal aktier	Aktier och röster, %	Argan Capital	34 156 499	74,4	Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag	3 962 852	8,6	Summa	38 119 351	83,1	Övriga ägare	7 762 649	16,9	Totalt	45 882 000	100
Aktieägare vars innehav överstiger fem procent av aktierna och rösterna	Antal aktier	Aktier och röster, %																		
Argan Capital	34 156 499	74,4																		
Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag	3 962 852	8,6																		
Summa	38 119 351	83,1																		
Övriga ägare	7 762 649	16,9																		
Totalt	45 882 000	100																		

<p>B.7</p>	<p><i>Utvald historisk finansiell information</i></p>	<p>Nedanstående utvalda finansiella information i sammandrag för räkenskapsåren 2013–2015 har, om inte annat anges, hämtats från Humanas reviderade koncernräkenskaper vilka upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) såsom de antagits av Europeiska unionen.</p> <p>Informationen nedan innehåller vissa finansiella nyckeltal som inte har definierats enligt IFRS, inklusive nyckeltal som ”EBITDA”, ”justerat rörelseresultat”, ”justerad EBITDA”, ”operativt kassaflöde” och ”kassaflödesgenerering” samt andra finansiella tal. Nyckeltal som inte definierats enligt IFRS har använts av ledningen för att följa den underliggande utvecklingen av Bolagets rörelse och verksamhet. Ett nyckeltal som inte specificerats eller definierats enligt IFRS definieras som ett nyckeltal som mäter historisk eller framtida ekonomisk prestation, ekonomisk ställning eller kassaflöden, men exkluderar eller inkluderar värden som inte skulle justeras på detta vis i det närmast jämförbara IFRS-nyckeltalet. De finansiella nyckeltal som inte beräknats enligt IFRS ska i synnerhet inte ses som substitut för nettoomsättning, rörelseresultat, periodens resultat, kassaflöde från den löpande verksamheten eller andra poster i resultaträkningen eller i kassaflödet som beräknats i enlighet med IFRS. Finansiella nyckeltal som inte beräknats enligt IFRS indikerar inte nödvändigtvis om kassaflödet kommer att vara disponibelt eller tillräckligt stort för att möta Humanas likviditetsbehov, och de speglar inte nödvändigtvis Bolagets historiska rörelseresultat. De är inte heller avsedda att förutsäga Humanas framtida resultat. Humana har presenterat dessa finansiella nyckeltal i detta Prospekt eftersom Bolaget anser att de är viktiga kompletterande nyckeltal på Bolagets resultat och bedömer att de ofta används av investerare i syfte att jämföra resultat mellan företag. Eftersom alla företag inte använder dessa eller andra icke-IFRS-nyckeltal på samma sätt, kan det sätt på vilket Bolagets ledning valt att beräkna dessa finansiella nyckeltal leda till att det inte går att jämföra de finansiella nyckeltal som presenteras i detta Prospekt med liknande definierade begrepp som används av andra företag.</p> <p>Följande finansiella nyckeltal har inte beräknats enligt IFRS:</p> <p>Avkastning på sysselsatt kapital Justerat rörelseresultat och finansiella intäkter i förhållande till totalt sysselsatt kapital multiplicerat med 100, där sysselsatt kapital definieras som totala tillgångar minus ej räntebärande skulder vid periodens utgång.</p> <p>EBITDA Rörelseresultat före avskrivningar och nedskrivningar.</p> <p>EBITDA-marginal EBITDA dividerad med nettoomsättningen multiplicerat med 100.</p> <p>Förvärvad tillväxt Tillväxt i nettoomsättning hänförlig till bolag som förvärvats under innevarande perioden eller under motsvarande jämförelseperiod.</p> <p>Justerad EBITDA Rörelseresultat före avskrivningar och nedskrivningar justerat för jämförelsestörande poster.</p> <p>Justerad EBITDA-marginal Justerad EBITDA dividerad med nettoomsättningen.</p> <p>Justerat rörelseresultat Rörelseresultat justerat för jämförelsestörande poster.</p> <p>Justerad rörelsemarginal Justerat rörelseresultat dividerat med nettoomsättningen.</p> <p>Kassaflödesgenerering Operativt kassaflöde dividerat med justerad EBITDA.</p> <p>Omräknat eget kapital per aktie Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare dividerat med antal stamaktier per dagen för detta prospekt med hänsyn till den split (45:1) som registrerades hos Bolagsverket den 7 mars 2016 samt den konvertering av preferensaktier till stamaktier som förväntas bli registrerad hos Bolagsverket den 22 mars 2016.</p>
-------------------	---	---

B.7	<i>Utvald historisk finansiell information, forts</i>	<p>Omräknat resultat per aktie Periodens resultat dividerat med antal stamaktier per dagen för detta prospekt med hänsyn till den split (45:1) som registrerades hos Bolagsverket den 7 mars 2016 samt den konvertering av preferensaktier till stamaktier som förväntas bli registrerad hos Bolagsverket den 22 mars 2016. Preferensaktieägarnas rätt till utdelning har inte beaktats och har därmed inte dragits av från resultatet.</p> <p>Operativt kassaflöde Justerad EBITDA minus förändringar i rörelsekapital minus förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar, netto.</p> <p>Organisk tillväxt Tillväxt i nettoomsättning inom respektive segment för bolag som Humana ägt både under hela innevarande perioden samt hela motsvarande jämförelseperiod.</p> <p>Räntebärande nettoskuld Upplåning exklusive räntederivat med avdrag för likvida medel och räntebärande tillgångar.</p> <p>Räntebärande nettoskuld/EBITDA Räntebärande nettoskuld dividerat med EBITDA.</p> <p>Räntebärande nettoskuld/justerad EBITDA Räntebärande nettoskuld dividerat med justerad EBITDA.</p> <p>Rörelsekapital Summan av kundfordringar och övriga rörelsefordringar minus summan av övriga rörelseskulder och leverantörsskulder.</p> <p>Rörelsemarginal Rörelseresultat dividerat med nettoomsättningen.</p> <p>Soliditet Eget kapital i förhållande till balansomslutning.</p> <p>Tillväxt Förändring i nettoomsättning jämfört med motsvarande jämförelseperiod.</p> <p>Koncernens resultaträkning i sammandrag</p> <table border="1" data-bbox="475 1205 1431 1821"> <thead> <tr> <th rowspan="2">MSEK</th> <th colspan="3">1 jan – 31 dec</th> </tr> <tr> <th>2015</th> <th>2014</th> <th>2013</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nettoomsättning</td> <td>5 593</td> <td>5 065</td> <td>3 489</td> </tr> <tr> <td>Övriga rörelseintäkter</td> <td>62</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>Rörelseintäkter</td> <td>5 655</td> <td>5 065</td> <td>3 489</td> </tr> <tr> <td>Övriga externa kostnader</td> <td>–794</td> <td>–662</td> <td>–322</td> </tr> <tr> <td>Personalkostnader</td> <td>–4 430</td> <td>–4 041</td> <td>–2 931</td> </tr> <tr> <td>Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar</td> <td>–46</td> <td>–32</td> <td>–13</td> </tr> <tr> <td>Nedskrivningar av goodwill</td> <td>–36</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>Övriga rörelsekostnader</td> <td>–37</td> <td>–23</td> <td>–5</td> </tr> <tr> <td>Rörelseresultat</td> <td>312</td> <td>307</td> <td>218</td> </tr> <tr> <td>Finansiella intäkter</td> <td>1</td> <td>3</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Finansiella kostnader</td> <td>–172</td> <td>–112</td> <td>–27</td> </tr> <tr> <td>Orealiserade värdeförändringar derivat</td> <td>7</td> <td>–41</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Resultat före skatt</td> <td>149</td> <td>156</td> <td>216</td> </tr> <tr> <td>Skatt</td> <td>–35</td> <td>–41</td> <td>–37</td> </tr> <tr> <td>Årets resultat</td> <td>114</td> <td>115</td> <td>179</td> </tr> </tbody> </table>	MSEK	1 jan – 31 dec			2015	2014	2013	Nettoomsättning	5 593	5 065	3 489	Övriga rörelseintäkter	62	–	–	Rörelseintäkter	5 655	5 065	3 489	Övriga externa kostnader	–794	–662	–322	Personalkostnader	–4 430	–4 041	–2 931	Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	–46	–32	–13	Nedskrivningar av goodwill	–36	–	–	Övriga rörelsekostnader	–37	–23	–5	Rörelseresultat	312	307	218	Finansiella intäkter	1	3	23	Finansiella kostnader	–172	–112	–27	Orealiserade värdeförändringar derivat	7	–41	3	Resultat före skatt	149	156	216	Skatt	–35	–41	–37	Årets resultat	114	115	179
MSEK	1 jan – 31 dec																																																																				
	2015	2014	2013																																																																		
Nettoomsättning	5 593	5 065	3 489																																																																		
Övriga rörelseintäkter	62	–	–																																																																		
Rörelseintäkter	5 655	5 065	3 489																																																																		
Övriga externa kostnader	–794	–662	–322																																																																		
Personalkostnader	–4 430	–4 041	–2 931																																																																		
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	–46	–32	–13																																																																		
Nedskrivningar av goodwill	–36	–	–																																																																		
Övriga rörelsekostnader	–37	–23	–5																																																																		
Rörelseresultat	312	307	218																																																																		
Finansiella intäkter	1	3	23																																																																		
Finansiella kostnader	–172	–112	–27																																																																		
Orealiserade värdeförändringar derivat	7	–41	3																																																																		
Resultat före skatt	149	156	216																																																																		
Skatt	–35	–41	–37																																																																		
Årets resultat	114	115	179																																																																		

MSEK	31 dec		
	2015	2014	2013
Koncernens balansräkning i sammandrag			
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Goodwill	2 584	2 565	1 436
Övriga immateriella anläggningstillgångar	9	7	8
Materiella anläggningstillgångar	200	294	136
Finansiella anläggningstillgångar	4	3	1
Summa anläggningstillgångar	2 797	2 870	1 580
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar	440	391	242
Övriga kortfristiga fordringar	100	155	82
Likvida medel	501	244	291
Summa omsättningstillgångar	1 040	790	616
SUMMA TILLGÅNGAR	3 838	3 660	2 196
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	1 093	986	853
Långfristiga skulder			
Uppskjutna skatteskulder	66	54	45
Räntebärande skulder	1 550	1 656	540
Summa långfristiga skulder	1 616	1 710	585
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	125	73	106
Leverantörsskulder	79	72	49
Övriga kortfristiga skulder	925	819	602
Summa kortfristiga skulder	1 129	963	758
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	3 838	3 660	2 196
Koncernens kassaflödesanalys i sammandrag			
	1 jan – 31 dec		
MSEK	2015	2014	2013
Kassaflöde från den löpande verksamheten	405	360	288
Erhållen ränta	2	1	1
Erlagd ränta	-102	-131	-22
Betald skatt	-31	-74	-72
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten	274	156	196
Förvärv av dotterföretag, netto likvidpåverkan	-141	-821	-134
Avyttring av dotterföretag, netto likvidpåverkan	261	-	-
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	4	-	-
Förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-46	-46	-24
Kassaflöde från investeringsverksamheten	78	-868	-158
Upptagna lån	1 639	1 106	133
Amortering av lån	-1 732	-438	-76
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-93	668	57
Årets kassaflöde	258	-45	95
Likvida medel vid årets början	244	291	197
Kursdifferens i likvida medel	-2	-2	-
Likvida medel vid årets slut	501	244	291

B.7 Utvald historisk
finansiell
information,
forts

Nyckeltal och data per aktie

Notera att tabellerna och beräkningarna nedan inte har reviderats, såvida inget annat anges.

Nyckeltal	2015	2014	2013
Nettoomsättning, MSEK ¹⁾	5 593	5 065	3 489
Tillväxt, %	10,4	45,2	17,0
Organisk tillväxt, %	0,8	7,9	7,6
Förvärvat tillväxt, %	9,6	37,2	9,4
EBITDA, MSEK	394	339	231
EBITDA-marginal, %	7,0	6,7	6,6
Justerad EBITDA, MSEK	386	367	231
Justerad EBITDA-marginal, %	6,9	7,2	6,6
Rörelseresultat (EBIT), MSEK ¹⁾	312	307	218
Rörelsemarginal, %	5,6	6,1	6,2
Justerat rörelseresultat, MSEK	340	335	218
Justerad rörelsemarginal, %	6,1	6,6	6,2
Årets resultat, MSEK ¹⁾	114	115	179
Förändring av rörelsekapital, MSEK	37	18	57
Förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar, MSEK ¹⁾	-46	-46	-24
Operativt kassaflöde, MSEK	377	338	264
Kassaflödesgenerering, %	97,8	92,2	114,3
Eget kapital ¹⁾	1 093	986	853
Räntebärande nettoskuld, MSEK	1 174	1 484	355
Räntebärande nettoskuld/ EBITDA 12 månader, ggr	3,0	4,4	1,5
Räntebärande nettoskuld/ justerad EBITDA 12 månader, ggr	3,0	4,0	1,5
Soliditet, %	28,5	27,0	38,9
Avkastning på sysselsatt kapital 12 månader, %	12,3	12,4	16,0
Klienter, medelantal	7 262	7 324	4 198
Helårsanställda, medelantal ¹⁾	9 154	8 619	6 374
Helårsanställda, årets slut	9 231	8 773	7 215

Data per aktie	2015	2014	2013
Omräknat resultat per aktie ²⁾	2,48	2,51	3,90
Omräknat eget kapital per aktie, SEK ²⁾	23,82	21,50	18,60

1) Informationen är hämtad från Humanas reviderade koncernräkenskaper.

2) Omräknat för antal stamaktier per dagen för detta prospekt (45 882 000) med hänsyn till den split (45:1) som registrerades hos Bolagsverket den 7 mars 2016 samt den konvertering av preferensaktier till stamaktier som förväntas bli registrerad hos Bolagsverket den 22 mars 2016. Preferensaktieägarnas rätt till utdelning har inte beaktats och har därmed inte dragits av från resultatet.

Väsentliga förändringar under den period som den historiska finansiella informationen omfattar

Nettoomsättningen ökade med 10,4 procent under 2015 till 5 593 MSEK jämfört med 5 065 MSEK 2014, vilket främst förklaras av sju tilläggsförvärv som gjorts under året. Förvärv gjorda under 2014 och 2015 och som fortfarande ägdes vid utgången av 2015 bidrog med 509 MSEK till ökningen i nettoomsättningen mellan 2014 och 2015.

Nettoomsättningen ökade med 45,2 procent under 2014 till 5 065 MSEK jämfört med 3 489 MSEK 2013, vilket främst förklarades av förvärv. Förvärv gjorda under 2013 och 2014 bidrog med 1 299 MSEK till nettoomsättningen under 2014, varav förvärvet av INOM i januari 2014 stod för 888 MSEK.

Väsentliga förändringar sedan 31 december 2015

Den 4 februari 2016 meddelade Humana att Bolaget överlät sin hemtjänstverksamhet i Sollentuna och Solna, och delar av sin hemtjänstverksamhet i Stockholms innerstad till Attendo AB. Den totala nettoomsättningen respektive det totala rörelseresultatet för dessa verksamheter för 2015 uppgick till 59 MSEK respektive -7 MSEK. Syftet med överlåtandet är att konsolidera Humanas hemtjänstverksamhet för att säkra den långsiktiga plan och satsning som Humana har inom *Humana Äldreomsorg*. Attendo bedöms vara en bra motpart som säkrar att kunder, medarbetare och underleverantörer får en trygg framtid med en stabil leverantör som tar över personal och använder samma kollektivavtal. Transaktionen bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på Bolagets resultat eller kassaflöde.

B.7	Utvald historisk finansiell information, forts	<p>Den 10 februari 2016 meddelade Humana att Bolaget kommit överens med Växjö kommun om öppnande av ett nytt äldreboende med 72 platser. Projektet genomförs i samarbete med Skanska och påbörjas under vintern 2016 med planerad inflyttning till sommaren 2017.</p> <p>I övrigt har det inte inträffat några väsentliga förändringar av Humanas finansiella ställning eller ställning på marknaden sedan 31 december 2015.</p>																																																																								
B.8	Utvald proforma-redovisning	<p>Under fjärde kvartalet 2015 avyttrade Humana 43 fastigheter omfattande en yta om totalt 30 270 kvm till Hemfosa genom en sale and leaseback-transaktion varvid hyresavtal med en hyrestid mellan 12–15 år tecknades. Överlåtelseavtalet undertecknades den 6 november 2015 med tillträde den 30 november 2015 och avspeglas i Koncernens redovisning från och med den 30 november 2015. Transaktionen förväntas påverka Koncernens finansiella ställning och resultat framöver. Proformaresultaträkningen har endast till syfte att belysa den effekt som ovanstående transaktion skulle kunna ha haft på Koncernens resultaträkning om transaktionen hade genomförts per den 1 januari 2015.</p> <p>Proformaresultaträkningen nedan har hämtats från proformaredovisningen för Koncernen som finns på annat ställe i detta Prospekt och beskriver en hypotetisk situation och har endast tagits fram i illustrativt syfte för att informera och är inte avsedd att visa periodens resultat om ovanstående händelse hade inträffat vid ovan nämnda datum. Den visar inte heller verksamhetens resultat vid en framtida tidpunkt.</p> <p>Koncernens proformaresultaträkning för räkenskapsåret 2015</p> <table border="1" data-bbox="470 840 1412 1489"> <thead> <tr> <th>MSEK</th> <th>Humana¹⁾</th> <th>Proforma-justeringar</th> <th>Proforma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rörelsens intäkter</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Nettoomsättning</td> <td>5 593</td> <td></td> <td>5 593</td> </tr> <tr> <td>Övriga rörelseintäkter</td> <td>62</td> <td>-62²⁾</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Totala intäkter</td> <td>5 655</td> <td></td> <td>5 593</td> </tr> <tr> <td>Rörelsens kostnader</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Övriga externa kostnader</td> <td>-794</td> <td>-15³⁾</td> <td>-809</td> </tr> <tr> <td>Personalkostnader</td> <td>-4 430</td> <td></td> <td>-4 430</td> </tr> <tr> <td>Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar</td> <td>-46</td> <td>5⁴⁾</td> <td>-41</td> </tr> <tr> <td>Nedskrivningar av goodwill</td> <td>-36</td> <td></td> <td>-36</td> </tr> <tr> <td>Övriga rörelsekostnader</td> <td>-37</td> <td></td> <td>-37</td> </tr> <tr> <td>Rörelseresultat</td> <td>312</td> <td>-72</td> <td>240</td> </tr> <tr> <td>Finansiella intäkter</td> <td>1</td> <td></td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Finansiella kostnader</td> <td>-172</td> <td>2⁵⁾</td> <td>-170</td> </tr> <tr> <td>Orealiserade värdeförändringar derivat</td> <td>7</td> <td></td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>Resultat före skatt</td> <td>149</td> <td>-70</td> <td>79</td> </tr> <tr> <td>Skatt</td> <td>-35</td> <td>2⁶⁾</td> <td>-33</td> </tr> <tr> <td>Årets resultat</td> <td>114</td> <td>-68</td> <td>46</td> </tr> </tbody> </table> <p>1) Har hämtats från Humanas reviderade resultaträkning för räkenskapsåret 2015. 2) Justeringen av övriga rörelseintäkter är hänförlig till realisationsvinsten för de avyttrade fastigheterna om 62 MSEK, efter avdrag för transaktionskostnader. 3) Ökningen av övriga externa kostnader om 15 MSEK är hänförlig till en justering för ökade hyreskostnader i och med de nytecknade hyreskontrakten vid Sale and leaseback-transaktionen. Hyreskostnaden är baserad på ingångna hyresavtal och beräknad för en period om 11 månader. 4) Justeringen av avskrivningar om 5 MSEK avser återläggning av redovisade avskrivningar för de avyttrade fastigheterna som ingick i Sale and leaseback-transaktionen. 5) Justeringen av finansiella kostnader om 2 MSEK är hänförlig till lägre räntekostnader på grund av lägre skuldsättning efter avyttringen av fastigheterna. I enlighet med bankavtal amorterades 50 MSEK av den likvid som erhöles kopplad till försäljningen av fastigheterna den 22 januari 2016. Proformajusteringen är beräknad med samma räntemarginal som varit aktuell under perioden, det vill säga 4,5 procent och som om amorteringen skett 22 februari 2015 (det vill säga en period om drygt 10 månader). 6) Proformajusteringar avseende ökade hyreskostnader om 15 MSEK, reducerade avskrivningar av anläggningstillgångar om 5 MSEK och reducerade räntekostnader om 2 MSEK har reducerat skattepliktigt resultat med 8 MSEK. Skattepliktigt resultat om 8 MSEK multiplicerat med en aktuell skattesats om 22 procent resulterar i en proformajusterig i form av minskad skattekostnad med 2 MSEK. Realisationsvinsten från försäljningen av fastigheterna är inte skattepliktig.</p>	MSEK	Humana ¹⁾	Proforma-justeringar	Proforma	Rörelsens intäkter				Nettoomsättning	5 593		5 593	Övriga rörelseintäkter	62	-62 ²⁾	-	Totala intäkter	5 655		5 593	Rörelsens kostnader				Övriga externa kostnader	-794	-15 ³⁾	-809	Personalkostnader	-4 430		-4 430	Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-46	5 ⁴⁾	-41	Nedskrivningar av goodwill	-36		-36	Övriga rörelsekostnader	-37		-37	Rörelseresultat	312	-72	240	Finansiella intäkter	1		1	Finansiella kostnader	-172	2 ⁵⁾	-170	Orealiserade värdeförändringar derivat	7		7	Resultat före skatt	149	-70	79	Skatt	-35	2 ⁶⁾	-33	Årets resultat	114	-68	46
MSEK	Humana ¹⁾	Proforma-justeringar	Proforma																																																																							
Rörelsens intäkter																																																																										
Nettoomsättning	5 593		5 593																																																																							
Övriga rörelseintäkter	62	-62 ²⁾	-																																																																							
Totala intäkter	5 655		5 593																																																																							
Rörelsens kostnader																																																																										
Övriga externa kostnader	-794	-15 ³⁾	-809																																																																							
Personalkostnader	-4 430		-4 430																																																																							
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-46	5 ⁴⁾	-41																																																																							
Nedskrivningar av goodwill	-36		-36																																																																							
Övriga rörelsekostnader	-37		-37																																																																							
Rörelseresultat	312	-72	240																																																																							
Finansiella intäkter	1		1																																																																							
Finansiella kostnader	-172	2 ⁵⁾	-170																																																																							
Orealiserade värdeförändringar derivat	7		7																																																																							
Resultat före skatt	149	-70	79																																																																							
Skatt	-35	2 ⁶⁾	-33																																																																							
Årets resultat	114	-68	46																																																																							
B.9	Resultatprognos	Ej tillämplig; Prospektet innehåller inte någon resultatprognos eller beräkning av förväntat resultat.																																																																								
B.10	Revisionsanmärkning	Ej tillämplig; revisionsanmärkningar saknas.																																																																								
B.11	Otillräckligt rörelsekapital	Ej tillämplig; emittentens rörelsekapital är tillräckligt för de aktuella behoven.																																																																								

AVSNITT C – VÄRDEPAPPER		
C.1	Värdepapper som upptas till handel	Aktier i Humana (ISIN-kod SE0008040653).
C.2	Denominering	Aktierna är denominerade i svenska kronor, SEK.
C.3	Antal aktier i emittenten	<p>Per dagen för detta Prospekt uppgår Bolagets registrerade aktiekapital till 1 019 600 SEK, fördelat på 45 882 000 aktier (varav 29 916 000 stam A-aktier, 15 965 685 stam B-aktier och 315 preferensaktier (varav 45 st. C1, 90 st. C2, 45 st. C3, 45 st. C4, 45 st. C5 och 45 st. C6), med ett kvotvärde om 0,022 SEK per aktie). Samtliga aktier är fullt betalda. Efter genomförandet av Erbjudandet och den nyemission av aktier som avses genomförs i samband därmed kommer Bolagets registrerade aktiekapital uppgå till 1 192 013,8 SEK, fördelat på 53 640 620 aktier med ett kvotvärde om 0,022 SEK (under antagande om fullteckning och att nyemissionen genomförs till en teckningskurs per aktie som motsvarar mittpunkten i Prisintervallet).</p> <p>I samband med noteringen av Humanas aktier på Nasdaq Stockholm kommer alla utestående preferensaktier och stam A-aktier att konverteras till stam B-aktier, vilket kommer resultera i att Humana endast kommer att ha ett aktieslag vid noteringen (benämnt aktier).</p>
C.4	Rättigheter som sammanhänger med värdepappren	Rätt till utdelning tillfaller den som på den av bolagsstämman fastställda avstämningsdagen är registrerad som ägare i den av Euroclear Sweden förda aktieboken. Varje aktie berättigar till en röst och varje röstberättigad får vid bolagsstämma rösta för det fulla antalet av honom eller henne ägda och företrädda aktier utan begränsning i rösträtten. Beslutar Bolaget att genom kontant- eller kvittningsemission ge ut nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler har aktieägarna företrädesrätt till teckning i förhållande till det antal aktier de förut äger. Det finns dock inga bestämmelser i Bolagets bolagsordning som begränsar möjligheten att, i enlighet med bestämmelserna i aktiebolagslagen, emittera nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. Samtliga aktier medför lika rätt till andel i Bolagets vinst och till eventuellt överskott vid likvidation.
C.5	Inskränkningar i den fria överlåtbarheten	Ej tillämplig; i samband med noteringen kommer aktierna inte vara föremål för inskränkningar i den fria överlåtbarheten.
C.6	Upptagande till handel	Styrelsen för Humana har ansökt om upptagande till handel av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm. Beräknad första dag för handel är den 22 mars 2016.
C.7	Utdelningspolicy	Humana har antagit en utdelningspolicy som innebär en utdelning uppgående till 30 procent av nettovinsten. Den föreslagna utdelningen ska beakta Humanas långsiktiga utvecklingsmöjligheter och finansiella ställning.

AVSNITT D – RISKER		
D.1	Huvudsakliga risker relaterade till emittenten eller branschen	<p>En investering i värdepapper är förenad med risk. Inför ett eventuellt investeringsbeslut är det viktigt att noggrant analysera de riskfaktorer som bedöms vara av betydelse för Bolagets och aktiens framtida utveckling. Dessa risker inkluderar följande huvudsakliga bransch- och verksamhetsrelaterade risker:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Koncernen är beroende av efterfrågan på de tjänster som Koncernen erbjuder. Efterfrågan på Koncernens tjänster är i sin tur beroende av bland annat demografiska och ekonomiska faktorer. Efterfrågan på privata omsorgstjänster kan minska, vilket kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning. ● I enlighet med nationella ramverk låter kommuner i varierande utsträckning privata aktörer bedriva vård och omsorg. Valet att tillåta privata aktörer bedriva vård och omsorg är beroende av politiska beslut på såväl nationell som lokal nivå, vilket innebär att Humanas tillväxtpotentialer är beroende av politikernas syn på hur vård och omsorg ska bedrivas. Såväl valresultat som politiska beslut som leder till förändringar i tillämplig lagstiftning eller i synen på privata aktörers möjligheter att verka på en lokal marknad kan ha betydande påverkan på Humanas verksamhet. Begränsningar i möjligheten att bedriva privat vård och omsorg i vinstsyfte och skärpta tillståndsregler kan innebära väsentliga inskränkningar i Koncernens affärsmodell. ● Omsorgsbranschen är föremål för omfattande reglering på de marknader där Koncernen bedriver verksamhet. Exempelvis påverkas Koncernen av, och måste iaktta, omfattande och komplexa författningar och andra regelverk på nationell, regional och lokal nivå. Förändringar och nya tolkningar av lagar, förordningar, föreskrifter och praxis samt överträdelse av regelverk kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

<p>D.1</p>	<p><i>Huvudsakliga risker relaterade till emittenten eller branschen, forts</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Verksamhet som bedrivs av privata vård- och omsorgsaktörer är bevakad av media och mediernas granskning av sådana aktörer är omfattande. Det finns risk att en eller flera allvarliga incidenter skulle kunna inträffa, genom avsiktligt handlande eller oaktsamhet, eller på grund av till exempel fel eller brister i leveranser från leverantörer till Humana, som kan skada en eller flera av Koncernens klienter, eller att det sker överträdelse av de författningar som är tillämpliga på Koncernens verksamhet. Koncernens anseende är centralt för verksamheten och negativ publicitet, såväl obefogad som befogad, om privata leverantörer av omsorg eller rörande Koncernen kan ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens varumärkesprofil och anseende. ● Inom verksamhetsområdet <i>Humana Personlig Assistans</i> erhåller Koncernen assistansersättning från Försäkringskassan och kommunen. Det finns en betydande risk att Försäkringskassan slutligt beslutar att utbetalning av assistansersättning ska ändras från förskotts betalning till efterskotts betalning baserad på erhållna arbetstidsrapporter, vilket skulle påverka Koncernens behov av rörelsekapital. ● Koncernens verksamhet och tillväxt är avhängig att Koncernen kan erhålla och bibehålla ett antal erforderliga tillstånd för de olika delarna av verksamheten samt rekrytera och bibehålla personal inom olika yrkesgrupper, varav flera legitimerade. Om erhållande, förnyande eller flytt av för verksamheten nödvändiga tillstånd försenas eller misslyckas eller om villkoren i de tillstånd som Koncernen erhållit inte uppfylls, eller ändras, eller om Koncernen bedriver verksamhet utan erforderligt tillstånd, kan det ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning. ● Framgången i Koncernens förvävsstrategi beror på flera faktorer, såsom Koncernens förmåga att identifiera lämpliga verksamheter för förvärv, komma överens om acceptabla förvärvsvillkor och finansiera förvärven. Koncernens förmåga att expandera verksamheten kan påverkas negativt om inte lämpliga förvärvsmöjligheter kan identifieras, om förvärvade verksamheter inte integreras på ett bra sätt eller om Koncernen missbedömer möjligheterna för organisk tillväxt. ● Koncernen har en erfaren ledningsgrupp med stor sakkunskap när det gäller att leda omsorgsverksamhet och som uppvisat goda resultat när det gäller att åstadkomma organisk tillväxt samt förvärva och integrera nya verksamheter. Koncernen är således beroende av sina ledande befattningshavare och av att kunna anställa, träffa samarbetsavtal med och behålla nyckelpersoner och kvalificerad personal till en rimlig kostnad. Förlust av någon av dessa medarbetare, eller oförmåga att attrahera och behålla kvalificerade ledningspersoner i framtiden, kan inverka negativt på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning. ● Koncernen kan påverkas negativt av domstolsavgöranden, förlikningar, oväntade kostnader eller andra effekter av rättsliga och administrativa förfaranden och av utredningar av tillsynsmyndigheter eller andra organ som pågår eller som kan komma att inledas i framtiden. Ansvar som Koncernen ådragit sig till följd av sådana krav, stämningar eller klagomål kan ha negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.
<p>D.3</p>	<p><i>Huvudsakliga risker relaterade till värdepapperna</i></p>	<p>De huvudsakliga riskerna relaterade till aktien och Erbjudandet inkluderar följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bolagets Huvudägare har tidigare haft, och kommer även fortsättningsvis efter Erbjudandets genomförande att ha, ett dominerande inflytande över Bolaget. Huvudägarens intressen kan skilja sig väsentligt från, eller konkurrera med, övriga aktieägares intressen och det är möjligt att Huvudägaren kommer att utöva sitt inflytande över Koncernen på ett sätt som inte ligger i övriga aktieägares intressen. ● Försäljningspriset kommer att beslutas av Argan Capital och Bolaget i samråd med Joint Global Coordinators, baserat på faktorer som kanske inte är vägledande för framtida marknadsläge och det är möjligt att en likvid handel i aktierna inte kommer att utvecklas eller, om en sådan utvecklas, att den inte kommer att fortsätta efter att Erbjudandet avslutats. ● Beslut om framtida vinstutdelningar fattas av Bolagets aktieägare på bolagsstämma. Bolagets förmåga att betala utdelning i framtiden beror på många olika faktorer inklusive, men inte begränsat till, Bolagets verksamhet, framtida vinst, finansiella ställning, resultat, fria reserver, kassaflöden, utsikter, kapitalbehov samt andra faktorer som Bolagets ledning från tid till annan bedömer vara betydelsefulla. Det är möjligt att ingen utdelning kan eller kommer att betalas i framtiden. ● Försäljning av ett stort antal aktier av större ägare eller styrelseledamöter och ledande befattningshavare efter den period som enligt lock up-avtalen omfattas av säljrestriktioner kan påverka aktiekursen negativt. ● Det finns även risk att de investerare som åtagit sig att teckna aktier i Erbjudandet inte kommer kunna uppfylla sina åtaganden, vilket skulle kunna ha en negativ inverkan på Erbjudandets genomförande.

AVSNITT E – ERBJUDANDE

E.1	<i>Totala intäkter och kostnader</i>	Nyemissionen i Erbjudandet beräknas tillföra Humana cirka 450 MSEK före emissionskostnader. Kostnader i form av ersättning till Managers och uppskattade övriga transaktionskostnader hänförliga till Erbjudandet, vilka belastar Bolaget, beräknas uppgå till cirka 40 MSEK.
E.2a	<i>Motiv och användning av emissionslikviden</i>	<p>Argan Capital och Humanas styrelse anser att det nu är en lämplig tidpunkt att bredda Humanas ägande och ansöka om notering av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm. Erbjudandet och noteringen av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm förväntas gynna Bolagets framtida tillväxtmöjligheter och strategi genom att ge ytterligare finansiell styrka till vidareutveckling av Humanas tjänster. Som ett resultat av noteringen på Nasdaq Stockholm kommer Humana få tillgång till de svenska och internationella kapitalmarknaderna. Vidare förväntas Bolaget gynnas av en mer diversifierad ägarbas bestående av institutionella ägare och privatpersoner. En notering av Bolagets aktier förväntas även öka kännedomen om Bolaget samt om den privata vård- och omsorgsmarknaden, vilket i sin tur förväntas förbättra Humanas ställning som en kvalitetsaktör på den nordiska omsorgsmarknaden. Humana gör vidare bedömningen att den ökade transparens som följer av noteringen av aktierna kommer att gynna dess klienter och medarbetare.</p> <p>Nyemissionen i Erbjudandet förväntas vid fullteckning tillföra Humana cirka 450 MSEK före avdrag för kostnader relaterade till Erbjudandet som ska betalas av Bolaget om totalt cirka 40 MSEK. Följaktligen förväntar sig Humana att genom Erbjudandet erhålla en nettolikvid uppgående till cirka 410 MSEK. Bolaget avser att använda nettolikviden för att minska befintlig skuldsättning och betala därmed förenade kostnader för att uppnå en nettoskuldssättningsnivå som uppfyller det av styrelsen fastställda finansiella målet avseende kapitalstrukturen. Med den kapitalstruktur Humana får efter noteringen bedömer Bolaget att det kommer att ha en god finansiell ställning inför framtida investeringar i nystartade verksamheter och tilläggsförvärv. Humana kommer inte att erhålla några medel från de Säljande Aktieägarnas försäljning av aktier i Erbjudandet.</p>
E.3	<i>Former och villkor</i>	<p>Erbjudandet</p> <p>Erbjudandet omfattar lägst 12 622 721 och högst 14 492 754 aktier, varav lägst 7 258 064 och högst 8 333 333 nyemitterade aktier samt lägst 5 364 657 och högst 6 159 421 befintliga aktier. Erbjudandet är uppdelat i två delar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Erbjudandet till allmänheten i Sverige ● Erbjudandet till institutionella investerare i Sverige och internationellt <p>Utfallet av Erbjudandet förväntas offentliggöras genom pressmeddelande omkring den 22 mars 2016.</p> <p>Övertilldelningsoption</p> <p>Huvudägaren avser lämna en option till Managers, vilken ska kunna utnyttjas helt eller delvis, innebärande att Managers under en period om 30 dagar från första dag för handel i Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm ska ha rätt att förvärva ytterligare högst 1 932 366 befintliga aktier motsvarande högst cirka 13 procent av högsta antalet aktier som kan komma att säljas i Erbjudandet, till ett pris motsvarande Försäljningspriset i Erbjudandet, i syfte att täcka eventuell övertilldelning i samband med Erbjudandet ("Övertilldelningsoptionen").</p> <p>Fördelning av aktier</p> <p>Fördelning av aktier till respektive del i Erbjudandet kommer att ske med beaktande av efterfrågan. Fördelningen kommer att beslutas av Bolagets styrelse och Huvudägaren i samråd med Joint Global Coordinators. Zeres Capital, Bodenholm Capital, Handelsbanken Fonder, Incentive, ODIN Fonder och Swedbank Robur ("Ankarinvesterna") är emellertid garanterade tilldelning i enlighet med sina respektive åtaganden.</p> <p>Anbudsförfarande</p> <p>För att uppnå en marknadsmässig prissättning på aktierna i Erbjudandet kommer institutionella investerare ges möjlighet att delta i en form av anbudsförfarande (så kallad <i>bookbuilding</i>) genom att lämna in intresseanmälningar. Anbudsförfarandet pågår under perioden 11 mars – 21 mars 2016. Inom ramen för detta förfarande fastställs Försäljningspriset. Anbudsförfarandet för institutionella investerare kan komma att avbrytas tidigare eller förlängas. Meddelande om sådant eventuellt avbrytande eller eventuell förlängning lämnas genom pressmeddelande före anbudsförfarandets utgång.</p>

E.3	<i>Former och villkor, forts</i>	<p>Försäljningspris Försäljningspriset fastställs i ovan beskrivna anbudsförfarande och förväntas fastställas inom intervallet 54–62 SEK per aktie. Humanas styrelse och Huvudägaren har fastställt Prisintervallet i samråd med Joint Global Coordinators, baserat på ett bedömt investeringsintresse från institutionella investerare. Försäljningspriset i Erbjudandet till allmänheten kommer inte att överstiga 62 SEK per aktie. Courtage utgår ej. Det slutliga fastställda Försäljningspriset kommer att offentliggöras genom pressmeddelande omkring den 22 mars 2016.</p> <p>Villkor för Erbjudandets fullföljande De Säljande Aktieägarna, Bolaget och Managers avser att ingå ett avtal om placeringen av aktier i Humana omkring den 21 mars 2016 ("Placeringsavtalet"). Erbjudandet är villkorat av att intresset för erbjudandet enligt Joint Global Coordinators bedömning är tillräckligt stort för Aktierna, att Placeringsavtalet ingås, att vissa villkor uppfylls samt att Placeringsavtalet inte sägs upp. Om ovan angivna villkor ej uppfylls och om Placeringsavtalet sägs upp kan Erbjudandet avbrytas. I sådant fall kommer vare sig leverans av eller betalning för aktier genomföras under Erbjudandet.</p>
E.4	<i>Intressekonflikter m.m.</i>	<p>Humanas finansiella rådgivare i samband med Erbjudandet och noteringen på Nasdaq Stockholm är Carnegie och SEB som agerar Joint Global Coordinators och Joint Bookrunners i Erbjudandet. ABG och DNB agerar som Joint Bookrunners i Erbjudandet. Den totala ersättningen för de finansiella rådgivarna är beroende av utgången i Erbjudandet. Dessa rådgivare (samt till dem närstående företag) har tillhandahållit, och kan i framtiden komma att tillhandahålla, olika bank- finansiella, investerings-, kommersiella och andra tjänster åt Humana för vilka de erhållit, respektive kan komma att erhålla, ersättning.</p>
E.5	<i>Säljare av värdepappren och lock up-avtal</i>	<p>De Säljande Aktieägarna är Argan Capital, Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag, Simon Lindfors (styrelseledamot) genom bolag, Maria Nilsson (styrelseledamot), Lars Johansson (tidigare styrelsesuppleant) genom bolag, Zeinab Daugaard genom bolag och Christer Hansson genom bolag.</p> <p>I samband med Erbjudandet kommer Argan Capital och aktieägande styrelseledamöter och ledande befattningshavare, att åta sig gentemot Managers att, med sedvanliga förbehåll, inte sälja sina respektive innehav under viss tid efter att handeln på Nasdaq Stockholm har inletts. Lock up-perioden kommer att vara 180 dagar för Argan Capital, medan lock up-perioden för aktieägande styrelseledamöter och ledande befattningshavare kommer att vara 360 dagar. Managers kan komma att medge undantag från ifrågakvarande åtagande.</p>
E.6	<i>Utspädningseffekt</i>	<p>Under antagande om att Försäljningspriset kommer att motsvara mittpunkten i Prisintervallet kommer nyemissionen, vid fullteckning, medföra att antalet aktier ökar från 45 882 000 till 53 640 620 aktier, vilket motsvarar en ökning om 16,9 procent. För befintliga aktieägare uppkommer en utspädnings-effekt om totalt 7 758 620 nya aktier, motsvarande 14,5 procent av det totala antalet aktier efter nyemissionen.</p>
E.7	<i>Kostnader som åläggs investeraren</i>	<p>Ej tillämplig; emittenten ålägger inte investerare några kostnader.</p>

Riskfaktorer

En investering i aktier är förenad med risk. Inför ett eventuellt investeringsbeslut är det viktigt att noggrant analysera de riskfaktorer som bedöms vara av betydelse för Bolagets och aktiens framtida utveckling. Nedan beskrivs risker som bedöms vara av särskild betydelse för Humana, utan särskild rangordning. Det finns risker både vad avser omständigheter som är hänförliga till Humana eller branschen och sådana som är av mer generell karaktär samt risker förenade med aktien. Vissa risker ligger utanför Bolagets kontroll. Redovisningen nedan gör inte anspråk på att vara fullständig och samtliga riskfaktorer kan av naturliga skäl inte förutses eller beskrivas i detalj, varför en samlad utvärdering även måste innefatta övrig information i Prospektet samt en allmän omvärldsbedömning. Nedanstående risker och osäkerhetsfaktorer kan ha en väsentligt negativ inverkan på Humanas verksamhet, resultat och/eller finansiella ställning. De kan även medföra att aktierna i Humana minskar i värde, vilket skulle kunna leda till att aktieägare i Humana förlorar hela eller delar av sitt investerade kapital. Ytterligare faktorer som för närvarande inte är kända för Humana, eller som för närvarande inte bedöms utgöra risker, kan också komma att ha motsvarande negativ påverkan.

BRANSCH- OCH VERKSAMHETSRELATERADE RISKER

Efterfrågan på privata omsorgstjänster kan minska, vilket kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen är beroende av efterfrågan på de tjänster som Koncernen erbjuder. Efterfrågan på Koncernens tjänster är i sin tur beroende av bland annat demografiska och ekonomiska faktorer.

Den ökade psykiska ohälsan i samhället, i synnerhet bland barn och unga, har ökat efterfrågan på Koncernens tjänster inom affärsområdet *Humana Individ & Familj*. Vidare blir befolkningen på de marknader där Koncernen är verksam allt äldre, vilket har lett till en ökad efterfrågan på Koncernens tjänster inom äldreomsorgen. En förändring i dessa trender, eller en minskad efterfrågan på omsorgstjänster av andra skäl, kan ha en negativ inverkan på efterfrågan på de vård- och omsorgstjänster som Koncernen tillhandahåller. En minskad efterfrågan på Koncernens tjänster inom omsorg kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens finansiella resultat kan påverkas negativt av åtgärder som vidtas till följd av en konjunkturedgång eller av offentliga nedskärningar i de länder och områden där Koncernen är verksam. Exempelvis skulle den rörelseintäkt som genereras av Koncernens offentligt finansierade tjänster i Sverige och Norge påverkas negativt om statliga eller kommunala besparingsprogram införs inom omsorgen till följd av minskade skatteintäkter, då detta kan leda till att offentliga beställare betalar mindre för de tjänster som de lägger ut på privata aktörer. Vidare kan extraordinära händelser i omvärlden, som exempelvis de nuvarande flyktingströmmarna till Europa, göra

att till exempel stat, kommuner och landsting tvingas omprioritera i fördelningen av offentliga medel, vilket kan leda till en minskning av de offentliga medel som anslås till de områden som Humana verkar inom. Detta skulle i sin tur kunna innebära en prispress på de tjänster som Koncernen tillhandahåller.

Minskad efterfrågan på de privata omsorgsmarknaderna i Sverige och Norge kan ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning. Efterfrågan på omsorgstjänster har ökat under många år och även om Koncernen räknar med ökad efterfrågan på dess omsorgstjänster är det möjligt att efterfrågan på Koncernens tjänster inte kommer att fortsätta öka eller ligga kvar på nuvarande nivåer. Dessutom kan konkurrensen på de privata omsorgsmarknaderna öka, vilket kan påverka efterfrågan på Koncernens tjänster negativt.

Begränsningar i möjligheten att bedriva privat vård och omsorg i vinstsyfte och skärpta tillståndsregler kan innebära väsentliga inskränkningar i Koncernens affärsmodell.

En stor del av de vård- och omsorgstjänster som tillhandahålls på de marknader där Koncernen är verksam är offentligt finansierade och bedrivs i kommunal regi. I enlighet med nationella ramverk låter kommuner i varierande utsträckning privata aktörer bedriva vård och omsorg. Valet att tillåta privata aktörer bedriva vård och omsorg är beroende av politiska beslut på såväl nationell som lokal nivå, vilket innebär att Humanas tillväxtpotentialer är beroende av politikernas syn på hur vård och omsorg ska bedrivas. Såväl valresultat som politiska beslut som leder till förändringar i tillämplig lagstiftning eller i synen på privata aktörers möjligheter att verka på en lokal marknad kan ha betydande påverkan på Humanas verksamhet.

I oktober 2014 offentliggjorde den svenska regeringen att den avsåg initiera en eller flera utredningar med syfte att undersöka och se över regelverken för den svenska välfärdssektorn. Enligt det kommittédirektiv som offentliggjordes den 5 mars 2015 ska en utredning undersöka och lämna förslag kring hur reglerna om offentliga medel för driften av skattefinansierad välfärd ska utformas så att medlen kommer klienterna till godo och överskotten som huvudregel återförs till verksamheten. Utredningen ska vidare föreslå hur offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster kan utformas så att den säkrar likvärdighet, kvalitet, samhällsekonomisk effektivitet, behovstyrning och öppenhet.

Efter att en majoritet i riksdagen den 16 juni 2015 beslutat om ett tillkännagivande som uppmanade regeringen att ändra kommittédirektivet, offentliggjorde regeringen den 5 november 2015 ett tilläggsdirektiv till den redan tillsatta utredningen. Enligt tilläggsdirektivet ändras uppdraget bland annat på följande punkter: i) utredaren ska vidareutveckla de överväganden som gjorts av ägarprövningsutredningen (se nedan) genom att utreda behovet av tillståndsplikt för enskilda utförare att driva verksamhet enligt socialtjänstlagen (2001:453) ("SoL") och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ("LSS") samt vidareutveckla ägarprövningsutredningens förslag om krav på ekonomisk långsiktighet, insikt, erfarenhet och lämplighet för tillstånd att bedriva verksamhet enligt SoL och LSS, ii) utredaren ska analysera hur olika kvalitetsmått kan användas på ett strategiskt sätt vid exempelvis upphandling av välfärdstjänster och uppföljning av utförda välfärdstjänster, iii) utredaren ska analysera och utvärdera för- och nackdelar med att redovisa ekonomisk information för välfärdstjänster på enhetsnivå, och endast föreslå bestämmelser om sådan redovisning om fördelarna bedöms väga tyngre, iv) utredaren ska, inom ramen för utredningens bedömning av hur valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem ("LOV") bör klassificeras rättsligt, utreda behovet av utökade möjligheter att utesluta utförare i valfrihetssystemen och v) utredningens uppdrag att föreslå hur regleringen kan ändras så att landstingen inte ska vara skyldiga att ha vårdvalssystem i primärvården enligt LOV tas bort. Uppdraget i de delar som rör ett nytt regelverk för utförande av välfärdstjänster för att säkerställa användningen av offentliga medel ska redovisas senast den 1 november 2016. För uppdraget i övrigt har utredningstiden förlängts och uppdraget i den delen ska redovisas senast den 2 maj 2017.

I januari 2015 presenterades ett slutbetänkande (SOU 2015:7) i den så kallade ägarprövningsutredningen. Utredningen föreslår bland annat att det ska krävas tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg ("IVO") för att privata aktörer ska få bedriva verksamhet med hemtjänst och att tillståndsplikt ska gälla för hemtjänstföretag oavsett upphandlingsform. Utredningen föreslår vidare bland annat att det ska ställas krav på att den som ansöker om ett godkännande eller tillstånd enligt bland annat SoL eller LSS ska kunna visa sig ha ekonomiska förutsättningar för att bedriva långsiktig verksamhet. Kraven ska även bland annat gälla ägare med väsentligt inflytande i den

juridiska person som ansöker om ett godkännande eller tillstånd. Enligt utredningen har förslagen positiv betydelse för allmänhetens förtroende för välfärdssektorn och förslagen bedöms inte ha några direkt negativa konsekvenser för mångfalden av utövare inom välfärdssektorn. De föreslagna lagförändringarna förväntas, om de antas, träda i kraft tidigast 1 juli 2016.

Om sådana lagkrav, reformer eller andra regeländringar som beskrivs ovan skulle införas på någon av Koncernens marknader skulle det kunna leda till att privata vård- och omsorgsaktörers affärsmodell utmanas samt att aktörernas kostnader för regelefterlevnad skulle kunna öka. Detta gäller särskilt nya regeländringar som begränsar (i) vård- och omsorgsaktörers möjlighet att täcka sina kostnader genom att ingen eller ytterst begränsad vinstgenerering tillåts, eller (ii) privata vård- och omsorgsaktörers möjlighet att överföra vinstmedel till sina aktieägare. Vidare finns det även en risk att omfattande och generellt beskrivna planer på ökade regleringar leder till att lokala och nationella myndigheter beslutar att vissa redan privat tillhandahållna offentligt finansierade vård och omsorgstjänster inte längre ska tillhandahållas av privata aktörer, liksom att offentlig finansiering av privat utförd vård och omsorg ska begränsas eller helt upphöra.

Vidare är det slutliga resultatet av pågående eller planerade utredningar, insatser eller åtgärder som föreslås eller vidtas av berörda myndigheter okänt. Sammantaget kan de omständigheter som beskrivs ovan medföra en minskad marknadsandel för Koncernen på de marknader där verksamhet bedrivs samt begränsa dess tillväxtpotentialer och lönsamhet. Sådana omständigheter kan även begränsa Koncernens möjlighet att lämna utdelning eller återköpa dess aktier. Skulle något av dessa förhållanden inträda, kan det få en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen är verksam inom en starkt reglerad bransch. Förändringar och nya tolkningar av lagar, förordningar, föreskrifter och praxis samt överträdelser av regelverk kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Omsorgsbranschen är föremål för omfattande reglering på de marknader där Koncernen bedriver verksamhet. Exempelvis påverkas Koncernen av, och måste iakttä, omfattande och komplexa författningar och andra regelverk på nationell, regional och lokal nivå. Dessa gäller bland annat tillstånd, tillgänglighet och åtkomst till tjänster, tjänsternas kvalitet, personalens kvalifikationer och förpliktelser, sekretessbestämmelser avseende journaler och annan personlig information om Humanas klienter, offentlig finansiering av omsorg, prissättning av tjänster, riktlinjer för verksamheten och föreskrifter om arbetsmiljö och säkerhet.

Politiska, ekonomiska eller andra faktorer kan leda till förändringar eller nya tolkningar av befintliga lagar, förordningar och föreskrifter, vilket kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning. Till

följd av dessa förändringar kan Koncernen exempelvis ådra sig ökade rörelsekostnader, erfara minskad efterfrågan på sina tjänster, tvingas sänka priserna för sina tjänster, erhålla minskade anslag från det offentliga eller omfattas av nya tillståndskrav. Förändringar av författningar som medför ökade rörelsekostnader behöver nödvändigtvis inte alltid åtföljas av motsvarande ökade anslag till Koncernen från det allmänna.

Dessutom kan Koncernen få ökade kostnader till följd av avgifter, böter, viten eller andra påföljder som förelagts Koncernen på grund av överträdelse av gällande bestämmelser. Bristar i Koncernens efterlevnad av relevanta lagar, förordningar och föreskrifter kan även medföra att Koncernens avtalsparter har rätt att säga upp avtal. Bristande regelefterlevnad, eller av offentligheten uppfattad bristande regelefterlevnad, kan även medföra att Koncernen får dåligt anseende och därvid färre kontrakt och färre beställare. Slutligen kan bristande regelefterlevnad föranleda att Koncernen måste stänga ner sina verksamheter. Förändringar, överträdelse, eller uppfattade överträdelser, av lagar, förordningar och föreskrifter kan således ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Ökad konkurrensutsättning av offentligt finansierad omsorg kan utebli.

Privata leverantörer har nått varierande grad av marknadstäckning på de offentligt finansierade marknaderna i Sverige och Norge, där omsorgstjänster till större del erbjuds av den offentliga sektorn. Lokala och regionala myndigheter, som bedriver verksamhet inom sina respektive områden, beslutar om vilka tjänster som ska läggas ut på privata leverantörer och avgör därmed i vilken utsträckning privata vårdgivare får genomslag på den offentligt finansierade marknaden. Privata aktörers erbjudande av omsorgstjänster på de offentligt finansierade marknaderna i Sverige och Norge är således beroende av vilka politiska beslut som respektive kommun och regional myndighet fattar i enlighet med de författningar som reglerar sådana tjänster.

Sådana politiska beslut kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens anseende är centralt för verksamheten och negativ publicitet, såväl obefogad som befogad, om privata leverantörer av omsorg eller rörande Koncernen kan ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens varumärkesprofil och anseende.

Koncernens anseende är grundläggande för att bibehålla goda relationer med nuvarande och potentiella klienter och beställare, särskilt lokala och regionala myndigheter, samt tillsynsmyndigheter. Verksamhet som bedrivs av privata vård- och omsorgsaktörer är bevakad av media och mediernas granskning av sådana aktörer är omfattande. Det finns risk att en eller flera allvarliga incidenter skulle kunna inträffa, genom avsiktligt

handlande eller oaksamhet, eller på grund av till exempel fel eller brister i leveranser från leverantörer till Humana, som kan skada en eller flera av Koncernens klienter, eller att det sker överträdelse av de författningar som är tillämpliga på Koncernens verksamhet. Sådana eller andra incidenter skulle kunna leda till negativ publicitet och rättsliga åtgärder skulle kunna inledas mot Koncernen och dess anställda. Sådan negativ publicitet, vare sig den är befogad eller obefogad, och sådana rättsliga processer kan också få en negativ effekt på Koncernens varumärke och anseende, vilket kan begränsa antalet potentiella klienter som väljer Humana i ett valfrihetssystem samt skada Koncernens möjlighet att vinna eller försvara upphandlingar från lokala och regionala myndigheter. Vidare finns en risk att negativ publicitet och rättsliga processer äventyrar befintliga avtalsrelationer. Dessutom kan Koncernens eventuella misslyckanden med att hantera sådana incidenter leda till ytterligare ansvar för Koncernen och innebära ytterligare skada på Koncernens varumärkesprofil och anseende. Vidare kan negativ publicitet om andra aktörer inom omsorg i Sverige, Norge eller i annat land drabba Koncernen, alldeles oavsett om Koncernen är skyldig till eller på annat sätt inblandad i incidenten. Allt detta kan leda till förlust av beställare, klienter och omsättning, vilket kan ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Det finns en betydande risk att Försäkringskassan slutligt beslutar att utbetalning av assistansersättning ska ändras från förskottsbetalning till efterskottsbetalning baserad på erhållna arbetstidsrapporter, vilket skulle påverka Koncernens behov av rörelsekapital.

Inom verksamhetsområdet *Humana Personlig Assistans* erhåller Koncernen assistansersättning från Försäkringskassan och kommunen enligt LSS och socialförsäkringsbalken (2010:10) ("SFB"). Cirka 90 procent av den assistansersättning som Koncernen erhåller utbetalas av Försäkringskassan. Utbetalning från Försäkringskassan sker i praktiken ofta i förskott, för att i efterskott regleras i förhållande till ersättningsbar nedlagd tid. De löner som Koncernen utbetalar till assistanspersonalen varje månad finansieras av den betalning Koncernen erhållit av Försäkringskassan månaden innan. Försäkringskassan har aviserat att den avser att ändra detta förfarande och istället endast utbetala assistansersättning i efterskott baserat på erhållna arbetstidsrapporter. Det är vid tidpunkten för detta Prospekt inte slutligt bestämt på vilket sätt och i vilken takt ändringen kommer att implementeras. Försäkringskassan har dock fattat ett inriktningsbeslut om att införa efterskottsbetalning av assistansersättning från den 1 oktober 2016. Beroende på hur implementeringen sker, skulle detta kunna leda till att Koncernen får ett större behov av rörelsekapital som kan behöva finansieras via räntebärande lån. Koncernen uppskattar för närvarande att detta finansieringsbehov kommer att uppgå till 200–300 MSEK, vilket skulle kunna ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens finansiella ställning.

Priserna för omsorgstjänster bestäms inte enbart av marknaden utan kan påverkas, begränsas eller fastställas av nationella, lokala eller regionala myndigheter.

Priserna för offentligt finansierade omsorgstjänster kan påverkas, begränsas eller fastställas av lokala, regionala och nationella myndigheter, varför priserna för tjänster inom omsorg inte enbart beror på efterfrågan på eller tillgång till sådana tjänster på dessa marknader.

En principiell förändring av strukturen för assistansersättning eller andra anslag från det allmänna skulle kunna påverka Koncernens intäkter negativt. I Sverige betalar Försäkringskassan respektive kommuner ut assistansersättning enligt ett av regeringen beslutat schablonbelopp per assistanstimme om 288 SEK (2016). Schablonbeloppet är inte beroende av den assistansberättigades inkomst eller förmögenhet och inte heller av när eller var assistansen utförs. När enskilda kommuner själva beviljat personlig assistans kan de sänka assistansersättningen till privata utförare. För det fall att fler kommuner skulle sänka ersättningen skulle det påverka Koncernens intäkter negativt. En minskning av schablonbeloppet, eller en förändring av ersättningens konstruktion, skulle påverka eller kunna påverka Koncernens intäkter negativt.

Enligt kundvalssystemet i Sverige kan dessutom kommunerna fastställa ersättningsnivåer för tjänster inom till exempel äldreomsorgen. Kommunala beslut om begränsningar av den årliga uppräknings av ersättningar inom äldreården skulle kunna påverka Koncernens intäkter negativt.

Koncernens ersättning för utförda tjänster kan därför sjunka genom åtgärder som vidtas av lokala och regionala myndigheter. Det finns en risk att förändringar i volym eller prissättning inte kommer att kunna kompenseras, helt eller ens delvis, av att ytterligare tjänster erbjuds, kostnadsbesparingar genomförs eller av att ersättningsnivån anpassas för att avspegla inflationen eller ökade driftskostnader. Om någon eller flera av dessa förändringar inträffar kan detta ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Om Koncernen inte lyckas konkurrera med offentliga och privata leverantörer inom omsorg kan Koncernens rörelseintäkter och lönsamhet minska.

Koncernen möter konkurrens från lokala, regionala och nationella leverantörer av omsorgstjänster, både inom offentlig och privat verksamhet. Koncernens konkurrensförmåga varierar mellan olika geografiska områden beroende på flera faktorer, som exempelvis antalet konkurrenter och deras respektive förmåga att konkurrera med Koncernen på den lokala marknaden, bredden i Koncernens tjänsteerbjudande, Koncernens anseende lokalt, personalens engagemang och fackkunskaper samt Koncernens förmåga att anställa, behålla och ingå samarbetsavtal med kompetent personal inom omsorg. Vidare konkurrerar offentliga aktörer inte med Koncernen på samma villkor. Offentliga aktörer måste inte konkurrera med det bästa

erbjudandet genom offentlig upphandling och offentliga aktörer behöver inte söka tillstånd för sina respektive verksamheter. Offentliga aktörer kan även driva sin verksamhet vidare trots ekonomiska underskott och lägre kvalitet. För att bibehålla stark konkurrenskraft måste Humana kontinuerligt utveckla sin verksamhet för att kunna erbjuda klienterna bästa möjliga vård och omsorg ur ett kvalitetsperspektiv till ett konkurrenskraftigt pris.

Om Koncernen inte lyckas konkurrera med offentliga och privata leverantörer av omsorgstjänster kan detta exempelvis leda till ett lägre antal vunna eller försvarade avtal och minskad efterfrågan på Koncernens tjänster, vilket kan leda till en nedgång i Koncernens nettoomsättning och lönsamhet och ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen är beroende av tillstånd och personal med rätt kompetens för att kunna erbjuda omsorgstjänster.

Koncernens verksamhet och tillväxt är avhängig att Koncernen kan erhålla och bibehålla ett antal erforderliga tillstånd för de olika delarna av verksamheten samt rekrytera och bibehålla personal inom olika yrkesgrupper, varav flera legitimerade. Det är möjligt att tillstånd som Koncernen behöver för att kunna erbjuda omsorgstjänster inte kan erhållas till rimliga villkor, kostnader eller överhuvudtaget. Det kan också vara osäkert huruvida ett tillstånd krävs för att bedriva viss verksamhet eller verksamhet på en viss marknad och huruvida Koncernen, efter ansökan, slutligen kommer att erhålla ett tillstånd.

Ett antal av de tillstånd som Koncernen erhållit för bedrivande av verksamheten är kopplade till fastigheter som ägs eller hyrs av Koncernen. Om sådana fastigheter avyttras, eller om verksamheten vid fastigheten måste flyttas av annat skäl, är Koncernen därför tvungen att ansöka om nya tillstånd eller flytta tillstånd för de delar av verksamheten som berörs. Dessutom kan Koncernen till följd av Erbjudandet vara skyldig att ansöka om nya tillstånd för att bedriva sin omsorgsverksamhet, om detta anses innebära ägarförändring i tillståndsinnehavaren, vilken i allmänhet är ett dotterbolag inom Koncernen. De tillstånd som finns inom Koncernen har formellt beviljats enskilda dotterbolag. Detta innebär att verksamhet som är föremål för sådana tillstånd inte kan flyttas till andra dotterbolag utan att ett nytt tillstånd erhålls, vilket kan medföra begränsningar för Koncernen att genomföra omstruktureringar som annars hade varit önskvärda för att till exempel minska Koncernens administrativa kostnader.

Om erhållande, förnyande eller flytt av för verksamheten nödvändiga tillstånd försenas, exempelvis på grund av långa handläggningstider hos IVO, eller misslyckas eller om villkoren i de tillstånd som Koncernen erhållit inte uppfylls, eller ändras, eller om Koncernen bedriver verksamhet utan erforderligt tillstånd kan det ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Omfattningen och volymen av de tjänster som erbjuds enligt ramavtal för Koncernens verksamhet i egen regi kan vara osäker och Koncernens eventuellt felaktiga antaganden och uppskattningar kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens resultat och finansiella ställning.

Många av de ramavtal som Koncernen sluter för verksamhet i egen regi innehåller inga volymåtaganden, vilket innebär att omfattningen och volymen av de tjänster som omfattas av sådana ramavtal kan vara oviss. Eftersom Koncernen träffar långsiktiga hyresavtal för de lokaler som används i dess verksamhet i egen regi, står Koncernen för risken att den rörelseintäkt som genereras av tjänsterna i dessa lokaler blir lägre än de personal- och hyreskostnader som är förenade med lokalerna. I verksamheter i egen regi kan Koncernen också drabbas av hyreskostnader som överstiger den nettoomsättning som är hänförlig till lokalen, om exempelvis hyresavtalets löptid är längre än giltighetstiden av avtalet för de tjänster som erbjuds i lokalen eller om rörelseintäkter hänförliga till lokalen minskar.

Osäkerhet om omfattning och volym av de tjänster som ska erbjudas av Koncernen kan även påverka riktigheten och tillförlitligheten i Koncernens antaganden och beräkningar om personalstorlek och andra kostnader i samband med att avtalet fullgörs och följaktligen de prisvillkor som Koncernen avtalat om. Om uppdragen är mindre lönsamma än vad Koncernen räknar med eller om Koncernen inte lyckas uppnå en tillräcklig beläggningsnivå när det gäller behandling eller boende inom Koncernens verksamhet i egen regi kan detta ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens verksamhet i egen regi är beroende av hyreskontrakt med fastighetsägare och kontroll över lokaler.

Humanas tjänster i egen regi tillhandhålls normalt i boenden och lokaler som Koncernen hyr av externa fastighetsägare eller disponerar över på annat sätt. Om fastighetsägare skulle förändra villkoren för dessa hyresavtal, under eller efter kontraktets löptid kan detta leda till ökade kostnader. Om fastighetsägare under eller efter hyresavtalets löptid skulle välja att säga upp eller inte förlänga hyresavtalet kan detta leda till förlorad omsättning för Koncernen och att en annan privat eller offentlig konkurrent får kontroll över lokalerna. Förändringar av hyresvillkor, förlorade hyreskontrakt eller förlorad kontroll över lokalerna kan leda till väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Allvarliga fel eller störningar i Koncernens datasystem kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens förmåga att effektivt och säkert hantera personuppgifter, journaler och genomföra annan affärskritisk verksamhet är beroende av en smidig och oavbruten funktion i Koncernens IT-system och IT-rutiner. Alla avbrott eller störningar i dessa system, inklusive sådana som orsakats av sabo-

tage, datavirus, operatörsfel, fel i programvaran eller uppsägningar av för Koncernen viktiga IT-avtal, kan ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet. Även om Koncernen försöker minimera dessa risker, till exempel genom att använda brandväggar, kryptering och parallella datacenter för säkerhetskopiering samt upprätthålla goda relationer med leverantörer av IT-licenser och tjänster, så är det möjligt att sådana störningar på grund av sin långvarighet eller allvarliga karaktär får en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens förmåga att expandera verksamheten kan påverkas negativt om inte lämpliga förvärvsmöjligheter kan identifieras, om förvärvade verksamheter inte integreras på ett bra sätt eller om Koncernen missbedömer möjligheterna för organisk tillväxt.

Koncernen planerar att fortsätta utveckla sin verksamhet främst genom organisk tillväxt i kombination med förvärv. Framgången i Koncernens förvärvsstrategi beror på flera faktorer, såsom Koncernens förmåga att identifiera lämpliga verksamheter för förvärv, komma överens om acceptabla förvärvsvillkor och finansiera förvärven. Det är möjligt att Koncernens framtida förvärv inte kan genomföras på gynnsamma villkor. Det är även möjligt att det framöver inte kommer att finnas tillräckligt många attraktiva objekt tillgängliga för Koncernen att förvärva eller att Koncernen inte kommer att erhålla för ändamålet erforderlig finansiering.

Det finns också affärsrisker, skatterisker och ekonomiska risker förknippade med att förvärva och integrera företag i Koncernens befintliga verksamhet, inklusive men inte begränsat till, exponering för okända åtaganden samt högre förvärvs- och integrationskostnader än förväntat. Det är möjligt att Koncernens bedömningar och antaganden om möjliga eller genomförda förvärv (inklusive antaganden om synergieffekter) kommer att visa sig vara inkorrekta eller att åtaganden, ansvarsförpliktelser eller andra risker som tidigare inte varit kända för Koncernen kommer att uppstå. Likaså kan Koncernens bedömningar och antaganden rörande möjligheterna och utsikterna för organisk tillväxt visa sig vara inkorrekta och förpliktelser, oförutsedda händelser och andra risker som varit okända för Koncernen komma att inträffa.

Koncernen kan också komma att avyttra verksamheter som inte längre passar in i Koncernens strategi. Flera faktorer inverkar på om eventuella avyttringar lyckas, till exempel Koncernens förmåga att hitta en köpare och Koncernens förmåga att förhandla fram godtagbara försäljningsvillkor. Dessutom är det möjligt att Koncernen måste lämna vissa garantier och åtaganden i samband med en sådan avyttring. Koncernen kan i framtiden komma att ha svårt att avyttra verksamheter eller tillgångar eller misslyckas med att genomföra sådana avyttringar på för Koncernen gynnsamma villkor.

Om någon av dessa faktorer skulle inträffa kan det ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen är beroende av sina ledande befattningshavare och av att kunna anställa, träffa samarbetsavtal med och behålla nyckelpersoner och kvalificerad personal till en rimlig kostnad.

Koncernen har en erfaren ledningsgrupp med stor sakkunskap när det gäller att leda omsorgsverksamhet och som uppvisat goda resultat när det gäller att åstadkomma organisk tillväxt samt förvärva och integrera nya verksamheter. Följaktligen är Koncernens verksamhet beroende av ledningens fortsatta medverkan. Förlust av någon av dessa medarbetare, eller oförmåga att attrahera och behålla kvalificerade ledningspersoner i framtiden, kan inverka negativt på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Vidare är Koncernens verksamhet mycket personalintensiv och under 2015 hade Koncernen omkring 14 000 hel- och deltidstillsatta. Kompetenskraven och behovet av specialister är dessutom höga inom flera delar av Koncernens verksamhet. På grund av förväntad brist på kvalificerad personal de närmaste åren räknar Koncernen med att konkurrensen om kvalificerad personal kommer att bli allt mer intensiv. Till följd av detta kanske Koncernen inte till en rimlig kostnad kommer kunna anställa eller ingå samarbetsavtal med ett tillräckligt antal medarbetare för att driva verksamheten eller för att växa. Om Koncernen inte lyckas attrahera och behålla högt kvalificerad personal mot rimlig ersättning och andra villkor kan det bli svårt för Bolagets koncernledning att driva verksamheten effektivt eller uppnå Koncernens tillväxtmål, vilket kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen kan drabbas av arbetskonflikter m.m. med de anställdas fackliga organ.

Huvuddelen av Koncernens medarbetare omfattas av kollektivavtal. Den svenska avtalsrörelsen 2016 kommer att leda till omförhandlingar av de kollektivavtal som Koncernens medarbetare omfattas av. I Sverige löper Vårdföretagarnas kollektivavtal med Kommunal för personlig assistans ut den 30 juni 2016 och för behandlingsverksamhet den 30 november 2016. I Norge löper Hovedavtalen med NHO (på arbetsgivar sidan) och LO (på arbetstags sidan) ut den 31 december 2017. Det finns en risk att Vårdföretagarna och NHO när befintliga avtal löper ut inte kommer att kunna träffa nya kollektivavtal med tillfredsställande villkor utan inträffade arbetsnedläggelser, strejk eller liknande stridsåtgärder. Om sådana händelser inträffar skulle detta kunna störa Koncernens verksamhet, leda till skadat anseende, höjda löner och förmåner eller på annat sätt ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen är vidare skyldig att förhandla och samråda med de anställdas fackliga organ i en lång rad frågor, vilket kan hindra eller försena genomförandet av vissa företagstransaktioner. Även om Koncernen inte har upplevt någon allvarigare arbetsnedläggelse och i allmänhet anser sig ha goda relationer med fackföreningarna i Sverige och Norge är det möjligt att Koncernen kommer att drabbas av långvariga förhandlingar eller till

och med strejker, arbetsnedläggelse eller andra stridsåtgärder i samband med förhandlingar och samråd. Såväl långvariga förhandlingar med anställdas fackliga organ som stridsåtgärder kan förhindra eller försena Koncernens möjligheter att genomföra vissa företagstransaktioner, vilket skulle kunna ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Brott mot dataskyddslagarna kan skada Koncernens anseende allvarligt och ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens verksamhet omfattas av dataskyddslagarna, inklusive till exempel den svenska personuppgiftslagen (1998:204), den svenska patientdatalagen (2008:355) och den norska helseregisterloven av 20 juni 2014 nr. 43 i Norge. Aktuella regler kräver bland annat att det finns erforderliga rutiner på plats för hantering, lagring och gallring av personuppgifter, att individer informeras på ett korrekt sätt om Koncernens hantering av personuppgifter och att riskbedömning och revisioner utförs enligt tillämpliga regler. Även om Koncernen kontinuerligt arbetar för att förbättra sina processer och rutiner kan otillbörligt röjande eller felaktig behandling av personuppgifter ske. Detta kan ge upphov till negativ publicitet och skada på Koncernens anseende samt förlust av beställare, klienter och omsättning. Det kan även medföra böter, skadeståndskrav från enskilda och förelägganden från tillsynsmyndigheter om rättelse. Brott mot dataskyddslagarna kan därmed ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Om Koncernen inte kan uppfylla relevanta avtalsenliga åtaganden kan detta leda till uppsägning av avtal.

Avtal med offentliga köpare som lokala och regionala myndigheter innehåller i allmänhet bestämmelser om tillämpliga krav för erbjudande av omsorg. Kommunen eller den regionala myndigheten eller annan avtalspart kan ha rätt att säga upp ramavtal eller entreprenadavtal med Koncernen om Koncernen väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt avtalen. Även om ett ramavtal med kommunen eller andra myndigheter inte i sig innebär en garanti för köp av tjänster eller placering, skulle uppsägningar av ett flertal av Koncernens större ramavtal kunna ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen kan bli föremål för rättsliga processer, utredningar och förfaranden.

Koncernen kan påverkas negativt av domstolsavgöranden, förlikningar, oväntade kostnader eller andra effekter av rättsliga och administrativa förfaranden och av utredningar av tillsynsmyndigheter eller andra organ som pågår eller som kan komma att inledas i framtiden. Koncernen är för närvarande inte part i något väsentligt rättsligt eller administrativt förfarande, men kan dock i framtiden bli föremål för krav samt rättsliga och administrativa förfaranden som i vissa fall anses normala inom ramen för verksamheten, inklusive rättsliga åtgärder på grund

av faktisk eller påstådd felbehandling, personskada i samband med Koncernens erbjudande av omsorgstjänster, överträdelse av arbetsmiljö- och arbetsskyddsbestämmelser och anställdas brott mot regler eller interna policyer och riktlinjer. Koncernen kan även drabbas av negativ publicitet och ökade operativa kostnader som ett resultat av ändringar i verksamheten som genomförs för att följa tillämpliga bestämmelser. Vid vissa förfaranden kan käranden kräva både skadestånd samt annan kompensation vilka om de utfaller skulle innebära utgifter för Koncernen, och Koncernen kan i slutändan drabbas av kostnader för dessa förfaranden som överstiger de nuvarande eller framtida finansiella avsättningarna eller Koncernens försäkringsskydd. Skadestånd i samband med framförda krav avseende felbehandling är i allmänhet begränsat enligt lag i Sverige och Norge, men eventuella framtida ändringar eller ändrade tolkningar av dessa lagar kan leda till ett större antal krav mot Koncernen. Ansvar som Koncernen ådragit sig till följd av sådana krav, stämningar eller klagomål kan ha negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Även om Koncernen eller dess styrelseledamöter, ledande befattningshavare eller anställda i slutändan fastställs inte vara ansvariga kan det vara kostsamt och tidskrävande att försvara sig mot krav och stämningar och kräva resurser från koncernledningen, ge upphov till negativ publicitet och därigenom skada Koncernens anseende samt ge upphov till regulatoriska utredningar. Dessa omständigheter skulle kunna ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat eller finansiella ställning.

Otillräckligt skydd för immateriella rättigheter, oförmåga att försvara beviljade immateriella rättigheter eller intrång i externa parter immateriella rättigheter kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Humana äger ett antal varumärken, domännamn och andra immateriella rättigheter. Koncernen licensierar också varumärken och upphovsrättsligt skyddat material avseende bland annat behandlingsmetoder från externa parter. Det finns dock en risk att Koncernen inte har ett tillräckligt skydd för de varumärken som används i verksamheten och det kan finnas svårigheter att försvara beviljade varumärken och andra immateriella rättigheter. Vidare finns det en risk att några av de varumärkesansökningar som har lämnats in till registreringsmyndigheter inte kan eller kommer att beviljas. Exempelvis har Koncernen ännu inte lyckats registrera varumärket Humana i Norge på grund av ett av tredje part tidigare registrerat varumärke. Humana är för närvarande part i processer vid norska Patentstyret om rätten att använda ordet Humana i Norge. Det finns vidare en risk att Humana anses göra eller har gjort intrång i immateriella rättigheter som innehas av externa parter. Om Humana inte lyckas skydda och bibehålla sina immateriella rättigheter eller anses göra eller har gjort intrång i immateriella rättigheter eller om licensavtal sägs upp kan detta ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Oförmåga att efterleva villkoren för Bolagets befintliga skulder eller refinansiera någon befintlig skuld när denna förfaller kan ha väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Per den 31 december 2015 uppgick Koncernens befintliga kreditfaciliteter till 2 020 MSEK. I samband med Erbjudandet kommer Bolaget att genomföra en refinansiering av de befintliga finansieringsarrangemangen. Det nya kreditfacilitetsavtalet kommer innehålla sedvanliga villkor och åtaganden.

Det är möjligt att Koncernen i framtiden kan komma att bryta mot finansiella åtaganden i kredit- och låneavtal på grund av exempelvis den allmänna konjunkturen och marknadsstörningar, vilket skulle kunna ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Även om Koncernens finansiella ställning, med beaktande av den nya finansieringen, för närvarande bedöms vara stabil kan Koncernen vidare komma att behöva ytterligare finansiella resurser, exempelvis för att refinansiera lån eller andra finansieringsavtal som förfaller samt för att möjliggöra företagsförvärv eller på annat sätt uppnå strategiska mål. Det finns en risk att sådana finansiella resurser inte kan anskaffas på för Koncernen gynnsamma villkor. Tillgången till ytterligare finansiering påverkas av ett flertal faktorer som marknadsvillkor, den generella tillgången till krediter samt Koncernens kreditvärdighet och kreditkapacitet. Störningar och osäkerhet på kapital- och kreditmarknaderna kan också begränsa tillgången till det kapital som krävs för att bedriva verksamheten.

Bolaget kan behöva omvärdera värdet av goodwill och andra immateriella tillgångar.

Goodwill utgör en betydande del av Bolagets balansräkning. Goodwill skrivs inte av utan är föremål för nedskrivningsprövning årligen och dessutom så snart indikationer uppkommer som tyder på att tillgången ifråga har minskat i värde. Humana bevakar relevanta omständigheter som påverkar Bolagets verksamhet och Bolagets allmänna ekonomiska läge och den möjliga påverkan sådana omständigheter kan ha på värderingen av Bolagets goodwill och andra immateriella tillgångar. Det är möjligt att förändringar av sådana omständigheter, eller av de många faktorer som Bolaget tar hänsyn till vid sina bedömningar, antaganden och estimat i samband med värderingen av goodwill och andra immateriella tillgångar, i framtiden kan komma att kräva att Bolaget gör nedskrivningar av goodwill eller andra immateriella tillgångar. Nedskrivningar av goodwill eller andra immateriella tillgångar och därmed förknippade nedskrivningskostnader kan få en väsentlig negativ inverkan på Bolagets verksamhet, finansiella ställning och resultat.

Koncernen är exponerad för skatterelaterade risker.

Koncernen bedriver sin verksamhet, inklusive koncerninterna transaktioner, i enlighet med hur den tolkar och förstår tillämpliga skattelagar och skatteavtal samt respektive skattemyndigheters krav i Sverige och Norge. Koncernen har tidigare varit föremål för skatterevisorer och upptaxeringar, primärt hänförliga till Koncernens hantering av mervärdesskatt. Upptaxeringar har framförallt förärett av att Koncernen bedriver i princip fullt ut mervärdesskattefri verksamhet men till viss del även tillhandahållit mervärdesskattepliktiga koncerninterna tjänster, något som har givit upphov till allokeringsfrågor i mervärdesskattehänseende, dels avseende i vilken utsträckning vissa tjänster borde ha fakturerats med mervärdesskatt, dels i vilken utsträckning ingående mervärdesskatt på externa förvärv har varit avdragsgill. Det är möjligt att Koncernens tolkning och tillämpning av aktuella lagar, regler, rättspraxis och skattemyndigheternas administrativa praxis i dessa och andra avseenden har varit eller i framtiden kommer att vara felaktig eller att sådana lagar, regler, rättspraxis eller administrativa praxis kommer att ändras, eventuellt med retroaktiv verkan. Koncernens skattesituation för såväl tidigare som innevarande beskattningsår kan därför komma att förändras till följd av berörda skattemyndigheters beslut eller till följd av ändrade lagar, avtal och andra bestämmelser. Sådana beslut eller förändringar, eventuellt med retroaktiv verkan, kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning. I detta sammanhang kan särskilt noteras att det för närvarande pågår en omfattande översyn av de svenska företagsbeskattningsreglerna. Det är ännu inte möjligt att förutse om och när eventuella nya regler kommer att träda ikraft eller hur de slutligt kommer att utformas med anledning av utredningen men utredningen utgör ett konkret exempel på en sådan lagstiftningsförändring som kan komma att ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen är exponerad för ränterisk.

Koncernen exponeras för ändringar i ränteläget genom sina finansieringsavtal med rörlig ränta. Under den nya finansieringen kommer Koncernen efter Erbjudandet att ha cirka 1 700 MSEK i utestående lån under sina lånefaciliteter med rörlig ränta. Koncernen är således känslig för ränteändringar.

Räntan påverkas av ett antal faktorer som ligger utanför Koncernens kontroll, inklusive men inte begränsat till regeringars och riksbankers räntepolitik på de geografiska marknader där Koncernen bedriver verksamhet. En ränteuppgång skulle innebära att Koncernens ränteåtaganden skulle öka, vilket kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

För att hantera ränteeponering använder Koncernen sig av räntederivat. Det är dock möjligt att nuvarande eller framtida säkringsåtgärder inte kommer att ge Koncernen tillräckligt skydd för negativa effekter av ränterörelser. Dessutom beror framgången av Koncernens säkringsaktiviteter i hög grad på riktigheten i dess antaganden och prognoser. Alla felbedöm-

ningar som påverkar sådana antaganden och prognoser kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernen är exponerad för valutaomräkningsrisk.

Koncernen är exponerad för valutaomräkningsrisk i förhållande till NOK. Denna risk uppkommer vid omräkning till Koncernens rapportvaluta SEK av balansposter som redovisats i NOK. En del av Koncernens tillgångar, skulder, intäkter och utgifter är redovisade i NOK i Koncernens norska dotterbolag och viss del av Koncernens upplåning sker i NOK. Om Koncernens åtgärder för att säkra eller på annat sätt hantera effekterna av valutakursrörelser inte visar sig vara tillräckliga kan detta ha en negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens försäkringsskydd kan vara otillräckligt och dess premier kan komma att stiga.

Koncernen har ansvarsförsäkring och annat försäkringsskydd som syftar till att täcka felbehandling och andra anspråk, vilket bedöms vara tillräckligt och i enlighet med tillämplig lag och branschpraxis. Koncernen kan dock utsättas för ett ökat antal anspråk. Vidare kan krav som överstiger, eller inte täcks av, försäkringsskyddet uppkomma. Krav mot Koncernen, oavsett Koncernens försäkringsskydd, kan resultera i en ökning av de premier som Koncernen betalar enligt sina försäkringsavtal. Det är möjligt att Koncernen i framtiden inte kommer att kunna teckna eller bibehålla ansvarsförsäkringar på acceptabla villkor. Otillräckligt försäkringsskydd eller väsentliga höjningar av försäkringspremier, kan ha en väsentlig negativ inverkan på Koncernens verksamhet, resultat och finansiella ställning.

RISKER RELATERADE TILL AKTIEN OCH ERBJUDANDET

Bolagets huvudägare har tidigare haft, och kommer även fortsättningsvis att ha, ett dominerande inflytande över Bolaget, och huvudägarens intressen kan strida mot övriga aktieägares intressen.

När Erbjudandet har slutförts kommer Argan Capital, under antagande om att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet, att äga cirka 58,1 procent av aktierna och rösterna i Bolaget (under förutsättning att Övertilldelningsoptionen inte utnyttjas). Argan Capital kommer att vara den största ägaren i Bolaget och ha ett betydande inflytande i Bolaget. Argan Capital kan därför komma att styra utfallet av de flesta frågor som är föremål för omröstning på bolagsstämma, såsom val av styrelse, emission av ytterligare aktier och aktierelaterade värdepapper som kan medföra utspädning för befintliga aktieägare samt beslut om eventuell utdelning.

Argan Capitals intressen kan skilja sig väsentligt från, eller konkurrera med, övriga aktieägares intressen och det är möjligt att Argan Capital kommer att utöva sitt inflytande över Koncernen på ett sätt som inte ligger i övriga aktieägares intressen. Det kan till exempel finnas en intressekonflikt mellan Huvudägaren å ena sidan och övriga aktieägare å andra sidan när det gäller beslut om vinstutdelning.

Framtida försäljning av ett stort antal aktier kan påverka aktiekurserna negativt.

När Erbjudandet har slutförts kommer Argan Capital, under antagande om att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet, att äga cirka 58,1 procent av aktierna och rösterna i Bolaget (under förutsättning att Övertilldelningsoptionen inte utnyttjas). Försäljning av ett stort antal aktier av större ägare eller styrelseledamöter och ledande befattningshavare efter den period som enligt lock up-avtalen omfattas av säljrestriktioner kan påverka aktiekursen negativt.

Kursen på aktierna kan variera och sjunka under priset i Erbjudandet.

Före Erbjudandet har det inte förekommit någon officiell handel i aktierna. Det är möjligt att en likvid handel i aktierna inte kommer att utvecklas eller, om en sådan utvecklas, att den inte kommer att fortsätta efter att Erbjudandet avslutats. Försäljningspriset kanske inte är vägledande för aktiekursen när aktierna har börsnoterats. Vidare kan aktiens likviditet och kurs efter noteringen variera kraftigt på grund av många faktorer, däribland sådana som nämnts i detta avsnitt samt förändringar på aktiemarknaden och i allmänna ekonomiska förhållanden som kan påverka aktiernas likviditet och kurs negativt, oavsett Koncernens verkliga resultat eller förhållandena på dess huvudmarknader. Försäljningspriset kommer att beslutas av Argan Capital och Bolaget i samråd med Joint Global Coordinators, baserat på faktorer som kanske inte är vägledande för framtida marknadsläge.

Börsnoterade företags aktiekurser kan vara mycket volatila.

Aktiekurserna i börsnoterade företag kan vara mycket volatila. Den kurs som aktierna noteras till och den verkliga kurs som investerarna betalar för sina aktier påverkas av många olika faktorer, varav vissa är specifika för Koncernen och dess verksamhet och vissa drabbar omsorgsbranschen som helhet eller börsnoterade företag i allmänhet. Sådana faktorer inkluderar, men är inte begränsade till, Koncernens finansiella resultat, stora köp eller försäljningar av aktier, förändrade lagar och bestämmelser inom omsorgsbranschen, ekonomin och finansmarknaderna i allmänhet. Dessutom har värdepappersmarknaderna upplevt stora kurs- och volymvariationer på senare år. Sådana variationer i framtiden kan påverka aktiekursen negativt och leda till förluster för aktieägarna, oavsett Koncernens resultat eller finansiella ställning.

Bolagets förmåga att betala utdelning i framtiden beror på en mängd olika faktorer.

Beslut om framtida vinstutdelningar fattas av Bolagets aktieägare på bolagsstämma. Bolagets förmåga att betala utdelning i framtiden beror på många olika faktorer inklusive, men inte begränsat till, Bolagets verksamhet, framtida vinst, finansiella ställning, resultat, fria reserver, kassaflöden, utsikter, kapitalbehov, dotterbolagens förmåga att betala utdelning till Bolaget, kreditvillkor, generella finansiella och lagstadgade begränsningar samt andra faktorer som Bolagets ledning från tid till

annan bedömer vara betydelsefulla. Det är möjligt att ingen utdelning kan eller kommer att betalas i framtiden.

Amerikanska och andra utländska aktieägare kanske inte kan få företrädesrätt.

Vid ökning av Bolagets aktiekapital har befintliga aktieägare som huvudregel företrädesrätt till nya aktier, såvida inte aktieägarna på bolagsstämma beslutar att avvika från företrädesrätten. Amerikanska aktieägare undantas vanligen från möjligheten att utnyttja sådan företrädesrätt, såvida inte teckningsrätterna och aktierna registrerats i enlighet med U.S. Securities Act, eller det finns ett undantag från registreringskravet enligt denna lag. Det är inte troligt att Bolaget kommer att lämna in någon sådan registreringsansökan och Bolaget kan inte garantera framtida investerare att ett undantag från registreringskravet som gör det möjligt för amerikanska eller andra utländska aktieägare att utnyttja företrädesrätten kommer att vara tillämpligt, tillgängligt, eller, om tillgängligt, att Bolaget kommer att utnyttja ett sådant undantag.

Valutakursförändringar kan ha negativ inverkan på värdet av utländska aktieägares innehav och utdelning.

Aktierna är denominerade, och eventuell utdelning som ska betalas kommer att anges, i SEK. En investering i aktier av en investerare vars huvudsakliga valuta inte är SEK föranleder valutakursrisk för investeraren. En eventuell värdeminskning av SEK i förhållande till utländsk valuta minskar värdet på investeringen i aktierna eller eventuell utdelning i utländsk valuta och en eventuell värdeökning av SEK ökar värdet i utländsk valuta på investering i aktierna eller utdelning.

Som börsnoterat företag är Koncernen föremål för rättslig reglering och myndighetskrav, vilket kan innebära en påfrestning för Koncernens resurser och öka dess kostnader.

Som ett företag noterat på Nasdaq Stockholm kommer Humana att behöva följa särskilda författningar och krav, bland annat Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter, som Koncernen inte behövde följa före noteringen. Som ett resultat av detta kommer Koncernen att ådra sig legala, redovisnings- och andra utgifter som Koncernen inte ådrog sig innan noteringen av aktierna på Nasdaq Stockholm. Att följa dessa författningar och krav kommer dessutom att kräva en betydande tidsinsats från Bolagets styrelse och koncernledning, vilket skulle kunna påverka deras möjlighet att sköta andra delar av verksamheten i negativ riktning.

Bolagets framtida erbjudanden om värdepapper kan påverka aktiekursen.

I framtiden kan Humana komma att söka ytterligare kapital genom att ge ut aktier, preferensaktier och andra aktierelaterade värdepapper, skuldebrev, företagscertifikat eller obligationer. Vid en likvidation skulle innehavare av skuldebrev, långivare samt innehavare av preferensaktier ha företräde till Bolagets medel framför innehavare av stamaktier. Utgivande av ytterligare värdepapper kan innebära en utspädning av Bolagets

befintliga aktieägares ekonomiska rättigheter och rösträtt och/ eller sänka kursen på aktierna. Preferensaktier kan, om de emitteras, ha företräde när det gäller utbetalning av utdelning, vilket kan begränsa Bolagets förmåga att lämna utdelning till innehavare av aktier. Eftersom Bolagets utgivande av värdepapper i eventuella framtida erbjudanden kommer att vara beroende av marknadsförhållanden och andra faktorer utom dess kontroll, kan Bolaget inte förutsäga eller uppskatta omfattningen på, tidpunkten för eller strukturen i eventuella sådan framtida erbjudanden. Följaktligen riskerar Bolagets aktieägare att eventuella framtida erbjudanden sänker aktiens marknadsvärde och späder ut deras aktieinnehav i Bolaget.

Ankarinvesterarnas åtaganden är inte säkerställda
Zeres Capital, Bodenholm Capital, Handelsbanken Fonder, Incentive, ODIN Fonder och Swedbank Robur ("**Ankarinvesterarna**") har åtagit sig att i Erbjudandet, på samma villkor som övriga investerare, förvärva aktier till ett belopp om 125 MSEK, 65 MSEK, 65 MSEK, 65 MSEK, 65 MSEK respektive 65 MSEK. Ankarinvesterarnas åtaganden är emellertid inte säkerställda genom bankgaranti, spärmedel eller pantsättning eller liknande arrangemang, varför det finns en risk att Ankarinvesterarna inte kommer att kunna infria sina åtaganden. Ankarinvesterarnas åtaganden är vidare förenade med vissa villkor. För det fall något av dessa villkor inte uppfylls finns det en risk att Ankarinvesterarna inte uppfyller sina åtaganden, vilket skulle kunna få en negativ effekt på Erbjudandets genomförande.

Inbjudan till förvärv av aktier i Humana

I syfte att stötta Koncernens utveckling och tillväxt har Argan Capital och styrelsen för Humana beslutat att genomföra en ägarspridning av Bolagets aktier genom en kombinerad emission av nya aktier och försäljning av befintliga aktier. Styrelsen för Humana har därför ansökt om upptagande till handel av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm. Erbjudandet består av två delar: ett erbjudande till allmänheten i Sverige och ett erbjudande till institutionella investerare.

Humana och de Säljande Aktieägarna erbjuder, i enlighet med villkoren i detta Prospekt, investerare att förvärva lägst 12 622 721 och högst 14 492 754 aktier i Bolaget, av vilka Bolaget erbjuder lägst 7 258 064 och högst 8 333 333 nyemitterade aktier och de Säljande Aktieägarna erbjuder lägst 5 364 657 och högst 6 159 421 befintliga aktier ("**Erbjudandet**"). Huvudägaren kommer vidare att åta sig att, på begäran av Managers, sälja ytterligare högst totalt 1 932 366 aktier, motsvarande cirka 13 procent av det högsta totala antalet erbjudna aktier som omfattas av Erbjudandet, till ett pris motsvarande Försäljningspriset, för att täcka eventuell övertilldelning i samband med Erbjudandet ("**Övertilldelningsoptionen**"). Övertilldelningsoptionen kan helt eller delvis utnyttjas under en period om 30 kalenderdagar från första dag för handel i aktierna på Nasdaq Stockholm. Se även avsnittet "*Legala frågor och kompletterande information – Väsentliga avtal m.m. – Placeringsavtal*" för en ytterligare beskrivning av Övertilldelningsoptionen.

Priset per aktie i Erbjudandet ("**Försäljningspriset**") kommer att fastställas genom ett anbudsförfarande och kommer följaktligen att baseras på efterfrågan och rådande marknadsförhållanden. Bolagets styrelse, Huvudägaren och Joint Global Coordinators kommer i samråd att fastställa det slutliga Försäljningspriset inom intervallet 54–62 SEK per aktie ("**Prisintervallet**"). Försäljningspriset till allmänheten kommer inte att överstiga 62 SEK per aktie. Det slutliga Försäljningspriset förväntas offentliggöras genom ett pressmeddelande omkring den 22 mars 2016. Beräknad första dag för handel i aktierna är den 22 mars 2016.

Vid extra bolagsstämma den 9 mars 2016 beslutades om emission av nya aktier i syfte att genomföra Erbjudandet, med bemyndigande för Bolagets styrelse att besluta om vilket belopp som aktiekapitalet ska ökas med, det antal aktier som ska ges ut samt teckningskursen. Teckningskursen ska motsvara Försäljningspriset. Rätt att teckna nya aktier ska, med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, tillkomma allmänheten och institutionella investerare i Sverige samt vissa institutionella investerare i andra jurisdiktioner. Styrelsen för Bolaget förväntas fastställa de slutliga emissionsvillkoren omkring den 21 mars 2016, varvid antalet nyemitterade aktier kommer att vara beroende av Försäljningspriset. Genom nyemissionen kommer Humana att tillföras cirka 410 MSEK efter avdrag för kostnader relaterade till Erbjudandet.

Efter Erbjudandets genomförande och den nyemission av aktier som avses genomföras i samband därmed kommer, under antagande att nyemissionen genomförs till en teckningskurs per aktie som motsvarar mittpunkten i Prisintervallet, antalet aktier att uppgå till 53 640 620. Om nyemissionen görs till en teckningskurs som motsvarar lägsta respektive högsta pris i Prisintervallet kommer antalet aktier att uppgå till 54 215 333 respektive 53 140 064.

Efter Erbjudandets genomförande kommer Huvudägarens innehav i Humana uppgå till cirka 58,1 procent av det totala antalet aktier (under antagande om att Försäljningspriset kommer att motsvara mittpunkten i Prisintervallet samt att Övertilldelningsoptionen inte utnyttjas). I samband med Erbjudandet kommer Huvudägaren och aktieägar styrelseledamöter och ledande befattningshavare åta sig att, med sedvanliga undantag, inte avyttra sina återstående aktier under en period om 180 respektive 360 dagar efter första dagen för handel på Nasdaq Stockholm (se även avsnittet "*Aktiekapital och ägarförhållanden – Lock up-arrangemang m.m.*"). För ytterligare information om Huvudägaren och antalet aktier som Huvudägaren erbjuder att sälja i enlighet med Erbjudandet m.m., se avsnittet "*Aktiekapital och ägarförhållanden – Ägarstruktur*". Efter Erbjudandets genomförande kommer Bolagets ledning och styrelse att inneha cirka 12,4 procent av det totala antalet aktier (under antagande om att Försäljningspriset kommer att motsvara mittpunkten i Prisintervallet samt att Övertilldelningsoptionen inte utnyttjas).

Investerare inbjuds härmed i enlighet med villkoren i detta Prospekt att förvärva högst 14 492 754 aktier i Bolaget, motsvarande cirka 26,7 procent av det totala antalet aktier och röster i Bolaget efter genomförandet av Erbjudandet (16 425 120 aktier motsvarande 30,3 procent vid fullt utnyttjande av Övertilldelningsoptionen). Det totala värdet av Erbjudandet kommer att uppgå till cirka 783 MSEK (cirka 887 MSEK om Övertilldelningsoptionen utnyttjas till fullo). Kostnaderna som åläggs Bolaget för Erbjudandet beräknas uppgå till cirka 40 MSEK.

I övrigt hänvisas till redogörelsen i föreliggande Prospekt, vilket har upprättats av styrelsen för Humana med anledning av ansökan om upptagande till handel av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm samt det i samband därmed lämnade Erbjudandet.

Stockholm den 9 mars 2016

Humana AB (publ)

Stockholm den 9 mars 2016

Säljande Aktieägare

Bakgrund och motiv

Humana är ett ledande omsorgsföretag i Norden, med omkring 14 000 hel- och deltidanställda medarbetare som erbjuder tjänster inom individ- och familjeomsorg, personlig assistans samt äldreomsorg och bostäder med särskild service enligt LSS. I Sverige har Humana etablerat marknadsledande positioner inom individ- och familjeomsorg och personlig assistans. I Norge är Humana den näst största utföraren av tjänster inom individ- och familjeomsorg. Humana har sedan räkenskapsåret 2009 ökat sina rörelseintäkter från 1 693 MSEK till 5 593 MSEK för räkenskapsåret 2015.

Humana grundades 2001 med verksamhetsidén att bedriva högkvalitativa tjänster inom personlig assistans. Per Granath tillträdde som VD för Humana 2006 och 2008 blev Argan Capital majoritetsägare i Bolaget. Humana ökade i samband med detta tillväxttakt inom personlig assistans och expanderade sedermera även sin verksamhet till att omfatta segmenten individ- och familjeomsorg samt äldreomsorg och boenden med särskild service för individer med funktionsnedsättning. Expansionen har skett både organiskt och genom förvärv, däribland de strategiskt viktiga förvärven av Avesina Äldreomsorg under 2010 och individ- och familjeomsorgsbolagen Baggium Vård och Behandling under 2011 samt INOM – Innovativ Omsorg i Norden AB under 2014. Genom förvärvet av INOM etablerade Humana även sin verksamhet i Norge samt knöt till sig Humanas nuvarande VD och koncernchef Rasmus Nerman. Humana har nu etablerat sig som den ledande privata utföraren av tjänster inom individ- och familjeomsorg och personlig assistans på den nordiska marknaden, med en kvalitetsfokuserad organisation med stark företagskultur.

Humanas strategi har varit, och förväntas även framledes vara, att fokusera verksamheten inom segment som kännetecknas av egen regi och fritt kundval, vilket innebär en hög andel individuella kontrakt (som idag representerar 93 procent av Koncernens omsättning). Bolaget gör bedömningen att det är inom dessa segment det ges möjlighet till långsiktig tillväxt genom satsningar på kvalitet och kundnytta. Humana har varit mycket framgångsrikt i att snabbt bygga ledande positioner inom dessa fokusområden.

Vidare avser Humana att fortsätta utveckla Bolaget i den riktning och omfattning som har skett historiskt, vilket innebär att Humana har ambitionen att ta marknadsandelar genom ett fortsatt starkt fokus på kvalitet, kundnytta och företagskultur. Bolaget anser att det finns goda tillväxtpotentialer genom fortsatt utveckling i den nuvarande strukturen, större och mindre förvärv samt fortsatt geografisk expansion. Humana kommer fortsatt att prioritera och förankra Bolagets tydliga värdegrund i nya verksamheter som tillfogas Bolaget.

Argan Capital och Humanas styrelse anser att det nu är en lämplig tidpunkt att bredda Humanas ägande och ansöka om notering av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm. Erbjudandet och noteringen av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm förväntas gynna Bolagets framtida tillväxtpotentialer och strategi genom att ge ytterligare finansiell styrka till vidareutveckling av Humanas tjänster. Som ett resultat av noteringen på Nasdaq Stockholm kommer Humana få tillgång till de svenska och internationella kapitalmarknaderna. Vidare förväntas Bolaget att gynnas av en mer diversifierad ägarbas bestående av institutionella ägare och privatpersoner. En notering av Bolagets aktier förväntas även öka kännedomen om Bolaget samt om den privata vård- och omsorgsmarknaden, vilket i sin tur förväntas förbättra Humanas ställning som en kvalitetsaktör på den nordiska omsorgsmarknaden. Humana gör vidare bedömningen att den ökade transparens som följer av noteringen av aktierna kommer att gynna dess klienter och medarbetare.

Nyemissionen i Erbjudandet förväntas vid fullteckning tillföra Humana cirka 450 MSEK före avdrag för kostnader relaterade till Erbjudandet som ska betalas av Bolaget om totalt cirka 40 MSEK. Följaktligen förväntar sig Humana att genom Erbjudandet erhålla en nettolikvid uppgående till cirka 410 MSEK. Bolaget avser att använda nettolikviden för att minska befintlig skuldsättning och betala därmed förenade kostnader för att uppnå en nettoskuldsättningsnivå som uppfyller det av styrelsen fastställda finansiella målet avseende kapitalstrukturen (se avsnittet ”Kapitalstruktur, skuldsättning och annan finansiell information – Kapitalstruktur i samband med notering”). Med den kapitalstruktur Humana får efter noteringen bedömer Bolaget att det kommer att ha en god finansiell ställning inför framtida investeringar i nystartade verksamheter och tilläggsförvärv. Humana kommer inte att erhålla några medel från de Säljande Aktieägarnas försäljning av aktier i Erbjudandet.

Styrelsen för Humana är ansvarig för innehållet i detta Prospekt. Härmed försäkras att alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits för att säkerställa att uppgifterna i Prospektet, såvitt styrelsen vet, överensstämmer med faktiska förhållanden och att ingenting är utelämnat som skulle kunna påverka dess innebörd.

Stockholm den 9 mars 2016

Humana AB (publ)

Styrelsen

Villkor och anvisningar

I syfte att underlätta beskrivningen av Erbjudandet görs i detta avsnitt ingen åtskillnad mellan de nyemitterade aktierna och de befintliga aktier som kan komma att säljas.

ERBJUDANDET

Erbjudandet omfattar lägst 12 622 721 och högst 14 492 754 aktier, varav lägst 7 258 064 och högst 8 333 333 nyemitterade aktier samt lägst 5 364 657 och högst 6 159 421 befintliga aktier. Erbjudandet är uppdelat i två delar:

- Erbjudandet till allmänheten i Sverige¹⁾
- Erbjudandet till institutionella investerare i Sverige och internationellt²⁾

Utfallet av Erbjudandet förväntas offentliggöras genom pressmeddelande omkring den 22 mars 2016.

ÖVERTILDELNINGSOPTION

Huvudägaren avser lämna en option till Managers, vilken ska kunna utnyttjas helt eller delvis, innebärande att Managers under en period om 30 dagar från första dag för handel i Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm ska ha rätt att förvärva ytterligare högst 1 932 366 befintliga aktier motsvarande högst cirka 13 procent av högsta antalet aktier som kan komma att säljas i Erbjudandet, till ett pris motsvarande Försäljningspriset i Erbjudandet, i syfte att täcka eventuell övertilldelning i samband med Erbjudandet ("**Övertilldelningsoptionen**"). Se avsnittet "*Legala frågor och kompletterande information – Väsentliga avtal m.m. – Placeringsavtal*".

FÖRDELNING AV AKTIER

Fördelning av aktier till respektive del i Erbjudandet kommer att ske med beaktande av efterfrågan. Fördelningen kommer att beslutas av Bolagets styrelse och Huvudägaren i samråd med Joint Global Coordinators.

Anbudsförfarande

För att uppnå en marknadsmässig prissättning på aktierna i Erbjudandet kommer institutionella investerare ges möjlighet att delta i en form av anbudsförfarande (så kallad *bookbuilding*) genom att lämna in intresseanmälningar. Anbudsförfarandet pågår under perioden 11 mars – 21 mars 2016. Inom ramen för detta förfarande fastställs Försäljningspriset. Anbudsförfarandet för institutionella investerare kan komma att avbrytas tidigare eller förlängas. Meddelande om sådant eventuellt avbrytande eller eventuell förlängning lämnas genom press-

meddelande före anbudsperiodens utgång. Se vidare nedan under "*Anmälan – Erbjudandet till institutionella investerare*" nedan.

Försäljningspris

Försäljningspriset fastställs i ovan beskrivna anbudsförfarande och förväntas fastställas inom intervallet 54–62 SEK per aktie. Humanas styrelse och Huvudägaren har fastställt Prisintervallet i samråd med Joint Global Coordinators, baserat på ett bedömt investeringsintresse från institutionella investerare. Försäljningspriset i Erbjudandet till allmänheten kommer inte att överstiga 62 SEK per aktie. Courtaget utgår ej. Det slutliga fastställda Försäljningspriset kommer att offentliggöras genom pressmeddelande omkring den 22 mars 2016.

ANMÄLAN

Erbjudandet till allmänheten

Anmälan från allmänheten om förvärv av aktier ska ske under perioden 11 mars 2016 – 18 mars 2016 och avse lägst 200 aktier och högst 15 000 aktier³⁾, i jämna poster om 50 aktier.

Bolaget och Huvudägaren, i samråd med Joint Global Coordinators, förbehåller sig rätten att förlänga anmälningensperioden. Sådan förlängning kommer att offentliggöras genom pressmeddelande före utgången av anmälningensperioden.

Anmälan via Carnegie

Den som anmäler sig för förvärv av aktier genom Carnegie måste ha en värdepappersdepå alternativt ett investerings-sparkonto hos Carnegie.

För kunder med ett investerings-sparkonto hos Carnegie kommer Carnegie, om anmälan resulterar i tilldelning, att förvärva motsvarande aktier i Erbjudandet och vidareförsälja aktierna till kunden till det pris som gäller enligt Erbjudandet. Anmälan kan göras via kontakt med kundens rådgivare på Carnegie. Om kunden saknar rådgivare ska denne kontakta Privattjänsten via privattjansten@carnegie.se. Anmälan måste vara Carnegie tillhanda senast kl. 17.00 den 18 mars 2016.

1) Erbjudandet till allmänheten innebär ett erbjudande av aktier till privatpersoner och juridiska personer som anmäler sig för högst 15 000 aktier.

2) Erbjudandet till institutionella investerare innebär ett erbjudande av aktier till privatpersoner och juridiska personer som anmäler sig för fler än 15 000 aktier.

3) Den som önskar teckna fler än 15 000 aktier ska kontakta Carnegie, SEB, ABG eller DNB i enlighet med vad som anges nedan under rubriken "*Erbjudandet till institutionella investerare*".

Anmälan via SEB

Den som anmäler sig för förvärv av aktier hos SEB måste ha ett VP-konto, ett servicekonto eller en värdepappersdepå hos ett valfritt värdepappersinstitut eller ett Investeringsparkonto hos SEB. Investeringsparkonto i annan bank än SEB kan inte användas. Personer som saknar VP-konto, servicekonto eller värdepappersdepå hos valfritt värdepappersinstitut eller Investeringsparkonto hos SEB, måste öppna sådant konto eller sådan depå före inlämnandet av anmälningssedeln. Observera att det kan ta viss tid att öppna VP-konto, servicekonto, värdepappersdepå eller Investeringsparkonto. Sökande som ansöker via SEB måste också ha ett bankkonto hos SEB. Om aktierna ska registreras på ett VP-konto, servicekonto eller på en depå på annat institut än SEB måste bankkonto i SEB anges. Kontot hos SEB måste vara ett Privatkonto, Enkla sparkontot, Företagskonto eller Enkla sparkontot Företag. Om aktierna ska registreras på en depå eller ett Investeringsparkonto i SEB ska inget bankkonto anges. Endast ett konto kan anges för betalning och kontoinnehavaren måste vara samma person som ansöker om förvärv av aktier. Vid förvärv av aktier som ska registreras på ett Investeringsparkonto måste betalning alltid ske med medel som finns tillgängliga på Investeringsparkontot.

Anmälan kan göras på särskild anmälningsedel som kan erhållas från något av SEB:s kontor. Anmälningssedeln finns även tillgänglig på Bolagets hemsida (www.humana.se) och på SEB:s hemsida för prospekt (www.sebgroup.com/prospectuses). Anmälningseddlar ska ha inkommit till SEB senast klockan 17.00 den 18 mars 2016. Observera att vissa bankkontor stänger före klockan 17.00. Ansökningar inkomna för sent, liksom ofullständig eller felaktigt ifylld anmälningsedel, kan komma att lämnas utan avseende. Inga ändringar eller tillägg får göras i förtryckt text.

Kunder hos SEB:s internetbank som har en så kallad *Digipass*, *BankID* eller *MobiltBankID*, kan ansöka via SEB:s internetbank. Anvisningar om deltagande i Erbjudandet via SEB:s internetbank kan erhållas på www.seb.se. Anmälningar genom SEB:s internetbank ska ha inkommit till SEB senast klockan 23.59 den 18 mars 2016.

Endast en anmälan per person får göras och endast den anmälan som SEB registrerar först kommer beaktas. Observera att anmälan är bindande.

Saldot på det bankkonto hos SEB, den värdepappersdepå eller det Investeringsparkonto hos SEB som anges på anmälningssedeln ska under tiden från klockan 00.00 den 21 mars 2016 till klockan 24.00 den 24 mars 2016, motsvara lägst det belopp som anmälan avser. Följaktligen måste pengar finnas eller sättas in på angivet bankkonto, värdepappersdepå eller Investeringsparkonto senast den 20 mars 2016 för att säkerställa att erforderligt belopp finns på angivet bankkonto, värdepappersdepå eller Investeringsparkonto. Detta innebär att kontoinnehavaren förbinder sig att hålla beloppet tillgängligt på angivet konto, värdepappersdepå eller Investeringsparkonto under

nämnda period och att innehavaren är medveten om att ingen tilldelning av aktier kommer att ske om beloppet är otillräckligt under denna period. Observera att beloppet inte kan disponeras under den angivna perioden. Så snart som möjligt efter att tilldelning skett kommer medlen att vara fritt tillgängliga för dem som inte erhåller tilldelning. Medel som inte är tillgängliga ger rätt till ränta under den angivna perioden, i enlighet med villkoren för det konto, den värdepappersdepå eller det Investeringsparkonto som anges i anmälan. För kunder med ett Investeringsparkonto i SEB kommer SEB, om anmälan leder till tilldelning, förvärva motsvarande antal aktier i Erbjudandet och vidareförsälja aktierna till kunden till det pris som gäller enligt Erbjudandet.

Anmälan via Avanza

Den som är värdepappersdepå- och internetkund hos Avanza kan göra anmälan via Avanzas internetjänst. Anvisningar finns tillgängliga på www.avanza.se. Anmälan via Avanzas internetjänst kan göras från den 11 mars 2016 till och med den 18 mars 2016.

Erbjudandet till institutionella investerare

Anmälningsperioden för institutionella investerare i Sverige och internationellt äger rum under perioden 11 mars – 21 mars 2016. Bolaget och Huvudägaren förbehåller sig rätten att förkorta eller förlänga anmälningsperioden i Erbjudandet till institutionella investerare. Sådan eventuell förkortning eller förlängning kommer att offentliggöras av Bolaget genom ett pressmeddelande. Intresseanmälningar från institutionella investeringar i Sverige och i utlandet ska ske enligt särskilda instruktioner till Carnegie, SEB, ABG eller DNB.

Anställda inom Bolaget

Anställda inom Bolaget som önskar förvärva aktier i Erbjudandet ska följa särskilda instruktioner från Bolaget.

TILDELNING

Beslut om tilldelning av aktier fattas av Bolagets styrelse och Huvudägaren, efter samråd med Joint Global Coordinators, varvid målet kommer att vara att uppnå en god institutionell ägarbas och en bred spridning av aktierna bland allmänheten i Sverige för att möjliggöra en regelbunden och likvid handel med Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm. Tilldelningen är inte beroende av när under anmälningsperioden anmälan lämnas in. Endast en anmälan per person kommer att beaktas.

Erbjudandet till allmänheten

I händelse av överteckning kan tilldelning komma att ske med ett lägre antal aktier än anmälan avser, varvid tilldelning helt eller delvis kan komma att ske genom slumpmässigt urval. Tilldelning till de personer som erhåller aktier kommer i första hand ske så att ett visst antal aktier tilldelas per anmälan. Tilldelning härutöver sker med viss, för alla lika, procentuell andel av det överskjutande antal aktier som anmälan avser och kommer endast att ske i jämna poster om 50 aktier. Observera att för att komma ifråga för tilldelning måste saldot på det

bankkonto, den värdepappersdepå eller det investeringsspar-konto hos SEB eller Avanza som angivits på anmälningssedeln motsvara lägst det belopp som anmälan avser beräknat på det högsta priset i Prisintervallet. Härutöver kan anställda i Bolaget och till Bolagets närstående parter samt kunder hos Managers komma att särskilt beaktas vid tilldelning. Tilldelning kan ske till anställda hos Managers, dock utan att dessa prioriteras. Tilldelningen sker i sådant fall i enlighet med Svenska Fond-handlarföreningens regler och Finansinspektionens föreskrifter.

Erbjudandet till institutionella investerare

Vid beslut om tilldelning av aktier inom ramen för Erbjudandet till institutionella investerare i Sverige och internationellt kommer som ovan nämnts att eftersträvas att Bolaget får en god institutionell ägarbas. Fördelning bland de institutioner som lämnat intresseanmälan kommer att ske helt diskretionärt. Ankarinvesterarna är emellertid garanterade tilldelning i enlighet med sina respektive åtaganden.

Anställda inom Bolaget

Tilldelning till anställda i Bolaget kommer att avse aktier till ett värde om högst 30 000 SEK per anställd. Härutöver kan vissa ledande befattningshavare och styrelseledamöter i Bolaget tilldelas aktier till ett högre värde.

BESKED OM TILDELNING OCH BETALNING

Erbjudandet till allmänheten

Tilldelning beräknas ske omkring den 22 mars 2016. Kort därefter kommer avräkningsnota att sändas ut till dem som erhållit tilldelning i Erbjudandet. De som inte tilldelats aktier får inget meddelande.

Besked om tilldelning för anmälningar inkomna till Carnegie

De som anmält sig via Carnegie kan erhålla besked om tilldelning av sin rådgivare alternativt kundansvarige från och med klockan 09.00 den 22 mars 2016.

Besked om tilldelning för anmälningar inkomna till SEB

De som anmält sig via SEB kan erhålla besked om tilldelning från och med klockan 09.00 den 22 mars 2016 på telefonnummer +46 (0)8 639 27 50. För att få besked om tilldelning måste följande anges: namn, personnummer/organisationsnummer samt VP-konto, servicekonto, värdepappersdepå, investeringssparkonto eller kontonummer hos bank eller värdepappersinstitut.

Besked om tilldelning för anmälningar inkomna till Avanza

De som anmält sig via Avanza erhåller besked om tilldelning genom upprättande av nota på angivet konto, vilket beräknas ske omkring den 22 mars 2016. Förvärvade och tilldelade aktier ska betalas kontant i enlighet med instruktioner på avräkningsnotan.

Betalning för aktier tilldelade genom Carnegie

Depåkunder och kunder med investeringssparkonto hos Carnegie beräknas ha sina tilldelade men ej betalda aktier tillgängliga på angiven värdepappersdepå eller investeringssparkonto den 22 mars 2016. Likvida medel för betalning ska finnas disponibelt på angiven värdepappersdepå eller investeringssparkonto den 24 mars 2016.

Betalning för aktier tilldelade genom SEB

Likvid beräknas dras från på anmälningssedel angivet bankkonto den 23 mars 2016 och angiven värdepappersdepå eller Investeringssparkonto den 24 mars 2016.

Betalning för aktier tilldelade genom Avanza

Depåkunder hos Avanza beräknas ha sina tilldelade, men ej betalda aktier tillgängliga på värdepappersdepån den 22 mars 2016. Likvida medel för betalning av tilldelade aktier ska finnas disponibelt på värdepappersdepån under perioden från och med den 18 mars 2016 klockan 17.00 till och med likviddagen den 24 mars 2016 klockan 23.59.

Bristande och felaktig betalning

Om tillräckliga medel inte finns på bankkontot, värdepappersdepån eller investeringssparkontot på likviddagen, eller om full betalning inte erläggs i rätt tid, kan tilldelade aktier komma att överlåtas och säljas till någon annan. Skulle priset vid sådan överlåtelse understiga Försäljningspriset kan den som initialt erhöll tilldelning av aktier i Erbjudandet få svara för mellanskillnaden.

Erbjudandet till institutionella investerare

Institutionella investerare beräknas omkring den 22 mars 2016 i särskild ordning erhålla besked om tilldelning, varefter avräkningsnotor utsänds. Full betalning för tilldelade aktier ska erläggas kontant senast den 24 mars 2016. Observera att om full betalning inte erläggs i rätt tid, kan tilldelade aktier komma att överlåtas till annan. Skulle priset vid sådan överlåtelse understiga Försäljningspriset kan den som erhöll tilldelning av aktier i Erbjudandet få svara för mellanskillnaden.

REGISTRERING OCH REDOVISNING AV TILDELADE OCH BETALDA AKTIER

Registrering hos Euroclear Sweden av tilldelade och betalda aktier förväntas att ske omkring den 24 mars 2016 för såväl institutionella investerare som för allmänheten, varefter Euroclear Sweden sänder ut en avi som utvisar det antal aktier i Bolaget som har registrerats på mottagarens VP-konto. Avisering till aktieägare vars innehav är förvaltarregistrerat sker i enlighet med respektive förvaltares rutiner.

NOTERING PÅ NASDAQ STOCKHOLM

Styrelsen har ansökt om notering av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm. Nasdaq Stockholms bolagskommitté har den 3 mars 2016 beslutat att, förutsatt att vissa villkor, däribland spridningskravet för Bolagets aktier, uppfylls, godkänna Bolagets ansökan om upptagande av Bolagets aktier till handel på Nasdaq Stockholm. Handeln beräknas påbörjas omkring den 22 mars 2016. Efter det att betalning för tilldelade aktier hanterats av Carnegie, SEB, ABG och DNB kommer betalda aktier att överföras till av förvärvaren anvisat VP-konto, servicekonto, värdepappersdepå eller Investeringsparkonto. Den tid som erfordras för överföring av betalning samt överföring av betalda aktier till konto anvisat av sådan förvärvare medför att denne inte kommer att ha sådana aktier tillgängliga på anvisat VP-konto, servicekonto, Investeringsparkonto eller värdepappersdepå förrän omkring den 24 mars 2016. Det förhållande att aktier inte finns tillgängliga på förvärvarens VP-konto, servicekonto, Investeringsparkonto eller värdepappersdepå förrän omkring den 24 mars 2016, kan innebära att förvärvaren inte har möjlighet att sälja dessa aktier på Nasdaq Stockholm från och med den dag då handeln i aktien påbörjas, det vill säga omkring den 22 mars 2016, utan först när aktierna finns tillgängliga på VP-kontot, servicekontot, Investeringsparkontot eller värdepappersdepån, se nedan ”– Viktig information rörande möjligheten att sälja tilldelade aktier”. Vidare kommer handeln att påbörjas före villkoren för Erbjudandets fullföljande uppfyllts. Handeln kommer att vara villkorad härav och om Erbjudandet inte fullföljs, ska eventuella levererade aktier återlämnas och eventuella betalningar återgå. Handel som äger rum den 22 mars 2016 beräknas ske med leverans och likvid den 24 mars 2016.

STABILISERING

I samband med Erbjudandet kan Joint Global Coordinators komma att genomföra transaktioner på Nasdaq Stockholm i syfte att stabilisera marknadspriset på aktien eller behålla detta pris på en nivå som avviker från vad som annars skulle ha varit fallet på marknaden. Se vidare avsnittet ”*Legala frågor och kompletterande information – Stabilisering*”.

OFFENTLIGGÖRANDE AV UTFALLET I ERBJUDANDET

Det slutliga utfallet av Erbjudandet kommer att offentliggöras genom ett pressmeddelande som kommer att finnas tillgängligt på Bolagets hemsida, (www.humana.se), omkring den 22 mars 2016.

RÄTT TILL UTDELNING

Aktierna medför rätt till utdelning för förvärvare första gången på den avstämningsdag för utdelning som infaller närmast efter Erbjudandets genomförande. Aktieägare i Humana kommer att vara berättigade till framtida utdelningar, inklusive utdelning som beslutas för räkenskapsåret 2016 samt för samtliga efterföljande perioder, förutsatt att beslut om utdelning fattas. Utbetalning ombesörjs av Euroclear Sweden eller för förvaltarregistrerade innehav i enlighet med respektive förvaltares rutiner. Rätt till utdelning tillfaller den som på den av bolagsstämman fastställda avstämningsdagen var registrerad som ägare i den av Euroclear Sweden förda aktieboken. Beträffande avdrag för svensk preliminärskatt, se avsnittet ”*Vissa skattefrågor i Sverige*”.

VILLKOR FÖR ERBJUDANDETS FULLFÖLJANDE

Säljande Aktieägare, Bolaget och Managers avser att ingå ett avtal om placeringen av aktier i Bolaget omkring den 21 mars 2016 (”**Placeringsavtalet**”). För mer information om villkor för Erbjudandets fullföljande och Placeringsavtalet, se avsnittet ”*Legala frågor och kompletterande information – Väsentliga avtal m.m. – Placeringsavtal*”.

VIKTIG INFORMATION RÖRANDE MÖJLIGHETEN ATT SÄLJA TILLDELADE AKTIER

Efter det att betalning för tilldelade aktier hanterats av Managers kommer betalda aktier att överföras till av förvärvaren anvisad värdepappersdepå eller anvisat VP-konto. Den tid som erfordras för överföring av betalning samt överföring av betalda aktier till sådan förvärvare medför att denne inte kommer att ha sådana aktier tillgängliga på anvisad värdepappersdepå eller anvisat konto förrän omkring den 24 mars 2016.

Handeln i aktierna på Nasdaq Stockholm beräknas påbörjas den 22 mars 2016. Att aktierna inte finns tillgängliga på förvärvarens konto eller värdepappersdepå förrän omkring den 24 mars 2016 kan innebära att förvärvaren inte har möjlighet att sälja dessa aktier på Nasdaq Stockholm från och med första handelsdagen, utan först när aktierna finns tillgängliga på VP-kontot eller värdepappersdepån. Investerare kan från och med den 22 mars 2016 erhålla besked om tilldelning. Se även avsnittet ”– *Tilldelning – Erbjudandet till allmänheten*”.

ÖVRIG INFORMATION

Att Carnegie, SEB, ABG och DNB är Managers innebär inte i sig att Carnegie, SEB, ABG eller DNB betraktar den som anmält sig i Erbjudandet ("Förvärvaren") som kund hos banken för investeringen. Förvärvaren betraktas för investeringen som kund hos banken endast om banken har lämnat råd till Förvärvaren om investeringen eller annars har kontaktat Förvärvaren om investeringen eller om Förvärvaren har anmält sig via bankens kontor eller dess internetbank. Följden av att banken inte betraktar Förvärvaren som kund för investeringen är att reglerna om skydd för investerare i lagarna om värdepappersmarknaden inte kommer att tillämpas på investeringen. Detta innebär bland annat att varken så kallad kundkategorisering eller så kallad passandebedömning kommer att ske beträffande investeringen. Förvärvaren ansvarar därmed själv för att denne har tillräckliga erfarenheter och kunskaper för att förstå de risker som är förenade med investeringen.

INFORMATION OM BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER

Den som förvärvar aktier i Erbjudandet kommer att lämna in särskild information till Carnegie, SEB och Avanza. Personuppgifter som lämnas till Carnegie, SEB och Avanza kommer att behandlas i datasystem i den utsträckning som behövs för att tillhandahålla tjänster och administrera kundengagemang. Även personuppgifter som inhämtas från annan än den kund som behandlingen avser kan komma att behandlas. Det kan också förekomma att personuppgifter behandlas i datasystem hos företag eller organisationer med vilka Carnegie, SEB och Avanza samarbetar. Information om behandling av personuppgifter lämnas av Carnegies och SEB:s kontor, vilka också tar emot begäran om rättelse av personuppgifter. Adressuppgifter kan komma att inhämtas av Carnegie och SEB genom en automatisk datakörning hos Euroclear Sweden.

Marknadsöversikt

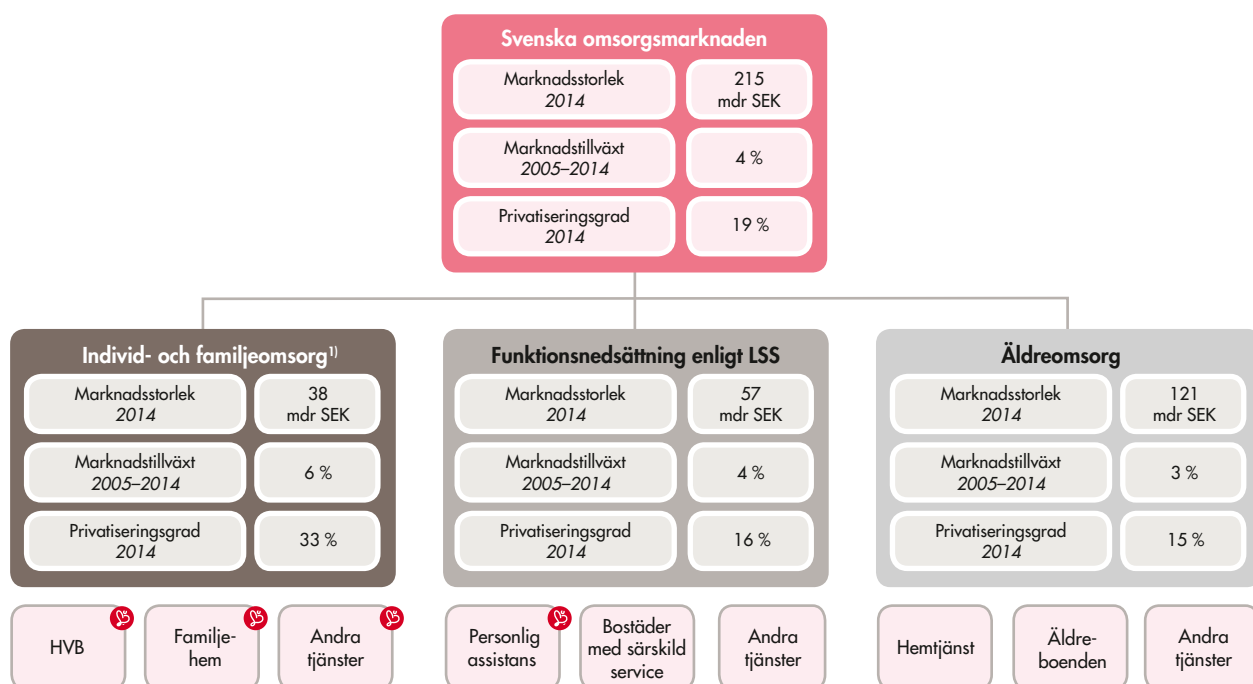
Detta Prospekt innehåller viss marknads- och branschinformation som kommer från tredje man, bland annat statistik och information från branschpublikationer samt annan offentligt tillgänglig information. Även om informationen har återgivits korrekt och Humana anser att källorna är tillförlitliga har Humana inte oberoende verifierat information, varför dess riktighet och fullständighet inte kan garanteras. Såvitt Humana känner till och kan förvissa sig om genom jämförelse med annan information som offentliggjorts av dessa källor har dock inga uppgifter utelämnats på ett sätt som skulle kunna göra den återgivna informationen felaktig eller missvisande. På vissa ställen i Prospektet beskrivs Bolagets ställning på marknaden. Dessa uppgifter baseras på Bolagets omsättning i förhållande till Bolagets bedömning av de aktuella marknadernas storlek respektive konkurrenternas omsättning.

Marknads- och branschinformationen innehåller uppskattningar vad avser framtida marknadsutveckling och annan så kallad framåtriktad information. Framåtriktad information utgör inte någon garanti avseende framtida resultat eller utveckling och verkligt utfall kan komma att väsentligen skilja sig från vad som uttalas i framåtriktad information. Se även avsnittet "Viktig information – Framåtriktad information och riskfaktorer" på insidan av Prospektet.

OMSORGSMARKNADEN I SVERIGE

Den svenska omsorgsmarknaden delas ofta in i tre huvudsegment: individ- och familjeomsorg, omsorg för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och äldreomsorg. Marknaden för äldreomsorg är det största marknadssegmentet, följt av marknaden för personer med funktionsnedsättning enligt LSS,

vilken innefattar bland annat personlig assistans och bostäder med särskild service. Det tredje marknadssegmentet, individ- och familjeomsorg, innefattar omsorg för barn, ungdomar och vuxna samt familjer med speciella behov av vård och behandling inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete.

¹⁾ Områden där Humana anser sig ha en marknadsledande position i Norden

1) Individ- och familjeomsorg inkluderar kostnadsposterna i Kommunernas Finanser för Barn och ungdomsvård, Vård för vuxna med missbruksproblem, Korttidsboende/Korttidsvård, Särskild boende (utanför LSS) samt Flyktingmottagande

Källa: SCB

Humana är verksamt inom samtliga dessa tre marknadssegment, där Bolaget har en ledande marknadsposition inom individ- och familjeomsorg och personlig assistans. Marknadssegmenten individ- och familjeomsorg och personlig assistans kännetecknas av en stor andel individbaserade klientkontrakt och en förhållandevis hög privatiseringsgrad. Inom marknaderna för äldreomsorg och bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning är Humana positionerade som en kvalitetsinriktad nisch-aktör inriktad på boenden inom egen regi och entreprenad.

Omsorgsmarknadens utveckling

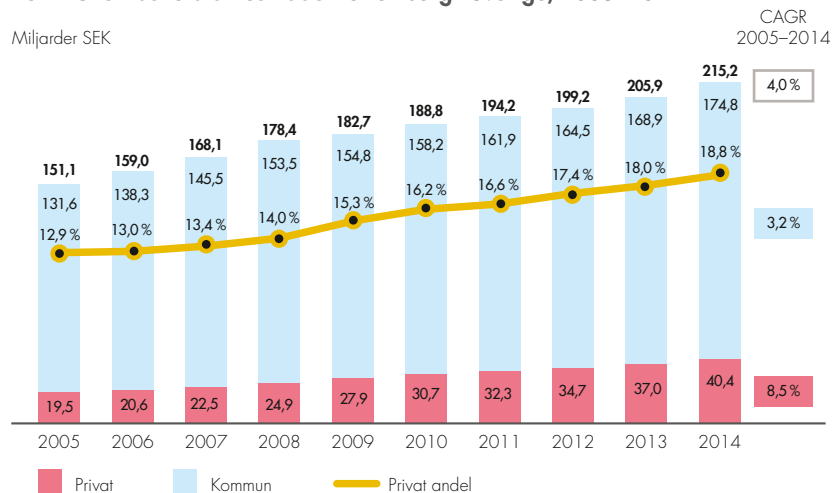
Långt in på 1900-talet var personer med behov av omsorg i Sverige hänvisade till stöd från anhöriga, välgörenhet eller institutionsboende, vilket ofta bröt ned människors psykiska hälsa och begränsade individens och de närståendes liv. I slutet av 1950-talet förändrades den svenska socialpolitikens inriktning och en ny omsorgsideologi utvecklades. Under flera årtionden skedde en markant förstärkning och förbättring av den svenska omsorgen, som idag är en central del av Sveriges välfärdssystem. Omsorgens fokus är att säkra individens trygghet i livets olika skeden och i utsatta livssituationer. Detta inkluderar bland annat ungdomar som drabbats av psykosociala problem, individer i olika åldrar med olika grader av funktionsnedsättningar samt äldre i behov av stöd och support.

En central del i omsorgens utveckling har varit idén om ett ökat självbestämmande och inflytande för individen. Ett flertal lagar som syftar till att reglera individens rätt till omsorg har under de senaste årtiondena trätt i kraft och utvecklats ytterligare. En av de lagar som haft störst betydelse för Humanas utveckling är lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ("LSS"), som trädde ikraft den 1 januari 1994. LSS innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt vissa personer med funktionsnedsättning, med regler om vilka som är berättigade till personlig assistans samt vilka som får utföra assistanstjänster.

Utöver LSS har det under senare år tillkommit ett flertal regelverk som drivit utvecklingen mot en ökad mångfald av utförare på omsorgsmarknaden. Exempel på dessa är socialtjänstlagen (2001:453) ("SoL") enligt vilken samhällets socialtjänst ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling ("LOU") trädde ikraft 2007 och ersatte den tidigare lagen om offentlig upphandling som trädde ikraft 1994. Lagens syfte är att reglera offentliga köp från den privata sektorn och införandet har ökat de privata aktörernas möjligheter att bedriva omsorgsverksamhet på entreprenad. Ett annat exempel är lagen (2008:962) om valfrihetssystem ("LOV") som syftar till att stimulera ökad konkurrens mellan omsorgsgivare, med fokus på att höja kvalitet och effektivitet inom omsorgen. När LOV trädde ikraft den 1 januari 2009 innebar det att kommuner och landsting fick möjlighet att låta individer själva välja utförare av bland annat omsorgstjänster. För ytterligare information om centrala lagar som är tillämpliga på Humanas verksamhet, se avsnittet "Regulatorisk översikt".

Drivkrafterna bakom omsorgsmarknadens utveckling har varit att förbättra kvaliteten på välfärdstjänster i Sverige, att skräddarsy insatser till den enskilde individen samt att möta en större efterfrågan på omsorgstjänster. Mellan 2005 och 2014 ökade de svenska kommunernas totala kostnader för omsorg från omkring 151 mdr SEK till omkring 215 mdr SEK, vilket motsvarar en genomsnittlig årlig ökning om 4,0 procent. Under samma period har privatiseringen av omsorgsmarknaden fortsatt öka och kommunerna har i allt större utsträckning anlitat privata aktörer för utförande av omsorgstjänster. Kostnaderna för omsorg utförd av privata utförare ökade från omkring 19 mdr SEK under 2005 till omkring 40 mdr SEK under 2014, motsvarande en genomsnittlig årlig ökning om 8,5 procent. Privata utförare har ökat sin andel av marknaden under samtliga år sedan 2005 och stod 2014 för 18,8 procent av den totala marknaden jämfört med 12,9 procent under 2005.

Kommunernas totala kostnader för omsorg i Sverige, 2005–2014

Källa: SCB

Tillsyn och reglering

Inspektionen för vård och omsorg ("IVO") ansvarar bland annat för tillståndsprövning av enskilda utförare inom särskilda boenden för äldre, hem för vård och boende ("HVB") samt alla privata utförare inom bostäder med särskild service enligt LSS och personlig assistans (med undantag för det fall kunden själv anställt den personliga assistenten). IVO är även den myndighet som ansvarar för tillsyn inom vård- och omsorgsområdet. Innan IVO bildades den 1 juni 2013 låg ansvaret för prövning och tillsyn hos Socialstyrelsen.

Beställare av omsorgstjänster

Kommuner

De svenska kommunerna ansvarar för, och utför merparten av, omsorgstjänsterna i landet. I de fall kommunerna inte själva bedriver omsorgstjänster köper kommunerna in tjänsterna från tredje part, exempelvis från privata aktörer. I vissa fall, främst inom segmentet individ och familj, köper kommuner även in sådana tjänster utanför den egna kommunens gränser när de själva inte har möjlighet eller resurser att erbjuda lämplig omsorg. Kommunerna är den i särklass största beställaren av omsorgstjänster på den svenska omsorgsmarknaden.

Försäkringskassan

Försäkringskassan prövar och beslutar om merparten av den personliga assistans som utförs i Sverige. Om Försäkringskassan bedömer att individen har behov av personlig assistans för grundläggande behov som överstiger 20 timmar per vecka finansierar Försäkringskassan all personlig assistans som överstiger 20 timmar per vecka medan kommunerna finansierar

assistansen upp till 20 timmar per vecka. För det fall Försäkringskassan bedömer att de grundläggande behoven är färre än 20 timmar per vecka prövar, beviljar och finansierar individens hemkommun den personliga assistansen.

Landsting

Landstinget ansvarar för och finansierar de delar av omsorgstjänsten som anses vara rent medicinsk behandling, till exempel diagnostik, psykiatrisk vård och rehabilitering. På samma sätt som kommunerna köper även landstingen in externa omsorgstjänster.

Övrigt

Övriga beställare av omsorg i Sverige är exempelvis Kriminalvården och Migrationsverket.

Huvudsakliga driftsformer på omsorgsmarknaden

Verksamhet i egen regi

Verksamhet som drivs i egen regi (exempelvis HVB, bostäder med särskild service enligt LSS, bostäder med särskild service enligt SoL, särskilda boenden för äldre, hemtjänst, öppenvård samt familjehem) innebär att utföraren har ett helhetsansvar för att driva verksamheten och, vid boendeverksamhet, också är ytterst juridiskt ansvarig samt ansvarig för drift och förvaltning av de lokaler verksamheten bedrivs i.

För att bedriva boendeverksamhet i egen regi krävs som regel tillstånd från IVO. När boendeverksamheten erhållit tillstånd från IVO kan övergripande ramavtal ingås mellan utföraren och den offentliga beställaren av de aktuella omsorgstjänsterna. Den offentliga beställaren väljer den eller de utförare som bäst

uppfyller de i upphandlingen uppställda kraven avseende exempelvis verksamhetsinnehåll, kvalitet och pris. I verksamheter i egen regi med valfrihetssystem har klienter möjlighet att själva välja utförare. Vanligtvis sträcker sig en kontraktstid för ett ramavtal omkring fyra år, varefter kontrakten antingen förlängs eller upphandlas igen. Kommunen kan även välja att upprätta en egen verksamhet i kommunal regi för att tillgodose omsorgsbehoven.

Verksamheter som drivs i egen regi kan även ta emot placeringar utanför ramavtal. Detta är exempelvis vanligt förekommande inom individ- och familjeomsorg där omsorgsbehovet kan vara så pass komplext att behoven är svåra att tillgodose via de ramavtal som finns att avropa. Verksamheter i egen regi kan dessutom ta emot placeringar från olika beställare i hela landet.

Verksamhet på entreprenad

Entreprenadkontrakt innebär att en offentlig beställare via en upphandling överlämnar driften av en viss verksamhet till en privat utförare enligt entreprenadkontrakt under en begränsad tidsperiod. Den offentliga beställaren är fortsatt ytterst juridiskt ansvarig för lokalerna medan den privata utföraren har ansvar för att driva verksamheten operativt.

Den offentliga beställaren väljer den utförare som bäst uppfyller de i upphandlingen uppställda kraven, exempelvis avseende pris och/eller kvalitet. Entreprenadavtalet omfattar endast en privat aktör. Den utförare som vinner upphandlingen driver verksamheten under den avtalade perioden och den offentliga beställaren styr villkoren för verksamheten genom de krav som uppställts inom ramen för upphandlingen.

Vid avtalsperiodens slut görs en ny upphandling, varvid antingen den befintliga utföraren behåller kontraktet eller så erhåller en annan aktör kontraktet och övertar driften av hela verksamheten i beställarens lokaler. Vanligtvis varar en kontraktstid för entreprenad mellan fyra och sex år med möjlighet till förlängning. Vidare är entreprenad en vanligt förekommande driftsform inom särskilda boenden för äldre.

Verksamheter baserade på kundval

Varje individ som är berättigad till en insats enligt LSS, exempelvis personlig assistans, ska enligt lagen ha största möjliga inflytande och medbestämmande över insatsen som denne är berättigad till. Detta innebär bland annat att individen ska ges rätt att själv välja utförare av omsorgstjänsten, så länge denna utförare har tillstånd att utföra omsorgstjänsten (i de fall detta krävs).

Generella trender och drivkrafter på Humanas marknader

Ökat behov av omsorgstjänster

Humana bedömer att behovet av och efterfrågan på omsorgstjänster kommer att öka framgent. Ett urval av de främsta drivkrafterna anges nedan.

- Ökande psykisk ohälsa, främst bland barn och unga, förväntas leda till ett ökat behov av stöd inom individ- och familjeomsorgen, exempelvis i form av insatser genom HVB och familjehem.
- Mer utbredd psykisk ohälsa innebär också att omsorgen blir allt mer komplex, vilket ökar behovet av ytterligare specialisering och utbyggnad av fler specialiserade omsorgsverksamheter.

- En ökande andel äldre samt en stigande förväntad livslängd förväntas leda till en ökad efterfrågan på äldreomsorgstjänster.
- Omsorgstjänster är ett prioriterat område för offentliga utgifter.

Ytterligare faktorer är att den demografiska utvecklingen tilltar och att den kraftigt stigande migrationen till Sverige under 2015 förväntas vara hög även framgent, vilket Humana bedömer kommer få långsiktiga konsekvenser för behovet av omsorgstjänster. Framförallt är en stor andel av ensamkommande flyktingbarn traumatiserade och i behov av psykosocial omsorg.

Ökad andel privata utförare

Andelen omsorg utförd av privata utförare har ökat varje år mellan 2005 och 2014, från 12,9 procent av marknaden till 18,8 procent. Humana bedömer att denna utveckling kommer att fortsätta och att det kommer finnas stora möjligheter för privata företag med investeringskapacitet och effektiva/kvalitativa verksamheter att ytterligare utöka sin verksamhet, främst drivet av följande fyra faktorer:

- Offentliga aktörer har inte resurser eller kompetens att möta det ökade omsorgsbehovet
- Ökat inslag av komplexa diagnoser ställer högre krav på specialiserad omsorg
- Ökade konsumentkrav på och ökat offentligt stöd för valfrihet inom vård och omsorg
- Privata aktörer uppvisar konkurrenskraftig kvalitet och effektivitet, i många fall högre än offentliga aktörer

Offentliga aktörer har inte resurser eller kompetens att möta det ökade omsorgsbehovet

Humana bedömer att offentliga utförare kommer ha svårigheter att på egen hand hantera det ökande behovet av omsorgstjänster. Till detta kommer behovet att renovera och uppdatera befintligt kommunalt bestånd av äldreboenden. Exempelvis inom äldreomsorg bedömer Socialstyrelsen i en rapport från 2015 att möjligheterna för äldre att bo i särskilt boende har begränsats de senaste fem åren och ett 80-tal kommuner anger att de har brist på särskilda boenden.¹⁾ Ytterligare drygt 90 kommuner gör enligt rapporten bedömningen att behovet av särskilt boende för äldre inte kommer att vara tillgodosett om fem år. I slutet av 2014 fanns omkring 90 000 lägenheter i särskilda boenden för äldre. Den snabbt växande efterfrågan på omsorgstjänster förväntas skapa större möjligheter för privata utförare att fortsatt utöka sina verksamheter.

Ökat inslag av komplexa diagnoser ställer högre krav på specialiserad omsorg

Den ökande komplexiteten i diagnoser och behandling leder till större behov av specialisering inom omsorgen. Detta innebär att flera kommuner, framförallt mindre, i allt större utsträckning samarbetar med privata aktörer på grund av att de själva inte har den omsorgskompetens som krävs. Större aktörer, som Humana, har ofta nationell geografisk täckning, skalfördelar och kompetens inom ett stort antal specifika målgrupper och behovsbilder vilket gör dem till viktiga samarbetsparter till kommunerna.

Ökade konsumentkrav på och ökat offentligt stöd för valfrihet inom vård och omsorg

Införandet av LSS 1994 och LOV 2009 har lett till ökat stöd för valfrihet inom omsorgen i Sverige. I oktober 2015 hade 176 av Sveriges 290 kommuner infört, eller beslutat att införa, LOV inom ett eller flera omsorgsområden.²⁾ Antalet kommuner där LOV införts och kännedomen om dess innebörd fortsätter att öka vilket öppnar nya möjligheter för privata utförare. Intresset för valfrihet bland individer är högt i Sverige. Exempelvis anser 90 respektive 81 procent av Sveriges befolkning att det är viktigt att själv få välja äldreboende respektive hemtjänst.

Trenden mot ökad valfrihet gäller inte bara för klienter utan även för anställda inom omsorgen. Kraven på en stimulerande arbetsmiljö ökar och sju av tio vårdstuderande tycker idag att det är viktigt att kunna välja mellan privata och offentliga aktörer som arbetsgivare.³⁾ Humana anser att detta skapar ökade möjligheter för större privata utförare med en professionell organisation och dedikerat fokus på personalfrågor att attrahera kompetent personal.

Privata aktörer uppvisar konkurrenskraftig kvalitet och effektivitet

Kraven på kontroll och kvalitet bland utförare av omsorgstjänster har ökat i takt med omsorgsmarknadens utveckling. Som exempel kan nämnas att lex Sarah infördes 1999 för att höja rapporteringskraven kring missförhållanden inom omsorgsverksamhet, 2012 trädde Socialstyrelsens nya föreskrifter om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ikraft och 2013 bildades en fristående myndighet, IVO, för att stärka tillsynen inom vård och omsorg. Humana bedömer att större aktörer med professionella kvalitetsprocesser och dedikerad kvalitetspersonal kommer få allt större konkurrensfördelar då både offentliga och mindre privata aktörer får svårare att möta de ökande kvalitetskraven från myndigheter och uppdragsgivare. Exempelvis har Socialstyrelsen i en rapport publicerad i november 2014 visat på att kvaliteten på äldreboenden som drivs i privat regi är bättre än de äldreboenden som drivs i kommunal regi.⁴⁾ De privata äldreboendena fick bättre resultat än de kommunala på samtliga kvalitetsparametrar i undersökningen.

1) Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, Lägesrapport 2015, Socialstyrelsen.

2) Sveriges Kommuner och Landsting.

3) Privat vårdfakta, 2015.

4) Kommun- och enhetsundersökningen 2014, Socialstyrelsen.

Tilltagande konsolideringstrend

Den privata omsorgsmarknaden, särskilt marknaden för individ- och familjeomsorg och omsorg av personer med funktionsnedsättning, är fragmenterad och består av ett fåtal större aktörer samt ett stort antal mindre företag. Humana bedömer att förutsättningarna för att bedriva verksamhet på omsorgsmarknaden kommer att bli mer utmanande, framförallt för vissa mindre aktörer, vilket förväntas öka konkurrenskraften för stora, kvalitetsinriktade aktörer och leda till en tilltagande konsolideringstrend.

Ändrad arbetsgivaravgift för arbetstagare under 26 år

Regeringen i Sverige beslutade under 2007 och 2009 att minska arbetsgivaravgiften för personer under 26 år i syfte att öka incitamenten för företag att anställa unga. Under hösten 2014 beslutade den nya regeringen att succesivt höja arbetsgivaravgiften för denna grupp. Höjningen inleddes under 2015 och ska vara fullt implementerad den 1 juni 2016.

Denna förändring kommer att påverka samtliga branscher, däribland omsorgsbranschen, med en stor andel unga anställda. Större organisationer såsom Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting har varit aktiva i debatten och argumenterat för att behålla den låga arbetsgivaravgiften för unga i Sverige. Detta har fått regeringen att planera för andra åtgärder i syfte att skapa jobb för unga vilka förväntas att utgöra mitigerande faktorer för de ökade kostnader som de höjda arbetsgivaravgifterna leder till. Det är dock vid tidpunkten för detta Prospekt oklart hur sådana åtgärder kommer att se ut.

Vidare anser Humana att större aktörer på omsorgsmarknaden typiskt sett är bättre organiserade samt har större finansiella resurser och därigenom står bättre rustade att hantera denna förändring jämfört med mindre aktörer vilket förväntas bidra till den tilltagande konsolideringstrenden.

MARKNADEN FÖR INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Introduktion

Individ- och familjeomsorg syftar till att hjälpa individer med behov av särskilt stöd och innefattar insatser för barn, ungdomar, familjer och vuxna. Målsättningen med individ- och familjeomsorg är att stärka individens skydd samt förbättra möjligheterna och förutsättningarna till social delaktighet och integration för människor i utsatta situationer. Individer som behandlas inom individ- och familjeomsorg har i regel speciella behov och bakgrunder, vilka bland annat innefattar psykisk funktionsnedsättning eller psykosocial problematik, inte sällan i kombination med drog- och alkoholmissbruk. Vidare innefattas offer och utförare av sexuella övergrepp, offer för hedersvåld, individer med självskadebeteende samt ensamkommande flyktingbarn med behov av särskilt stöd.

Mot bakgrund av att individens situation ofta är mycket komplex har individ- och familjeomsorgen ett stort behandlingsinslag i jämförelse med andra segment på omsorgsmarknaden och karakteriseras således som en specialistinsats. Kostnaderna för olika typer av insatser varierar kraftigt beroende på komplexitetsgrad och behandlingsinsats.

Beställare

Kommunen ansvarar för den sociala omsorgen för dess invånare och är den största beställaren av omsorgstjänster inom individ- och familjeomsorg. Även landstingen, och i vissa fall Kriminalvården och Migrationsverket, beställer tjänster av omsorgsbolag verksamma inom individ- och familjeomsorgsområdet.

Huvudsakliga placeringsformer

HVB samt stödboenden

En stor del av individ- och familjeomsorgen sker inom ramen för boendeverksamheter i form av HVB för barn och unga eller vuxna. HVB är en verksamhet som avser omsorg och/eller vård i anknytning till ett boende och som innefattar boende med personal dygnet runt, stöd i vardagen samt stöd att genomföra skolgång. Boenden drivs vanligtvis i egen regi men även i viss utsträckning via entreprenadkontrakt. Stödboenden är i förhållande till HVB ytterligare ett steg på vägen mot återpassning till samhället och innebär att individer får ett eget boende men med det stöd som behövs för att ges möjligheter att leva ett självständigt liv.

Familjehem och öppenvård

Familjehem avser boende hos en familj som på uppdrag av socialtjänsten tar emot barn eller vuxna för omsorg. Omsorgsbehovet kan exempelvis uppkomma genom att föräldrar av olika skäl inte kan erbjuda sitt barn den omsorg barnet behöver. Privata aktörer rekryterar och utreder huruvida familjer är

lämpliga att agera som familjehem. Inför varje placering godkänner sedan socialnämnden om tilltänkt familj är lämplig som familjehem för den tänkta placeringen. Därefter ger de privata aktörerna familjehemmet utbildning, handledning och stöttning under placeringstiden.

Öppenvård syftar främst till att erbjuda behandlings- och terapitjänster till barn, ungdomar och deras familjer. I en del fall kan öppenvården kombineras med en familjehemsplacering.

Familjehem och öppenvård drivs enligt individuella kontrakt för varje enskild klient inom ramen för ett avtal som ingåtts mellan kommun och utförare. De individuella kontrakten sluts med både familjehemmet och kommunen.

Marknadsstorlek och tillväxt

Kommunernas kostnader för individ- och familjeomsorg har vuxit från cirka 22 mdr SEK under 2005 till cirka 38 mdr SEK under 2014, motsvarande en årlig tillväxt om 6,2 procent. Den ökande efterfrågan på tjänster inom individ- och familjeomsorg är enligt Humana främst ett resultat av ett ökande antal personer i behov av omsorg samt en ökad komplexitet i omsorgen, vilket i sin tur lett till en ökad efterfrågan för nischade verksamheter med specialistkompetens och en expansion av individ- och familjeomsorgen. Den privata marknaden inom individ- och familjeomsorg har vuxit med en årlig tillväxt om cirka 7,4 procent sedan 2005 och med en tilltagande tillväxt de senaste åren, motsvarande 10,1 respektive 13,8 procent under 2013 respektive 2014.

De komplexa omsorgstjänsterna inom individ- och familjeomsorg ställer krav på innovationskraft och specialistkompetens bland utförarna, vilket bland annat har tillförts av privata utförare som bedrivit individ- och familjeomsorgsverksamheter i privat regi sedan 1950-talet. För individer som har speciella

behov och som behöver komplex vård och behandling söker sig kommunerna ofta utanför den egna kommunens gränser för att hitta en lämplig utförare av tjänsterna, inte sällan på grund av att den specialistkompetens som krävs saknas i den egna kommunen. Den totala andelen av privat utförande är mer än 30 procent (inom vissa marknadssegment betydligt högre) och fortsätter att växa.

Trender och drivkrafter

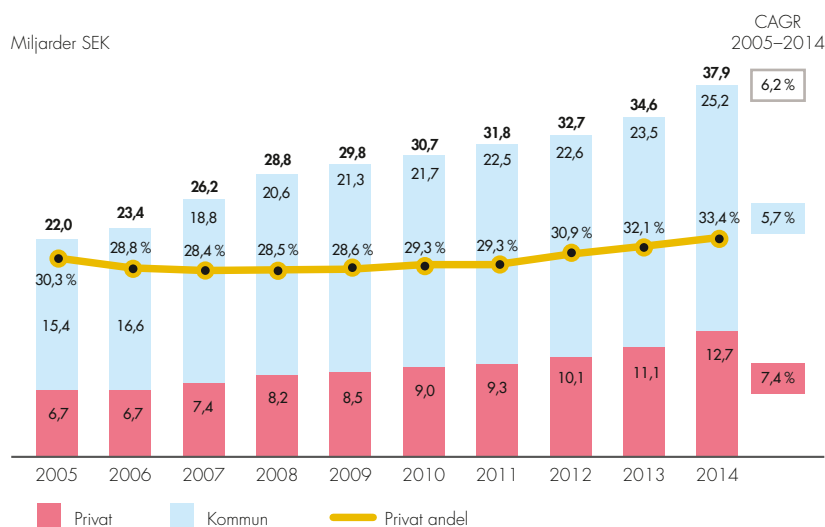
Ökad psykisk ohälsa

Ett växande antal diagnoser bland både yngre och äldre personer har lett till ett större behov av insatser inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete. I synnerhet har behovet av omsorg av barn och unga ökat. Sedan 2008 har antalet individer mellan 16 och 24 år med svåra besvär av ångslan, oro eller ångest nästan fördubblats, från cirka 54 000 under 2008 till cirka 102 000 under 2014. Den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga har även medfört att behovet av fler insatser inom både öppenvård och heldygninsatser (huvudsakligen familjehem och HVB) har ökat från knappt 23 000 insatser under 2008 till drygt 32 000 under 2013.¹⁾

Högre krav på specialistkompetens

I takt med att individ- och familjeomsorgen vuxit har den också blivit allt mer komplex, vilket ökat behovet av ytterligare specialisering. Samtidigt har Socialstyrelsen i en nyligen utgiven lägesrapport noterat att kompetensen i omsorgen är bristande för HVB och är sårbar inom barn- och ungdomspsykiatri.²⁾ Humana bedömer att det kommer att krävas fler specialiserade HVB- och stödboenden för att kunna hantera den alltmer utbredda psykiska ohälsan samt att verksamheter som familjehem och öppenvård kommer att ha ett större behov av kompetens och stöd i form av psykoterapeuter och psykologer. Vidare ser Humana framför sig att familjehemsvård kan komma att bli tillståndspliktig framöver, något som Bolaget välkomnar.

Kommunernas kostnader för individ- och familjeomsorg i Sverige, 2005–2014

Källa: SCB. Individ- och familjeomsorg inkluderar kostnadsposterna i Kommunernas Finanser för Barn och ungdomsvård, Vård för vuxna med missbruksproblem, Korttidsboende/Korttidsvård, Särskild boende (utanför LSS) samt Flyktingmottagande

- 1) Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst – Lägesrapport 2015 (Socialstyrelsen).
- 2) Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst – Lägesrapport 2015 (Socialstyrelsen).

Ensamkommande flyktingbarn i behov av omsorgstjänster

Enligt Migrationsverket sökte omkring 35 000 ensamkommande barn och unga asyl i Sverige under 2015 och enligt Socialstyrelsens prognos från oktober 2015 förväntas antalet att uppgå till 29 000–40 000 under 2016. En betydande andel av dessa har upplevt svåra trauman eller har andra psykiska problem och är därmed i behov av vård och behandling. Detta bedöms på lång sikt sätta stor press på kommunerna och leda till en ökning av individ- och familjeomsorgen.

Ökad andel privata utförare

Humana bedömer att den ökade komplexiteten i kombination med en hög grad av decentraliserat beslutsfattande kommer att bidra till en ökad andel privata utförare. Privata utförare av individ- och familjeomsorgstjänster har enligt Humana varit viktiga samarbetspartners för kommuner, landsting och andra beställare sedan 1950-talet då de bidrar till att möta en större efterfrågan i samhället samt bidrar med ökad kompetens och specialisering bland utförarna. Den ökande komplexiteten i efterfrågade behandlingar leder enligt Humana även till ett högre inslag av vård och behandling inom individ- och familjeomsorgen vilket innebär högre kostnader liksom ersättning för omsorgstjänster inom detta segment. Privata utförare tillför enligt Humana även ofta stort värde genom att säkerställa en fungerande skolgång genom individanpassade lösningar samt välfungerande hälso- och sjukvårdsinsatser.

Tilltagande konsolideringstrend

Kraven på aktörer inom individ- och familjeomsorg har ökat, exempelvis genom högre krav på ledningssystem, högre krav

vid upphandlingar, ökade kompetenskrav samt ökade krav på specialistfunktioner. Detta innebär att stora resurser krävs för att starta och bedriva verksamhet inom området vilket har lett till att flera mindre aktörer har sökt sig till större aktörer för samgåenden vilket bidrar till en tilltagande konsolideringstrend i marknaden.

Konkurrenslandskap

Humana är, sett till omsättning, den ledande privata utföraren i Sverige inom individ- och familjeomsorg. Bolaget uppfattar marknaden för individ- och familjeomsorg som fragmenterad med ett fåtal större aktörer och hundratals mindre aktörer på marknaden inom både HVB och familjehemsvård. Konkurrenter bland de större aktörerna är exempelvis Attendo, Aleris, Nytida, Team Olivia och Frösunda samt kommunala samarbeten som Gryning och Världus. Bolagets bedömning är att de sex största privata aktörerna utgör omkring 30 procent av den privata marknaden i Sverige. Inom Humanas fokusområden, vilka innefattar komplexa insatser och specialistpsykiatri, anser Humana att den främsta konkurrensen kommer från mindre specialistaktörer och alternativ såsom Statens institutionsstyrelse (SiS).

Humana uppfattar individ- och familjeomsorg som ett segment med höga inträdesbarriärer då det krävs betydande investeringar och kompetens för att etablera sig på marknaden. Byggnation och investeringar i boenden, tillstånd av IVO och ramavtal med kommuner, anställning av legitimerad personal, processer för dokumentation och uppföljning är exempel på krav som ställs på aktörer inom individ- och familjeomsorg. Dessa krav, och då i synnerhet uppföljning och kvalitet, har ytterligare skärpts under de senaste åren och lett till en konsolidering av marknaden där många mindre aktörer gått samman

med större koncerner. Humana bedömer att denna trend kommer att fortsätta.

MARKNADEN FÖR PERSONLIG ASSISTANS

Introduktion

Personlig assistans är en del av LSS-reformen som trädde ikraft den 1 januari 1994. Den viktigaste förändringen som LSS-reformen introducerade var möjligheten för individer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar att klara av sina grundläggande och andra vardagliga behov med hjälp av personlig assistans. Ofta beskrivs syftet med LSS-reformen som att individer med svåra funktionsnedsättningar ska ges möjligheten att leva ett liv på samma villkor som individer utan funktionsnedsättningar.

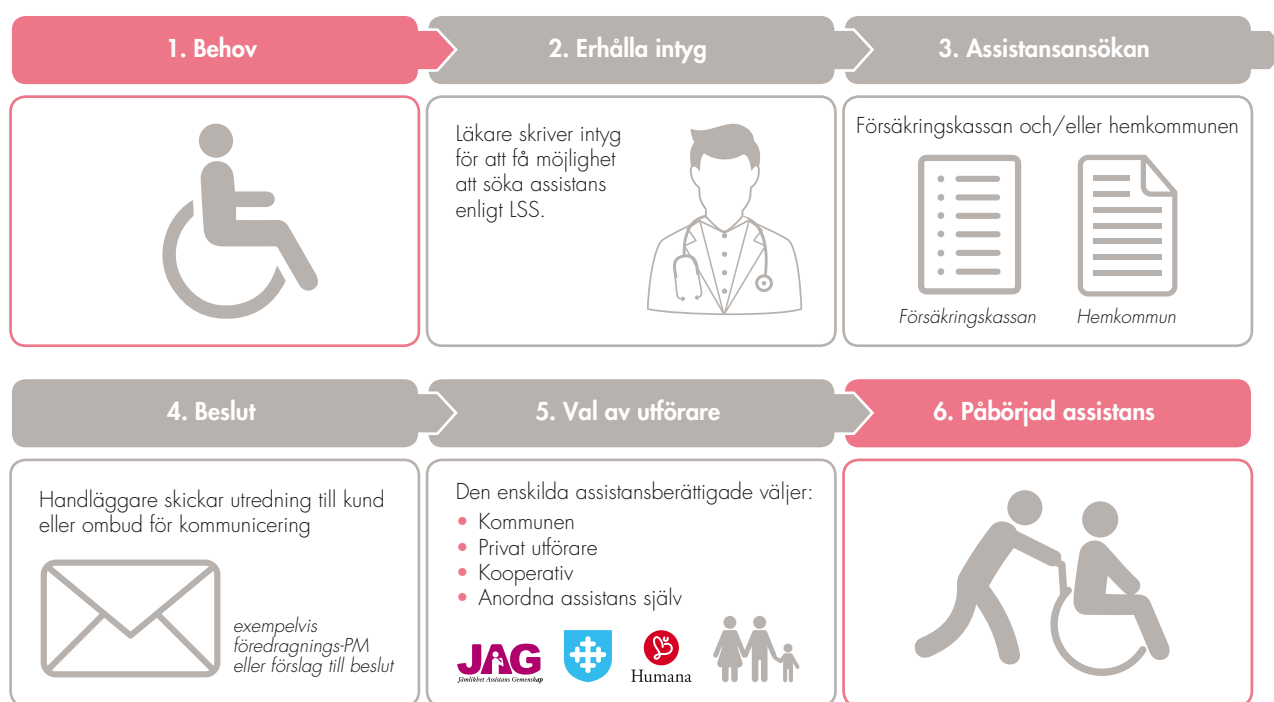
Ett beviljande av personlig assistans förutsätter att det finns ett omfattande och varaktigt behov av hjälp med att utföra grundläggande behov, såsom hygien, måltider, av- och påklädnad, kommunikation med andra och att individen behöver annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om individen. För att

individen ska ha möjlighet att söka assistans behöver individen ett intyg utställt av en läkare.

Personlig assistans kan inte beviljas den som fyllt 65 år. Individer som berättigats personlig assistans innan de fyllt 65 år får dock normalt behålla den assistans som tidigare har beslutats men kan inte beviljas fler assistanstimmar. Det finns ingen nedre åldersgräns för att kunna berättigas personlig assistans. Ytterligare en förutsättning för personlig assistans är att individen inte bor i bostad med särskild service eller vårdas på institution.

Ofta ansöker individen om personlig assistans både i hemkommunen och hos Försäkringskassan, som fattar beslut om individen är assistansberättigad och, om så är fallet, hur många assistanstimmar som ska beviljas. Efter att Försäkringskassan eller kommunen fattat ett assistansbeslut, inklusive antalet timmar som beviljas, har den assistansberättigade individen rätt att själv välja utförare av assistansen.

Nedan visas en schematisk bild över ansökningsförfarandet.

LSS-reformen och införandet av personlig assistans har inneburit stora samhällsekonomiska fördelar, inte minst genom att kundens anhöriga, som tidigare till stor del bistod individen med den dagliga hjälpen, liksom i flera fall kunden själv, fått större möjlighet till arbete utanför hemmet. Dessutom har behovet av personliga assistenter skapat många nya arbetstillfällen. I slutet av 2015 hade över 20 000 individer beviljad personlig assistans och uppemot 100 000 personer arbetade som personliga assistenter i Sverige. En stor del av statens och kommunernas kostnader för den personliga assistansen återförs direkt genom arbetsgivaravgifter och inkomstskatter relaterade till assistenternas löner.

Driftsformer

Kunden har rätt att välja utförare och har även stor frihet i utformningen av den personliga assistansen. Personlig assistans kan tillhandahållas genom kommunen, ett kooperativ, en privat utförare eller genom att individen själv väljer att bli så kallad egen anordnare. De privata utförarna och kooperativen, och ofta även kommunerna, ingår separata kontrakt med varje enskild individ.

Försäkringskassan betalar ut assistansersättning enligt ett fast ersättningsbelopp per assistanstimme (det så kallade schablonbeloppet) som är lika högt oberoende av var och när på dygnet

assistansen utförs eller om det är vardag eller helgdag. Beloppet ska täcka hela kostnaden för beviljade assistanstimmar, inklusive assistenternas lön, semester, övertidsersättning, jourersättning, sociala avgifter och andra eventuella omkostnader såsom utbildning och utlägg för resor med den assistansberättigade. Ersättningen ska även täcka utförarens administration, arbetsledning samt miljö- och kvalitetsarbete. För de assistansbeslut som fattas av kommuner ersätter majoriteten av kommunerna andra utförare med samma timersättningsbelopp som Försäkringskassan.

Marknadsstorlek och tillväxt

Fritt kundval har sedan det infördes varit av central betydelse inom personlig assistans, med målet att kunderna ska ha stort inflytande över vem som ska arbeta som deras personliga assistent. Denna valfrihet har även lett till en ökad mångfald av utförare och en ökad andel privata assistansbolag på marknaden. Sedan rättighetslagstiftningen om personlig assistans infördes 1994 har andelen privata utförare ökat stadigt och under 2014 hade över hälften av individerna med personlig assistans beviljad av Försäkringskassan valt en privat utförare.

Trender och drivkrafter

Utveckling av antal assistansberättigade

Efterfrågan på personlig assistans ökade mycket kraftigt från införandet av LSS 1994 fram till 2009. En skärpning av lagstiftning i kombination med restriktivare bedömningar vid beviljandet av personlig assistans samt fler indragningar av tidigare beslut har dock kommit att dämpa tillväxten. Marknaden växer fortfarande, men inte längre räknat i antalet individer med assistansbeslut, utan snarare genom att det genomsnittliga antalet timmar per individ ökar. Antalet individer med personlig assistans uppgick vid utgången av 2014 till omkring 20 000, varav omkring 16 000 hade beslut från Försäkringskassan. Detta utgör en kraftig ökning från 2005, då omkring 13 400

individer hade personlig assistans beviljad av Försäkringskassan. Det genomsnittliga antalet av Försäkringskassan beviljade assistanstimmar per individ uppgick vid utgången av 2014 till 124 timmar per vecka, vilket kan jämföras med 101 timmar per vecka 2005.¹⁾

Trots stabiliseringen av antal assistansberättigade under de senaste åren förväntas den demografiska utvecklingen och den ökande migrationen till Sverige leda till en ökad efterfrågan på personlig assistans framgent.

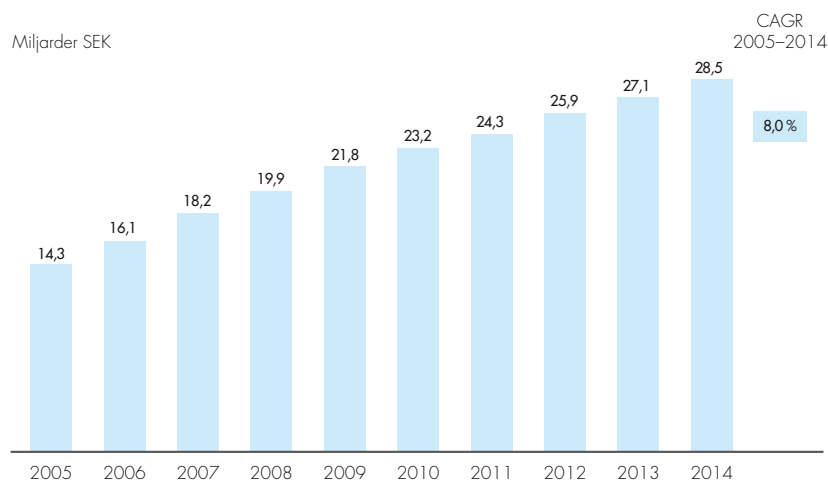
Kontinuerlig ökning av timersättning

Schablonbeloppet som Försäkringskassan betalar ut för varje timme utförd personlig assistans bestäms av regeringen och har stor påverkan på utvecklingen av kostnaderna för personlig assistans. Historiskt sett har ökningen varit nära länkad till arbetskostnadsindex och mellan 2005 och 2016 ökade ersättningen från 212 SEK till 288 SEK, motsvarande en ökning med 2,8 procent årligen. För 2016 innebär detta en ökning med 4 SEK, motsvarande 1,4 procent jämfört med 2015. Ökningen av ersättningen för 2017 och 2018 har redan fastställts av regeringen till 1,4 procent per år, motsvarande omkring 4 SEK. Omkring 90 procent av den totala assistansersättningen går till lönekostnader och administrativ personal.

Ändrade betalningsrutiner för Försäkringskassan

En viktig trend på marknaden för personlig assistans är ändringen av Försäkringskassans betalningsrutiner. Utbetalning från Försäkringskassan har historiskt skett i förskott, baserat på det beslutade antalet assistanstimmar, för att i efterskott regleras i förhållande till ersättningsberättigade utförda assistanstimmar. Detta har inneburit låga inträdesbarriärer på marknaden och att verksamheter har kunnat växa med endast begränsade investeringar. Försäkringskassan har under 2015 aviserat att den avser att ändra detta förfarande och istället

Kostnader för personlig assistans beviljad av Försäkringskassan, 2005–2014

Källa: Socialstyrelsen

1) Försäkringskassan.

endast utbetala assistansersättning i efterskott baserat på ersättningsberättigade utförda assistanstimmar enligt erhållna arbetstidsrapporter. Det är vid tidpunkten för detta Prospekt inte bestämt på vilket sätt och i vilken takt ändringen kommer att implementeras. Dock har Försäkringskassan fattat ett inriktningsbeslut om att införa efterskottsbetalning av assistansersättning från den 1 oktober 2016. Ändringen från förskottsbetalning till efterskottsbetalning kommer att ha en väsentlig påverkan för behovet av rörelsekapital för assistansbolagen vilket kommer påverka hela marknaden och särskilt vissa mindre aktörer som inte har finansiella resurser att möta det kapitalbehov som ändringen medför.

Ökade förutsättningar för konsolidering

Humana bedömer att marknadsförutsättningarna inom personlig assistans kommer att bli mer utmanande framförallt för vissa mindre aktörer. Detta främst till följd av tre orsaker: (i) höjningen av arbetsgivaravgifter för unga, (ii) ökningstakten av assistansersättningen förväntas vara lägre än vad den varit historiskt och (iii) Försäkringskassans utbetalningar av assistansersättning kommer att övergå från förskotts- till efterskottsbetalning. Införande av hårdare myndighetskrav rörande kvalitet och uppföljning förväntas också påverka flera aktörers lönsamhet. Sammantaget förväntar sig Humana marknadsförhållanden som ökar konkurrenskraften för större kvalitetsinriktade aktörer, vilket förväntas leda till en konsolideringstrend i marknaden eller att kunderna självmant söker sig till större aktörer med stark finansiell ställning och nödvändigt strukturkapital.

Konkurrenslandskap

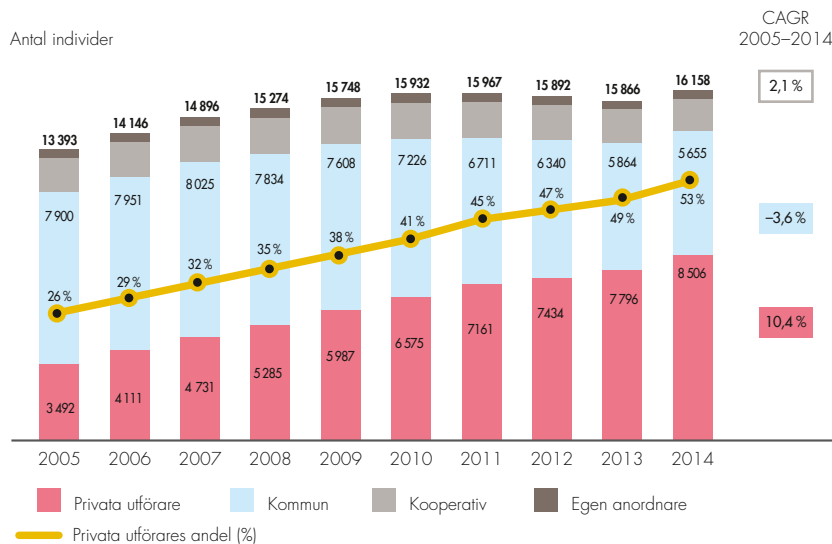
Personlig assistans är en bransch med väl fungerande valfrihet över hela landet och med ett betydande inslag av privata utförare. Marknaden har historiskt karaktäriserats av låga inträdesbarriärer, bland annat till följd av att det krävts ett

relativt lågt initialt rörelsekapital tack vare förskottsbetalning från Försäkringskassan. Detta har resulterat i en fragmenterad marknad med ett stort antal mindre aktörer. De tre största bolagen inom personlig assistans har en kombinerad marknadsandel om 23 procent. Enligt IVO har cirka 900 företag tillstånd att bedriva personlig assistans.

Humana, som sett till omsättning och antal kunder är den största privata utföraren på marknaden för personlig assistans, upplever att Bolaget främst möter konkurrens från vissa mindre, lokala aktörer. Bolaget förväntar sig dock att hårdare myndighetskrav kring kvalitet och struktur på verksamheten kommer att införas. Humana bedömer att det därmed blir svårare för framförallt vissa mindre aktörer att konkurrera vilket förväntas innebära konsolideringsmöjligheter i marknaden. Andra privata utförare av personlig assistans är exempelvis medelstora bolag som Särnmark och Assistans för Dig och större privata utförare som exempelvis Frösunda och Team Olivia. På marknaden för personlig assistans verkar också större ideella föreningar och assistanskooperativ som exempelvis STIL och JAG.

Antal individer med beslut från Försäkringskassan per typ av utförare 2005–2014

Källa: Socialstyrelsen

MARKNADEN FÖR ÄLDREOMSORG

Introduktion

Äldreomsorgen är det största segmentet på omsorgsmarknaden och innefattar insatser som syftar till att bistå äldre människor med den hjälp de behöver för att klara av sin vardag. Hjälpbehovet kan vara orsakat av sjukdom, funktionsnedsättningar eller ålderssvaghet. Socialtjänsten inom varje kommun ansvarar för att det finns tillgänglighet till äldreomsorg. Insatserna inom äldreomsorgen består främst av särskilda boenden för äldre som inte längre klarar av att bo kvar hemma samt av stöd och omsorg i det egna hemmet genom hemtjänst.

Beställare av tjänster

Kommunerna har ett helhetsansvar för äldreomsorgen i Sverige oavsett i vilken form äldreomsorgen bedrivs.

Driftsformer

Särskilda boenden för äldre

Den största andelen av särskilda boenden för äldre drivs av kommunerna själva. De privata utförare som driver särskilda boenden för äldre gör detta antingen genom entreprenad eller i egen regi, varav drift genom entreprenadavtal är i särklass vanligast. Bolaget uppskattar att privata aktörer står för omkring 14 000 platser på särskilda boenden för äldre under verksamhetsåret 2015. Entreprenadupphandlingar har historiskt sett ofta haft stort fokus på pris, vilket har medfört en

prispress på marknaden. Det finns dock flera kommuner som i sina upphandlingar värnar om och värderar hög kvalitet i anbud och leverans.

Särskilda boenden för äldre som drivs i egen regi förekommer dels i kommuner som tillämpar LOV, dels i kommuner som upphandlar platser genom ramavtal som komplement till entreprenader och kommunal regi samt, i ökande omfattning, kommuner som ej kan möta efterfrågan på boendeplatser. Vid tidpunkten för detta Prospekt har 16 kommuner infört LOV för särskilda boenden för äldre. Många privata verksamheter i egen regi säljer även platser genom ramavtal till kommuner som inte har infört LOV för särskilda boenden för äldre. Ramavtal är också vanligt förekommande för boenden med specialinriktningar, något som många kommuner själva inte kan erbjuda. För ytterligare information om LOV, se avsnittet ”Regulatorisk översikt”.

Hemtjänst

Hemtjänst kan bedrivas i såväl kommunal som privat regi. I de kommuner som infört LOV för hemtjänst har utföraren avtal med kommuner som berättigar utföraren att bedriva hemtjänst. Detta innebär att individer, efter att ha erhållit biståndsbeslut, själva får välja utförare i kommuner där LOV inom hemtjänst har införts.

Marknadsstorlek och tillväxt

Äldreomsorg är det största segmentet inom omsorgsmarknaden och under 2014 uppgick kostnaderna till omkring 121 mdr SEK. Marknaden har vuxit från 89,7 mdr SEK under 2005 vilket motsvarar en årlig genomsnittlig tillväxttakt om 3,4 procent.

Hemtjänstmarknaden har ökat från 20,4 mdr SEK under 2005 till 40,4 mdr SEK under 2014 och marknaden för särskilda boenden har ökat från 57,7 mdr SEK till 68,5 mdr SEK under samma period. Resterande del av marknaden utgörs exempelvis av korttidsboende för äldre och öppen verksamhet för äldre och har varit relativt konstant kring 11–12 mdr SEK per år.

Den privata marknaden har vuxit betydligt snabbare, 8,5 procent per år vilket till stor del är ett resultat av att allt fler kommuner väljer att införa fritt kundval, det vill säga att individerna själva har rätt att välja utförare av hemtjänst eller särskilt boende. Socialstyrelsen har också i en rapport publicerad i november 2014 visat på att kvaliteten på äldreboenden som drivs i privat regi är bättre än de kommunala.¹⁾ De privata äldreboendena fick bättre resultat än de kommunala på samtliga kvalitetsparametrar i undersökningen. Under 2014 var 15,3 procent av kommunernas kostnader för äldreomsorg hänförliga till privata utförare. Dock är andelen privata utförare i Sverige väsentligt lägre jämfört med många andra europeiska länder.

Trender och drivkrafter

Fundamentala drivkrafter inom äldreomsorgen är dels den åldrande befolkningen, vilket enligt Humana kommer medföra att efterfrågan på äldreomsorg kommer överstiga kommunernas tillgång på platser, dels att allt fler kommuner inför kundvalssystem vilket förväntas öka privata utförarens andel av marknaden.

Åldrande befolkning

Den demografiska utvecklingen i Sverige, med ökad medellivslängd och ett ökat antal äldre i befolkningen, har bland annat drivits av en förbättrad sjukvård och omsorg. Antalet individer i Sverige över 85 år förväntas öka med 56 procent fram till 2030, vilket illustreras i grafen nedan.

Fortsatt implementering av LOV

I oktober 2015 hade 176 av Sveriges 290 kommuner infört eller fattat beslut om att införa LOV.²⁾ Intresset för valfrihet är högt i Sverige. Exempelvis anser 90 respektive 81 procent av svenska medborgare att det är viktigt att själva få välja äldreboende respektive hemtjänst.³⁾ Ökningen av antalet kommuner som infört LOV inom hemtjänst har lett till att privata aktörers andel av marknaden har ökat, till stor del drivet av öppnandet av nya verksamheter i egen regi. Humana förväntar sig att privata aktörers andel av marknaden, och andelen boenden i egen regi, kommer att fortsätta öka i takt med att fler kommuner inför LOV.

Konkurrenslandskap

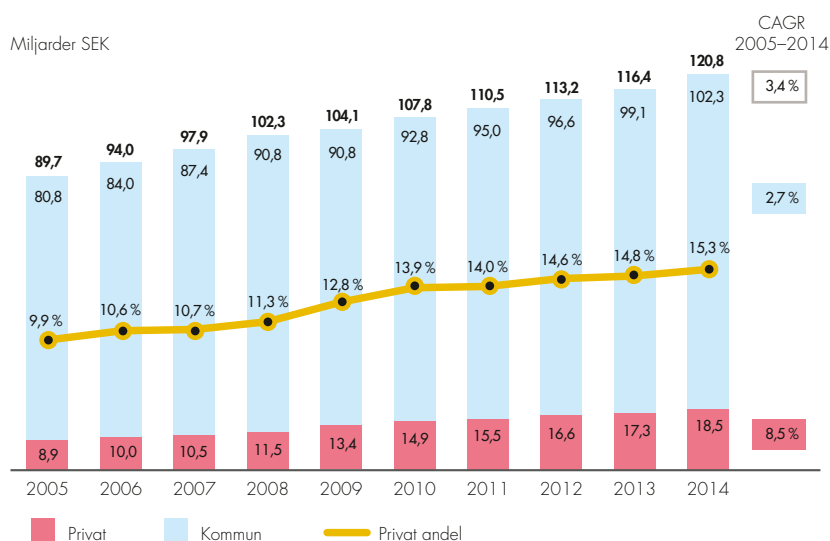
Särskilda boenden för äldre

Humanas konkurrenter inom särskilda boenden för äldre är framförallt större omsorgsbolag som Attendo, Vardaga, Aleris och Norlandia.

Hemtjänst

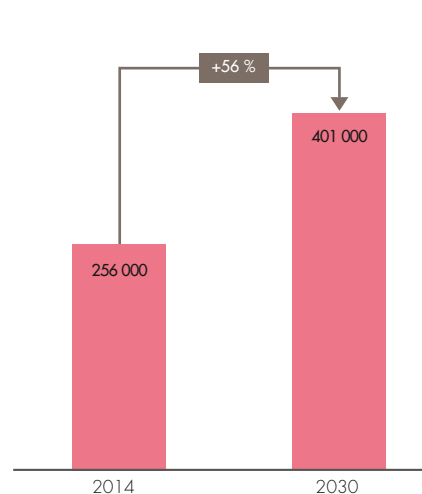
Hemtjänsten är en fragmenterad marknad med ett fåtal större aktörer och ett stort antal mindre aktörer. Humana bedömer att hemtjänst framgent kommer att utvecklas på motsvarande sätt som personlig assistans, det vill säga med högre myndighetskrav på kvalitet och dokumentation, vilket förväntas öka kostnaderna och göra det svårt för mindre aktörer att konkurrera på marknaden. Humana är, efter Attendo, den största privata aktören på den svenska hemtjänstmarknaden sett till omsättning.

Kommunernas kostnader för äldreomsorg i Sverige, 2005–2014

Källa: SCB

Antal individer i Sverige över 85 år 2014–2030

Källa: SCB

1) Kommun- och enhetsundersökningen 2014, Socialstyrelsen.
2) Sveriges Kommuner och Landsting.
3) Privat Vårdfakta 2015.

MARKNADEN FÖR BOSTÄDER MED SÄRSKILD SERVICE ENLIGT LSS

Introduktion

Bostäder med särskild service för barn, ungdomar och vuxna enligt LSS, utgörs av grupp- och servicebostäder anpassade för personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar. Båda boendetyperna har gemensamma utrymmen där service, stöd och omvårdnad kan tillhandahållas dygnet runt av personal. En viktig insats för personer i bostäder med särskild service är daglig verksamhet.

Beställare av tjänster

Kommuner kan bevilja placeringar i bostäder med särskild service efter individens begäran om insatser enligt LSS. Kommunerna ansvarar för den största delen av verksamheten medan landstingen ansvarar för den medicinska behandlingen.

Driftsformer

Bostäder med särskild service enligt LSS drivs av kommuner samt av privata utförare, antingen på entreprenad eller i egen regi. För privata utförare är entreprenadkontrakt den vanligaste driftsformen. Men även här blir köp av plats under upphandlade ramavtal vanligare och vanligare. Det beror dels på att kommunerna har för få egna platser att erbjuda, dels på att det

kan finnas behov av specialinriktning. Vid tidpunkten för detta Prospekt har fyra kommuner infört fritt kundval enligt LOV för bostäder med särskild service enligt LSS vilket innebär att privata utförare och boenden har rätt att konkurrera med kommunerna om individens val av boende. Inom daglig verksamhet är omsorg baserad på LOV vanligt förekommande.

Marknadsstorlek och tillväxt

Kommunernas kostnader för bostäder med särskild service har vuxit från omkring 16 mdr SEK under 2005 till omkring 26 mdr SEK under 2014, motsvarande en årlig tillväxt om 5,6 procent. Andelen av kommunernas kostnader som är hänförliga till omsorg i privat regi har ökat från 14,7 procent till 20,7 procent sedan 2005. Den privata marknaden för bostäder med särskild service har ökat till följd av att kommunernas befintliga boenden inte har kapacitet att erbjuda platser till alla individer som är i behov av boende.

Trender och drivkrafter

Ökande behov av omsorgstjänster enligt LSS

Kommunernas totala kostnader för bostäder med särskild service enligt LSS har vuxit med 5,6 procent årligen sedan 2005 och Humana förväntar sig att den starka tillväxten kommer att fortsätta. Behovet av omsorgstjänster enligt LSS,

och bostäder med särskild service i synnerhet, drivs bland annat av en ökning av diagnoser inom autismspektrat. Individer bor vanligtvis i bostäder med särskild service under långa perioder, ibland under större delen av sitt liv. Detta är betydligt längre jämfört med exempelvis HVB-enheter och särskilda boenden för äldre. Allt fler personer med en intellektuell funktionsnedsättning uppnår en ålder som motsvarar pensionsålder och högre. Detta kommer att ställa nya krav på det stöd som ges vilket innebär att behovet av bostäder med särskild service enligt LSS förväntas öka.

Ökad andel privata utförare för att tillgodose ökat behov

Humana bedömer att bostäder med särskild service enligt LSS är, sett till både antal och kvalitet, eftersatta i ett stort antal kommuner där nya boenden inte har byggts i takt med den ökade efterfrågan på platser samt nya krav på utformning och tillgänglighet. Många kommunala boenden har även ett behov av ombyggnation för att motsvara dagens krav. Att kommunerna inte har kunnat hantera den ökade belastningen på egen hand har resulterat i en trend som går mot en ökning av boenden i egen regi.

Humana upplever att kommuner generellt är positivt inställda till bostäder med särskild service enligt LSS som startas och drivs i privat regi eftersom det ökar möjligheten att kunna erbjuda platser till alla behövande. Därutöver placeras ofta individer som behöver ytterligare stöd hos boenden drivna av privata utförare som har särskilda inriktningar eller specialiseringar.

Många kommuner åläggs vite eller hot om vite av IVO om de inte erbjuder boende inom utsatt tid. Dessa längre väntetider för verkställande av LSS-beslut väntas också ytterligare driva på den privata marknaden i form av etablering av fler bostäder med särskild service enligt LSS i egen regi.

Fortsatt konsolidering

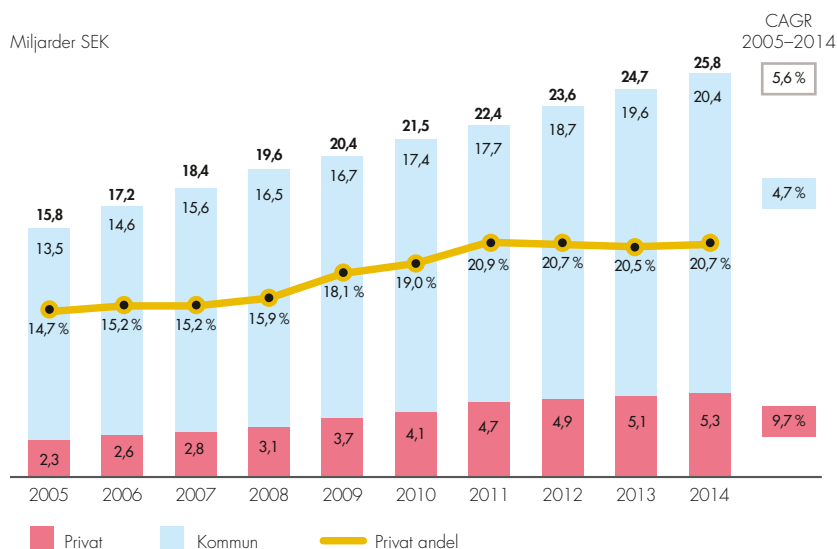
Marknaden för bostäder med särskild service enligt LSS är starkt fragmenterad med ett fåtal större aktörer och ett stort antal mindre aktörer med ett fåtal boenden. Förvärv har historiskt visat sig vara en framgångsrik strategi för större aktörer att med bibehållen lönsamhet accelerera sin tillväxt. Humana bedömer att denna trend kommer att bestå framgent eftersom marknadstillväxten förväntas vara fortsatt hög och att entreprenörer kontinuerligt etablerar nya verksamheter.

Konkurrenslandskap

Konkurrenslandskapet för drift av bostäder med särskild service enligt LSS i egen regi är fragmenterat med ett flertal mindre och ett antal större utförare, samt kommunernas egna boenden. Vid upphandlingar av bostäder med särskild service enligt LSS på entreprenad varierar den upphandlade kommunens fokus – en del upphandlingar är mycket fokuserade på pris medan andra har ett fast pris och utifrån detta pris istället fokuserar på verksamhetens kvalitet.

Humana bedömer att de främsta konkurrenterna är Nytida/Solhagagruppen, Attendo och Frösunda.

Kommunernas kostnader för bostäder med särskild service enligt LSS i Sverige, 2005–2014

Källa: SCB

OMSORGSMARKNADEN I NORGE

Introduktion

Den norska omsorgsmarknaden innefattar segmenten omsorg för barn och unga, vuxenpsykiatri, omsorg för funktionsnedsatta, ensamkommande flyktingbarn, personlig assistans och äldreomsorg. Humana fokuserar främst på omsorg för barn och unga, en verksamhet som liknar den verksamhet som Humana bedriver i Sverige inom individ- och familjeomsorgen, och personlig assistans.

Den norska omsorgsmarknaden har enligt Humana inte kommit lika långt i utvecklingen vad gäller privata utförares bidrag till marknadsutvecklingen. Beslutsfattandet på den norska marknaden är också mer centraliserat än vad som gäller för den svenska marknaden. Norska staten och kommunerna har ett gemensamt ansvar för administration av norska barnskyddslagen (No. "Lov om barneverntjenester") och hanterar tillsammans omsorgen för barn och unga. Den statliga myndigheten *Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet* ("**Bufdir**") är ett centralt organ för bland annat barn- och familjeomsorg, och som ansvarar för den administrativa förvaltningen och driften av den statliga omsorgen för barn. Myndigheten *Barne-, ungdoms- og familieetaten* ("**Bufetat**") består av fem regionkontor och tillser att det finns boenden och familjehem enligt varje kommuns behov. Det är sedan kommunerna som beslutar om omsorgsplaceringar för barn och unga, inklusive om en individ ska placeras i boende eller familjehem. Lagstiftning inom personlig assistans, i Norge kallad brukarstyrd personlig assistans ("**BPA**"), har funnits sedan 2000 men förändrades i början av 2015 för att ge individer större möjligheter och utökade rättigheter till assistans. Förändringen innebar att BPA måste beviljas om en individ så önskar och om timbehovet överstiger 32 timmar per vecka för individen.

Beställare av tjänster

Vid omsorg för barn och unga gäller, precis som i Sverige, att de norska kommunerna bedömer och beslutar om individers behov och om vem som ska beviljas omsorg. Bufetat står för större delen av finansieringen av boendeverksamhet och familjehem och kommunerna står för en mindre del. Öppenvård finansieras och beslutas av kommunerna.

Inom personlig assistans fattar kommunerna beslut om omsorgstjänsterna. Kommunen är också huvudfinansierare tillsammans med staten som finansierar en del av kostnaden.

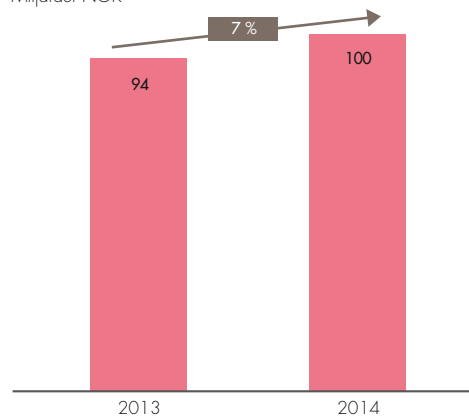
Driftsformer

För boendeverksamheter har privata utförare ramavtal med Bufdir vilket innebär att den privata utföraren har rätt att ta emot placeringar i alla kommuner. Nästa upphandling av ramavtal för boenden kommer att ske under våren 2016 och upphandlingen förväntas gälla för fyra år med option på ytterligare två år. För familjehem finns inga ramavtal mellan privata utförare och staten (endast för ideella aktörer), utan enskilda familjehemsplaceringar regleras istället av ett fyrpartsavtal mellan den privata utföraren, familjen, kommunen och staten. För öppenvård har kommunerna full beslutanderätt och finansierar själva omsorgen.

I Norge är inte individers rättighet att välja utförare inom personlig assistans lagstiftad som i Sverige. Humana bedömer dock att fler och fler norska kommuner kommer att öppna upp för möjligheten att välja utförare genom att göra upphandlingar genom ramavtal med privata utförare. Endast aktörer som har erhållit ramavtal (No. "*konsesjon*") får sedan utföra assistans inom kommunen. Utöver avtalen med kommunerna ingår privata utförare enskilda avtal med varje individ.

Omsorgsmarknaden i Norge

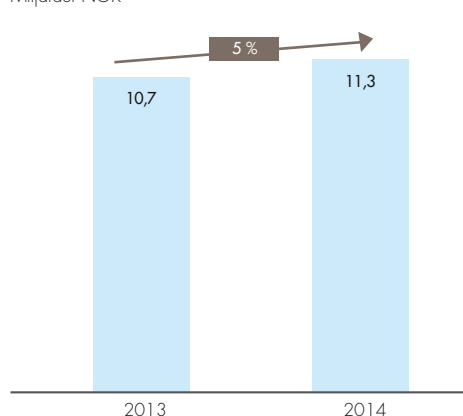
Miljarder NOK

Källa: Statistisk Sentralbyrå ("**SSB**")

Omsorgsmarknaden i Norge för barn och unga

Miljarder NOK

Källa: SSB

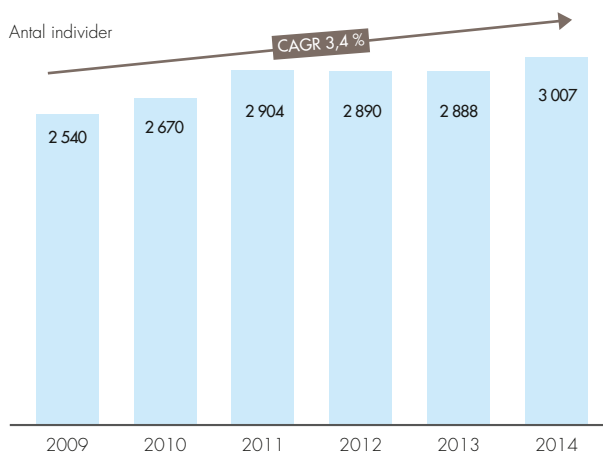
Marknadsstorlek och tillväxt

Den totala norska omsorgsmarknaden uppgick under 2014 till 100 mdr NOK, motsvarande 19 700 NOK per capita, vilket är i linje med den svenska omsorgsmarknaden som under samma år uppgick till motsvarande 22 400 SEK per capita. Marknaden växte 7 procent under 2014.¹⁾ Den totala omsorgsmarknaden för barn och unga i Norge växte med omkring 600 MNOK under 2014, vilket motsvarade en tillväxt om 5 procent. Marknadsstorleken under 2014 uppgick således till omkring 11,3 mdr NOK.²⁾ Den statligt finansierade marknaden för barn och unga utgör en mindre del av den totala marknaden. Under 2012 uppgick storleken på denna del till omkring 6 mdr NOK.³⁾

De norska myndigheterna anser att det är bättre för barn och unga att få omsorg i ett familjehem snarare än på boende och vid slutet av 2014 var sju av tio placeringar för barn och unga inom familjehem. Historisk marknadsdata från SSB visar att kostnaderna för statligt finansierade boendeverksamheter för barn och unga är högre än för familjehem. Precis som i Sverige är privatiseringsgraden inom boendeverksamhet också högre än för familjehem. Under 2014 uppgick privatiseringsgraden för boendeplaceringar av barn och unga i Norge till omkring 45 procent, trots att individ- och familjeomsorgsmarknaden i Norge, enligt Humana, generellt sett är mer reglerad än den svenska marknaden. För närvarande, och historiskt sett, har offentliga boendeverksamheter en lagstadgad förtur på placeringar, följt av ideella boendeverksamheter och till sist privata verksamheter.

Antal individer som beviljats assistans har vuxit med drygt 18 procent mellan 2009 och 2014. Humana anser att beslutsfattare av omsorgsbeslut i Norge historiskt sett har föredragit andra omsorgsformer framför personlig assistans, men bedömer att marknaden sedan rättighetslagstiftningen den 1 januari

Antal individer som beviljats personlig assistans (2009–2014)

Källa: SSB

1) SSB (Omsorgstjenestene 2014).

2) SSB (Totala brutto driftsutgifter i barnevernet 2014).

3) SSB (Resursinnsats statleg barnevern 2012).

2015 har vuxit och att fler och fler kommuner uppmuntrar fritt kundval.

Konkurrenslandskap

På grund av strikta regler kring förtur för placeringar inom omsorg för barn och unga har Humana största konkurrenter historiskt varit ideella organisationer. Konkurrenslandskapet bland privata utförare inom individ- och familjeomsorg är, precis som i Sverige, fragmenterad. Humana är sett till omsättning den näst största privata utföraren av omsorg för barn och unga efter Aleris. Övriga konkurrenter bland privata utförare inkluderar exempelvis Aberia, Solhagagruppen och Team Olivia. Under de senaste åren har en konsolidering pågått, till vilken Humana har varit starkt bidragande. Konsolideringen har främst drivits av ökade krav på dokumenterad kvalitet och kompetent personal, något som många mindre utförare har haft svårt att leva upp till.

Inom personlig assistans är kooperativet Uloba den enskilt största aktören och står för omkring 20 procent av marknaden. Övriga privata aktörer inom marknaden för personlig assistans inkluderar exempelvis Team Olivia och Aleris.

Trender och drivkrafter

Ökad komplexitet på marknaden för individ- och familjeomsorg

Den totala marknaden för individ- och familjeomsorg för barn och unga drivs, precis som i Sverige, av fler diagnoser som kräver psykiatrisk behandling. En viktig trend på marknaden för barn och unga är att familjehem i ökad omfattning har tagit över mindre komplexa situationer från boendeverksamheter, drivet av en uppfattning hos den norska staten att boendeverksamhet bör begränsas till att endast omfatta komplexa situationer och svåra fall. Detta har lett till en ökad tillväxt för familjehem i Norge.

Stark marknadstillväxt inom personlig assistans

Sedan rättighetslagstiftningen inom personlig assistans infördes den 1 januari 2015 har Humana erfärut att marknaden vuxit, både genom att fler individer beviljas assistans och genom att fler kommuner öppnar möjligheten för privata aktörer och fritt kundval. Humana bedömer att denna utveckling kommer fortsätta de närmaste åren.

Verksamhetsbeskrivning

HUMANA I KORTHET

Humana är ett ledande nordiskt omsorgsföretag med över 14 000 hel- och deltidsanställda medarbetare som erbjuder tjänster inom individ- och familjeomsorg, personlig assistans, äldreomsorg och bostäder med särskild service enligt LSS. I Sverige är Humana marknadsledande inom individ- och familjeomsorg och personlig assistans. I Norge är Humana den näst största utföraren av tjänster inom individ- och familjeomsorg.

Humana har sedan 2006 utvecklats från att vara ett mindre, nischat bolag inom personlig assistans till att idag vara ett omsorgsbolag med ett brett utbud av högkvalitativa omsorgstjänster. Expansionen har till stor del drivits genom organisk tillväxt och klientrekrytering samt genom flertalet förvärv. Koncernen har sedan 2009 ökat sin nettoomsättning från 1 693 MSEK till 5 593 MSEK under räkenskapsåret 2015,

vilket motsvarar en genomsnittlig årlig ökning om 22,0 procent. Humanas strategi har varit, och förväntas även framgent vara, att fokusera verksamheten mot segment som kännetecknas av fritt kundval samt verksamheter i egen regi.

Under denna period av tillväxt har kvalitet samt fokus på klientnytta och värdegrund ständigt varit i fokus för Humana. Humana anser att Bolaget som marknadsledare inom viktiga samhällsfunktioner har ett samhällsansvar och Bolaget strävar ständigt efter att sätta en högre standard inom samtliga områden där Humana är verksam. Humana lägger stort fokus på att bygga en entreprenöriell och decentraliserad kultur där medarbetare uppmuntras att ta ansvar och får möjlighet att påverka utvecklingen av verksamheten. Humana eftersträvar att vara en pålitlig och ansvarsfull arbetsgivare samt en långsiktig samarbetspartner med stort samhällsengagemang som driver utveckling och förbättring i branschen.

	Individ & familj	Personlig Assistans	Äldreomsorg	Norge
Andel av nettoomsättning¹⁾ 2015				
Andel av rörelseresultat^{1), 2)} 2015				
Tjänsterbjudande	<ul style="list-style-type: none"> • Vård och behandling inom psykosocialt förändringsarbete • Boenden med särskild service enligt LSS 	<ul style="list-style-type: none"> • Omsorgstjänster till individer med funktionsnedsättningar 	<ul style="list-style-type: none"> • Individanpassad äldreomsorg (särskilda boenden och hemtjänst) • Boenden med särskild service enligt LSS 	<ul style="list-style-type: none"> • Psykosocial vård och behandling • Personlig assistans
Antal klienter/kunder och anställda³⁾	<ul style="list-style-type: none"> • 1 659 klienter/kunder • 1 795 anställda 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 952 klienter/kunder • 5 313 anställda 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 449 klienter/kunder • 1 640 anställda 	<ul style="list-style-type: none"> • 202 klienter/kunder • 393 anställda

1) Nettoomsättning för respektive affärsområde är information hämtad ifrån Bolagets reviderade årsredovisning.

2) Beräkningarna baseras på justerat rörelseresultat som det är presenterat på s. 86 exklusive negativa bidrag från Äldreomsorg (negativt 17 MSEK) och koncerngemensamma kostnader (totalt negativt 61 MSEK). Andelen av rörelseresultatet har beräknats som justerat rörelseresultat för affärsområdena Individ & Familj (217 MSEK), Personlig Assistans (182 MSEK) och Norge (19 MSEK) i förhållande till totalt justerat rörelseresultat för dessa tre affärsområden (418 MSEK).

3) Antal klienter/kunder och helårsanställda avser genomsnitt under 2015.

HISTORIK

Humana grundades 2001 som Assistansia med verksamhets-idén att tillhandahålla högkvalitativa tjänster inom personlig assistans. Bolaget växte snabbt och blev ett av de första stora privata assistansbolagen. Per Granath tillträdde som VD för Humana 2006 och 2008 blev Argan Capital majoritetsägare i Bolaget. Efter detta fortsatte Humana att växa inom personlig assistans och har sedan dess även expanderat sin verksamhet till att omfatta segmenten individ- och familjeomsorg, äldreomsorg samt bostäder med särskild service för individer med funktionsnedsättning. Expansionen har skett både organiskt och genom förvärv, däribland de strategiskt viktiga förvärven av Avesina Äldreomsorg under 2010 och individ- och familjeomsorgsbolagen Baggium Vård och Behandling under 2011 samt INOM – Innovativ Omsorg i Norden AB under 2014. Genom förvärvet av INOM etablerade Humana även sin verksamhet i Norge samt knöt till sig Bolagets nuvarande VD Rasmus Nerman. Sommaren 2014 tillträdde Rasmus Nerman som Bolagets vice verkställande direktör och i december 2015 tillträdde han som VD och koncernchef.

I tillägg till de större strategiska förvärven har Humana genom åren förvärvat ett stort antal mindre bolag. Detta har ökat Bolagets förmåga att snabbt inta ledande positioner på nya marknader samt att erbjuda ett brett utbud av omsorgstjänster med hög kompetens. Även om Humana som koncern har etablerat sig inom flera nya områden de senaste fem åren har många av de förvärvade verksamheterna levererat högkvalitativa omsorgstjänster i över 40 år och därigenom byggt upp ett gott renommé och nätverk innan de blev en del av Humana. Under 2011 lanserade Koncernen det gemensamma namnet Humana varvid logotypen och varumärket Humana fick en bredare exponering.

Utöver stabil och uthållig lönsamhet präglas Humanas organiska tillväxt av låga investeringsbehov i materiella anläggningstillgångar. Under perioden 2013–2015 har Humanas årliga investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgått till i genomsnitt 0,8 procent av Bolagets omsättning¹⁾ och främst utgjorts av investeringar i samband med etablering av nya enheter.

STYRKOR OCH KONKURRENSFÖRDELAR

Humana är en ledande aktör på den nordiska omsorgsmarknaden. Bolaget verkar på en attraktiv marknad och uppvisar flertalet styrkor och konkurrensfördelar som sammantaget ger Bolaget goda förutsättningar att fortsatt skapa uthållig tillväxt samt upprätthålla och vidareutveckla ledande kvalitetsnivåer. Dessutom har Humana över tid uppvisat en god förmåga att hantera förändrade marknadsförutsättningar samt att snabbt inta ledande positioner på nya marknader, bland annat genom en mycket god förmåga att identifiera, förvärva och integrera nya verksamheter. En sammanfattning av Bolagets marknadsposition samt styrkor och konkurrensfördelar följer nedan.

Stor och stabil marknad med fundamentala underliggande drivkrafter för fortsatt tillväxt och stor konsolideringspotential
Stor och stabil marknad med fundamentala underliggande drivkrafter

Värdet av omsorgsmarknaderna i Sverige och Norge uppgick 2014 till 215 mdr³⁾ SEK respektive 100 mdr⁴⁾ NOK. Den svenska omsorgsmarknaden har enligt SCB sedan 2005 påvisat obruten tillväxt om i snitt 4,0 procent per år. Tillväxten i omsorgsmarknaden påverkas av ett antal fundamentala drivkrafter, vilka bland annat inkluderar:

- Ökad prevalens av psykisk ohälsa, speciellt bland yngre
- Högre grad av komplexitet och ökat behov av specialiserad vård och omsorg
- Växande och åldrande befolkning
- Omsorg är ett prioriterat område för offentliga utgifter

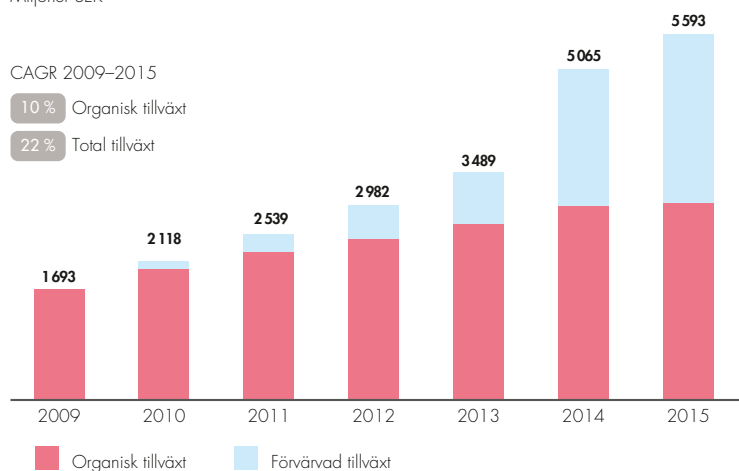
Utveckling av nettoomsättning²⁾

Miljoner SEK

CAGR 2009–2015

10 % Organisk tillväxt

22 % Total tillväxt

1) Beräknad som förvärv av materiella och immateriella anläggningstillgångar från kassaflödesanalysen i förhållande till nettoomsättning.

2) Totala nettoomsättningen är hämtad från Bolagets reviderade årsredovisningar. Den finansiella informationen har för 2009–2012 upprättats i enlighet med Bokföringsnämndens allmänna råd (BFN) och för 2013–2015 enligt IFRS. Nettoomsättning redovisas på jämförbart sätt enligt de olika redovisningsstandarder som tillämpats och föranleder inte några skillnader i jämförelsen mellan de olika räkenskapsåren.

3) Källa: SCB.

4) Källa: SSB.

Privata aktörer blir allt viktigare

Privata aktörer har år för år blivit allt viktigare för att möta den ökande efterfrågan på omsorgstjänster. Andelen omsorgstjänster som, mätt i omsättning, utförs av privata aktörer har i Sverige enligt SCB ökat från 12,9 procent 2005 till 18,8 procent 2014. Andelen privata inslag skiljer sig väsentligt mellan olika typer av omsorgstjänster men inom samtliga segment har det privata inslaget ökat. Inom de segment där Humana har en marknadsledande position har privatiseringstakten varit mer påtaglig än inom flertalet andra omsorgssegment.

Den ökade privatiseringen påverkas av ett antal drivkrafter, vilka bland annat inkluderar:

- Offentliga aktörer har inte resurser eller kompetens att möta det ökade omsorgsbehovet
- Ökat inslag av komplexa diagnoser ställer högre krav på specialiserad omsorg vilket enskilda kommuner kan ha svårt att tillgodose
- Konsumentkraven på och det offentliga stödet för valfrihet inom vård och omsorg ökar
- Privata aktörer uppvisar konkurrenskraftig kvalitet och effektivitet, i många fall högre än offentliga aktörer

Marknadsledande aktör med unik position att leda konsolideringen av den fragmenterade marknaden

Sedan Humana grundades år 2001 har Bolaget vuxit till att idag vara en av de ledande aktörerna på den nordiska omsorgsmarknaden. Humana har etablerat marknadsledande positioner inom individ- och familjeomsorg och personlig assistans i Sverige och är den näst största aktören inom individ- och familjeomsorg i Norge. Bolaget har sedan 2015 dessutom en snabbt växande verksamhet inom personlig assistans i Norge.

Utöver Humana och ett fåtal andra större aktörer som bedriver verksamhet inom flera omsorgssegment finns det i Sverige cirka 4 000 mindre bolag, med en sammanlagd omsättning om cirka 44 mdr SEK¹⁾, som bedriver verksamhet inom endast ett eller ett fåtal segment. Det har sedan länge pågått en konsolideringstrend i marknaden där Humana varit en av de mest aktiva aktörerna. I takt med ökade krav från beställare, klienter och offentliga myndigheter förväntas denna trend intensifieras ytterligare.

Humana anser att dess ledande positioner, starka finansiella ställning, goda rykte, starka företagskultur och långa erfarenhet av företagsförvärv kommer att bidra till att Bolaget även framgent kommer kunna dra nytta av den pågående konsolideringstrenden. Trots konkurrens från andra köpare har Humana konsekvent lyckats förvärva högkvalitativa bolag till attraktiva förvärvsmultiplar. Humana är av uppfattningen att många av

1) Källa: Orbis.

dessa bolag valt att bli en del av Koncernen tack vare den höga kompetensen, den tydliga värdegrunden och entreprenöriella företagskulturen som finns inom Humana.

Ledande position inom attraktiva marknadssegment med verksamhet fokuserad mot egen regi eller fritt kundval
Fokus på verksamhet inom egen regi eller fritt kundval
Till följd av Bolagets fokus på verksamheter som drivs i egen regi och/eller genom fritt kundval har Humana en mycket diversifierad intäktsbas utan någon betydande exponering mot stora entreprenadavtal med förutbestämda löptider. Bolagets intäkter inom individ- och familjeomsorg är i princip uteslutande hänförliga till verksamheter som drivs i egen regi och inom personlig assistans drivs all verksamhet inom ramen för fritt kundval. Sammantaget innebär detta att 93 procent av Bolagets omsättning är hänförlig till verksamheter som drivs genom enskilda kontrakt med eller för varje enskild individ. Utöver individbaserade kontrakt karakteriseras dessa segment av höga krav från myndigheter och andra beställare och vad gäller segmentet individ- och familjeomsorg även av höga inträdesbarriärer och hög tjänstekomplexitet.

Verksamheter inom egen regi eller fritt kundval möjliggör slutligen även långsiktiga satsningar på kvalitet och kompetensutveckling vilket är en viktig framgångsfaktor för Humana.

Ledande positioner inom attraktiva marknadssegment
Humana anser att de segment inom vilka Bolaget är verksamt är de mest attraktiva inom den nordiska omsorgsmarknaden.

Individ- och familjeomsorg

Marknaden för individ- och familjeomsorg förväntas växa under de kommande åren, till stor del till följd av en ökande psykisk ohälsa, speciellt bland yngre. De omsorgstjänster som Bolaget utför inom detta segment, vilka bland annat innefattar vård och omsorg av individer, framförallt barn och unga, med mycket allvarliga psykiska diagnoser och ofta i kombination med missbruksproblematik, karaktäriseras av en mycket hög grad av komplexitet och individanpassning, hög personaltäthet och höga formella kompetenskrav. Den stora komplexiteten och de höga kraven medför inträdesbarriärer som enligt Humana är högre än inom något annat omsorgssegment.

Myndigheternas beslut om placering är decentraliserade och tas i de flesta fall av enskilda handläggare inom socialtjänsten. Detta medför att Humanas verksamhetsbredd och renommé samt Bolagets rikstäckande nätverk av relationer på kommunnivå är väsentliga konkurrensfördelar.

Personlig assistans

Den svenska marknaden för privat utförda tjänster inom personlig assistans har över lång tid vuxit kraftigt och utgörs idag av cirka 900 aktörer utöver Humana och ett fåtal andra större aktörer.

Ökad reglering av marknaden i kombination med ett mer utmanande marknadsklimat har försvårat för framförallt vissa mindre bolag att bedriva kvalitativa och effektiva verksamheter. Detta förväntas medföra en intensifierad konsolideringstrend

där vissa mindre bolag önskar bli del av större och väletablerade aktörer med stark finansiell ställning och nödvändigt strukturkapital. Humana har lång historik inom personlig assistans och är idag det ledande företaget inom detta segment i Sverige. Bolaget har ett väl etablerat strukturkapital och en effektiv drift vilket förväntas stärka Humanas ställning på marknaden och skapa förutsättningar för att vara en drivande kraft i den förväntade marknadskonsolideringen.

Marknaden för brukarstyrd personlig assistans i Norge genomgick en väsentlig förändring i januari 2015, vilken innebar ökade möjligheter till personlig assistans för många individer. Under 2015 etablerade Humana sin verksamhet inom personlig assistans i Norge och har sedan dess vuxit kraftigt, vilket möjliggjorts av ett nära samarbete mellan assistansorganisationerna i Norge och Sverige. Humana anser att dess långa och gedigna erfarenhet från den svenska marknaden skapar goda förutsättningar för Bolaget att på sikt uppnå en ledande position även på den norska marknaden.

Äldreomsorg och bostäder med särskild service för funktionsnedsatta enligt LSS

I syfte att tillvarata möjligheten att i ökad utsträckning bistå en snabbt växande befolkning i behov av äldreomsorg har Humana nyligen inlett en satsning på nyetableringar av särskilda boenden för äldre i egen regi. Bolaget öppnade sitt första boende i mars 2016 och har för avsikt att framgent öppna två till tre boenden per år i attraktiva geografiska lägen med stor efterfrågan. Humana avser även att fortsätta sin expansion inom marknaden för bostäder med särskild service för funktionsnedsatta i egen regi.

Humana har en lång och gedigen erfarenhet av att starta och driva boenden i egen regi inom andra marknadssegment och anser sig ha goda möjligheter att över tid etablera sig som en av de ledande aktörerna inom egen regi för särskilda boenden för äldre och funktionsnedsatta.

Attraktiv partner som bidrar med komplexa och för samhället kritiska omsorgstjänster till beställare och klienter

Humana har under de senaste åren byggt upp en gedigen erfarenhet och kompetens samt en omfattande infrastruktur inom individ- och familjeomsorg och har ett unikt erbjudande för både individer, framförallt barn och unga, och beställare av tjänster inom individ- och familjeomsorg. Erbjudandet grundar sig i Humanas integrerade vårdfläta, vilken möjliggörs av Bolagets bredd, både geografiskt och vad avser behandlingsformer, samt höga specialistkompetens och förmåga att anpassa insatsen till individens varierande behov.

De individer som erhåller vård och behandling från Humana har ofta mycket svåra och komplexa diagnoser, ofta i kombination med exempelvis missbruk och/eller självskadebeteende. En stor andel av klienterna är i behov av stadigvarande insatser över mycket lång tid, ofta livet ut, vilket medför att behandlingstiderna är långa och att behandlingsformen utvecklas över

tid i takt med att individens behov förändras. Humanas erbjudande innefattar allt från akuta HVB-placeringar, längre boendeplaceringar, neuropsykiatriska och psykiatriska utredningar, samt familjehemsplaceringar till öppenvård, vilket innebär att Humana genom sin vårdfläta kan erbjuda en sammanlänkad serie av vårdinsatser.

Humanas breda erbjudande och djupa kompetens gör Bolaget till en mycket attraktiv samarbetspartner för kommuner och offentliga myndigheter där Humana kan inta ett långsiktigt perspektiv på behandling och ta fullt ansvar för varje individ under hela behandlingstiden. Humana har även påvisad kompetens att ta sig an särskilt svåra fall med höga krav på individanpassning, personaltäthet och komplexa behandlingsmetoder. Som ett resultat av detta kontaktar många beställare Humana proaktivt för att få hjälp, exempelvis inom övergreppsproblematik där Humana är en av få aktörer i Sverige som besitter erforderlig kompetens.

På samma sätt utgör detta en mycket värdeskapande aspekt ur individens perspektiv eftersom transparens och långsiktighet erbjuds på ett unikt sätt genom möjligheten att kunna vara med och påverka framtida förändringar i insatsen. För Humanas del innebär den integrerade vårdflätan att de individer som berättigas vård och omsorg hos Humana ofta väljer att fortsätta som klienter till Bolaget under en längre tid vilket ökar Humanas möjlighet att långsiktigt planera och investera i sin verksamhet.

Humana anser att Bolaget är den aktör på den nordiska marknaden för individ- och familjeomsorg som har det mest kompletta erbjudandet i kombination med den högsta kompetensen inom många behandlingsmetoder, vilket i kombination med att Humana även har den bredaste geografiska täckningen skapar unika förutsättningar för Bolaget att fortsatt kunna både bibehålla och utöka sin marknadsledande position.

Kvalitetsfokuserad organisation med stark företagskultur som bidrar till branschens utveckling

För att bedriva omsorgsverksamhet erfordras stor kunskap om och förmåga att tillgodose högt ställda krav på kvalitet och uppföljning. Humanas verksamhet kännetecknas i hög utsträckning av kundval och enskilda kontrakt utan förutbestämd löptid. Detta innebär att klienter och beställare varje dag kan välja att avsäga sig Bolagets tjänster vilket ställer kraven på kvalitet och uppföljning än mer på sin spets. Humanas värdegrund utgör fundamentet i Bolagets verksamhet och kvalitetsarbetet är djupt rotat i Humanas företagskultur. Arbetet med att säkerställa kvalitet har hög prioritet på alla nivåer inom Humana – allt från att varje medarbetare tar ansvar i sitt dagliga arbete till att Bolaget har en central kvalitetsorganisation med 25 specialister som uteslutande arbetar strategiskt med ledningssystem, systematiskt förbättringsarbete, egenkontroll och utveckling. Utöver denna organisation finns även kvalitetsombud på varje enhet samt ett stort antal medarbetare som jobbar med metoder, handledning och utbildning.

I syfte att kontinuerligt förbättra Bolagets verksamhet har Humana väl etablerade rutiner för att ta emot och behandla förbättringsförslag och klagomål från klienter, anhöriga, beställare och medarbetare. Bolaget granskas även regelbundet av beställande kommuner och IVO, som även beviljar tillstånden för Humanas verksamheter. Utöver inspektion från externa myndigheter har Humana även en intern organisation som regelbundet utför tillsyn i Humanas verksamheter.

För närvarande saknas nationellt överenskomna kvalitetsmätningar inom stora delar av omsorgsmarknaden. Humana har därför rigorösa, egenutvecklade kvalitetsmätningar som genomförs regelbundet i syfte att säkerställa att varje verksamhet upprätthåller en hög kvalitetsnivå samt att utvecklingen går i rätt riktning och att förbättringsinsatser fokuseras mot rätt områden. Kvalitetsuppföljningen innefattar bland annat en nära dialog med beställare av omsorgstjänster, kund- och beställarundersökningar, medarbetarundersökningar, egenkontroller samt anmälda och oanmälda interna inspektioner. I de mätningar där Humana kan jämföras mot andra aktörer i marknaden, såväl privata som offentliga, uppvisar Humana genomgående mycket goda resultat.

Humanas stora antal enheter och arbetsplatser skapar förutsättningar för benchmarking och utveckling av en ”best practice”-kultur där enheterna kan lära av varandra och de bästa metoderna och mest ändamålsenliga arbetsätten kan identifieras i syfte att efterhand utvecklas till rutiner för samtliga enheter. Bolaget bedriver ett ständigt utvecklings- och förbättringsarbete och verksamhetschefer stöttar sämre presterande enheter med syftet att dessa snabbt tar del av metoder och rutiner som visat sig framgångsrika inom andra enheter.

Tillväxtfokuserat företag med en historik av kraftig organisk tillväxt och framgångsrika förvärv

Historisk tillväxt driven både organiskt och genom förvärv
Humana har sedan 2009 ökat sin omsättning från 1 693 MSEK till 5 593 MSEK under 2015, vilket motsvarar en årlig tillväxttakt om 22,0 procent. Tillväxten har till stor del utgjorts av organisk tillväxt i form av bland annat nyetableringar, utökad kapacitet och kapacitetsutnyttjande på befintliga enheter samt genom att fler kunder och beställare valt Humana inom exempelvis personlig assistans.

Utöver organisk tillväxt har Humana genomfört fler än 30 förvärv sedan 2009, vilka sammanlagt bidragit med 2 589 MSEK i omsättningstillväxt¹⁾ under perioden. Humana har gedigen erfarenhet och etablerade rutiner för att identifiera förvärvskandidater, genomföra förvärv samt effektivt integrera förvärvade enheter och företag i Koncernen. Dessa förvärv genomförs som regel till attraktiva värderingsmultiplar där den genomsnittliga förvärvsmultiplern under perioden varit lägre än 5 ggr EBITDA utan hänsyn till eventuella synergier. Humana har under perioden även genomfört större förvärv, såsom förvärvet av INOM under 2014, vilket givit Bolaget en ledande

position inom marknaden för individ- och familjeomsorg i Sverige samtidigt som det har tillfört Bolaget en plattform för fortsatt tillväxt i Norge.

Gemensamt för samtliga förvärv är att ledning och medarbetare i de förvärvade bolagen delar Humanas värdegrund. Många av bolagen har köpts från dess grundare och Humana har ofta erbjudit grundaren att bli delägare i Humana och att fortsatt vara fortsatt engagerad i utvecklingen av den förvärvade verksamheten. Detta har visat sig vara ett mycket framgångsrikt koncept och förvärvade verksamheter uppvisar som regel en tilltagande organisk tillväxt inom Koncernen. Den fortsatta utvecklingen av förvärvade bolag innebär att flertalet av Humanas nystartade enheter leds av före detta ägare till företag som Humana förvärvat. För att entreprenörerna ska fortsätta att trivas i Humana arbetar Bolaget aktivt för att behålla en entreprenöriell kultur i alla led med korta beslutsvägar, lokala mandat samt ett arbetssätt där lokala idéer uppmuntras och tillvaratas.

Humana är av uppfattningen att det finns mycket goda tillväxtmöjligheter inom de marknader där Bolaget verkar, både organiskt och via förvärv, och avser även framgent att prioritera tillväxt och expansion.

Stabil och uthållig lönsamhet

Till följd av Humanas fokus på verksamheter inom egen regi och fritt kundval har Bolaget på ett effektivt sätt kunnat planera och långsiktigt investera i sin verksamhet. Därtill har Bolaget upprätthållit en jämn och hög beläggningsgrad inom befintliga enheter och har varit framgångsrikt i att nå god beläggningsgrad kort efter att nya enheter har öppnats. Humana har även uppvisat god förmåga i att snabbt inta ledande positioner i nya marknader samt att anpassa verksamheten till förändrade marknadsvillkor. Detta har sammantaget medfört att Bolaget påvisat en stabil lönsamhet över tid.

Humana anser att en god kvalitetsnivå är en grundläggande förutsättning för att en verksamhet ska kunna växa och vidareutvecklas samt över tid upprätthålla en uthållig lönsamhet. Humana gör därför varje år stora investeringar för att säkerställa en genomgående hög kvalitetsstandard inom samtliga verksamheter och är av uppfattningen att Bolaget förhåller sig mycket väl till både sina egna högt uppsatta mål samt sina klienters och beställares krav.

Humanas affärsmodell karaktäriseras av en vilja och förmåga att snabbt och effektivt integrera nya enheter med den befintliga verksamheten och att utan dröjsmål implementera Humanas arbetssätt och rutiner, såväl lokalt som regionalt. Koncernledningen har med framgång utvecklat en decentraliserad operativ styrningsmodell som möjliggör bibehållandet av en liten central organisation som verkar och arbetar nära verksamheten. Tack vare detta arbetssätt kan Koncernen växa, såväl organiskt som genom förvärv, med mycket begränsade kostnadsökningar centralt. Humana är därför av uppfattningen att

1) Förvärvad tillväxt innebär en förvärvad verksamhets omsättningsbidrag under året för förvärvet samt helåret därefter.

Bolaget har möjlighet att upprätthålla en stabil och uthållig lönsamhet samtidigt som Bolaget fortsätter att investera i långsiktig kvalitetsutveckling.

Starka kassaflöden

I tillägg till en stabil och uthållig lönsamhet präglas Humanas verksamhet av ytterst begränsade investeringsbehov i materiella anläggningstillgångar samt låg rörelsekapitalsbindning vilket medför starka kassaflöden. Under perioden 2013–2015 har Humanas årliga investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgått till i genomsnitt 0,8 procent av Bolagets omsättning och främst utgjorts av investeringar i samband med etablering av nya enheter. Genom starka kassaflöden har Bolaget historiskt sett finansierat organisk tillväxt och tillägsförvärv utan externa kapitaltillskott.

STRATEGISKA MÅL

Humana är ett tillväxtbolag med fokus på hög kvalitet i verksamheten. Bolaget avser att inom de närmaste åren ytterligare befästa sin position som den ledande aktören på sina huvudmarknader, med fortsatt fokus på verksamheter inom egen regi och fritt kundval. Humana ämnar åstadkomma detta genom att fokusera på följande tre övergripande strategier.

- Driva en kund- och verksamhetsnära utveckling av omsorgsbranschen och bidra till att sätta en ny och högre kvalitetsstandard inom samtliga verksamhetsområden
- Vara den mest attraktiva arbetsgivaren i branschen och bidra till ökat intresse och status för hela omsorgsbranschen
- Långsiktigt uthållig tillväxt – både organiskt och genom förvärv

Driva utvecklingen av omsorgsbranschen med sikte på en ny och högre kvalitetsstandard

Som ett nordiskt ledande omsorgsbolag och en aktiv samhällsaktör vill Humana sätta en ny och högre kvalitetsstandard i och för omsorgsbranschen. Humana ska fortsätta arbeta med att stärka kvalitetsledningssystem för att stödja medarbetarna i att leverera den bästa omsorgen samt utveckla nya kvalitetsindikatorer som regelbundet mäter och följer upp olika områden. Bolagets kvalitetsorganisation med 25 dedikerade medarbetare arbetar kontinuerligt med att förbättra ledningssystem, systematisk uppföljning, egenkontroll och utveckling. En viktig del i denna strategi har varit att anställa en kvalitetsdirektör till koncernledningen i syfte att säkerställa Humanas framtida kvalitet på omsorgstjänster samt för att utveckla och koordinera det fortsatta kvalitetsarbetet. Humana avser även driva på arbetet för att nå en gemensam kvalitetsstandard som möjliggör mätning och uppföljning på nationell nivå inom samtliga de områden där Bolaget är verksamt. När Humana etablerar nya verksamheter inom egen regi eftersträvar Bolaget alltid att sätta en ny standard avseende exempelvis innehåll, miljöpåverkan och tillämpad teknik.

Bidra till ökat intresse och status för omsorgsbranschen som arbetsgivare och vara den mest attraktiva arbetsgivaren i branschen

Humana anser att medarbetare som trivs, har ett stort engagemang och besitter hög kompetens är avgörande för att Humanas klienter ska få bästa kvalitet i omsorgen och för att Bolaget ska fortsätta utvecklas. Omsorgsarbetet är inte sällan utmanande och kräver många olika kompetenser. Därför lägger Humana stor vikt vid att säkerställa en kontinuerlig kunskapsutveckling och stimulans på arbetsplatsen. Bolaget har exempelvis utvecklat *Humana Akademien*, genom vilken Humana erbjuder sina medarbetare över 100 olika utbildningar. Vidare arbetar Humana ständigt med Bolagets värdegrund som är en central utgångspunkt för all verksamhet i Bolaget, såväl i den strategiska planeringen som i den dagliga kontakten med klienter och beställare. Bolaget anser att medarbetarnas engagemang, glädje och vilja att ta ansvar är Humanas främsta konkurrenskraft och ämnar därför fortsätta utveckla sitt värdegrundarbete och sin kompetensstruktur i syfte att vara den mest attraktiva arbetsgivaren i branschen. I sin roll som samhällsaktör ämnar Bolaget att vara ledande i arbetet för att öka intresset och statusen för omsorgsbranschen som helhet.

Långsiktigt uthållig tillväxt – både organiskt och genom förvärv

Organisk tillväxt med fokus på etablering av verksamheter i egen regi och baserat på fritt kundval

Humana har sedan 2009 uppnått en genomsnittlig organisk tillväxt om tio procent årligen och avser att fortsätta denna utveckling framöver. Gemensamt för Humanas samtliga verksamheter, oavsett segment, är att Bolaget har ett starkt operationellt fokus på organisk tillväxt genom etablering av verksamheter i egen regi och baserat på fritt kundval. Bolaget

har utvecklat en särskilt stor kompetens inom nyetablering av boendeverksamheter med en strukturerad process för att framgångsrikt starta upp nya boenden. För att stödja fortsatt tillväxt genom boendeverksamheter i egen regi har Humana centrala stödfunktioner med fastighets- och tillståndskompetens.

Individ- och familjeomsorg

I takt med att individ- och familjeomsorgen utvecklats och vuxit har den också blivit allt mer komplex med ett allt större behov av specialistkompetens. Bolaget har mött denna efterfrågan genom att framgångsrikt etablera nya enheter inom egen regi, ofta verksamheter med specialistbehandlingar riktade mot individer med komplexa diagnoser. Bolaget har, baserat på sin omfattande erfarenhet av nyetableringar, utvecklat en strukturerad process som lett till att nya enheter ofta är fullbelagda inom sex till tolv månader från öppning. Bolaget har för tillfället en projektportfölj med ett stort antal möjliga nyetableringar och anser därför att det finns goda möjligheter att fortsätta att upprätthålla en hög tillväxt av egen regi-verksamheter inom individ- och familjeomsorg de närmaste åren. Utöver det ämnar Bolaget att fortsätta satsningen på nyetablering av kontor inom familjehem och öppenvård.

Personlig assistans

Humana ser stora möjligheter till en fortsatt organisk tillväxt inom personlig assistans där Bolaget är den marknadsledande aktören i Norden. Marknaden för personlig assistans förväntas bli mer utmanande för utförarna, vilket enligt Humanas

bedömning kommer att påverka framförallt många mindre aktörers kvalitet och servicenivå och innebära att deras kunder istället söker sig till större, kvalitetsinriktade och finansiellt stabila aktörer som Humana. I syfte att vara det naturliga valet för kunder som byter utförare arbetar Humana kontinuerligt med att bibehålla och ytterligare utveckla den höga kvalitet som Bolaget anser har lett till att Humana idag har en marknadsledande position.

Äldreomsorg

Den demografiska utvecklingen med en ökad andel äldre samt en stigande förväntad livslängd innebär att behovet av särskilda boenden för äldre och hemtjänst förväntas öka framgent. Humana har under flera år varit verksam inom äldreomsorgsmarknaden och beslutade 2015 att, givet Bolagets kunskap om och processer för nyetablering av boenden, accelerera sin tillväxt för särskilda boenden inom egen regi. I mars 2016 öppnade Humana sitt första äldreboende drivet i egen regi i Gävle med kapacitet för 81 individer. Även i sin satsning på särskilda boenden för äldre strävar Humana efter att sätta en ny standard och boendet i Gävle har rönt mycket positiv uppmärksamhet på grund av sin design, innehåll och teknikanvändande. Investeringar i den centrala organisationen, exempelvis specialister för etablering, planering, projektering och byggande av nya fastigheter, förväntas stödja fortsatt tillväxt. Humana avser att, efter nära dialog med kommuner där behovet av nya boenden är starkt, etablera två till tre nya enheter årligen, samtliga på centrala och attraktiva lägen.

Bostäder med särskild service enligt LSS

Efterfrågan på bostäder med särskild service enligt LSS förväntas öka framgent, delvis drivet av den ökande psykiska ohälsan i Sverige, och kommuner och offentliga beställare kommer enligt Humanas bedömning att ha svårt att hantera den ökade efterfrågan. Humana drev i slutet av 2015 39 bostäder med särskild service och har nyligen, genom flera investeringar i centrala resurser, initierat en accelererad satsning på att etablera fler bostäder med särskild service i egen regi. Verksamheterna inom bostäder med särskild service och Bolagets HVB-enheter är nära besläktade operationellt och Bolaget anser att det finns stor synergipotential i att bedriva båda dessa typer av verksamheter. Det är exempelvis inte ovanligt att individer som idag är placerade på HVB-enheter även har ett LSS-beslut i grunden. Fler bostäder med särskild service enligt LSS innebär också att Humanas vårdflöta blir än mer komplett och attraktiv för Bolagets samarbetspartners. Bolaget arbetar idag med en projektportfölj som förväntas resultera i ett flertal nyetableringar de närmaste åren.

Leda konsolideringen av den fragmenterade marknaden

Humanas väl utbyggda infrastruktur har lett till tydliga stor-driftsfördelar i affärsmodellen och vid förvärv av nya verksamheter krävs endast begränsade ytterligare centrala kostnader. I takt med att bland annat kvalitets- och dokumentationskraven för företag inom omsorgsmarknaderna ökar ser Humana goda möjligheter att förvärva och integrera andra marknadsaktörer.

Humana avser att fortsätta driva konsolideringen av den fragmenterade marknaden för individ- och familjeomsorg. Många mindre aktörer inom marknadssegmentet söker sig till Humana på grund av Bolagets starka värdegrund och ledande position inom individ- och familjeomsorgen i Sverige samt att Bolaget historiskt påvisat framgångsrik integration av förvärvade verksamheter. Detta har skapat goda förutsättningar för förbättringar avseende kvalitet och klienterbjudande i förvärvade enheter vilket resulterat i en för entreprenörerna stimulerande arbetssituation och fortsatta tillväxtpotentialer.

Humana bedömer att marknadsförutsättningarna inom personlig assistans kommer att bli mer utmanande, framförallt för vissa mindre aktörer. Detta förväntas, i tillägg till organisk tillväxt av antal kunder, leda till möjligheter till förvärv till attraktiva villkor. Givet sin mångåriga erfarenhet och framträdande position ser Humana att Bolaget kan komma att ta en aktiv roll i en framtida konsolidering av den privata assistansbranschen och Bolaget för redan diskussioner med flertalet utförare som vill söka sig till en stor och kvalitetsinriktad aktör som Humana.

Stärka positionen inom omsorgsmarknaden i Norge

Sedan förvärvet av INOM i januari 2014 har Humana, genom organisk tillväxt och ytterligare förvärv, utvecklats till den näst största aktören inom omsorg för barn och unga i Norge. Bolaget har under 2015 även byggt upp en snabbt växande verksamhet inom personlig assistans samt etablerat en central organisation i Norge för att stötta fortsatt tillväxt inom samt-

liga områden. Bolaget avser att upprätthålla ett stort erfarenhetsutbyte mellan verksamheterna i Sverige och Norge och den norska verksamheten kommer fortsatt att stötta av sin systemorganisation i Sverige i sin framtida utveckling.

Humana ämnar fortsätta att investera för tillväxt i sin verksamhet inom individ- och familjeomsorg genom både organisk tillväxt och förvärv. Bolaget har genom en framgångsrik expansion inom boendeverksamhet för barn och unga utvecklat en strukturerad process för etablering av nya enheter. Bolaget anser att det finns stora möjligheter att fortsatt växa inom egen regi-verksamheter för omsorg av barn och unga i Norge de närmaste åren.

Humana ser även stora möjligheter att växa organiskt inom personlig assistans, även benämnt brukarstyrd personlig assistans ("BPA"). Genom en växande marknad, driven av rättighetslagstiftningen som infördes 2015, samt stöd från Humanas svenska verksamhets erfarenhet och kompetens har Bolaget uppvisat en god organisk tillväxt. Antalet kunder inom personlig assistans i Norge har ökat från 39 i slutet maj 2015 till 67 kunder i mitten av januari 2016. Humana bedömer att både marknaden för personlig assistans och Bolagets verksamhet kommer utvecklas positivt de närmaste åren och ämnar fortsätta sin satsning på organisk tillväxt inom personlig assistans i Norge.

Expansion till nya geografiska marknader

Humana utvärderar löpande möjligheterna för etablering av sin verksamhet på nya geografiska marknader. Humana har identifierat flertalet attraktiva förvärvsmöjligheter som skulle ge Bolaget en stark närvaro på de nordiska marknader där Bolaget idag inte är etablerat.

FINANSIELLA MÅL

Omsättningstillväxt

- En årlig tillväxttakt på medellång sikt¹⁾ på 8–10 procent. Tillväxten ska uppnås genom organisk tillväxt samt genom tilläggsförvärv

Lönsamhet

- En rörelsemarginal på medellång sikt uppgående till cirka 6 procent

Kapitalstruktur

- Räntebärande nettoskuld i relation till EBITDA ska inte överstiga 3,0 ggr
- Skuldsättningen kan dock tillfälligt, till exempel i samband med förvärv, komma att överstiga målnivån

Utdelningspolicy

- En utdelning uppgående till 30 procent av nettovinsten
- Den föreslagna utdelningen ska beakta Humanas långsiktiga utvecklingsmöjligheter och finansiella ställning

VISION OCH MÅLSÄTTNING

Vision

Alla har rätt till ett bra liv.

Målsättning

Det självklara valet för omsorgstjänster för klienter och beställare med höga kvalitetskrav.

VÄRDERINGAR OCH VÄRDEGRUND

Humanas värderingar

Engagemang, Glädje och Ansvar.

Humanas värdegrund

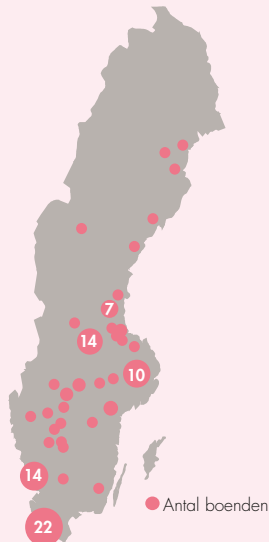
Humanas värdegrund handlar om människors lika värde och präglar hela Koncernens verksamhet. I takt med att Humana har blivit en ledande aktör på den nordiska omsorgsmarknaden har arbetet med Bolagets värdegrund blivit allt viktigare. Humana anser att det är av yttersta vikt att ett omsorgsbolag av Humanas storlek har en tydlig värdegrund med ett budskap som når ut till alla medarbetare, klienter, anhängare, beställare och andra som möter Humana i sin vardag. Värderingarna *Engagemang*, *Glädje* och *Ansvar* är en återspeglning av det arbetsklimat som råder i Koncernen. Genom att beskrivningen av värdegrunden ska motsvara hur Humanas medarbetare upplever klimatet och kulturen i Koncernen är värdegrunden i högsta grad konkret, verklig och väl förankrad. Humana anser att värdegrunden är en av Koncernens viktigaste tillgångar.

1) Medellång sikt avser en tidshorisont om tre till fem år.

AFFÄRSOMRÅDEN

Humana Individ & Familj

Överblick – Humana Individ & Familj

Marknadposition

#1

Antalet klienter (genomsnitt 2015)

1 659

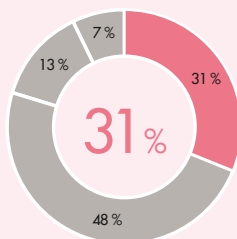
Antal anställda (genomsnitt 2015)

1 795

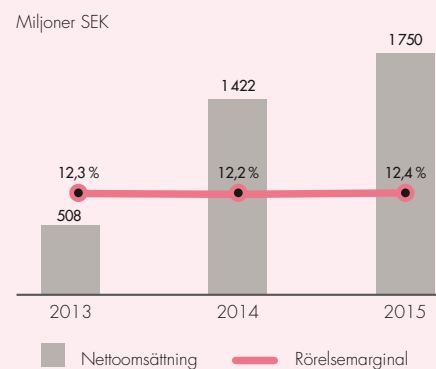
Verksamheter (per den 31 december 2015)

- 69 barn- och ungdoms-HVB
- 24 särskilda boenden för vuxna
- Cirka 900 individer i familjehem och öppenvård

Andel av Bolagets nettoomsättning (2015)¹⁾

Finansiell utveckling¹⁾

1) Nettoomsättning och rörelseresultat är hämtade från Bolagets reviderade årsredovisningar. Rörelsemarginal är definierad som rörelseresultat i förhållande till nettoomsättning.

Humana är genom sitt affärsområde *Individ & Familj* det ledande omsorgsbolaget inom individ- och familjeomsorg i Norden. Humana erbjuder boende, vård och behandling inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete till familjer och individer inom alla åldersgrupper. *Humana Individ & Familj* har genom fokus på kompetens och kvalitet utvecklats till Humanas starkaste motor för tillväxt och Humana bedömer att affärsområdet har fortsatt stor tillväxtpotential, både på kort och lång sikt.

Humana Individ & Familj har ramavtal med över 240 kommuner och är den enda aktören i Sverige som kan erbjuda en riktäckande vårdfläta (se vidare ”–*Humana Individ & Familjs vårdfläta*” nedan) med särskilt hög kompetens inom psykosocial problematik och psykisk ohälsa hos barn och unga. Humana driver också fem boenden med särskild service enligt LSS i egen regi inom affärsområdet *Individ & Familj*. Affärs-

områdets nettoomsättning under 2015 uppgick till 1 750 MSEK med ett rörelseresultat om 217 MSEK under samma period.

Barn och unga – Hem för vård eller boende (HVB) och stödboende

Humanas HVB-verksamhet erbjuder boende till barn och unga som av olika skäl inte kan bo kvar hos sin familj eller i ett familjehem. Verksamheten är speciellt inriktad på komplexa situationer, såsom barn och unga med övergreppsproblematisering eller självskadebeteende. Humanas samtliga HVB-verksamheter har en eller flera psykologer kopplade till sig och i anslutning till vissa HVB finns särskilda resursskolor som ger de boende möjlighet till en fungerande skolgång. Ett HVB för ungdomar har normalt plats för 5–8 klienter medan ett HVB för vuxna normalt är något större och har plats för 10–20 klienter. Samtliga verksamheter arbetar aktivt med evidensbaserade

metoder och skräddarsyr insatser efter klientens önskemål och behov. Stor vikt läggs även på klientmedverkan där klienten är delaktig och påverkar behandlingsinsatsen. Humanas HVB-verksamhet innefattar behandling med högt vårdinslag och kräver hög kompetens bland personalen. Humana är en viktig samarbetspartner till kommuner och andra offentliga institutioner, speciellt vid behandling av komplexa diagnoser.

Per den 31 december 2015 drev Humana 69 HVB-verksamheter och stödboenden för omsorg av barn och unga.

Familjehem och öppenvård

Ett familjehem är ett hem som på uppdrag av socialtjänsten i respektive kommun tar emot barn eller vuxna för omsorg. Jourhem, som är en liknande verksamhet, används för akuta situationer som kräver en snabb och tillfällig lösning. Humana erbjuder konsulentstödda familje- och jourhem, vilket innebär att Humanas konsulenter handleder, stöttar och utbildar familjehemmen i deras uppdrag med en jour tillgänglig 24 timmar per dygn, året runt, varigenom familjehems-konsulenterna kan tillhandahålla råd och handledning vid behov.

Humana erbjuder även olika former av öppenvårdsbehandlingar som syftar till att erbjuda klienterna skräddarsydda lösningar i familjehemmet eller i den biologiska familjen. Humana anser att involvering av familj, skola, familjehem, fritidsintressen och andra viktiga nätverk ökar möjligheterna till hållbara förändringar. Det bidrar även till att uppnå målet att varje barn och ungdom ska bli en självständig individ med ett normalt liv, varför detta är en central del i Humanas öppenvårdsbehandlingar. Per den 31 december 2015 tillhandahöll Humana familjehem och öppenvård till cirka 900 barn och ungdomar.

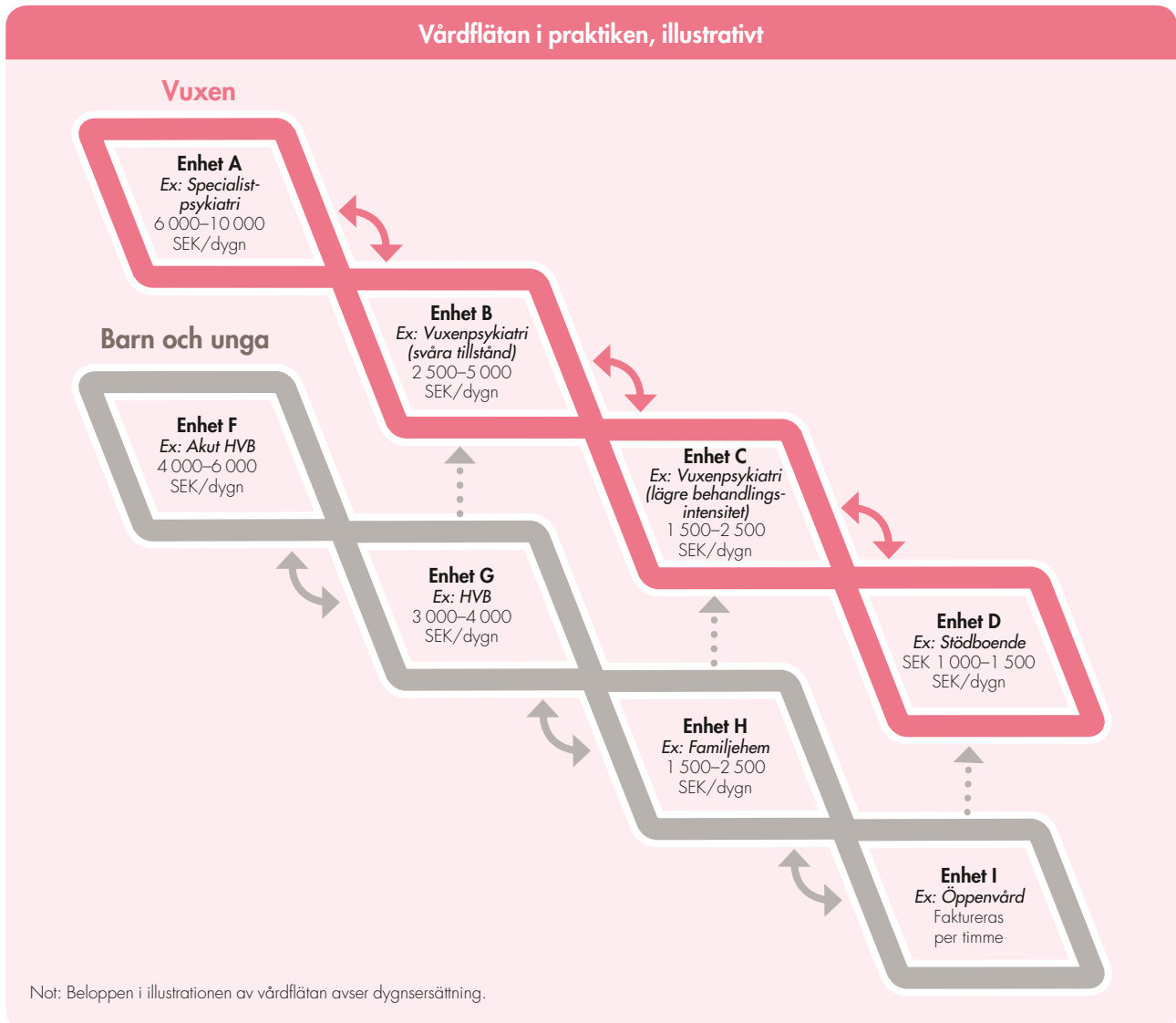
Vuxna

Humanas individ- och familjeomsorg för vuxna innefattar ett brett utbud av särskilda insatser inom psykiatri, neuropsykiatri, missbruksvård, öppen rättspsykiatrisk vård (ÖRV), öppen psykiatrisk tvångsvård (ÖPT) och äldrepsykiatri. Verksamheten fokuserar på att hjälpa individer med särskilt komplexa diagnoser och funktionsnedsättningar.

Humana har ett rikstäckande nätverk av HVB och särskilda boenden som tar emot vuxna med psykiatrisk komplex problembild, ofta i kombination med missbruk. Per den 31 december 2015 drev Humana 24 verksamheter inom individ- och familjeomsorg för vuxna.

Specialistkompetens och utveckling av marknaden

Som den ledande aktören inom individ- och familjeomsorg arbetar *Humana Individ & Familj* kontinuerligt med att bidra till utvecklingen av branschen. Bolaget har byggt upp en stor specialistkompetens inom området och arbetsstyrkan inkluderar för närvarande bland annat 22 legitimerade läkare knutna till organisationen (specialister i psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri, rättspsykiatri och allmänmedicin), 100 legitimerade sjuksköterskor (varav flera med specialistkompetens i psykiatri), 40 legitimerade psykologer och psykoterapeuter samt cirka 300 socionomer varav ett flertal med grundläggande psykoterapiutbildning. Humana leder och deltar i flera forskningsprojekt, utvecklar nya metoder samt vidareutvecklar Bolagets metodik och arbetssätt. Exempel på detta är den konceptualiserade behandlingsmetoden Intensiv Hemmabaserad Familjebehandling ("**IHF**"). IHF innebär i korthet att ett helt team arbetar intensivt med ungdomen, dennes familj samt med vänner, skola och föreningsliv. Humana licensierar och utbildar kommuner och andra privata aktörer inom behandlingen. Humana är även exklusiv licenshållare i Norden för metoderna Treatment Foster Care Oregon ("**TFCO**") och Connect. TFCO liknar IHF men avser behandling av individer som placerats i ett familjehem. Connect är en anknytningsbaserad utbildning som kan bidra till en större förståelse bland familjehemsföräldrar rörande den placerade individens beteendemönster.

Humana Individ & Familjs vårdfläta

En traditionell vårdkedja inom omsorgen beskriver hur olika vård- och omsorgsmodeller och kompetenser länkas samman för att hjälpa en individ framåt i rätt riktning. Humana erbjuder en stor bredd av olika insatser och tjänster inom omsorg och väljer därför att beskriva sin verksamhet som en ”vårdfläta”, mer avancerad än den traditionella vårdkedjan som bygger på händelser och åtgärder som genomförs steg för steg. Vårdflätan kombinerar och justerar de olika insatserna dynamiskt, innehållsmässigt och geografiskt över tid, allteftersom behoven hos den enskilde individen förändras. Förmågan att kombinera kompetens och individuellt anpassade insatser över långa tidsperioder gör Humana unikt. Genom sin specialistkompetens i varje led av verksamheten kan *Humana Individ & Familj* kartlägga behov, svårigheter och nödvändiga resurser för varje individ och, när tiden är rätt, hjälpa individer vidare till nya instanser för att fortsätta utvecklas i positiv riktning och bidra till ett långsiktigt perspektiv på vård och behandling. Humana ser ofta att lyckade vårdflätor skapas genom samarbete mellan Bolagets

specialistverksamheter, HVB-enheter, familjehem och öppenvård. Vårdflätan möjliggörs genom Humanas bredd, både vad gäller kompetens och verksamheter. Humana kan genom sin verksamhetsbredd och förmåga att ta över ett ärende helt från första dagen agera som en samarbetspartner till alla Sveriges kommuner och landsting. Vårdflätan och Humanas kompletta utbud av tjänster är starkt bidragande till att Bolaget är en uppskattad samarbetspartner för klienter, kommuner och landsting.

Driftsstruktur

Under 2015 genererades 99 procent av intäkterna inom *Humana Individ & Familj* från verksamheter inom egen regi, vilket innebär att Humana har ett helhetsansvar för all personal, tillstånd, verksamhet och fastigheten där verksamheten drivs. Humanas fokus på egen regi möjliggör långsiktiga satsningar på kvalitet och kompetensutveckling av medarbetare. Ett separat kontrakt upprättas alltid för varje enskild individ. Humana har således ett stort antal individuella kontrakt som

slutits mellan Humana och kommuner, vilka ofta baseras på ramavtal som tidigare slutits mellan Humana och respektive kommun. Även för familjehem tecknas ett separat avtal med familjehemmet i anknypning till det ramavtal Humana har med kommunen.

Process vid etablering av nya boenden inom egen regi

Humana har utvecklat en systematisk process för etablering av nya boenden inom egen regi. Illustrationen nedan visar en schematisk bild av processen.

Humana utför kontinuerligt egna marknadsanalyser inom individ- och familjeomsorg, och är i konstant direkt dialog med kommuner och närliggande beställare i syfte att identifiera behov av nya boenden. I början av ett projekt formeras ett projektteam med flera specialistkompetenser samt stödresurser inom exempelvis fastighet, IT, marknad och HR. Humana har ett eget fastighetsteam som samarbetar med fastighetsägare, byggbolag och andra aktörer inom fastighetsbranschen för att hitta lämpliga tomter eller fastigheter för nya boenden samt för att säkerställa smidiga och tidseffektiva processer för fastighetsutveckling. Humanas fastighetsteam har under byggprocessen nära kontakt med fastighetsägare och byggbolag för att säkerställa att arbetet fortlöper enligt plan och att resultatet blir i enlighet med vad som avtalats. Humana har utvecklat en metodik för att säkerställa en snabb och effektiv inflyttningsprocess. Varje boende kräver tillstånd från IVO, en process som

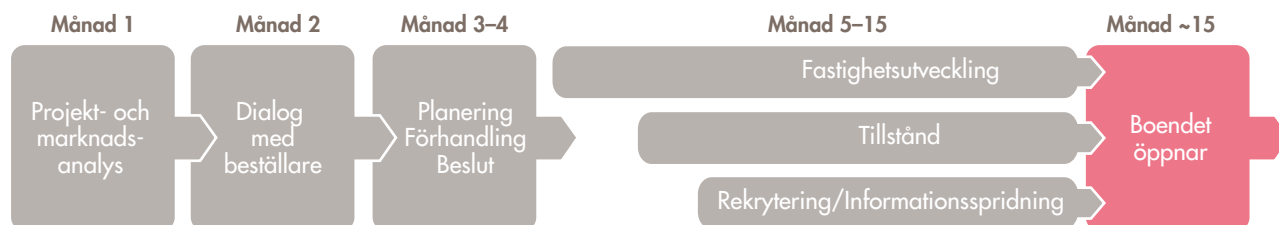
Humanas organisation har lång erfarenhet av och hög kompetens inom. Innan ett boende öppnar sker rekrytering av personal och informationsspridning till kommuner, övriga beställare och allmänheten. Under de senaste två åren har Humana bibehållit en genomsnittlig beläggningsgrad omkring 85 procent.

Tillväxtstrategi

Humana upplever en tilltagande efterfrågan på omsorgstjänster inom individ- och familjeomsorg, vilket Bolaget avser bemöta genom att fortsätta etablera nya enheter inom egen regi. Humana har öppnat över 20 nya verksamheter inom individ- och familjeomsorg sedan 2009 och har utvecklat en hög kompetens inom etablering av verksamheter med behandling riktade mot individer med komplexa diagnoser och har skapat en strukturerad process för att framgångsrikt starta upp dessa enheter. Bolaget anser att det finns stora möjligheter att fortsätta växa inom egen regi-verksamheter inom individ- och familjeomsorg inom de närmaste åren.

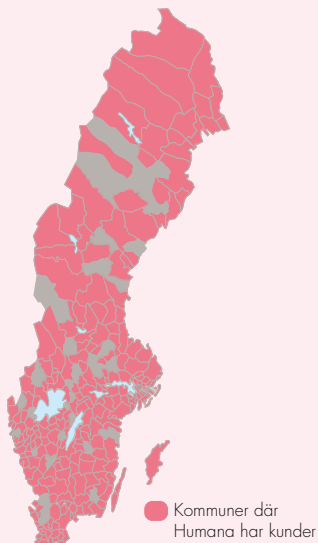
Många mindre aktörer inom marknadssegmentet har historiskt sökt sig till Humana för diskussioner om samgåenden då Bolaget påvisat ett kompetent och ändamålsenligt omhändertagande samt en framgångsrik integration av förvärvade verksamheter. Humana avser, utöver att växa organiskt, att fortsätta driva konsolideringen av den fragmenterade marknaden för individ- och familjeomsorg.

Process vid etablering av nya boenden inom egen regi

Humana Personlig Assistans

Överblick – Humana Personlig Assistans

Marknadposition

#1

Antalet kunder
(genomsnitt 2015)

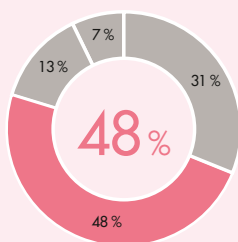
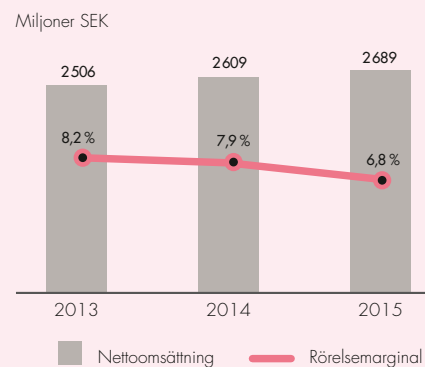
1 952

Antal anställda
(genomsnitt 2015)

5 313

Geografisk närvaro

248 kommuner

Andel av Bolagets nettoomsättning (2015)¹⁾Finansiell utveckling¹⁾

1) Nettoomsättning och rörelseresultat är hämtade från Bolagets reviderade årsredovisningar. Rörelsemarginal är definierad som rörelseresultat i förhållande till nettoomsättning.

Humana Personlig Assistans erbjuder personlig assistans till individer med funktionsnedsättning. Humana har kunder i alla åldrar och en stor del av kunderna, omkring en tredjedel, är barn. Humana Personlig Assistans sysselsätter över 8 500 personliga assistenter på hel- och deltid (motsvarande cirka 5 300 heltidsanställda) och har ett rikstäckande nätverk med regionala och lokala kontor. Affärsområdet har genom nästintill uteslutande organisk tillväxt gått från att vara ett mindre assistansbolag till att vara Sveriges största och ledande privata utförare av personlig assistans med över 1 900 kunder i 248 kommuner. Humana har haft ett nettoinflöde om 350 kunder sedan slutet av 2009, och antalet kontrakterade assistanstimmar har ökat från 5,8 miljoner timmar 2009 till 9,8 miljoner timmar under 2015 vilket motsvarar en genomsnittlig årlig tillväxttakt om 9,3 procent. Som den ledande aktören inom marknaden för personlig assistans är Humana delaktig i att driva utvecklingen av branschfrågor och har på så sätt höjt standarden i branschen. Humana har varit banbrytande och först med ett flertal initiativ, exempelvis med anställda jurister

och webbutbildningar, liksom det första bolaget som publicerade en handbok för användandet av assistansomkostnader. Humana var också det första bolaget att ansöka om assistans-tillstånd när detta krav infördes 2011.

Affärsområdets nettoomsättning under 2015 uppgick till 2 689 MSEK med ett rörelseresultat om 182 MSEK under samma period. Humanas marknadsandel för personlig assistans i Sverige uppgår till omkring 10 procent.

Humana som assistansutförare

Humana Personlig Assistans verkar för att kunden ska ha ett stort inflytande över sin egen assistans och vardag, vilket bland annat inkluderar inflytande över vem eller vilka som ska vara kundens personliga assistenter. En personlig assistent kan även vara en familjemedlem eller annan närstående som i sådant fall är anställd av Humana. Samtliga assistenter erbjuds grundläggande assistansutbildning.

Humana tillser att varje kund har ett eget team runt sig bestående av en kund- och assistentansvarig som leder teamet, en eller flera assistenter som utför den dagliga assistansen, varav en ofta är arbetsledare på plats, en jurist som ger råd och vid behov biträder kunden i kontakter med Försäkringskassan eller kommunen samt en löneadministratör som tillser att löneutbetalningar och annan administration fungerar. Utöver detta kan kunder och assistenter vända sig till en supportavdelning för frågor gällande exempelvis lön, schemaläggning och tidrapportering.

Strukturkapital

Personlig assistans innebär normalt att olika assistenter arbetar i skift för en och samma kund. Med över 1 900 kunder i 248 kommuner samt över 8 500 personliga assistenter på hel- och deltid är det av yttersta vikt för Humana att kunna kommunicera effektivt internt och snabbt nå ut med information till

samtliga medarbetare. Genom lång erfarenhet av assistansbranschen och av att hantera en stor personalstyrka har Humana byggt upp en professionell organisation som stöttar verksamheten på ett effektivt sätt. Exempelvis har Humana utformat webbverktyget *Humanakoll* som innebär att kunden, assistenterna, arbetsledaren och den kund- och assistansansvarige kan planera och ha översikt över allt från schema och tidrapportering till viktiga dokument. Ett nära samarbete med *Humana Individ & Familj* stärker ytterligare konkurrenskraften inom *Humana Personlig Assistans*, till exempel genom handledning och utbildning av personal.

Driftskontrakt

Humana bedriver assistansverksamhet i 248 kommuner i Sverige. I samtliga fall ingår Humana individuella kontrakt med varje enskild individ, vilket innebär att *Humana Personlig Assistans* har en mycket diversifierad kontraktbas.

Tillväxtstrategi

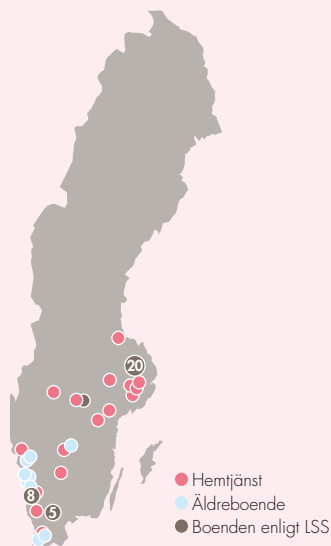
Humana ser stora möjligheter till fortsatt organisk tillväxt inom personlig assistans. Bolaget är den marknadsledande aktören inom personlig assistans i Norden och fäster stor vikt vid individanpassning och kvalitet. Marknaden för personlig assistans förväntas bli mer utmanande för utförarna genom återinförandet av fulla arbetsgivaravgifter för anställda under 26 år och Försäkringskassans förväntade ändring av utbetalning av assistansersättning från förskotts- till efterskottsbetalning. Detta förväntas skapa ökade möjligheter för Humana att växa organiskt genom att kunder hos framförallt vissa mindre aktörer kan komma att uppleva försämrad kvalitet och servicenivå och därför söka sig till större och stabilare aktörer som Humana. I syfte att vara det naturliga alternativet för kunder som byter utförare arbetar Humana kontinuerligt med att effektivisera verksamheten och med att bibehålla och ytterligare utveckla den höga kvalitet som har lett till att Bolaget idag har en marknadsledande position.

De utmanande marknadsförutsättningarna förväntas också leda till stora möjligheter till förvärv av framförallt mindre bolag som inte längre klarar att verka på marknaden under de nya förutsättningarna. Humana för redan flertalet diskussioner med aktörer som vill söka sig till en stor och kvalitetsinriktad aktör som Humana.

Humana Äldreomsorg

Överblick – Humana Äldreomsorg

Marknadposition

#2 (hemtjänst)

Antalet kunder
(genomsnitt 2015)

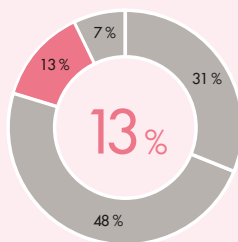
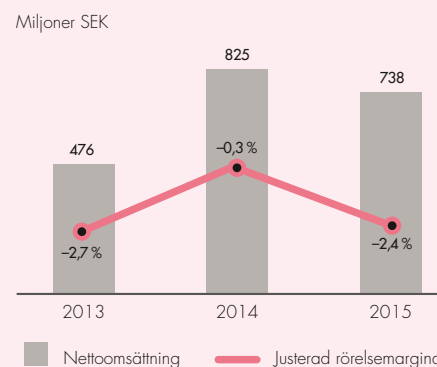
3 449

Antal anställda
(genomsnitt 2015)

1 640

Verksamheter
(per den
31 december
2015)

- 10 äldreboenden
- Hemtjänst i 15 kommuner
- 34 boenden med särskild service enligt LSS

Andel av Bolagets nettoomsättning (2015)¹⁾Finansiell utveckling^{1), 2)}

1) Nettoomsättning är hämtade från Bolagets reviderade årsredovisningar. Justerad rörelsemarginal är definierad som justerat rörelseresultat i förhållande till nettoomsättning.
2) Rörelseresultatet 2015 är exklusive -36 miljoner SEK hänförligt till nedskrivning av goodwill relaterat till förvärv.

Humana bedriver individanpassad äldreomsorg baserad på klienternas egna förutsättningar, behov och önskemål. Bolaget bedriver äldreomsorg inom två verksamhetsområden, särskilda boenden för äldre och hemtjänst. Humanas ambition är att bli en kvalitetsmässigt ledande äldreboendeoperatör med fokus på boenden i egen regi. Humana drev i slutet av 2015 tio särskilda boenden för äldre på entreprenad på sju orter i Sverige. Under 2014 påbörjades arbetet med att etablera Humanas första särskilda boende i egen regi. Boendet stod klart under första kvartalet 2016 med 81 platser. Se mer under ”– Fallstudie – Särskilt boende i egen regi i Gävle” nedan. Hemtjänst är ett snabbt växande omsorgsområde och Humana bedrev per den 31 december 2015 hemtjänstverksamhet i 15 kommuner enligt LOV. I februari 2016 meddelade dock Bolaget att man överlätit delar av sin hemtjänstverksamhet (se avsnitt ”Kommentarer till den finansiella utvecklingen – Väsentliga förändringar sedan 31 december 2015”), varefter Humana bedriver hemtjänst i

13 kommuner. Inom affärsområdet drivs även 34 bostäder med särskild service enligt LSS (per den 31 december 2015).

Affärsområdets nettoomsättning under 2015 uppgick till 738 MSEK, med ett justerat rörelseresultat om -17 MSEK under samma period.

Driftstruktur

Humana driver tio särskilda boenden för äldre på entreprenad och har ett särskilt boende i egen regi som öppnade i mars 2016. Humana bedrev per den 31 december 2015 hemtjänstverksamhet i 15 kommuner enligt LOV. Inom affärsområdet drivs även 29 bostäder med särskild service på entreprenad samt fem bostäder med särskild service och en daglig verksamhet i egen regi (per den 31 december 2015). Under verksamhetsåret 2015 genererades 53 procent av intäkterna från verksamheter i egen regi.

Tillväxtstrategi

Den demografiska utvecklingen med en ökad andel äldre samt en stigande förväntad livslängd innebär att behovet av särskilda boenden för äldre och hemtjänst förväntas öka framgent. Humana har under flera år varit verksam inom äldreomsorgsmarknaden och beslutade 2015 att accelerera sin tillväxt för särskilda boenden inom egen regi. Investeringar i den centrala organisationen, exempelvis fastighetsorganisationen, förväntas stödja fortsatt tillväxt och Humana avser att etablera två till tre nya enheter årligen, samtliga på centrala lägen i kommuner som implementerat LOV. I februari 2016 meddelade Humana

att Bolaget under 2017 avser öppna sitt andra särskilda boende för äldre i egen regi. Boendet kommer att byggas i centrala Växjö och ha kapacitet för 72 individer (se avsnitt "Kommentarer till den finansiella utvecklingen – Väsentliga förändringar sedan 31 december 2015").

Humana avser att arbeta selektivt med nya upphandlingar av boenden för äldre på entreprenad och eftersträvar att endast konkurrera om kontrakt där Humana har möjlighet att uppnå samma höga kvalitetsnivå som genomsyrar alla verksamheter inom Bolaget.

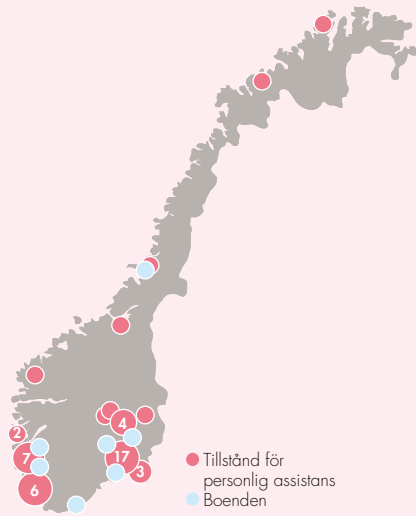
Fallstudie – Särskilt boende i egen regi i Gävle

- I centrala Gävle har Humana byggt sitt första särskilda boende för äldre i egen regi med ett nytt trygghetsboende vägg i vägg.
- Boendet har sex våningar med 81 lägenheter. Humana har valt att ta till vara all kunskap om boenden i egen regi inom koncernen för att utforma ett innovativt boende gällande byggnadens utformning, materialval, e-hälsa och IT-stöd samt verksamheten som ska bedrivas.
- Byggnaden är utformad för att kännas som en hemmiljö utan inslag som leder tanken till institution. Belysningen är framtagen och programmerad för att förändras över dygnet för att stödja dygnsrytmen, både i gemensamma utrymmen och i de enskilda lägenheterna. I huset finns samlingssal med takterrass och utsikt över hela staden samt spa, bastu och gym.
- Under 2013 genomförde Humana en grundlig behovsanalys i Gävle kommun och startade byggprocessen genom kontakt med fastighetsutvecklare. En detalj- och byggplanprocess togs fram parallellt med diskussioner med Gävle kommun.
- Sommaren 2014 påbörjades byggandet av boendet med 1,5 års byggtid, enligt tidplan.
- Under första och andra kvartalet 2015 genomförde Gävle kommun en ramavtalsupphandling som Humana deltog i och blev tilldelad kontraktet.
- Humana ansökte i juni 2015 om tillstånd från IVO vilket erhöles i januari 2016. Inflytt påbörjades i mars 2016. Under hela processen har Humana upprätthållit en nära kontakt med såväl kommunen som med SPF som uppför Trygghetsboendet vägg i vägg.

*Humanas äldreboende i Gävle är framtidens äldreboende
En stimulerande miljö där boende och anhöriga kan känna sig trygga och glada*

Humana Norge

Överblick – Humana Norge

Marknadsposition

#2

Antalet klienter (genomsnitt 2015)

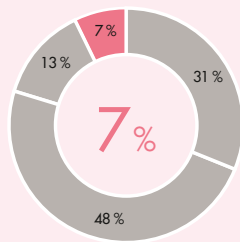
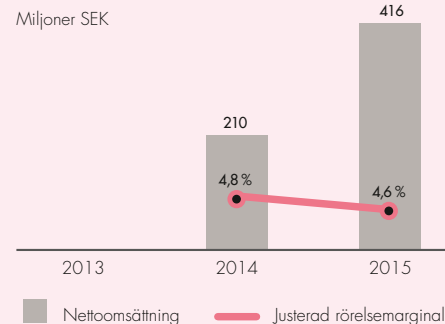
202

Antal anställda (genomsnitt 2015)

393

Verksamheter (per den 31 december 2015)

- 38 barn- och ungdoms-HVB
- 60 familjehem
- 6 HÖT boenden
- 18 klienter inom öppenvård
- 45 klienter inom personlig assistans

Andel av Bolagets nettoomsättning (2015)¹⁾Finansiell utveckling^{1), 2)}

1) Nettoomsättning är hämtad från Bolagets reviderade årsredovisningar. Justerad rörelsemarginal är definierad som justerat rörelseresultat i förhållande till nettoomsättning.

2) Rörelseresultatet 2015 är exklusive -32 miljoner SEK hänförligt till realisationsförlust i samband med avyttring av dotterbolag.

Under 2014 expanderade Humana sin verksamhet till Norge genom förvärvet av INOM, ett omsorgsbolag huvudsakligen verksam inom individ- och familjeomsorg. Sedan förvärvet av INOM har Humana uppvisat en stark tillväxt inom individ- och familjeomsorg genom ytterligare förvärv och framgångsrik organisk tillväxt. Humana initierade under 2014 även verksamhet inom personlig assistans, en satsning som accelererades under 2015 genom förvärvet av Dedicare Assistans i syfte att stärka närvaron på den norska marknaden och ta ett viktigt steg i strävan att bli en leverantör med ett brett utbud av omsorgstjänster i Norge. Humana bedriver även viss verksamhet inom omsorg för funktionsnedsatta i både heltidsbemannade boenden och genom avlastningstjänster. I slutet av 2015 utförde Humana omsorg i 45 kommuner i Norge och inom personlig assistans hade Humana upprättat ramavtal (No. "konesjon") med 48 kommuner i Norge.

Humanas breda kompetens och verksamhet inom individ- och familjeomsorg i Norge möjliggör för Bolaget att, liksom i

Sverige, arbeta efter konceptet med "vårdflöta", vilket innebär att Bolaget kan kombinera och justera olika insatser alltefter- som individens behov förändras. Detta medför att Humana är en uppskattad samarbetspartner för klienter, stat och kommun. Se mer under "– Humana Individ & Familj – Humana Individ & Familjs vårdflöta" ovan.

Affärsområdets nettoomsättning under 2015 uppgick till 416 MSEK, med ett justerat rörelseresultat om 19 MSEK under samma period.

Barn och unga – Boendeverksamhet

Humana Norge bedriver boendeverksamhet för barn och ungdomar från icke-fungerande hemförhållanden och/eller med negativa beteenden. Målgruppen är främst barn och ungdomar med komplexa problem, såsom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, aggressions- och våldspenetrering, kriminalitet, psykiska problem samt drog- och annat missbruk. Humana Norge tar också emot ensamkommande flyktingbarn under 15 år.

För extra stöd vid komplexa situationer har varje boende tillgång till en psykolog, psykiatriker eller läkare. Humana har också utsett en skolansvarig på varje boende som fokuserar på samarbetet med skolor och tillser att de boende ges möjlighet att klara av skolan. I slutet av 2015 hade *Humana Norge* 38 boenden för barn och unga.

Barn och unga – Familjehem och öppenvård

Humana Norges familjehem är främst inriktade mot barn och unga som kommer från komplexa situationer vilket innebär att familjehemmen har ett stort behandlingsinslag och behov av stöd. För att uppnå detta finns i de flesta av *Humana Norges* familjehem minst en förälder som är fullt avlönad av Humana. *Humana Norges* öppenvård riktar sig främst mot ungdomar i 16–17-årsåldern som inte klarar av vardagen själva, som inte kan bo hemma och som genom Humana eller kommunen har fått en egen lägenhet.

Varje individ som är placerad i familjehem eller som får stöd genom öppenvård har en egen teamledare från Humana som ansvarar för behandlingen. Humanas teamledare har minst en treårig högskoleutbildning, exempelvis barnomsorgspedagogik eller socionomexamen, och har tillgång till ett brett nätverk av ytterligare kompetens, såsom psykologer. I familjehem och inom öppenvården arbetar *Humana Norge*, precis som *Humana Individ & Familj*, efter evidensbaserade metoder, exempelvis Connect eller den liknande metoden COS-P, som är i uppstartsfasen men som i viss utsträckning redan används.

I slutet av december 2015 bedrev *Humana Norge* omsorg i 60 familjehem och ytterligare 18 barn och unga fick hjälp av Humana genom öppenvård.

Personlig assistans

Humana Norge initierade 2014 verksamhet inom personlig assistans, främst för att kunna tillvarata de tillväxtpotentialer som förväntas inom detta marknadssegment inom de närmaste åren. Under andra kvartalet 2015 intensifierades denna satsning ytterligare genom förvärvet av Dedicare Assistans, en av de största aktörerna på den norska marknaden för personlig assistans. Dedicare Assistans hade vid tiden för förvärvet 39 klienter. Genom stöd från Humanas svenska verksamhets erfarenhet och kompetens har *Humana Norge* uppvisat stark organisk tillväxt under andra halvan av 2015. I början av januari 2016 övertog *Humana Norge* ett viktigt ramavtal i en kommun ifrån en konkurrent vilket ledde till ett starkt inflöde av klienter och i mitten av januari anordnade Humana totalt personlig assistans till 67 kunder i Norge.

Boendeverksamhet enligt hälsa och omsorgstjänster (HOT)

Humana Norge bedriver boendeverksamhet enligt norska lagen "Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m." ("HOT"). Dessa boenden riktar sig till individer med komplicerade funktionsnedsättningar, såsom hjärnskador i kombination med fysiska funktionsnedsättningar. Huvudsakligen arbetar Bolaget med beteendeterapi för individer med kognitiva funktionsnedsättningar där fokus ligger på att bygga vidare på den kompetens och de starka sidor individerna har.

I slutet av 2015 bedrev *Humana Norge* sex boendeverksamheter för omsorg av funktionsnedsatta.

Driftskontrakt

Samtliga verksamheter i Norge drivs i egen regi. *Humana Norge* bedriver de flesta av sina boenden genom ramavtal med Bufdir och separata kontrakt för varje enskild individ. *Humana Norges* familjehem har ett avtal direkt med staten och kommunen (fyrpartsavtal), det vill säga utan ramavtal. För öppenvård har Bolaget separata kontrakt med kommunen för varje enskild individ. För verksamheterna inom personlig assistans har *Humana Norge* ett ramavtal (No. "konesjon") direkt med de enskilda kommunerna jämte separata kontrakt för varje enskild individ.

Tillväxtstrategi

Sedan förvärvet av INOM i januari 2014 har *Humana* gjort ytterligare förvärv och är nu den näst största aktören inom omsorg för barn och unga i Norge. *Humana* har under 2015 även byggt upp en verksamhet inom BPA.

Bolaget har etablerat en central organisation i Norge för att stötta fortsatt tillväxt. Med denna organisation bedömer *Humana* att den norska verksamheten nu på ett effektivt sätt kan utnyttja och tillvarata den stora kunskap och erfarenhet som finns i den svenska organisationen, främst inom individ- och familjeomsorg och personlig assistans. Även centrala staber, såsom HR, ekonomi, marknad och kvalitet, har ett nära samarbete över landsgränserna. Bolaget avser att upprätthålla ett stort erfarenhetsutbyte mellan länderna och den norska verksamheten ska stötts av supportorganisation i Sverige i sin framtida utveckling.

Humana bedömer att marknadsförutsättningarna i Norge, där marknaderna för omsorg av barn och unga och personlig assistans anses vara mindre utvecklade än i Sverige, är gynnsamma och avser utöka sin position på den norska omsorgsmarknaden. Bolaget avser att stärka sin ställning inom både individ- och familjeomsorg samt personlig assistans såväl organiskt som genom ytterligare förvärv.

Övrig verksamhet

Utöver individ- och familjeomsorg, personlig assistans och äldreomsorg bedriver *Humana* ytterligare verksamhet inom ramen för LSS. Dessa verksamheter består av flertalet bostäder med särskild service, daglig verksamhet samt en grundsärskola och specialanpassad förskola, Habiliteket, i Täby, för barn med flerfunktionsnedsättning.

Egen regi-boende med särskild service enligt LSS styrs och redovisar finansiella resultat både i affärsområdet *Humana Individ & Familj* och affärsområdet *Humana Äldreomsorg* medan bostäder med särskild service enligt LSS på entreprenad och Habiliteket styrs och redovisar finansiella resultat enbart i affärsområdet *Humana Äldreomsorg*.

Bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning enligt LSS

Humana bedriver grupp- och servicebostäder anpassade för personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar. Bostäderna är anpassade för att möjliggöra ett liv utan hinder och de boende har direkt tillgång till ett gemensamt utrymme med aktiviteter och engagerade *Humana*-medarbetare vilket bidrar till att öka klientens livskvalitet. Kompetensen och personaltäteten på dessa boenden är hög och på samtliga boenden finns sjuksköterskor tillgängliga dygnet runt. *Humana* drev i slutet av 2015 29 bostäder med särskild service enligt LSS på entreprenad, tio bostäder med särskild service och en daglig verksamhet i egen regi.

Humana har initierat en accelererad satsning på att etablera fler bostäder med särskild service i egen regi. Investeringar i centrala resurser har gjorts för att driva detta och Bolaget arbetar idag med en projektportfölj som förväntas resultera i flera nyetableringar de närmaste åren. Satsningen inom bostäder med särskild service drivs dels av en ökad efterfrågan, som *Humana* bedömer att kommuner och andra offentliga beställare kommer ha begränsade möjligheter att hantera, dels av den stora synergipotential som finns mellan boendeverksamheten inom LSS och Bolagets HVB-enheter. Verksamheter inom bostäder med särskild service och HVB är nära besläktade operationellt och det är inte ovanligt att individer som idag är placerade på HVB-enheter även har ett LSS-beslut i grunden. Fler bostäder med särskild service innebär också att *Humanas* vårdflöta blir ännu mer komplett och attraktiv för Bolagets samarbetspartners.

KVALITETSARBETE INOM HUMANAKONCERNEN

Kvalitetsarbetets fyra hörnstenar

Att bedriva omsorgsverksamhet – oavsett vilken typ av omsorg – ställer stora krav på kvalitet och uppföljning. En verksamhet som *Humanas* präglas dessutom i stor utsträckning av kundval och enskilda kontrakt med eller för varje klient utan förutbestämd löptid. Det innebär att klienter och beställare varje dag kan välja att avsäga sig Bolagets tjänster varför kraven på kvalitet ställs än mer på sin spets.

Humanas målsättning är att vara det självklara valet för klienter och beställare med höga kvalitetskrav. För att kunna leva upp till både klienters och externa intressenters krav, samt Bolagets egna högt ställda förväntningar, arbetar *Humana* kontinuerligt och systematiskt med kvalitets- och utvecklingsarbete.

Humana definierar kvalitet enligt fyra grundläggande hörnstenar:

- **Individuella lösningar:** *Humanas* klienter står alltid i första rummet – Bolaget lyssnar på och arbetar tillsammans med sina klienter för att tillgodose deras behov och önskemål på bästa sätt.

- **Hög kompetens:** Humanas medarbetare är grunden i Bolagets verksamhet och ges därför förutsättningar att göra ett bra arbete genom en tillfredställande arbetsmiljö och kontinuerlig kompetensutveckling.
- **Värdegrund:** Humanas värdegrund genomsyrar allt Bolaget gör och det pågår ett ständigt arbete med Bolagets värdeord – *Engagemang, Glädje och Ansvar* – som utgångspunkt.
- **Evidensbaserade metoder:** Humana strävar efter att alltid arbeta evidensbaserat, det vill säga att arbeta med bästa tillgängliga kunskap.

Individuella lösningar

Humana strävar alltid efter att tillgodose sina klienters behov och önskemål. Alla verksamheter ska bygga på respekt för människors integritet och självbestämmande. Ingen individ är den andra lik och därför måste lösningarna vara individuella. Humana säkerställer att alla klienter har en genomförandeplan som tas fram tillsammans med klienten, och ibland även dennes närstående, som klienten känner igen som sin egen. Planen beskriver hur vården och omsorgen ska genomföras och struktureras och används i uppföljning av insatsen. Varje månad kontrolleras att alla klienter har en genomförandeplan.

Humana följer regelbundet upp hur nöjda klienterna är med verksamheterna genom brukarundersökningar och Nöjd Kund Index (NKI). Humana gör även kundundersökningar riktade till beställare för att efterfråga deras syn på hur väl Humana uppfyller syftet med placeringen.

Hög kompetens

Humana har många högt utbildade medarbetare, inte minst med psykoterapeutisk kompetens. Inom Bolaget finns cirka 25 legitimerade psykologer och psykoterapeuter samt cirka 300 soterapeuter varav ett flertal med grundläggande psykoterapeututbildning. Dessutom finns nära samarbete med 15 konsulter (legitimerade psykologer och psykoterapeuter) för handledning och utbildning.

Bolaget har omfattande medicinsk kompetens med bland annat 22 legitimerade läkare knutna till organisationen (specialiteter i psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri, rättspsykiatri och allmänmedicin). I Bolagets verksamheter arbetar cirka 100 legitimerade sjuksköterskor, varav flera har specialistkompetens i psykiatri, tillsammans med behandlingspersonalen.

Bolaget gör löpande omfattande investeringar i utbildning för medarbetare och bedriver kompetenshöjande aktiviteter.

Humana Akademin

Redan 2006 genomförde Humana sina första utbildningar av personliga assistenter. I samband med den första webbutbildningen som genomfördes för sju år sedan skapades varumärket *Humana Akademin*. *Humana Akademin* var ett viktigt första steg i att stärka professionaliteten och kompetensen inom assistentyrket.

Under 2015 utvidgades *Humana Akademin* till att omfatta hela koncernen, med ett utbud av utbildningar inom samtliga verksamhetsområden. Totalt erbjuder *Humana Akademin* drygt 100 olika utbildningar som täcker samtliga huvudområden för Bolagets medarbetare, såsom introduktions- och grundutbildningar, arbetsmiljö, lagstiftning, ledarskap, värdegrund, bemötande, kvalitet, funktionsnedsättningar, metod och behandling, IT-system samt ekonomi.

I *Humana Akademin*s läroportal finns alla webbaserade utbildningar samlade. Under 2015 genomfördes drygt 6 800 utbildningar i webbaserad form i *Humana Akademin*s läroportal vilket motsvarar en ökning med 42 procent i jämförelse med 2014.

Genom *Humana Akademin* hjälper Humana bland annat till att driva utvecklingen inom evidensbaserade metoder. Humanas målsättning är att sätta en ny och högre standard inom området.

Värdegrund

Värdegrunden är Humanas etiska och moraliska plattform samt det förhållningssätt som genomsyrar hela verksamheten. Det ständigt pågående värdegrundsarbetet är en central utgångspunkt för all verksamhet i Humana, såväl i den strategiska planeringen som i den dagliga kontakten med klienter och beställare. En väl förankrad företagskultur med gemensamma värderingar ger Humana och dess medarbetare nödvändig riktning och mandat för individanpassat bemötande och lösningsfokus i vardagen. Medarbetarnas engagemang, glädje och vilja att ta ansvar är Bolagets främsta konkurrenskraft.

Värdegrundsarbetet påbörjades för fem år sedan och bedrivs idag inom alla verksamhetsområden inom Humana. Det är en pågående dialog som är väl förankrad i såväl den nationella värdegrunden för äldreomsorgen som Socialstyrelsen har tagit fram, som i Humanas verksamhet där medarbetarnas egna erfarenheter systematiskt omhändertas för att skapa ett gemensamt lärande. Humana har definierat värdeorden *Engagemang*, *Glädje och Ansvar* och strävar efter att efterleva dessa i alla delar av Bolagets verksamhet.

Varje verksamhetsområde inom Humana har en grupp som ansvarar för och driver värdegrundsfrågorna och till hjälp i organisationen finns också Humanas värdegrundsambassadörer. Koncernens arbete med att utveckla verktyg för att arbeta med värdegrunden samt följa upp det kontinuerliga arbetet koordineras av en utsedd värdegrundsledare. Humana har även under många år varit medlem i Etikkollegiet (ett forum för etik i arbete och samhällsliv) och ingår numera i andra nätverk som diskuterar etik i arbetslivet.

Evidensbaserade metoder

Humanas närmare 450 specialister besitter hög kompetens och arbetar aktivt med medicinsk och psykosocial vård och behandling i Humanas verksamheter. Deras kompetens efterfrågas också ofta i kommunernas organisationer, både som konsulter och föreläsare. Specialisternas arbete inbegriper exempelvis att inom individ- och familjeomsorg lära ut och implementera Humanas egen öppenvårdsmetod IHF och den väl beprövade metoden TFCO till externa parter. Därutöver har Humana sedan september 2014 ensamrätt att implementera, utbilda och handleda föräldrastödsprogrammet Connect, ett program som många av landets kommuner använder sig av.

Ett pågående samarbete med SiS har som målsättning att ta fram en ny nationell standard inom HVB. Humana har även deltagit i projekt kring etik bland annat inom äldreomsorgen genom ett forskningssamarbete med Ersta Sköndal högskola under de senaste tre åren.

Enheten för forskning, utveckling och behandling inom *Humana Individ & familj* styr och organiserar allt behandlingsarbete för att säkerställa behandlingskvaliteten och tillhandahållandet av rätt kompetens i anslutning till Humanas verksamheter. Enheten utformar, skapar och utvärderar behandlingsmetoder utifrån de specifika behov som finns och ansvarar för Humanas interna utbildningar inom affärsområdet. Enhe-

ten samordnar och tillhandahåller dessutom handledning för medarbetare i hela koncernen. Enheten för forskning, utbildning och behandling arbetar för att höja den vetenskapliga statusen i psykosocial behandling. Humana driver ett flertal forskningsprojekt med bland annat Stockholms Universitet, Linköpings Universitet, Södertörns högskola och Centrum för klinisk forskning i Västerås som samarbetspartners.

Organisation

Kvalitetsarbete är högsta prioritet på alla nivåer inom organisationen – allt från att varje medarbetare tar ansvar i sitt dagliga arbete till att Bolaget strategiskt arbetar med ledningssystem, systematisk uppföljning och egenkontroll. Det dagliga kvalitetsarbetet sker i Humanas samtliga verksamheter där Bolagets yttersta mål är att tillfredsställa klienters och beställares behov och önskemål. Varje affärsområde har en kvalitetsorganisation med fokus att stötta verksamheterna, att driva utveckling, arbeta med regelbunden kvalitetsuppföljning och planera egenkontroller. En viktig uppgift är även regelbunden kontakt och samverkan med lokala kvalitetsombud på enheterna.

Humana har även en central kvalitetsorganisation vars uppgift är att säkerställa att allt arbete inom Koncernen sker i enlighet med Humanas värdegrund och höga kvalitetsstandard samt att uppföljning och utveckling sker i enlighet med Bolagets fastställda mål. Den centrala kvalitetsorganisationen säkerställer att respektive verksamhet har tillräckliga verktyg och system för att bedriva sitt arbete samt säkerställer kompetensutveckling och kunskapsöverföring mellan enheter, verksamhetsområden och länder. Organisationen rapporterar till Bolagets styrelse på månatlig basis. Totalt innefattar Humanas centrala kvalitetsorganisation 25 heltidsanställda. Utöver dessa finns kvalitetskoordinatorer på varje enhet samt ett stort antal medarbetare som arbetar med metodutveckling, handledning och utbildning.

Metoder och uppföljning

I syfte att kontinuerligt förbättra Bolagets verksamhet har Humana väl etablerade rutiner för att ta emot och behandla förslag och klagomål från klienter, anhöriga, beställare och medarbetare. Bolaget granskas även regelbundet av beställande kommuner och IVO, som även beviljar tillstånden för Humanas verksamheter.

För närvarande saknas det nationellt överenskomna kvalitetsmätningar inom samtliga Humanas affärsområden, med undantag för äldreomsorg. Humana har därför utvecklat egna kvalitetsmätningar som genomförs regelbundet i syfte att säkerställa att varje verksamhet upprätthåller en hög kvalitetsnivå samt att vidareutveckling sker och att förbättringsinsatser fokuseras på rätt områden. Kvalitetsmätningarna innefattar bland annat en nära dialog med beställare av omsorgstjänster, kund- och beställarundersökningar, medarbetarundersökningar, egenkontroller samt anmälda och oanmälda interna inspektioner. I de mätningar där Humana kan jämföras mot andra aktörer i marknaden – såväl privata som offentliga – uppvisar Humana genomgående mycket goda resultat. Exem-

pelvis uppvisar Humana i en nationell undersökning av Socialstyrelsen avseende placering på äldreboenden under 2015 en kundnöjdhet om 87 procent att jämföra med hela Sverige som uppvisade en kundnöjdhet om 82 procent under samma period.

Vidare möjliggör Humanas stora antal enheter att Bolaget på ett effektivt sätt kan jämföra enheter med varandra och säkerställa att sämre presterande enheter snabbt tar del av metoder och rutiner som visat sig framgångsrika inom andra enheter. Humana anser dock att det viktigaste beviset på god kvalitet är när Bolagets klienter och beställare är så nöjda att de rekommenderar andra att välja Humana.

HÅLLBARHET OCH SAMHÄLLSANSVAR

Inledning

Allt högre krav ställs på företag avseende hållbarhet och samhällsansvar, inte minst inom den skattefinansierade välfärdssektorn och särskilt området vård och omsorg. För Humana är hållbarhetsarbetet en självklar, långsiktig och värdeskapande del av verksamheten och ett sätt att ta socialt, ekonomiskt och miljömässigt ansvar.

Humanas företagskultur genomsyras av dess värdegrund som bygger på medarbetares ansvar, engagemang och glädje. Humana arbetar kontinuerligt och aktivt med värdegrunden för att integrera dess budskap i introduktioner, arbetet i

vardagen, i dialoger om dilemman och genom värdegrundsbassadörer. Se även avsnitt ”– *Kvalitetsarbete inom Humana-koncernen – Värdegrund*”.

Humana verkar efter visionen ”Alla har rätt till ett bra liv”. Detta synsätt gäller för såväl de individer som Humana har ansvar att hjälpa som för dess personal. De internationellt erkända mänskliga rättigheterna är en självklar grund och utgångspunkt i Humanas arbete. Dessa grundläggande rättigheter uttrycks bland annat i Förenta Nationernas (”FN”) barnkonvention och FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Socialt ansvarstagande

Humanas verksamhet är i sig ett socialt ansvarstagande genom att Humana levererar livskvalitetshöjande tjänster till människor i vardagen. I alla verksamhetsgrenar arbetar Humana med att främja det friska hos medarbetare och klienter, oavsett om det gäller arbete med personer med fysisk funktionsnedsättning, psykosocial problematik, neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning till följd av ålder.

Varje enskild medarbetare har en del i detta och Humanas verksamhet är helt beroende av kompetenta medarbetare som trivs i sitt arbete och mår bra. Humana arbetar aktivt för att vara en välmående organisation, genom friskvård, ett gott ledarskap, att förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatsen och att identifiera samband mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa.

Humanas verksamheter är alla kollektivavtalsanslutna. Humana strävar efter att upprätthålla goda relationer med de anslutna fackföreningarna och har sedan många år tillbaka verkat för kollektivavtal i branschen.

Humana tillämpar meddelarfrihet för sina medarbetare, med de i lag föreskrivna undantagen dels vad avser uppgifter som skyddas av tystnadsplikt gentemot klient eller beställare, dels vad avser uppgifter som skyddas enligt svensk lag om skydd för företagshemligheter. Meddelarfrihet innebär att alla medarbetare har rätt att uttala sig, anonymt eller i eget namn. Humana eftersöker aldrig källan bakom uppgifter i media.

Humana arbetar aktivt med mångfald, inklusive jämställdhet och diskrimineringsfrågor i sin organisation. Exempelvis är Tiangruppen, som är en del av Humana, HBTQ-certifierade i samverkan med RFSL sedan 2015. Humana har en jämn representation av män och kvinnor i alla chefsled ända upp till styrelse och koncernledning och Humanas samtliga verksamhetsgrenar uppvisar en stor mångfald bland de anställda.

Humana har initierat ett samarbete med Samhall med framgångsrika exempel på personer som stått utanför arbetsmarknaden och som hos Humana gör ett viktigt och uppskattat arbete. Tillsammans med Samhall har Humana skapat en gemensam modell som har skapat mervärde för både klienter och anställda, exempelvis genom ett samarbete på ett äldreboende där individer från Samhall fått särskild utbildning avseende

personnära serviceinsatser, liksom ett nyligen påbörjat samarbete inom personlig assistans. De övriga anställda har då kunnat fokusera på omvårdnadsinsatser och klienterna har fått fler personer omkring sig för umgänge och stöd. Humana har även nyligen initierat ett samarbete med Myrorna för ungdomar och unga vuxna placerade på HVB kring arbetsträning och praktikplatser med möjlighet till förlängning efter avslutad placering.

Humana uppmuntrar och ger sitt stöd till ett antal olika lokala och nationella organisationer och föreningar som delar Humanas vision, liksom till författare och elitidrottare som inspirerar till ett aktivt liv. Humana stöttar bland annat Narkotikaföreningen samt Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar. Humana har dessutom gett bidrag till Kronprinsessan Victorias fond, stöttat barnhem i Vitryssland samt under 2015 gett bidrag till UNICEF:s arbete avseende flyktingkatastrofen.

Som en stor omsorgsaktör ser Humana det som sitt ansvar att vara delaktig i samhällsdebatten och påverka branschfrågor som är viktiga för dess klienter. De senaste fem åren har Humana utvärderat cirka 200 kommuners arbete med tillgänglighet för funktionshindrade genom Humanas Tillgänglighetsbarometer. En annan undersökning, Barnbarometern, har sedan 2013 genomförts tillsammans med Rädda Barnen. Barnbarometern undersöker hur kommuner arbetar med och tillvaratar barnperspektivet. Humana har också genomfört studier kring ålderdom och synen på att bli gammal för att med det som bakgrund skapa debatt om framtidens äldreomsorg. Med den breda kompetens avseende juridik inom personlig assistans som Humanas juristavdelning besitter, har Humana under de senaste fem åren sammanställt och publicerat en juridisk årsbok som påvisar viktiga tendenser inom området personlig assistans.

*Humana Individ & Familj*s enhet för forskning, utbildning och behandling arbetar för att höja den vetenskapliga statusen i psykosocial behandling. Humana driver ett flertal forskningsprojekt med bland annat Stockholms Universitet, Linköpings Universitet, Södertörns högskola och Centrum för klinisk forskning i Västerås som samarbetspartners. *Humana Individ & Familj* utvecklar egna metoder men är även nordiska licenshållare till flera olika metoder inom psykosocial behandling bland annat Connect för familjehem. Ett pågående samarbete med SiS har som målsättning att ta fram en ny nationell standard inom HVB. Humana har även deltagit i projekt kring etik bland annat inom äldreomsorgen genom ett forskningssamarbete med Ersta Sköndal högskola under de senaste tre åren.

Humana är medlem i Vårdföretagarna Almega – en arbetsgivar- och branschorganisation för vårdgivare som bedriver vård och omsorg i privat regi. I syfte att driva branschfrågor har Humana representanter i Vårdföretagarnas huvudstyrelse och dess branschstyrelser för individ och familj, personlig assistans och äldreomsorg samt representation i styrelserna hos Svenska Vård och PARO.

Ekonomiskt ansvarstagande

Genom sin verksamhet främjar Humana ekonomisk hållbarhet och ett ökat välbefinnande för samhället genom att tillhandahålla och utveckla alternativ till offentlig vård- och omsorg. Ett sådant exempel är *Humana Individ & Familj* som erbjuder HVB, jour- och familjehem, särskilda boenden, öppenvård och stödboende för barn, unga, vuxna och äldre. Enligt Humanas bedömning bidrar dess verksamhet till att samhällskostnader för målgruppen unga socialt utsatta minskar samtidigt som deras sociala utanförskap avstannar och de får verktyg att återföras till samhället.

Humana bedriver sin verksamhet på ett etiskt och transparent sätt, vilket bland annat manifesteras genom att Humana står bakom ”Etisk plattform för öppenhet och insyn i vård och omsorg”, en överenskommelse mellan de kollektivavtalslutande parterna inom vård och omsorg tillkommen på initiativ av regeringen. Syftet är att öka öppenheten och insynen kring kvalitet, ekonomi och anställningsvillkor hos utförare av vård och omsorg med offentlig finansiering. Samtliga Humanas medarbetare arbetar enligt de riktlinjer som anges i överenskommelsen.

Dessutom ingår som ett kriterium för medlemskap i Vårdföretagarna att Humana följer Vårdföretagarnas etiska riktlinjer. Dessa innefattar bland annat krav på öppenhet och transparens, att verka för en sund konkurrens, att iaktta god marknadsföringssed, hantering av korrupsionsrisker och upprätthållande av god affärssed.

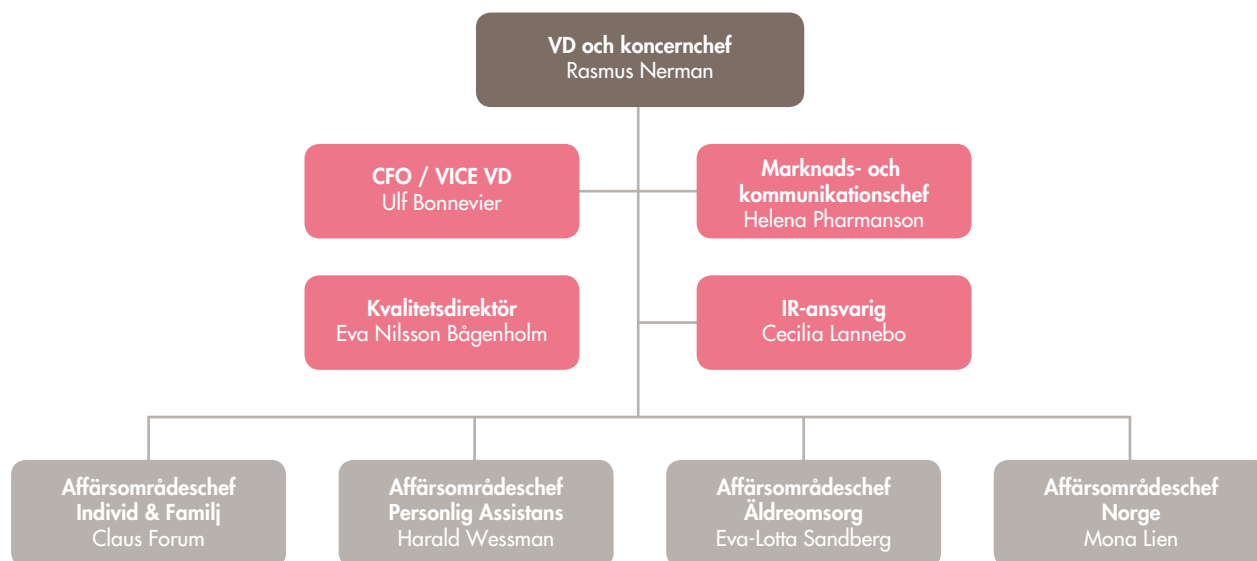
Miljömässigt ansvarstagande

Humanas interna miljöarbete är en del av företagets långsiktiga hållbarhetsarbete och utvecklas kontinuerligt för att motsvara Humanas högt ställda krav på hållbarhet. Humana har identifierat ett antal huvudområden för att arbeta med en minskning av dess miljöpåverkan, vilka omfattar transporter, såväl tjänstebilar och tjänstebilar som andra transporter, energianvändning, avfallshantering och återvinning samt inköp.

ORGANISATION

Organisationsstruktur

Anställda

Under 2015 uppgick medelantalet helårsanställda till 9 154. 96 procent av de anställda arbetar i Sverige och fyra procent i Norge.

Under 2015 uppgick antalet tidsbegränsat anställda inom Koncernen i genomsnitt till 69 procent.

Antal medarbetare	2015	2014	2013
Vid periodens slut	9 231	8 773	7 226
Medeltal	9 154	8 619	6 374
Varav kvinnor, %	69	70	71
Per segment			
Individ & Familj	1 795	1 448	545
Personlig Assistans	5 313	5 143	4 846
Äldreomsorg	1 640	1 812	975
Norge	393	204	-
Centrala funktioner			
Sverige	14	12	8

Regulatorisk översikt

INTRODUKTION OCH SAMMANFATTNING

De huvudsakliga regelverk som är tillämpliga på Humanas svenska verksamhet är lagen (2007:1091) om offentlig upphandling ("LOU"), lagen (2008:962) om valfrihetssystem ("LOV"), hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) ("HSL"), socialtjänstlagen (2001:453) ("SoL"), lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ("LSS") och socialförsäkringsbalken (2010:110) ("SFB"). Utöver dessa lagar finns specifik lagstiftning samt föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen som särskilt reglerar de olika delarna av Humanas verksamhet.

IVO är tillsynsorgan för samtliga verksamheter inom Humanas svenska verksamhet. Uppföljning för att säkerställa att verksamheter inom välfärdsområdet håller en tillfredsställande kvalitet ska också ske av kommuner och landsting.

De huvudsakliga regelverk som är relevanta för Humanas norska verksamhet är Lov om helsepersonell m.m., Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m., Lov om barneverntjenester och Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. Helse-tilsynet och Fylkesmannen är de myndigheter som i huvudsak ansvarar för att lagar och föreskrifter på den norska omsorgsmarknaden uppfylls och efterlevs.

Kommuner och landsting har enligt lag ansvar för att tillhandahålla välfärdstjänster som deras invånare har rätt till och för att tjänsterna håller en tillfredsställande kvalitet. Uppföljning av verksamheter ska ske för att säkerställa att både offentliga och privata aktörer uppnår de kvalitetsmål som ställts upp i lagar, upphandlingsavtal och politiska policydokument. Det finns inga nationella riktlinjer för hur kommunernas och landstingens uppföljning ska gå till. Uppföljningsmetoderna kan därför skilja sig åt avsevärt även mellan två kommuner av samma storlek och med liknande förutsättningar. Humana har implementerat egna ledningssystem som tar avstamp i de ovan nämnda regelverken. Humana utför även regelbundna egenkontroller för att utveckla och säkra de krav och mål som gäller för respektive verksamhet. Bolaget följer även noggrant upp sitt arbete genom bland annat beställarundersökningar samt anmälda och oanmälda interna inspektioner.

ÖVERBLICK ÖVER REGLERINGEN PÅ DET SVENSKA OMSORGSOMRÅDET

Lagen om offentlig upphandling

LOU baseras på ett EG-direktiv om offentlig upphandling och reglerar merparten av de offentliga upphandlingarna i Sverige. Upphandlande myndigheter är skyldiga att följa LOU när de köper varor och tjänster, såsom till exempel hälsovård och

socialtjänster, från privata företag. LOU bygger på principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande.

Den anbudsgivare som bäst uppfyller kraven och utvärderingskriterierna i den upphandlande enhetens förfrågningsunderlag tilldelas kontraktet. LOU tillåter även ramavtal där kontrakt får slutas med flera leverantörer som uppfyller krav och utvärderingskriterier och där leverantörerna rangordnas efter hur väl de uppfyller förfrågningsunderlagets villkor. Den upphandlande myndigheten ska i första hand köpa tjänster från den högst rankade leverantören.

Lagen om valfrihetssystem

Valfrihetssystemet får användas för att upphandla samtliga typer av sjukvårds- och socialtjänster (med undantag för barn- och ungdomsomsorg). Valfrihetssystemet ger klienter möjlighet att fritt välja utförare av välfärdstjänster och är således ett alternativ till upphandling enligt LOU. Valfrihetssystemet ger välfärdstjänsteutförare en rätt att etablera sin verksamhet inom välfärdssektorn, förutsatt att utföraren uppfyller de krav som ställts av respektive kommun eller landsting.

LOV ger ett rättsligt ramverk för utförare av välfärdstjänster som vill delta i valfrihetssystemet. Upphandlande kommuner och landsting måste iakttä de grundläggande principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande men kan uppställa vissa sociala, miljömässiga och övriga villkor som offentliggörs på den så kallade Valfrihetswebben som tillhandahålls av Konkurrensverket (www.valfrihetswebben.se). Den upphandlande myndigheten har under vissa omständigheter rätt att utesluta leverantörer, till exempel om anbudsgivaren är dömd för brott som avser yrkesutövning. Därutöver måste även grunden för ersättningen till leverantören redovisas i offentliggörandet på Valfrihetswebben. Upphandling enligt LOV sker genom att den upphandlande myndigheten offentliggör ett förfrågningsunderlag som anger viss ekonomisk ersättning och vissa egenskapsmässiga krav på hur själva kontraktet ska uppfyllas. Alla aktörer som har ansökt om att bli utförare inom valfrihetssystemet och som uppfyller de krav som angetts i förfrågningsunderlaget (och som inte uteslutits) ska godkännas, och har därefter rätt att utan dröjsmål ingå avtal med upphandlande myndighet. Mot bakgrund av att individer ska ha möjlighet att välja den utförare som de tror erbjuder den bästa omsorgen ska konkurrensen baseras på den tillhandahållna omsorgens kvalitet och tillgänglighet och inte på priset.

Hälso- och sjukvårdslagen

HSL innehåller det rättsliga ramverket för svensk hälso- och sjukvård. Enligt HSL ska hälso- och sjukvården bedrivas så att den uppfyller kraven på en god vård. Kraven på god vård innebär bland annat att vården måste vara av god kvalitet, tillgodose patientens behov och vara säker. Vårdgivare måste också ha den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges. Enligt HSL måste ledningen av hälso- och sjukvård vara utformad så att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet samtidigt som den bör främja kostnadseffektivitet. HSL föreskriver vidare att vårdens kvalitet och säkerhet systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras.

Socialtjänstlagen

Enligt SoL ska samhällets socialtjänst främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Vidare anges att socialtjänsten under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation ska inriktas på att frigöra och utveckla enskilda och grupperns egna resurser, samt att verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. I SoL återfinns även *lex Sarah* som föreskriver att den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid SiS genast ska rapportera till IVO om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande som rör den som får, eller kan komma i fråga för, insatser inom verksamheten.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade samt socialförsäkringsbalken

LSS är en rättighetslag för personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar som syftar till att garantera dessa personer goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får.

Verksamheten ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för dessa personer. Målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Verksamheten ska också vara av god kvalitet, bedrivas i samarbete med andra berörda samhällsorgan och myndigheter och vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Det ska finnas den personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad ska kunna ges.

Personlig assistans samt boende för personer med funktionsnedsättning under LSS kan beviljas personer som tillhör någon av de i lagen angivna personkretsarna och som behöver omfattande personlig hjälp i den dagliga livsföringen. En person som tillhör någon av de i lagen angivna personkretsarna och som behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som anges i lagen har istället rätt till assistansersättning enligt SFB.

Patientsäkerhetslagen

Vårdgivare är enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) skyldiga att systematiskt arbeta med patientsäkerhetsfrågor och sjukvårdspersonal är skyldig att utföra sitt arbete i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Patientsäkerhetslagen uppställer också krav på vårdgivare att rapportera allvarliga vårdskador eller risker för allvarliga vårdskador till IVO, så kallade *lex Maria*-anmälningar, och att informera en patient som drabbats av vårdskada om dennes möjligheter att anmäla klagomål till IVO och begära ersättning för skadan.

Patientskadelagen

Patientskadelagen (1996:799) innehåller regler om patienters rätt till patientskadeersättning och om vårdgivares skyldighet att teckna försäkringar som täcker sådan ersättning. Patientskadeersättning tillerkänns den som lider en personskada om det föreligger övervägande sannolikhet för att skadan orsakats av till exempel en medicinsk behandling, vård eller annan behandling, eller genom felaktig diagnostisering eller utelämnande av läkemedel i strid med föreskrifter eller anvisningar.

Patientlagen

Patientlagen (2014:821) syftar till att inom hälso- och sjukvårdsverksamhet stärka och tydliggöra patientens ställning samt till att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet. Lagen innehåller bestämmelser om tillgänglighet, information, samtycke, delaktighet, fast vårdkontakt och individuell planering, val av behandlingsalternativ och hjälpmedel, ny medicinsk bedömning, val av utförare, personuppgifter och intyg, synpunkter, klagomål, patientsäkerhet och barns inflytande över sin vård.

Lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten föreskriver att känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden, med vissa undantag, inte får tas in i sammanställningar av personuppgifter.

Patientdatalagen

Patientdatalagen (2008:355) gäller för vårdgivares behandling av personuppgifter inom hälso- och sjukvården och reglerar bland annat skyldigheten att föra patientjournal. Informationshanteringen ska vara organiserad så att den tillgodoser patientsäkerhet och god kvalitet, främja kostnadseffektivitet samt utformas och i övrigt behandlas så att patienters och övriga registrerades integritet respekteras. Dokumenterade personuppgifter ska hanteras och förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Lagen om psykiatrisk tvångsvård och lagen om rättspsykiatrisk vård

I lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård anges att tvångsvård endast får ges om patienten lider av en allvarlig psykisk störning och på grund av sitt psykiska tillstånd och sina personliga förhållanden i övrigt har ett oundgängligt behov av psykiatrisk vård, som inte kan tillgodoses på annat sätt än genom att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning för kvalificerad psykiatrisk dygnetruntvård (sluten psykiatrisk tvångsvård), eller behöver iaktta särskilda villkor för att kunna ges nödvändig psykiatrisk vård (öppen psykiatrisk tvångsvård). En förutsättning för vård enligt denna lag är att patienten motsätter sig sluten eller öppen psykiatrisk tvångsvård, eller det till följd av patientens psykiska tillstånd finns grundad anledning att anta att vården inte kan ges med hans eller hennes samtycke.

Lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård gäller bland annat den som efter beslut av domstol ska ges rättspsykiatrisk vård eller är anhållen, häktad eller intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning. Rättspsykiatrisk vård kan ges som sluten rättspsykiatrisk vård eller som öppen rättspsykiatrisk vård.

Tvång enligt dessa lagar ska utövas så skonsamt som möjligt och med största möjliga hänsyn till patienten. Tvångsåtgärder vid vård får användas endast om de står i rimlig proportion till syftet med åtgärden. Dessa lagar får giltighet främst för *Humanas* verksamhet inom affärsområdet *Individ & Familj*.

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga fastställer att insatser inom socialtjänsten för barn och ungdom ska göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare enligt bestämmelserna i SoL. Vissa åtgärder kan dock under vissa förutsättningar vidtas utan samtycke. Insatserna ska präglas av respekt för den unges människovärde och integritet. Vård ska bland annat beslutas om det på grund av fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas.

Lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn Inom *Humanas* affärsområden *Individ & Familj* och *Personlig Assistans* får regler för handhavande av barn och unga särskild giltighet, däribland denna lag som förskriver att HVB och familjehem som tar emot barn inte får anställa någon om inte kontroll gjorts av belastningsregister och misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma ska gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktik-tjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten. Detsamma gäller vid anställning av personliga assistenter som arbetar med barn.

Lagen om vård av missbrukare i vissa fall

I lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall anges att samma mål som angetts ovan avseende SoL ska vara vägledande för all vård som syftar till att hjälpa enskilda människor att komma ifrån missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel. Vården ska bygga på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet och ska så långt det är möjligt utformas och genomföras i samverkan med den enskilde. Vård inom socialtjänsten ska ges en missbrukare i samförstånd med honom eller henne enligt bestämmelserna i SoL. En missbrukare ska dock beredas vård oberoende av eget samtycke under vissa förutsättningar (tvångsvård). Tvångsvården ska syfta till att genom behövliga insatser motivera missbrukaren så att han eller hon kan antas vara i stånd att frivilligt medverka till fortsatt behandling och ta emot stöd för att komma ifrån sitt missbruk. Denna lag får giltighet främst för *Humanas* verksamhet knuten till affärsområdet *Individ & Familj*.

Offentlighets- och sekretesslagen

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) innehåller bestämmelser om myndigheters och vissa andra organs handläggning vid registrering, utlämnande och övrig hantering av allmänna handlingar, bestämmelser om tystnadsplikt i det allmänna verksamheten och om förbud att lämna ut allmänna handlingar. Dessa bestämmelser avser förbud att röja uppgift, vare sig detta sker muntligen, genom utlämnande av allmän handling eller på något annat sätt.

TILLSTÅNDS- OCH TILLSYNSORGAN

Inspektionen för vård och omsorg

För att bedriva enskild verksamhet enligt SoL och LSS krävs tillstånd från IVO. Samtliga privata utförare, med undantag för hemtjänst, familjehem, öppenvård samt särskilda boenden för äldre som drivs på entreprenad måste söka tillstånd av IVO senast en månad innan verksamheten påbörjas. IVO ansvarar för tillståndsprovning av enskilda utförare inom särskilt boende för äldre och HVB samt av alla privata utförare inom bostäder med särskild service enligt LSS och personlig assistans med undantag för fall där klienten själv anställt den personliga assistenten. Vidare måste alla väsentliga förändringar i omsorgsgivarens verksamhet, eller om verksamheten flyttas, anmälas till IVO. IVO ska också föra ett register, Omsorgsregistret, över omsorgsgivare och varje enhet som tillhandahåller omsorg måste registreras. Syftet med registreringen och rapporteringskraven är att garantera övervakning över omsorgsgivarna. Straffrättsliga sanktioner kan drabba den som inte efterlever dessa krav.

Inom flera av *Humanas* verksamheter utförs också hälso- och sjukvård enligt HSL och verksamheterna är anmälda till IVO som vårdgivare enligt HSL och finns registrerade i Vårdgivarregistret.

IVO är också det tillsynsorgan som främst utövar tillsyn på Humanas verksamhetsområden då dess tillsyn omfattar verksamheter inom socialtjänst, hälso- och sjukvård samt verksamhet enligt LSS. När tillsyn utförs granskas huruvida en utförare uppfyller de krav som följer av lagar och föreskrifter. IVO granskar kontinuerligt utvalda områden och verksamheter inom hälso- och sjukvård, socialtjänst samt verksamheter som bedrivs enligt LSS. Dessutom kan IVO få särskilda registreringsuppdrag inom avgränsade områden eller göra tillsyn baserad på initiativärenden.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen ansvarar för utfärdande av legitimationer till yrkesutövare inom hälso- och sjukvården.

ÖVERBLICK ÖVER REGLERINGEN PÅ DET NORSKA OMSORGSOMRÅDET

Lov om offentliga anskaffelser

Lov om offentliga anskaffelser baseras, i likhet med den svenska LOU, på ett EU-direktiv, och omfattar offentliga myndigheters upphandling av varor, tjänster och byggtreprenadkontrakt. Lagen bygger på principerna om objektivitet, icke-diskriminering, förutsebarhet, transparens och verifierbarhet.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. är bland annat tillämplig på hälso- och sjukvårdstjänster som erbjuds av ett privat företag som har ingått avtal med kommunen. Lagen innehåller bland annat krav på professionellt utförande, patientsäkerhet och kvalitet och innehåller vidare krav bland annat avseende skyldigheten att föra medicinska journaler och informationssystem för den verksamhet som bedrivs.

Lov om barneverntjenester

Lov om barneverntjenester syftar till att säkerställa att barn och unga som lever under förhållanden som kan vara skadliga för deras hälsa och utveckling erhåller erforderlig assistans och omsorg i rätt tid. Lagen ska vidare säkerställa att barn och unga växer upp i säker miljö. Barnets bästa ska alltid vara i fokus när åtgärder vidtas.

Lov om helsepersonell m.m.

Lov om helsepersonell m.m. är tillämplig på norsk sjukvårdspersonal och norska vårdanläggningar. Lagen ska bidra till patientsäkerhet och kvalitet inom sjukvårdstjänster, samt till förtroende för såväl sjukvårdspersonal och sjukvårdstjänster. Lagen innehåller bland annat föreskrifter rörande krav på professionellt uppträdande hos sjukvårdspersonal och hur sjukvårdsanläggningar organiseras, skyldigheter rörande offentliggörande, sekretess, dokumentation, samt krav för utfärdande och upphörande av legitimering, licenser och bevis på genomförd specialisträning.

Lov om pasient- og brukerrettigheter

Lov om pasient- og brukerrettigheter syftar till att främja förtroendet mellan patienter och sjukvård och att säkerställa respekten för liv, integritet och värdighet hos varje patient. Lagen inkluderar föreskrifter rörande grundläggande sjukvård, rätten till åtkomst och korrigerande av patientjournaler, klientdeltagande, information, särskilda rättigheter för barn och samtycke till sjukvård.

Lov om helseregistre og behandling av helseopplysninger

Denna lag är tillämplig på personuppgifter inom den offentliga sjukvårdsadministrationen och offentliga sjukvårdstjänster, och innehåller föreskrifter som säkerställer att personuppgifter behandlas i enlighet med den fundamentala principen om rätt till privatliv, inklusive behovet av att skydda den personliga integriteten och respekten för privatliv, samt att personuppgifterna är korrekta.

Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern

Denna lag är tillämplig på utredning och behandling inom psykiatrisk vård, samt på förberedande utredning som görs i syfte att fastställa ett behov av tvångsvård. Föreskrifterna i lagen syftar till att säkerställa att den psykiatriska vården utförs på ett tillfredsställande sätt och i enlighet med de fundamentala principerna i lagen. Syftet är även att säkerställa att åtgärder enligt denna lag baseras på patientens behov och respekt för det mänskliga värdet. Huvudregeln är att psykiatrisk vård tillhandahålls baserat på samtycke och lagen innehåller strikta krav för tvångssjukvård.

Lov om folkehelsearbeid

Kapitel 3 i Lov om folkehelsearbeid avseende arbetsmiljö tillämpas på privata företag och fastigheter (i tillägg till den offentliga sektorn) där det finns delar i verksamheten som direkt eller indirekt påverkar hälsan, vilket inkluderar biologiska, kemiska, fysiska och arbetsmiljömässiga faktorer.

Lov om erstatning ved pasientskader m.m.

Lov om erstatning ved pasientskader m.m. innehåller föreskrifter rörande patientskadeersättning. Förutsättningar för sådan ersättning är att (i) skadan har orsakats av vården, (ii) skadan har orsakats av fel i den vård som har tillhandahållits och (iii) skadan har lett till ekonomisk skada. Vidare innehåller lagen regler rörande skyldigheten för vårdutövare att betala skadeersättning till det norska patientskadesystemet (Norsk pasientskadeerstatning).

Lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m.

Tillsynen av vårdtjänster och vårdpersonal i Norge regleras av Lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m. Enligt denna lag ska varje organisation eller företag som tillhandahåller vård och omsorgstjänster etablera ett internt kontrollsystem för verksamheten och tillse att verksamheten och tjänsterna planeras, tillhandahålls och bibehålls i enlighet med krav som följer av lag, förordning och författning.

Lov om spesialisthelsetjenesten m.m.

Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. är tillämplig på specialistvård, såsom sjukhusjänster, röntgenkliniktjänster, akutsjukvård, räddningstjänst och ambulans, samt behandling av missbruk, inklusive institutionsbehandling. Lagens syfte är att säkerställa dessa tjänsters kvalitet, och att bidra till likabehandling, att tjänsterna anpassas för den enskilda individen, samt att resurserna utnyttjas på bästa sätt.

TILLSTÅNDS- OCH TILLSYNSORGAN

I enlighet med Lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m. är Helsetilsynet det övergripande tillsynsorganet för norska vård- och omsorgstjänster. Myndigheten ska utöva sin tillsyn enligt vad som följer av lagar och föreskrifter. Fylkesmannen är ansvarig för tillsynen över vård- och omsorgstjänsterna i kommunerna och för tillsynen över all personal som utför vård- och omsorgstjänster.

Privata företag och privatcenter för föräldrar och barn får endast bedriva verksamhet enligt Lov om barneverntjenester efter godkännande från Bufetat. Det privata företaget eller centret ska endast erhålla sådant godkännande om de bedriver sin verksamhet i enlighet med tillämpliga lagar och föreskrifter och verksamheten i övrigt bedrivs på ett lämpligt sätt. Både Bufetat och Fylkesmannens administration har rätt att göra inspektioner för att säkerställa att barninstitutionerna uppfyller kraven enligt Lov om barneverntjenester och andra tillämpliga föreskrifter.

Proformaredovisning

SYFTE MED PROFORMAREDOVISNING

Under fjärde kvartalet 2015 avyttrade Humana 43 fastigheter omfattande en yta om totalt 30 270 kvm till Hemfosa genom en sale and leaseback-transaktion varvid hyresavtal med en hyrestid mellan 12–15 år tecknades ("Sale and leaseback-transaktionen"). Överlåtelseavtalet undertecknades den 6 november 2015 med tillträde den 30 november 2015 och avspeglas i Koncernens redovisning från och med den 30 november 2015. Transaktionen förväntas påverka Koncernens finansiella ställning och resultat framöver. För ytterligare information om Sale and leaseback-transaktionen, se avsnittet "Legala frågor och kompletterande information – Väsentliga avtal m.m. – Sale and leaseback av fastighetsportfölj".

Proformaresultaträkningen har endast till syfte att belysa den effekt som ovanstående transaktion skulle kunna ha haft på Koncernens resultaträkning om transaktionen hade genomförts per den 1 januari 2015.

Proformaresultaträkningen har inkluderats för att beskriva en hypotetisk situation och har endast tagits fram i illustrativt syfte för att informera och är inte avsedd att visa periodens resultat om ovanstående händelse hade inträffat vid ovan nämnda datum. Den visar inte heller verksamhetens resultat vid en framtida tidpunkt.

GRUND FÖR PROFORMAREDOVISNINGEN

Proformaredovisningen är baserad på reviderad finansiell information för Humana för räkenskapsåret 2015 i enlighet med de redovisningsprinciper som tillämpas av Koncernen och i enlighet med IFRS såsom de beskrivs i avsnittet "Historisk finansiell information".

PROFORMAJUSTERINGAR

Proformajusteringar har gjorts i Koncernens historiska resultaträkning för räkenskapsåret 2015 för att belysa effekterna av Sale and leaseback-transaktionen. Proformajusteringarna beskrivs mer i detalj nedan i noter till proformaresultaträkningen. Följande textbeskrivning är av mer övergripande natur.

Justeringar för realisationsresultat

Fastigheterna, som ingick i Sale and leaseback-transaktionen, avyttrades till Hemfosa genom försäljning av ett antal dotterbolag. I samband därmed tecknades operationella leasingavtal (triple net-avtal) med en hyrestid mellan 12–15 år. Av hyresavtalen följer att hyresgästen ges ansvar för all drift och allt underhåll av fastigheten, men också får en mer omfattande rätt än sedvanligt att utan hyresvärdens tillstånd vidta ombyggnadsåtgärder. Realisationsvinsten från fastighetsförsäljningen uppgick till 62 MSEK, efter avdrag för transaktionskostnader, och har justerats för i proformaresultaträkningen. Realisationsvinsten och transaktionskostnaderna samt proformajusteringar för dessa förväntas inte ha en bestående effekt.

Justeringar för övriga externa kostnader och avskrivningar

Sale and leaseback-transaktionen förväntas påverka Koncernens resultaträkning genom ökade hyreskostnader samtidigt som avskrivningar på anläggningstillgångar minskar. Proformajusteringen för hyreskostnaden är baserad på ingångna hyresavtal. Hyreskostnaderna och avskrivningarna och proformajusteringarna för dessa förväntas ha en bestående effekt.

Justeringar för räntekostnad

Den 22 januari 2016 användes 50 MSEK av försäljningslikviden från försäljning av fastigheterna som ingick i Sale and leaseback-transaktionen till amortering av Koncernens lån. Resterande del av försäljningslikviden placerades på likvidkonto utan inlåningsränta. Koncernens banklån kopplat till finansieringen av de fastigheter som avyttrats har haft en räntemarginal om 4,5 procent. I proformaresultaträkningen har justering skett för reducerade räntekostnader på grund av minskad skuldsättning till följd av transaktionen. De reducerade räntekostnaderna och proformajusteringen för denna förväntas ha en bestående effekt.

Justeringar för skatteeffekter

Inkomstskatteeffekterna som uppkommit med anledning av justeringarna i Koncernens resultaträkning på grund av de ovan beskrivna händelserna har också beaktats i proformaresultaträkningen. Proformajusteringarna för inkomstskatteeffekterna förväntas ha en bestående effekt.

KONCERNENS PROFORMARESLUTATRÄKNING FÖR RÄKENSKÅPÅRET 2015

MSEK	Humana ¹⁾	Proforma- justeringar	Proforma
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	5 593		5 593
Övriga rörelseintäkter	62	-62 ²⁾	-
Totala intäkter	5 655		5 593
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	-794	-15 ³⁾	-809
Personalkostnader	-4 430		-4 430
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-46	5 ⁴⁾	-41
Nedskrivningar av goodwill	-36		-36
Övriga rörelsekostnader	-37		-37
Rörelseresultat	312	-72	240
Finansiella intäkter	1		1
Finansiella kostnader	-172	2 ⁵⁾	-170
Orealiserade värdeförändringar derivat	7		7
Resultat före skatt	149	-70	79
Skatt	-35	2 ⁶⁾	-33
Årets resultat	114	-68	46

1) Har hämtats från Humanas reviderade resultaträkning för räkenskapsåret 2015.

2) Justeringen av övriga rörelseintäkter är hänförlig till realisationsvinsten för de avyttrade fastigheterna om 62 MSEK, efter avdrag för transaktionskostnader.

3) Ökningen av övriga externa kostnader om 15 MSEK är hänförlig till en justering för ökade hyreskostnader i och med de nytecknade hyreskontrakten vid Sale and leaseback-transaktionen. Hyreskostnaden är baserad på ingångna hyresavtal och beräknad för en period om 11 månader.

4) Justeringen av avskrivningar om 5 MSEK avser återläggning av redovisade avskrivningar för de avyttrade fastigheterna som ingick i Sale and leaseback-transaktionen.

5) Justeringen av finansiella kostnader om 2 MSEK är hänförlig till lägre räntekostnader på grund av lägre skuldsättning efter avyttringen av fastigheterna. I enlighet med bankavtal amorterades 50 MSEK av den likvid som erhöles kopplad till försäljningen av fastigheterna den 22 januari 2016. Proformajusteringen är beräknad med samma räntemarginal som varit aktuell under perioden, det vill säga 4,5 procent och som om amorteringen skett 22 februari 2015 (det vill säga en period om drygt 10 månader).

6) Proformajusteringar avseende ökade hyreskostnader om 15 MSEK, reducerade avskrivningar av anläggningstillgångar om 5 MSEK och reducerade räntekostnader om 2 MSEK har reducerat skattepliktigt resultat med 8 MSEK. Skattepliktigt resultat om 8 MSEK multiplicerat med en aktuell skattesats om 22 procent resulterar i en proformajustering i form av minskad skattekostnad med 2 MSEK. Realisationsvinsten från försäljningen av fastigheterna är inte skattepliktig.

Revisorsrapport avseende proformaredovisning

Till styrelsen i Humana AB, org. nr 556760-8475

Vi har utfört en revision av den proformaredovisning som framgår på s. 80–81 i Humana ABs prospekt daterat den 9 mars 2016.

Proformaredovisningen har upprättats endast i syfte att informera om hur avyttringen av 43 fastigheter genom en sale and leaseback-transaktion skulle ha kunnat påverka koncernresultaträkningen för Humana AB för räkenskapsåret 2015 för det fall avyttringen av 43 fastigheter genom en sale and leaseback-transaktion hade skett den 1 januari 2015.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsens ansvar att upprätta en proformaredovisning i enlighet med kraven i prospektförordningen 809/2004/EG.

Revisorns ansvar

Det är vårt ansvar att lämna ett uttalande enligt bilaga II p. 7 i prospektförordningen 809/2004/EG. Vi har ingen skyldighet att lämna något annat uttalande om proformaredovisningen eller någon av dess beståndsdelar. Vi tar inte något ansvar för sådan finansiell information som använts i sammanställningen av proformaredovisningen utöver det ansvar som vi har för de revisorsrapporter avseende historisk finansiell information som vi lämnat tidigare.

Utfört arbete

Vi har utfört vårt arbete i enlighet med FARs rekommendation RevR 5 *Granskning av finansiell information i prospekt*. Det innebär att vi följer FARs etiska regler och har planerat och genomfört revisionen för att med rimlig säkerhet försäkra oss om att de finansiella rapporterna inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar.

Vårt arbete, vilket inte innefattade en oberoende granskning av underliggande finansiell information, har huvudsakligen bestått i att jämföra den icke justerade finansiella informatio-

nen med källdokumentation, bedöma underlag till proforma-justeringarna och diskutera proformaredovisningen med företagsledningen.

Vi har planerat och utfört vårt arbete för att få den information och de förklaringar vi bedömt nödvändiga för att med rimlig säkerhet försäkra oss om att proformaredovisningen har sammanställts enligt de grunder som anges på s. 80 och att dessa grunder överensstämmer med de redovisningsprinciper som tillämpas av bolaget.

Övriga upplysningar

Denna rapport har endast till syfte att användas i samband med erbjudandet i Sverige och upptagande till handel av aktier på Nasdaq Stockholm samt andra reglerade marknader inom Europeiska unionen eller Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet, på sätt som anges i prospektet godkänt av den svenska Finansinspektionen. Vi har inte utfört vårt arbete i enlighet med några standarder eller praxis för revision eller bestyrkande allmänt accepterade i USA och det ska följaktligen inte betraktas som om vårt arbete har utförts i enlighet med någon av dessa standarder eller praxis. Med anledning av detta är vår rapport inte tillämplig i andra jurisdiktioner än vad som anges ovan och ska inte användas eller förlitans på av någon annan än i samband med det erbjudande som beskrivs ovan. Vi accepterar inget ansvar för och förnekar allt ansvar till någon part med avseende på all användning av, eller förlitande på, denna rapport i samband med någon typ av transaktion, inklusive försäljning av värdepapper, i annat hänseende än erbjudandet till allmänheten i Sverige, EU eller EES att teckna aktier och upptagande till handel av dessa aktier på Nasdaq Stockholm samt andra reglerade marknader inom Europeiska unionen eller Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet, på sätt som anges i prospektet godkänt av den svenska Finansinspektionen.

Uttalande

Enligt vår bedömning har proformaredovisningen sammanställts på ett korrekt sätt enligt de grunder som anges på s. 80 och dessa grunder överensstämmer med de redovisningsprinciper som tillämpas av bolaget.

Stockholm den 9 mars 2016

KPMG AB

Petra Lindström
Auktoriserad revisor

Utvald historisk finansiell information

Nedanstående utvalda finansiella information i sammandrag för räkenskapsåren 2013–2015 har, om inte annat anges, hämtats från Humanas reviderade koncernräkenskaper vilka upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) såsom de antagits av Europeiska unionen. De reviderade koncernräkenskaperna återfinns i avsnitt "Historisk finansiell information". För ytterligare information om de redovisningsprinciper som tillämpats, se avsnittet "Historisk finansiell information – Redovisningsprinciper – Väsentliga redovisningsprinciper".

Detta Prospekt innehåller en proformaredovisning för Koncernen för resultaträkningen räkenskapsåret 2015, reviderad av Bolagets revisor, i enlighet med vad som anges i avsnittet "Revisorsrapport avseende proformaredovisning". Förutom Koncernens finansiella rapporter för räkenskapsåren 2013–2015 och den reviderade proformaredovisningen har ingen information i detta Prospekt granskats eller reviderats av Bolagets revisor.

Detta Prospekt innehåller vissa finansiella nyckeltal som inte har definierats enligt IFRS, inklusive nyckeltal som "EBITDA", "justerat rörelseresultat", "justerad EBITDA", "operativt kassaflöde" och "kassaflödesgenerering" samt andra finansiella tal. Nyckeltal som inte definierats enligt IFRS har använts av ledningen för att följa den underliggande utvecklingen av Bolagets rörelse och verksamhet. Ett nyckeltal som inte specificerats eller definierats enligt IFRS definieras som ett nyckeltal som mäter historisk eller framtida ekonomisk prestation, ekonomisk ställning eller kassaflöden, men exkluderar eller inkluderar värden som inte skulle justeras på detta vis i det närmast jämförbara IFRS-nyckeltalet. De finansiella nyckeltal som inte beräknats enligt IFRS ska i synnerhet inte ses som substitut för nettoomsättning, rörelseresultat, periodens resultat, kassaflöde från den löpande verksamheten eller andra poster i resultaträkningen eller i kassaflödet som beräknats i enlighet med IFRS. Finansiella nyckeltal som inte beräknats enligt IFRS indikerar inte nödvändigtvis om kassaflödet kommer att vara disponibelt eller tillräckligt stort för att möta Humanas likviditetsbehov, och de speglar inte nödvändigtvis Bolagets historiska rörelseresultat. De är inte heller avsedda att förutsäga Humanas framtida resultat. Humana har presenterat dessa finansiella nyckeltal i detta Prospekt eftersom Bolaget anser att de är viktiga kompletterande nyckeltal på Bolagets resultat och bedömer att de ofta används av investerare i syfte att jämföra resultat mellan företag. Eftersom alla företag inte använder dessa eller andra icke-IFRS-nyckeltal på samma sätt, kan det sätt på vilket Bolagets ledning valt att beräkna dessa finansiella nyckeltal leda till att det inte går att jämföra de finansiella nyckeltal som presenteras i detta Prospekt med liknande definierade begrepp som används av andra företag. För definitioner av de finansiella nyckeltal som presenteras i detta Prospekt och som inte beräknats enligt IFRS, se avsnittet "Utvald historisk finansiell information – Nyckeltal som inte beräknas enligt IFRS".

Informationen nedan ska läsas tillsammans med avsnittet "Kommentarer till den finansiella utvecklingen" samt Humanas koncernräkenskaper för räkenskapsåren 2013–2015 som återfinns i avsnittet "Historisk finansiell information".

KONCERNENS RESULTATRÄKNING I SAMMANDRAG

MSEK	1 jan-31 dec		
	2015	2014	2013
Nettoomsättning	5 593	5 065	3 489
Övriga rörelseintäkter	62	-	-
Rörelseintäkter	5 655	5 065	3 489
Övriga externa kostnader	-794	-662	-322
Personalkostnader	-4 430	-4 041	-2 931
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-46	-32	-13
Nedskrivningar av goodwill	-36	-	-
Övriga rörelsekostnader	-37	-23	-5
Rörelseresultat	312	307	218
Finansiella intäkter	1	3	23
Finansiella kostnader	-172	-112	-27
Orealiserade värdeförändringar derivat	7	-41	3
Resultat före skatt	149	156	216
Skatt	-35	-41	-37
Årets resultat	114	115	179

KONCERNENS BALANSRÄKNING I SAMMANDRAG

MSEK	31 dec		
	2015	2014	2013
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Goodwill	2 584	2 565	1 436
Övriga immateriella anläggningstillgångar	9	7	8
Materiella anläggningstillgångar	200	294	136
Finansiella anläggningstillgångar	4	3	1
Summa anläggningstillgångar	2 797	2 870	1 580
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar	440	391	242
Övriga kortfristiga fordringar	100	155	82
Likvida medel	501	244	291
Summa omsättningstillgångar	1 040	790	616
SUMMA TILLGÅNGAR	3 838	3 660	2 196
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Långfristiga skulder			
Uppskjutna skatteskulder	66	54	45
Räntebärande skulder	1 550	1 656	540
Summa långfristiga skulder	1 616	1 710	585
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	125	73	106
Leverantörsskulder	79	72	49
Övriga kortfristiga skulder	925	819	602
Summa kortfristiga skulder	1 129	963	758
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	3 838	3 660	2 196

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS I SAMMANDRAG

MSEK	1 jan-31 dec		
	2015	2014	2013
Kassaflöde från den löpande verksamheten	405	360	288
Erhållen ränta	2	1	1
Erlagd ränta	-102	-131	-22
Betald skatt	-31	-74	-72
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten	274	156	196
Förvärv av dotterföretag, netto likvidpåverkan	-141	-821	-134
Avyttring av dotterföretag, netto likvidpåverkan	261	-	-
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	4	-	-
Förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-46	-46	-24
Kassaflöde från investeringsverksamheten	78	-868	-158
Upptagna lån	1 639	1 106	133
Amortering av lån	-1 732	-438	-76
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-93	668	57
Årets kassaflöde	258	-45	95
Likvida medel vid årets början	244	291	197
Kursdifferens i likvida medel	-2	-2	-
Likvida medel vid årets slut	501	244	291

FINANSIELL INFORMATION PER AFFÄRSOMRÅDE

Notera att tabellerna och beräkningarna nedan inte har reviderats, såvida inget annat anges.

Nettoomsättning per segment¹⁾

MSEK	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	1 750	1 422	508
Humana Personlig Assistans	2 689	2 609	2 506
Humana Äldreomsorg	738	825	476
Humana Norge	416	210	-
Total nettoomsättning	5 593	5 065	3 489

Organisk tillväxt per segment

%	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	3,4	17,0	16,7
Humana Personlig Assistans	3,1	4,1	6,0
Humana Äldreomsorg	-10,6	18,4	11,0
Humana Norge	-	-	-
Total organisk tillväxt	0,8	7,9	7,6

Rörelseresultat per segment¹⁾

MSEK	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	217	174	63
Humana Personlig Assistans	182	205	206
Humana Äldreomsorg	-53	-3	-13
Humana Norge	-13	10	-
Koncerngemensamt	-20	-79	-38
Totalt rörelseresultat	312	307	218

Rörelsemarginal per segment

%	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	12,4	12,2	12,3
Humana Personlig Assistans	6,8	7,9	8,2
Humana Äldreomsorg	-7,2	-0,3	-2,7
Humana Norge	-3,2	4,8	0,0
Total rörelsemarginal	5,6	6,1	6,2

Justerat rörelseresultat per segment

MSEK	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	217	174	63
Humana Personlig Assistans	182	205	206
Humana Äldreomsorg	-17	-3	-13
Humana Norge	19	10	-
Koncerngemensamt	-61	-52	-38
Totalt justerat rörelseresultat	340	335	218

Justerad rörelsemarginal per segment

%	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	12,4	12,2	12,3
Humana Personlig Assistans	6,8	7,9	8,2
Humana Äldreomsorg	-2,4	-0,3	-2,7
Humana Norge	4,6	4,8	0,0
Total justerad rörelsemarginal	6,1	6,6	6,2

Medelantal klienter per segment

	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	1 659	1 441	464
Humana Personlig Assistans	1 952	1 923	1 925
Humana Äldreomsorg	3 449	3 842	1 809
Humana Norge	202	118	–
Totalt medelantal klienter	7 262	7 324	4 198

Medelantal helårsanställda per segment

	2015	2014	2013
Humana Individ & Familj	1 795	1 448	545
Humana Personlig Assistans	5 313	5 143	4 846
Humana Äldreomsorg	1 640	1 812	975
Humana Norge	393	204	–
Koncerngemensamt	14	12	8
Totalt medelantal helårsanställda	9 154	8 619	6 374

1) Informationen är hämtad från Humanas reviderade koncernräkenskaper.

NYCKELTAL OCH DATA PER AKTIE

Notera att tabellerna och beräkningarna nedan inte har reviderats, såvida inget annat anges.

Nyckeltal	2015	2014	2013
Nettoomsättning, MSEK ¹⁾	5 593	5 065	3 489
Tillväxt, %	10,4	45,2	17,0
Organisk tillväxt, %	0,8	7,9	7,6
Förvärvad tillväxt, %	9,6	37,2	9,4
EBITDA, MSEK	394	339	231
EBITDA-marginal, %	7,0	6,7	6,6
Justerad EBITDA, MSEK	386	367	231
Justerad EBITDA-marginal, %	6,9	7,2	6,6
Rörelseresultat (EBIT), MSEK ¹⁾	312	307	218
Rörelsemarginal, %	5,6	6,1	6,2
Justerat rörelseresultat, MSEK	340	335	218
Justerad rörelsemarginal, %	6,1	6,6	6,2
Årets resultat, MSEK ¹⁾	114	115	179
Förändring av rörelsekapital, MSEK	37	18	57
Förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar, MSEK ¹⁾	-46	-46	-24
Operativt kassaflöde, MSEK	377	338	264
Kassaflödesgenerering, %	97,8	92,2	114,3
Eget kapital ¹⁾	1 093	986	853
Räntebärande nettoskuld, MSEK	1 174	1 484	355
Räntebärande nettoskuld/EBITDA 12 månader, ggr	3,0	4,4	1,5
Räntebärande nettoskuld/justerad EBITDA 12 månader, ggr	3,0	4,0	1,5
Soliditet, %	28,5	27,0	38,9
Avkastning på sysselsatt kapital 12 månader, %	12,3	12,4	16,0
Klienter, medelantal	7 262	7 324	4 198
Helårsanställda, medelantal ¹⁾	9 154	8 619	6 374
Helårsanställda, årets slut	9 231	8 773	7 215
Data per aktie	2015	2014	2013
Omräknat resultat per aktie ²⁾	2,48	2,51	3,90
Omräknat eget kapital per aktie, SEK ²⁾	23,82	21,50	18,60

1) Informationen är hämtad från Humanas reviderade koncernräkenskaper.

2) Omräknat för antal stamaktier per dagen för detta prospekt (45 882 000) med hänsyn till den split (45:1) som registrerades hos Bolagsverket den 7 mars 2016 samt den konvertering av preferensaktier till stamaktier som förväntas bli registrerad hos Bolagsverket den 22 mars 2016 (se "Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktiekapitalets utveckling"). Preferensaktieägarnas rätt till utdelning har inte beaktats och har därmed inte dragits av från resultatet.

NYCKELTAL SOM INTE BERÄKNAS ENLIGT IFRS

Humana redovisar i detta Prospekt vissa finansiella nyckeltal, inklusive nyckeltal som "EBITDA", "justerat rörelseresultat", "justerad EBITDA", "operativt kassaflöde" och "kassaflödesgenerering", vilka inte definieras enligt IFRS. Bolaget anser att dessa nyckeltal ger värdefull information till investerare eftersom de i kombination med (men inte i stället för) andra nyckeltal möjliggör utvärdering av aktuella trender på ett värdefullt sätt. Dessa nyckeltal ska dock inte betraktas som en ersättning för poster som beräknas enligt IFRS. Eftersom börs-

noterade bolag inte alltid beräknar dessa nyckeltal på samma sätt är det inte säkert att presentationen här är jämförbar med andra bolags nyckeltal med samma benämningar. Tabellerna nedan återspeglar beräkningen av "EBITDA", "justerat rörelseresultat", "justerad EBITDA", "operativt kassaflöde" och "kassaflödesgenerering" utifrån Humanas rörelseresultat genom återläggning av ett antal poster. Tabellerna och beräkningarna är ej reviderade.

Härledning av icke IFRS-baserade nyckeltalet EBITDA

MSEK	2015	2014	2013
Rörelseresultat	312	307	218
Avskrivningar och nedskrivningar	82	32	13
EBITDA	394	339	231

Härledning av icke IFRS-baserade nyckeltalen Justerat rörelseresultat och Justerad EBITDA

MSEK	2015	2014	2013
Rörelseresultat	312	307	218
Nedskrivning av goodwill ¹⁾	36	–	–
Realisationsvinst i samband med avyttring av fastigheter ²⁾	–62	–	–
Realisationsförlust i samband med avyttring av dotterbolag ³⁾	32	–	–
Avgångsvederlag för tidigare VD ⁴⁾	6	–	–
Engångskostnader i samband med förvärvet av INOM ⁵⁾	–	16	–
Engångskostnader i samband med refinansiering ⁶⁾	15	–	–
Engångskostnader i samband med börsnotering ⁷⁾	–	12	–
Justerat rörelseresultat	340	335	218
Avskrivningar och nedskrivningar ⁸⁾	46	32	13
Justerad EBITDA	386	367	231

Härledning av icke IFRS-baserade nyckeltalen Operativt kassaflöde och Kassaflödesgenerering

MSEK	2015	2014	2013
Justerad EBITDA	386	367	231
Förändring av rörelsekapital	37	18	57
Förvärv av materiella och immateriella anläggningstillgångar	–46	–46	–24
Operativt kassaflöde	377	338	264
Kassaflödesgenerering, % (operativt kassaflöde/justerad EBITDA)	97,8	92,2	114,3

1) Nedskrivning av goodwill relaterat till förvärvet av Carema Hemtjänst AB inom affärsområdet *Humana Äldreomsorg* under det fjärde kvartalet 2015.

2) Realisationsvinst i samband med avyttring av 43 fastigheter till Hemfosa under det fjärde kvartalet 2015.

3) Realisationsförlust i samband med avyttring av dotterbolag inom affärsområdet *Humana Norge* under det fjärde kvartalet 2015.

4) Avgångsvederlag för tidigare VD Per Granath som avgick i december 2015.

5) Externa kostnader för finansiell och legal rådgivning relaterade till förvärvet av INOM under det första kvartalet 2014.

6) Externa kostnader för finansiell och legal rådgivning relaterade till refinansiering under det första kvartalet 2015 (2 MSEK), det andra kvartalet 2015 (1 MSEK) och det tredje kvartalet 2015 (11 MSEK).

7) Externa kostnader för finansiell och legal rådgivning relaterade till förberedelser inför börsnoteringen under det tredje kvartalet 2014 (3 MSEK) och det fjärde kvartalet 2014 (9 MSEK).

8) Exklusive nedskrivning av goodwill.

DEFINITIONER

Avkastning på sysselsatt kapital

Justerat rörelseresultat och finansiella intäkter i förhållande till totalt sysselsatt kapital multiplicerat med 100, där sysselsatt kapital definieras som totala tillgångar minus ej räntebärande skulder vid periodens utgång.

EBITDA

Rörelseresultat före avskrivningar och nedskrivningar.

EBITDA-marginal

EBITDA dividerad med nettoomsättningen multiplicerat med 100.

Förvärvad tillväxt

Tillväxt i nettoomsättning hänförlig till bolag som förvärvats under innevarande perioden eller under motsvarande jämförelseperiod.

Förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar

Förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar exklusive förvärvsrelaterade investeringar.

Justerad EBITDA

Rörelseresultat före avskrivningar och nedskrivningar justerat för jämförelsestörande poster.

Justerad EBITDA-marginal

Justerad EBITDA dividerad med nettoomsättningen.

Justerat rörelseresultat

Rörelseresultat justerat för jämförelsestörande poster.

Justerad rörelsemarginal

Justerat rörelseresultat dividerat med nettoomsättningen.

Kassaflödesgenerering

Operativt kassaflöde dividerat med justerad EBITDA.

Omräknat eget kapital per aktie

Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare dividerat med antal stamaktier per dagen för detta prospekt med hänsyn till den split (45:1) som registrerades hos Bolagsverket den 7 mars 2016 samt den konvertering av preferensaktier till stamaktier som förväntas bli registrerad hos Bolagsverket den 22 mars 2016 (se "Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktiekapitalets utveckling"). Preferensaktieägarnas rätt till utdelning har inte beaktats och har därmed inte dragits av från resultatet.

Omräknat resultat per aktie

Periodens resultat dividerat med antal stamaktier per dagen för detta prospekt med hänsyn till den split (45:1) som registrerades hos Bolagsverket den 7 mars 2016 samt den konvertering av preferensaktier till stamaktier som förväntas bli registrerad hos Bolagsverket den 22 mars 2016 (se "Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktiekapitalets utveckling").

Operativt kassaflöde

Justerad EBITDA minus förändringar i rörelsekapital minus förvärv av immateriella och materiella anläggningstillgångar, netto.

Organisk tillväxt

Tillväxt i nettoomsättning inom respektive segment för bolag som Humana ägt både under hela innevarande perioden samt hela motsvarande jämförelseperiod.

Periodens resultat

Resultat efter finansiella poster och skatt.

Räntebärande nettoskuld

Upplåning exklusive räntederivat med avdrag för likvida medel och räntebärande tillgångar.

Räntebärande nettoskuld/EBITDA

Räntebärande nettoskuld dividerat med EBITDA.

Räntebärande nettoskuld/justerad EBITDA

Räntebärande nettoskuld dividerat med justerad EBITDA.

Rörelsekapital

Summan av kundfordringar och övriga rörelsefordringar minus summan av övriga rörelseskulder och leverantörsskulder.

Rörelseresultat

Resultat före finansiella poster och skatt.

Rörelsemarginal

Rörelseresultat dividerat med nettoomsättningen.

Soliditet

Eget kapital i förhållande till balansomslutning.

Tillväxt

Förändring i nettoomsättning jämfört med motsvarande jämförelseperiod.

Kommentarer till den finansiella utvecklingen

Följande information är en beskrivning av Koncernens finansiella ställning och dess resultat för räkenskapsåren 2015, 2014 och 2013. Informationen bör läsas tillsammans med den utvalda historiska finansiella information som presenteras i "Utvald historisk finansiell information" och Humanas reviderade koncernräkenskaper som presenteras under "Historisk finansiell information". En del av informationen i beskrivningen innefattar framåtriktad information som involverar risker och osäkerhetsfaktorer. Investerares bör även läsa avsnittet "Viktig information – Framåtriktad information och riskfaktorer" för en beskrivning av de risker och osäkerhetsfaktorer som är relaterade till uttalandena. Investerares bör även läsa avsnittet "Riskfaktorer" för en beskrivning av vissa faktorer som kan påverka Koncernens verksamhet, finansiella ställning och resultat. Bolagets finansiella information för räkenskapsåren 2015, 2014 och 2013 är upprättad enligt IFRS såsom de antagits av Europeiska unionen.

ÖVERSIKT

Humanas nettoomsättning är hänförlig till verksamheter som levererar tjänster på den nordiska omsorgsmarknaden. Bolaget är verksam inom fyra affärsområden; *Humana Individ & Familj*, *Humana Personlig Assistans*, *Humana Äldreomsorg* och *Humana Norge*; vilka utgjorde 31, 48, 13 respektive 7 procent av Bolagets totala nettoomsättning under 2015. *Humana Individ & Familj*, *Humana Personlig Assistans* och *Humana Norge* utgjorde 52, 44 respektive 5 procent av Bolagets totala justerade rörelseresultat under 2015 exklusive *Humana Äldreomsorg* som uppvisade ett negativt justerat rörelseresultat under året. Dessa fyra affärsområden utgör även Bolagets rörelsesegment.

Den största delen av Humanas nettoomsättning genereras av verksamheter inom egen regi eller genom fritt kundval med individbaserade kontrakt. Entreprenadkontrakt står endast för cirka 7 procent av Bolagets nettoomsättning. Bolagets intäkter är därmed starkt kopplade till antalet klienter. Detta innebär även att avtalen normalt sett inte garanterar en intäkt eller beläggningsgrad. Bolaget bedömer att detta även innebär en lägre total kontraktsrisk då varje enskilt avtal har en mindre påverkan på Humanas nettoomsättning och resultat.

Humanas verksamheter kan något förenklat delas in i tre affärsmodeller; boenden, familjehem och hembaserad omsorg.

Boenden drivs i huvudsak i egen regi i enheter som står under Bolagets egen kontroll och omfattar boenden inom individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och LSS. Kontrakten för dessa boenden är normalt individbaserade och ersättningen är kopplad till antalet utförda boendedygn. Humana driver även ett mindre antal boenden på entreprenad inom äldreomsorg och LSS. Humana bedriver boenden inom affärsområdena *Humana Individ & Familj*, *Humana Äldreomsorg* och *Humana Norge*.

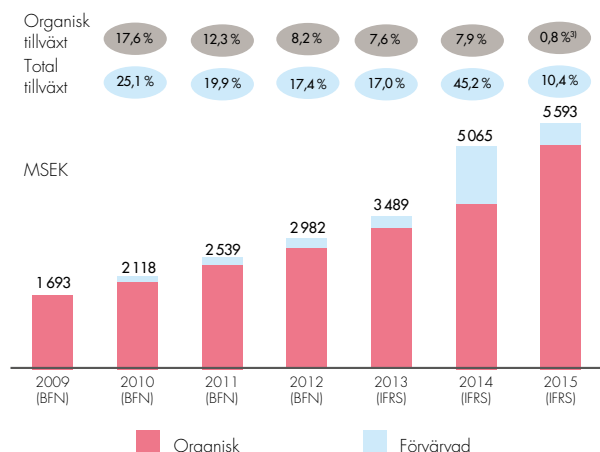
Familjehem avser placering av barn och ungdomar i konsulentstödta familjehem som koordineras, utreds, utbildas, handleds och stötts av Humana. Kontrakten för familjehem är individbaserade både i Sverige och Norge och ersättningen är kopplad till antalet utförda boendedygn. Humana bedriver familjehem inom affärsområdena *Humana Individ & Familj* och *Humana Norge*.

Hembaserad omsorg omfattar i Humanas fall omsorgstjänster som levereras i klienternas egna hem. Humana erbjuder personlig assistans till personer med funktionsnedsättning i Sverige inom affärsområdet *Humana Personlig Assistans* och till mindre del i Norge inom *Humana Norge*. Humana erbjuder även hemtjänst för äldre inom *Humana Äldreomsorg*. Därtill erbjuder Humana konsulentstöd för öppenvårdsbehandlingar av barn och ungdomar i det egna hemmet eller i den biologiska familjen inom affärsområdena *Humana Individ & Familj* och *Humana Norge*. Inom både personlig assistans och hemtjänst råder kundval med individbaserade kontrakt där ersättningen är kopplad till antalet utförda timmar.

Humanas finansiella profil kännetecknas av:

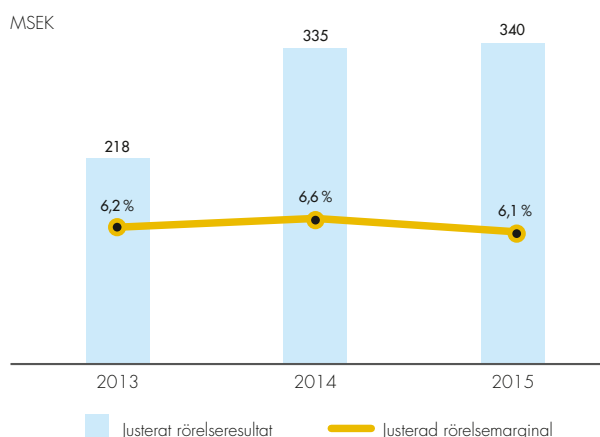
- **Stark tillväxt – både organisk och förvärvsdriven:** Sedan 2009 har Humanas nettoomsättning vuxit från 1 693 MSEK till 5 593 MSEK under 2015, vilket motsvarar en genomsnittlig årlig tillväxttakt om 22,0 procent. I genomsnitt var den organiska tillväxten 10,0 procent per år under perioden 2009–2015¹⁾. Humanas mål är att på medellång sikt ha en tillväxt om 8–10 procent genererad genom såväl organisk tillväxt som genom tilläggsförvärv.

Utveckling av nettoomsättning och tillväxt 2009–2015²⁾

- **Stabil lönsamhet:** Justerat för jämförelsestörande poster har Humana under de senaste åren uppvisat en stabil lönsamhetsnivå där den justerade rörelsemarginalen under perioden 2013–2015 har legat inom intervallet 6,1–6,6 procent. Humanas mål är att på medellång sikt ha en rörelsemarginal som uppgår till cirka 6 procent.

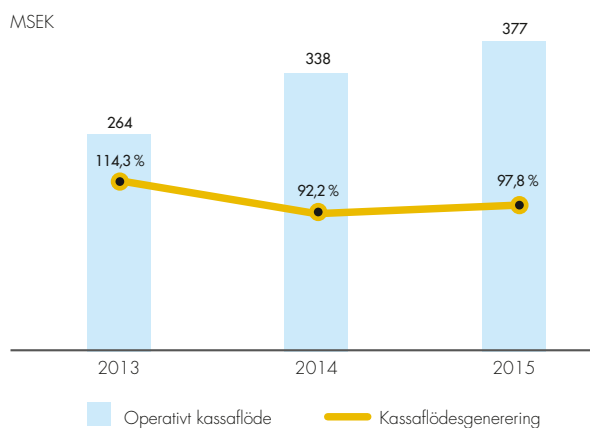
Utveckling av justerat rörelseresultat och justerad rörelsemarginal 2013–2015⁴⁾

- 1) Siffrorna avseende organisk tillväxt är ej reviderade och har tagits fram av Bolaget. Organisk tillväxt definieras som tillväxt för bolag inom respektive segment som Humana ägde både under hela innevarande period samt hela motsvarande jämförelseperiod.
- 2) Nettoomsättningen är hämtad från Bolagets reviderade årsredovisningar. Den finansiella informationen för 2009–2012 har upprättats i enlighet med Bokföringsnämndens allmänna råd (BFN). Nettoomsättning redovisas på jämförbart sätt enligt de olika redovisningsstandarder som tillämpats och föranleder inte några skillnader i jämförelsen mellan de olika räkenskapsåren.
- 3) I och med att INOM förvärvades den 22 januari 2014 och därmed inte ingår under hela jämförelseperioden är tillväxt som relaterar till INOM inte inräknad i organisk tillväxt. Om INOM inkluderas hade den organiska tillväxten uppgått till 5,2 procent för 2015.
- 4) Finansiella nyckeltal som inte har reviderats eller definierats enligt IFRS. Se vidare "Utvald historisk finansiell information – Nyckeltal som inte beräknas enligt IFRS" för en beskrivning av härledningen av justerat rörelseresultat.
- 5) Se avsnittet "Utvald historisk finansiell information – Nyckeltal som inte beräknas enligt IFRS" för en beskrivning av härledningen av operativt kassaflöde samt justerad EBITDA.
- 6) Finansiella nyckeltal som inte har reviderats eller definierats enligt IFRS. Se vidare "Utvald historisk finansiell information – Nyckeltal som inte beräknas enligt IFRS" för en beskrivning av härledningen av operativt kassaflöde och kassaflödesgenerering.

- **God kassaflödesgenerering:** Humanas begränsade rörelsekapitalbindning och investeringsbehov har medfört att Humana har visat på en god kassaflödesgenerering. Mellan åren 2013–2015 var det operativa kassaflödet i förhållande till justerad EBITDA mellan 92,2 procent och 114,3 procent per år.⁵⁾ Humanas begränsade rörelsekapitalbindning är delvis hänförlig till förskottsbetalningar av assistansersättning från Försäkringskassan. Försäkringskassan har aviserat att den har för avsikt att ändra sina betalningsrutiner från och med oktober 2016, vilket beskrivs i ytterligare i avsnittet "– Faktorer som påverkar verksamhetens resultat och kassaflöde – Övriga faktorer – Rörelsekapital". Humana bedömer dock att bolaget även efter denna förändring kommer att ha begränsad rörelsekapitalbindning och en god kassaflödesgenerering.

Utveckling av operativt kassaflöde och kassaflödesgenerering 2013–2015⁶⁾

FAKTORER SOM PÅVERKAR VERKSAMHETENS RESULTAT OCH KASSAFLÖDE

Humana anser att nedanstående faktorer är nyckelfaktorer för bolagets finansiella prestation.

Bolagets förmåga att attrahera och behålla kunder

Humanas förmåga att fortsätta växa och skapa lönsamhet förutsätter att det finns efterfrågan på Bolagets tjänster. Humanas samtliga affärsområden karaktäriseras i stort av individbaserade kontrakt med obestämd löptid. Kontrakten kan ingås eller sägas upp på kort sikt vilket gör att årliga netto in- och utflöden av kunder har en effekt på Bolagets nettoomsättning och lönsamhet.

Den största delen av verksamheten inom *Humana Personlig Assistans* samt en stor del av verksamheten inom *Humana Äldreomsorg* är baserad på fritt kundval där klienterna själva väljer sin leverantör av omsorgstjänster medan den största andelen av klienterna inom *Humana Individ & Familj* och *Humana Norge* är placerade hos Humana genom kommun eller myndighet.

Inom *Humana Individ & Familj* har Bolaget sett en stark ökning av antalet klienter under de senaste åren. Ökningen har drivits av både ett ökat antal klienter på affärsområdets boenden samt ett ökat antal klienter i familjehemsplaceringar. Humana upplever en tilltagande efterfrågan på omsorgstjänster inom individ- och familjeomsorg och ser goda möjligheter till fortsatt ökat antal klienter. Under 2015 ökade medelantalet klienter inom affärsområdet med 218 från 1 441 till 1 659. Inom *Humana Personlig Assistans* har Bolaget sett ett jämnt inflöde av klienter under de senaste åren. Ett ökat utflöde under senare år har dock bidragit till att medelantalet klienter förblivit relativt konstant. Under 2015 ökade medelantalet klienter inom affärsområdet med 29 från 1 923 till 1 952. Humana ser möjligheter till fortsatt organisk tillväxt inom affärsområdet i samband med att marknaden för personlig assistans förväntas bli mer utmanande för utförarna och då särskilt för vissa mindre aktörer som riskerar att tappa klienter om de inte lyckas upprätthålla kvalitet och service. Inom *Humana Äldreomsorg* minskade medelantalet klienter under 2015 med 393 från 3 842 till 3 449 främst till följd av ett avslutat entreprenadkontrakt. Antalet klienter inom affärsområdets hemtjänstverksamhet ökade under året. Bolaget ser möjligheter till tillväxt i antalet klienter inom affärsområdet framförallt genom att etablera nya boenden i egen regi. Inom *Humana Norge*, där antalet kommuner med kundval inom personlig assistans ökat, har antalet klienter till Humana inom personlig assistans ökat kraftigt under andra halvan av 2015. Även antalet klienter i affärsområdets boenden har ökat och totalt ökade medelantalet klienter under 2015 med 84 från 118 till 202.

En förutsättning för att attrahera och behålla klienter är att leverera tjänster av hög kvalitet. Vidare arbetar Humana kontinuerligt med kommunikation och marknadsföring för att öka sin varumärkeskännetecken och för att nå ut med ett tydligt budskap om Bolagets erbjudande och därigenom attrahera nya klienter.

Bolagets förmåga att etablera nya enheter

En viktig del i Humanas tillväxtstrategi är att etablera nya enheter i egen regi. Humana bedriver verksamhet kopplad till enheter i egen regi inom *Humana Individ & Familj*, *Humana Äldreomsorg* och *Humana Norge*. Vid utgången av 2015 hade *Humana Individ & Familj* 69 HVB- och stödboenden för omsorg av barn och unga samt 24 boenden för vuxna. Därtill hade affärsområdet fem bostäder med särskild service i egen regi. Inom *Humana Äldreomsorg* öppnade Bolaget under det första kvartalet 2016 sitt första äldreboende i egen regi med 81

platser. Därtill hade affärsområdet vid utgången av 2015 tio särskilda boenden för äldre på entreprenad, 29 bostäder med särskild service på entreprenad samt fem bostäder med särskild service och en daglig verksamhet i egen regi. Inom *Humana Norge* hade Bolaget vid samma tidpunkt 38 boenden för barn och unga samt sex boenden enligt HOT.

Humana ser generellt ett fortsatt stort intresse från beställare vilket medför att Bolaget fortsätter att utveckla nya tjänster och etablera sig i nya geografiska områden. Bolaget har identifierat ett antal områden där Bolaget avser att öka sin närvaro när förutsättningarna är de rätta.

Humana har, som del i sin strategi, målsättningen att på medellång sikt årligen etablera två till tre enheter i egen regi inom *Humana Äldreomsorg*. Bolaget anser även att det finns goda möjligheter att öppna nya enheter inom individ- och familjeomsorg inom *Humana Individ & Familj* och *Humana Norge*.

För ett nytt HVB inom *Humana Individ & Familj* är de sex första månaderna normalt konstruktionsfas då huvuddelen av de totala investeringarna tas. Vid etablering av ett nytt HVB förvärvar Humana ofta initialt en fastighet där Humana även står för kostnaderna för ombyggnad och ändamålsanpassning av enheten. Eftersom dessa enheter normalt är små är dock dessa investeringar begränsade. Ett boende för vuxna kräver normalt något högre investeringar än ett boende för ungdomar. Under konstruktionsfasen tar boendet inte emot några klienter och lönsamheten är negativ eftersom boendet har vissa kostnader, till exempel för viss personal. Efter konstruktionsfasen följer en uppstartsfas där boendet tar emot nya klienter. Ett HVB för ungdomar har normalt platser för 5–8 klienter medan ett HVB för vuxna normalt har platser för 10–20 klienter. I genomsnitt uppnår ett HVB en beläggningsgrad på 50–60 procent under uppstartsfasen och en marginal kring 50 procent av den långsiktiga marginalen. Ett nytt boende förväntas vara fullt operationellt efter 12 månader och har då en genomsnittlig beläggningsgrad runt 85 procent.

För ett nytt särskilt boende i egen regi inom *Humana Äldreomsorg* förväntas konstruktionsfasen normalt vara runt 15 månader då huvuddelen av de totala investeringarna tas. Vid etablering av ett nytt särskilt boende i egen regi samarbetar Humana normalt med en fastighetspartner som bär merparten av investeringarna. Humana står normalt endast för begränsade investeringar för inventarier som tas i takt med att klienter flyttar in. Uppstartsfasen för ett särskilt boende, då klienterna flyttar in, förväntas vara kring nio månader med en genomsnittlig beläggningsgrad om 50 procent under denna period. Boendet har under denna period en marginal kring 0–50 procent av den långsiktiga marginalen. Ett nytt boende förväntas vara fullt operationellt efter två år med en genomsnittlig beläggningsgrad runt 95 procent. I genomsnitt har ett särskilt boende omkring 50–60 lägenheter.

Förvärv

Humanas förmåga att identifiera, förvärva och integrera förvärvade bolag och enheter påverkar Bolagets resultat och kassaflöde. Sedan 2009 har Humanas nettoomsättning vuxit från 1 693 MSEK till 5 593 MSEK under 2015, vilket motsvarar en genomsnittlig årlig tillväxttakt om 22,0 procent. I genomsnitt var den organiska tillväxten 10,0 procent under perioden. Resterande tillväxt är hänförlig till fler än 30 förvärv, vilka sammanlagt bidragit med 2 589 MSEK i omsättningstillväxt under perioden.¹⁾ Humanas största förvärv är förvärvet av INOM som genomfördes i början av 2014. Under 2014 bidrog INOM med en omsättningstillväxt om 888 MSEK. Humana har under samma period etablerat tre nya affärsområden, *Humana Individ & Familj*, *Humana Äldreomsorg* och *Humana Norge*. Förvärven har medfört ett större utbud av tjänster över ett större geografiskt område. Förvärv görs enbart efter noggranna överväganden där förvärvsobjektens värdegrund och inriktning är centrala delar. Genom det stora antalet förvärv har Bolaget etablerat en effektiv process för att utvärdera, förvärva och integrera bolag. Förvärven görs som regel till attraktiva värderingsmultiplar där den genomsnittliga förvärvsmultipeln under perioden varit lägre än 5 ggr EBITDA utan hänsyn till eventuella synergier (exklusive förvärvet av INOM).

Förvärv förväntas även fortsättningsvis utgöra en viktig tillväxtkomponent för Humana där fokus förväntas ligga på affärsområdet *Humana Individ & Familj*, i syfte att ge Humana möjlighet att ytterligare stärka Bolagets geografiska närvaro och tjänsteutbud, affärsområdet *Humana Norge*, där bolaget ser möjlighet att förvärva verksamheter inom individ- och familjeomsorg, samt på *Humana Personlig Assistans* där Humana bedömer att mer utmanande marknadsförutsättningar kan komma att leda till möjligheter för förvärv av bolag. Humana har även identifierat flertalet attraktiva förvärvsmöjligheter som skulle ge Bolaget en stark närvaro på de nordiska marknader där Bolaget idag inte är etablerat.

Ersättningsnivån för Bolagets tjänster

Ersättningsnivån för Bolagets tjänster beror bland annat på tjänsteinnehåll och plats där Humana bedriver verksamheten. Ersättningsnivån kan variera både vad gäller storlek och form vilket gör att Bolagets nettoomsättning och lönsamhet, utöver eventuella prisjusteringar, kan påverkas av fördelningen mellan vilka tjänster som utförs. Den största delen av Humanas kontrakt kan sägas upp med kort varsel vilket gör att fördelningen mellan tjänster kan förändras mellan perioder. I vissa ramavtal kan indexjusteringar förekomma och utöver detta kan Bolaget även få mer betalt för ett ökat vårdinslag. När ramavtal inte ingåtts bestäms priset utifrån enskilda avtal med beställaren (vilket till största del är kommunen).

Inom *Humana Personlig Assistans* erhåller Humana en förutbestämd ersättning per utförd timme. Ersättningsökningen har bestämts av regeringen och ska öka årligen med 1,4 procent från en nivå om 288 SEK för 2016, motsvarande en ökning om cirka 4 SEK per år.

1) Siffrorna avseende förvärvad tillväxt är ej reviderade och har tagits fram av Bolaget.

Bolagets förmåga att hantera kostnader

Humanas största kostnad är personalkostnader vilka primärt drivs av antalet anställda samt lönenivåer. Löner är styrda av kollektivavtal och justeras i regel en gång per år. Vidare har vissa anställda ett tillägg för obekvämt arbetstid. Även Humanas förmåga att verka för en låg sjukfrånvaro och låg personalomsättning påverkar Bolagets resultat. Inhyrd personal förekommer i begränsad omfattning.

Antalet anställda styrs främst av antalet klienter samt av antalet enheter i drift. För verksamheter som bedriver familjehem och hembaserad omsorg är majoriteten av kostnaden rörlig i och med att personalantalet är mycket nära kopplat till antalet klienter. För verksamheter som bedriver boenden är kostnadsmassan stegvis rörlig och beror på hur många klienter som kan betjänas av en viss mängd personal. Beläggningsgraden är en viktig parameter för ett boendes lönsamhet.

Humanas totala personalkostnader i förhållande till nettoomsättningen uppgick till 84 procent under 2013, 80 procent under 2014 och 79 procent under 2015. Personalkostnaderna kommer att fortsätta öka i absoluta tal när antalet kunder, klienter och enheter ökar. Humana arbetar kontinuerligt med personalplanering och kapacitetsutnyttjande i Bolagets enheter. Bolaget förväntar sig även att kunna utnyttja de stordriftsfördelar som finns genom att samma centrala organisation kan hantera en ökning av nettoomsättningen (med tillhörande direkta personalkostnader) utan att det medför en väsentlig ökning av Bolagets centrala kostnader.

Humana har en betydande andel unga anställda, särskilt inom affärsområdet *Humana Personlig Assistans*. Under 2015 har riksdagen beslutat om förändrade arbetsgivaravgifter för unga, då den rabatt som tidigare funnits för unga gradvis kommer att avvecklas. Beslutet innebär ökade personalkostnader för Humana och har påverkat Bolaget från och med det tredje kvartalet 2015. Sammanlagt hade höjningen en negativ påverkan på Humanas personalkostnader med 19 MSEK under 2015, jämfört med vad kostnaden hade varit om Humana hade betalat samma genomsnittliga arbetsgivaravgift som under motsvarande period föregående år. Av detta var 13 MSEK hänförligt till affärsområdet *Humana Personlig Assistans*. Humana bedömer att den genomsnittliga arbetsgivaravgiften inom *Humana Personlig Assistans* under 2015 uppgick till 28,45 procent motsvarande en total återstående rabatt om 52 MSEK per år jämfört med implementering av full arbetsgivaravgift om 31,42 procent för samtliga anställda inom *Humana Personlig Assistans*.

Bolagets förmåga att attrahera och behålla medarbetare

Humanas verksamhet är personalintensiv och omfattar ett flertal olika yrkeskategorier, chefer och specialistkompetenser som är centrala i Humanas erbjudande till klienter, kommuner och andra myndigheter. Det är därför nödvändigt för Bolaget att kunna attrahera och behålla kompetenta medarbetare.

Totalt har Humana närmare 450 specialister som besitter hög kompetens inom sina respektive verksamhetsområden, däribland cirka 25 legitimerade psykologer och psykoterapeuter, cirka 300 socionomer varav ett flertal med grundläggande psykoterapiutbildning, två anställda legitimerade läkare med specialistkompetens inom psykiatri och rättspsykiatri samt 20 legitimerade läkare med specialistkompetens i psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och allmänmedicin som konsulter. I enlighet med Humanas strävan att vara en decentraliserad och kundfokuserad organisation har lokala verksamhetschefer ofta betydande ansvar och befogenheter.

Humana arbetar aktivt för att erbjuda existerande och nya medarbetare en attraktiv arbetsmiljö bland annat genom investeringar i utbildningar samt kompetenshöjande aktiviteter.

Kvalitet relaterad till utförandet av Bolagets tjänster

En nyckelfråga både för att attrahera och behålla klienter genom kundval och för att erhålla klientplaceringar genom kommunerna är att upprätthålla en hög kvalitet. Kvalitetsarbete är därför högsta prioritet på alla nivåer inom Humana. Varumärke, kvalitetssystem, kompetent personal, bemötande, kontinuitet och att utföra det tjänsteinnehåll som är överenskommet med kunden eller klienten är faktorer som påverkar den upplevda kvaliteten. Varje affärsområde har en egen kvalitetsfunktion anpassad till verksamhetens natur och förutsättningar. Till exempel följer Humana upp sitt arbete genom beställarundersökningar, egenkontroller samt anmälda och oanmälda interna inspektioner. Humana har också etablerade rutiner för att ta emot och behandla förslag och klagomål som kan förbättra verksamheten. I tillägg har Humana en central kvalitetsorganisation som ska säkerställa att respektive verksamhet har tillräckliga verktyg och system för att bedriva sitt arbete samt säkerställa kompetensutveckling och kunskapsöverföring mellan enheter, verksamhetsområden och länder. Organisationen rapporterar direkt till Bolagets styrelse på månatlig basis. Bolaget har en nolltolerans mot oegentligheter och arbetar aktivt för att sådana inte ska förekomma. Eventuella tveksamheter kontrolleras och det händer att kundkontrakt, till följd av genomförda undersökningar, sägs upp på Humanas initiativ.

Övriga faktorer

Rörelsekapital

Rörelsekapitalets storlek styrs främst av nettoomsättning, säsongvariationer och kalendereffekter. Inom verksamhetsområdet *Humana Personlig Assistans* erhåller Bolaget assistansersättning från Försäkringskassan och kommunen. Cirka 90 procent av den assistansersättning som Bolaget erhåller utbetalas av Försäkringskassan. Utbetalning från Försäkringskassan sker i praktiken ofta i förskott, för att i efterskott regleras, i förhållande till ersättningsbar nedlagd tid. De löner som Bolaget utbetalar till assistanspersonalen varje månad finansieras av den betalning Bolaget erhållit av Försäkringskassan månaden innan. Försäkringskassan har aviserat att den avser att ändra detta förfarande och istället endast utbetala assistansersättning i

efterskott baserat på erhållna arbetstidsrapporter. Det är vid tidpunkten för detta Prospekt inte slutligt bestämt på vilket sätt och i vilken takt ändringen kommer att implementeras. Försäkringskassan har dock fattat ett inriktningsbeslut om att införa efterskottsbetalning av assistansersättning från den 1 oktober 2016. Beroende på hur implementeringen sker, skulle detta leda till att Bolaget får ett större behov av rörelsekapital. Bolaget uppskattar för närvarande att påverkan på Bolagets rörelsekapital kommer att uppgå till 200–300 MSEK. Inom övriga affärsområden betalas ersättningen normalt ut i efterskott.

Valutaeffekter

Även om valutaexponeringen för närvarande är relativt begränsad är Bolaget genom sin verksamhet exponerat mot valutakursförändringar. Valutakursförändringar påverkar således Bolagets resultat och finansiella ställning. Humanas valutaexponering omfattar främst omräkningsexponering. Omräkningsexponeringen uppstår till följd av valutakursförändringar när Bolagets norska dotterföretags resultat- och balansräkningar i NOK omräknas till Bolagets rapporteringsvaluta SEK.

Skattekostnader

Humana betalar skatt i de länder där Bolaget är verksamt (Sverige och Norge), vilket innebär att Bolagets resultat och kassaflöde är beroende av lokala skattesatser och förändringar i dessa skattesatser samt av resultatet i respektive land. En omfördelning av resultaten i respektive land men med oförändrat totalresultat för Bolaget kan således innebära ökade eller minskade skattekostnader.

Räntekostnader

Bolaget är delvis finansierat med räntebärande skulder vilket utsätter Bolaget för ränterisk. Ränterisk är risken för negativa effekter på Bolagets resultat och kassaflöden till följd av förändringar i underliggande räntesatser. Se även avsnittet ”*Kapitalstruktur, skuldsättning och annan finansiell information – Kapitalstruktur i samband med notering – Räntederivat*”.

NYCKELPOSTER I RESULTATRÄKNINGEN

Nettoomsättning

Nettoomsättning inkluderar framförallt försäljning av omsorgstjänster inom de fyra affärsområdena: *Humana Individ & Familj*, *Humana Personlig Assistans*, *Humana Äldreomsorg* och *Humana Norge*.

Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader inkluderar direkta verksamhetskostnader, inköpta tjänster, lokal- och fastighetskostnader, IT-kostnader, marknadsföringskostnader och övriga kostnader.

Personalkostnader

Personalkostnader inkluderar löner och ersättningar, pensionskostnader för avgiftsbaserade planer, sociala avgifter och övriga personalkostnader.

Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar, exklusive goodwill, sker linjärt över beräknad nyttjandeperiod, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Nyttjandeperioderna omprövas minst årligen. Goodwill prövas för nedskrivningsbehov årligen och dessutom så snart indikationer uppkommer som tyder på att tillgången ifråga har minskat i värde. Immateriella tillgångar med bestämbara nyttjandeperioder skrivs av från den tidpunkt då de är tillgängliga för användning.

Avskrivning på materiella anläggningstillgångar sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Leasade tillgångar skrivs även av över beräknad nyttjandeperiod eller över den avtalade leasingtiden, om den är kortare. Mark skrivs inte av.

Använda avskrivningsmetoder, restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

Nedskrivningar på immateriella anläggningstillgångar

Goodwill uppstår vid rörelseförvärv när erlagd köpeskilling överstiger verkligt värde av identifierbara nettotillgångar i förvärvad enhet. Goodwill skrivs inte av utan är föremål för nedskrivningsprövning, årligen eller om indikation om värdenedgång föreligger. Nedskrivning sker om redovisat värde överstiger återvinningsvärdet, vilket är det högsta av nyttjandevärdet och det verkliga värdet. Nedskrivning redovisas omedelbart som kostnad i resultaträkningen och får inte återföras.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter består av ränteintäkter och i förekommande fall utdelningsintäkter, vinst vid omvärdering eller avyttring av finansiella instrument samt vinst vid omvärdering av reserverade tilläggsköpeskillingar. Finansiella kostnader består av räntekostnader på lån, inklusive periodiserade transaktionskostnader, förlust vid värdetförändring eller avyttring av finansiella instrument samt förlust vid omvärdering av reserverade tilläggsköpeskillingar. Valutakursvinster och valutakursförluster redovisas netto.

Orealiserade värdetförändringar derivat

Humana använder sig av derivatinstrument i form av ränteswappar och ränteoptioner för att säkra ränterisk i upplåningen. Dessa värderas till marknadsvärde vid varje rapporttidpunkt och värdetförändringar redovisas i resultaträkningen.

Inkomstskatt

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital. Aktuell skatt ska betalas eller erhållas

avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Till aktuell skatt hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

JÄMFÖRELSE RÄKENSKAPSÅREN 2015 OCH 2014

Resultaträkning

Nettoomsättning

Nettoomsättningen ökade med 10,4 procent under 2015 till 5 593 MSEK jämfört med 5 065 MSEK 2014, vilket främst förklaras av god tillväxt inom affärsområdet *Humana Individ & Familj*. Förvärv gjorda under 2014 och 2015 och som fortfarande ägdes vid utgången av 2015 bidrog med 509 MSEK till ökningen i nettoomsättningen mellan 2014 och 2015. Jämförbara enheter¹⁾ ökade med 0,8 procent under 2015 och bidrog med 42 MSEK till nettoomsättningen. I och med att INOM förvärvades den 22 januari 2014 och därmed inte ingår under hela jämförelseperioden är tillväxt som relaterar till INOM inte inräknad i organisk tillväxt. Om INOM inkluderas hade den organiska tillväxten uppgått till 5,2 procent för 2015. Inom affärsområdet *Humana Individ & Familj* ökade nettoomsättningen med 23,1 procent till 1 750 MSEK, främst som en följd av helårseffekter för förvärv gjorda under 2014 samt tilläggsförvärv inom nischade behandlingsmetoder under 2015 vilket stärker Humanas position. Den organiska tillväxten var 3,4 procent under 2015 och framförallt hänförlig till etablering av nya enheter. Inom affärsområdet *Humana Personlig Assistans* ökade nettoomsättningen med 3,1 procent till 2 689 MSEK varav hela tillväxten var organisk. Tillväxten förklaras av ett nettointflöde av klienter och ett ökat antal timmar per klient. Inom affärsområdet *Humana Äldreomsorg* minskade nettoomsättningen med 10,6 procent till 738 MSEK varav hela nedgången var organisk. Nedgången förklarades framförallt av att ett större entreprenadsavtal i Laholm avslutades i slutet av 2014 vilket bidrog med 79 MSEK till nettoomsättningen under 2014. Inom affärsområdet *Humana Norge* ökade nettoomsättningen med 98,5 procent vilket framförallt förklaras av att den verksamhet som förvärvades av Frösundas i slutet av 2014 bidrog med ett helt års nettoomsättning samt förvärvet av Dedicare Assistans under det andra kvartalet 2015. Nettoomsättningen påverkades negativt av försäljningen av Villa Skaar i juni 2015. Under de första fem månaderna 2015 bidrog Villa Skaar med en nettoomsättning om 19 MSEK jämfört med 43 MSEK för 2014.

1) Bolag som Humana ägt både under hela innevarande perioden samt hela motsvarande jämförelseperiod.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet ökade under 2015 med 1,8 procent till 312 MSEK jämfört med 307 MSEK 2014. Rörelsemarginalen minskade till 5,6 procent för 2015 från 6,1 procent 2014. Minskningen av rörelsemarginalen förklaras främst av lägre marginal inom *Humana Personlig Assistans* och *Humana Äldreomsorg*. Justerat för jämförelsestörande poster ökade rörelseresultatet under 2015 med 1,4 procent till 340 MSEK jämfört med 335 MSEK 2014. Den justerade rörelsemarginalen minskade till 6,1 procent för 2015 från 6,6 procent 2014. För *Humana Individ & Familj* uppgick rörelseresultatet till 217 MSEK vilket innebar att rörelsemarginalen ökade något till 12,4 procent för 2015 från 12,2 procent 2014. För *Humana Personlig Assistans* uppgick rörelseresultatet till 182 MSEK vilket motsvarade en rörelsemarginal om 6,8 procent jämfört med 7,9 procent 2014. Marginalminskningen var framförallt hänförlig till högre sociala avgifter för personer under 26 år och högre lönekostnadsökning i förhållande till assistansersättningsökningen under året. För *Humana Äldreomsorg* uppgick rörelseresultatet till -53 MSEK vilket motsvarade en rörelsemarginal om -7,2 procent jämfört med -0,3 procent föregående år. Minskningen av marginalen var främst hänförlig till en nedskrivning av goodwill relaterad till hemtjänstverksamheten vilket påverkade resultatet negativt med 36 MSEK. Därutöver påverkades resultatet negativt av kostnader för fortsatt åtgärdsprogram för hemtjänsten och av ökade arbetsgivaravgifter för unga. För *Humana Norge* uppgick rörelseresultat till -13 MSEK vilket motsvarade en marginal om -3,2 procent jämfört med 4,8 procent föregående år. Nedgången i marginalen förklaras framförallt av en realisationsförlust i samband med försäljningen av Villa Skaar vilken uppgick till 32 MSEK samt kostnader relaterade till integration och omorganisering i samband med förvärv som skedde under 2014 och 2015. Under de första fem månaderna bidrog Villa Skaar med ett rörelseresultat om 1 MSEK jämfört med 4 MSEK för helåret 2014. Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar ökade till 46 MSEK jämfört med 32 MSEK 2014 till följd av tilläggsförvärv och ökad finansiell leasing. Rörelseresultatet påverkades under 2015 av jämförelsestörande poster som uppgick till totalt -27 MSEK¹⁾. Valutakursförändringar påverkade rörelseresultatet marginellt negativt under 2015.

Resultat före skatt

Resultat före skatt minskade under 2015 med 4,6 procent till 149 MSEK jämfört med 156 MSEK 2014. Minskningen av resultatet före skatt är främst ett resultat av högre finansiella kostnader. Dessa ökade till 172 MSEK jämfört med 112 MSEK 2014 framförallt som ett resultat av att tidigare periodiserade anskaffningskostnader för lån kostnadsfördes i samband med den omfinansiering som skedde under 2015. Orealiserade värdeförändringar av derivat påverkade resultatet före skatt positivt med 7 MSEK 2015 jämfört med -41 MSEK 2014.

Årets resultat

Årets resultat minskade under 2015 med 1,1 procent till 114 MSEK jämfört med 115 MSEK 2014. Skattekostnaden uppgick till 35 MSEK 2015 jämfört med 41 MSEK 2014 motsvarande en effektiv skattesats om 23,7 procent under 2015 vilket är lägre än 26,4 procent 2014. Förändringen i den effektiva skattesatsen förklarades främst av att ej skattepliktiga intäkter i form av bland annat ej skattepliktiga reavinsterna ökade mer än ej avdragsgilla kostnader under 2015.

Kassaflöde

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Nettokassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 274 MSEK under 2015 jämfört med 156 MSEK under 2014. Ökningen var framförallt hänförlig till lägre betald ränta och skatt under året, samt förändring i rörelsekapitalet. Betald ränta uppgick under 2015 till -102 MSEK jämfört med -131 MSEK 2014. Betald skatt uppgick under 2015 till -31 MSEK jämfört med -74 MSEK 2014. Rörelsekapitalet minskade under 2015 och förändringen påverkade kassaflödet positivt med 37 MSEK, jämfört med 18 MSEK från förändring av rörelsekapitalet föregående år. Utav förändringen i rörelsekapitalet under 2015 förklaras -30 MSEK av en ökning av kundfordringar, 29 MSEK av en minskning av rörelsefordringar, 35 MSEK av en ökning av övriga rörelseskulder och 3 MSEK av en ökning av leverantörsskulder. Utav förändringen i rörelsekapitalet under 2014 förklaras -45 MSEK av en ökning av kundfordringar, -3 MSEK av en ökning av rörelsefordringar, 53 MSEK av en ökning av övriga rörelseskulder och 13 MSEK av en ökning av leverantörsskulder.

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till 78 MSEK under 2015 jämfört med -868 MSEK under 2014. Ökningen förklarades främst av förvärvet av INOM som påverkade kassaflödet negativt under 2014. Därtill påverkade avyttringarna av dotterbolaget Villa Skaar och Bolagets fastighetsportfölj kassaflödet positivt under året. Förvärv av immateriella och materiella tillgångar uppgick till -46 MSEK under 2015 vilket var oförändrat jämfört med 2014. I förhållande till nettoomsättningen minskade förvärv av immateriella och materiella tillgångar från 0,9 procent till 0,8 procent.

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -93 MSEK under 2015 jämfört med 668 MSEK under 2014 vilket framförallt förklarades av omfinansiering och återbetalning av lån under året. Upptagna lån uppgick till 1 639 MSEK under 2015 jämfört med 1 106 MSEK under 2014. Amorteringar uppgick till -1 732 MSEK under 2015 jämfört med -438 MSEK under 2014. Av amorteringarna under 2015 avsåg 13 MSEK amortering på befintligt låneavtal och 1 719 MSEK en återbetalning av tidigare lånefacilitet.

1) Varav -36 MSEK avsåg en nedskrivning av goodwill inom *Humana Äldreomsorg*, 62 MSEK avsåg en realisationsvinst i samband med avyttring av fastigheter, -32 MSEK avsåg en realisationsförlust i samband med avyttring av dotterbolaget Villa Skaar, -6 MSEK avsåg avgångsvederlag till tidigare verkställande direktör och -15 MSEK avsåg kostnader för omfinansiering.

Finansiell ställning

Koncernens räntebärande nettoskuld uppgick den 31 december 2015 till 1 174 MSEK jämfört med 1 484 MSEK den 31 december 2014 och har främst påverkats av försäljningen av en fastighetsportfölj om 250 MSEK och ett starkt kassaflöde under 2015. Den räntebärande nettoskulden i förhållande till periodens justerade EBITDA uppgick till 3,0 gånger den 31 december 2015 jämfört med 4,0 gånger den 31 december 2014. Likvida medel uppgick den 31 december 2015 till 501 MSEK jämfört med 244 MSEK den 31 december 2014. Soliditeten uppgick den 31 december 2015 till 28 procent jämfört med 27 procent den 31 december 2014.

JÄMFÖRELSE RÄKENSKAPSÅREN 2014 OCH 2013

Resultaträkning

Nettoomsättning

Nettoomsättningen ökade med 45,2 procent under 2014 till 5 065 MSEK jämfört med 3 489 MSEK 2013, vilket främst förklarades av förvärv. Förvärv gjorda under 2013 och 2014 bidrog med 1 299 MSEK till ökningen i nettoomsättning mellan 2014 och 2015, varav förvärvet av INOM i januari 2014 stod för 888 MSEK. Jämförbara enheter ökade med 7,9 procent under 2014 och bidrog med 277 MSEK till nettoomsättningen. Inom affärsområdet *Humana Individ & Familj* ökade nettoomsättningen med 180,1 procent till 1 422 MSEK, främst till följd av förvärvet av INOM. Den organiska tillväxten var 17,0 procent och var framförallt hänförlig till att Humana startade nya enheter med specialistkompetens inom området för psykiatri och psykosocialt förändringsarbete. Inom affärsområdet *Humana Personlig Assistans* ökade nettoomsättningen med 4,1 procent till 2 609 MSEK varav hela tillväxten var organisk. Tillväxten i antalet ersättningsberättigade individer minskade något samtidigt som antalet kunder som till följd av indragna assistansbeslut eller som av andra anledningar valde att lämna Humana minskade jämfört med föregående år. Antalet timmar som varje individ är berättigad till assistans för ökade under året. Inom affärsområdet *Humana Äldreomsorg* ökade nettoomsättningen med 73,3 procent till 825 MSEK. Den starka tillväxten förklarades framförallt av att den hemtjänstverksamhet som förvärvades av Carema i oktober 2013 bidrog med ett helt års nettoomsättning under 2014. Den organiska tillväxten var 18,4 procent och var framförallt hänförlig till ett ökat antal kunder inom affärsrådets boendeverksamhet. Affärsområdet *Humana Norge* uppstod i samband med förvärvet av INOM och intäkterna uppgick 2014 till 210 MSEK.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet ökade under 2014 med 40,9 procent till 307 MSEK jämfört med 218 MSEK 2013. Rörelsemarginalen minskade något till 6,1 procent för 2014 från 6,2 procent 2013. Minskningen av rörelsemarginalen förklarar främst av

lägre marginal inom *Humana Personlig Assistans* jämfört med tidigare år och av högre koncerngemensamma kostnader till följd av ökade rådgivningskostnader i samband med förvärvet av INOM samt inledande förberedelser inför börsnotering. Justerat för jämförelsestörande poster ökade rörelseresultatet under 2014 med 53,7 procent till 335 MSEK jämfört med 218 MSEK 2013. Den justerade rörelsemarginalen ökade till 6,6 procent för 2014 från 6,2 procent 2013. För *Humana Individ & Familj* uppgick rörelseresultatet till 174 MSEK vilket innebar att rörelsemarginalen minskade något till 12,2 procent för 2014 från 12,3 procent 2013. För *Humana Personlig Assistans* uppgick rörelseresultatet till 205 MSEK vilket motsvarade en marginal om 7,9 procent jämfört med 8,2 procent 2013. Marginalminskningen var framförallt hänförlig till högre lönekostnadsökning i förhållande till assistansersättningsökningen under året. För *Humana Äldreomsorg* uppgick rörelseresultatet till -3 MSEK vilket motsvarade en rörelsemarginal om -0,3 procent jämfört med -2,7 procent föregående år. Under 2014 genomfördes ett omfattande åtgärdsprogram för att skapa lönsamhet inom affärsområdet. *Humana Norge* hade ett rörelseresultat under 2014 som uppgick till 10 MSEK vilket motsvarade en marginal om 4,8 procent. Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar ökade till 32 MSEK jämfört med 13 MSEK 2013 främst till följd av förvärvet av INOM. Rörelseresultatet påverkades under 2014 av jämförelsestörande poster som uppgick till totalt -28 MSEK¹⁾. Valutakursförändringar påverkade rörelseresultatet marginellt negativt under året.

Resultat före skatt

Resultat före skatt minskade under 2014 med 27,7 procent till 156 MSEK jämfört med 216 MSEK 2013. Minskningen av resultatet före skatt är främst ett resultat av högre finansiella kostnader. Dessa ökade till 112 MSEK jämfört med 27 MSEK 2013 som ett resultat av högre upplåning under året. Orealiserade värdoförändringar av derivat påverkade resultatet före skatt negativt med -41 MSEK 2014 jämfört med 3 MSEK 2013.

Årets resultat

Årets resultat minskade under 2014 med 35,7 procent till 115 MSEK jämfört med 179 MSEK 2013. Skattekostnaden ökade under 2014 med 11 procent till 41 MSEK jämfört med 37 MSEK 2013. För 2014 motsvarar det en effektiv skattesats om 26,4 procent vilket är högre jämfört med 17,2 procent 2013. Förändringen i den effektiva skattesatsen förklaras av att förvärvskostnader som belastar resultatet 2014 inte är avdragsgilla, samt en högre skattesats i Norge. Därtill påverkas jämförelsen av att skattekostnaden för 2013 påverkades positivt av en återbetalning av skatt uppgående till 10 MSEK vilken avsåg rättelse av tidigare års taxeringar.

1) Varav -16 MSEK avsåg kostnader i samband med förvärvet av INOM och -12 MSEK avsåg kostnader i samband med förberedelse av börsnotering.

Kassaflöde*Kassaflöde från den löpande verksamheten*

Nettokassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 156 MSEK under 2014 jämfört med 196 MSEK under 2013. Minskningen var främst hänförlig till högre betald ränta till följd av högre skuldsättning efter den refinansiering som genomfördes i samband med förvärvet av INOM. Rörelsekapitalet minskade under 2014 och förändringen påverkade kassaflödet positivt med 18 MSEK, jämfört med 57 MSEK från förändring av rörelsekapitalet föregående år. Utav förändringen i rörelsekapitalet under 2014 förklaras –45 MSEK av en ökning av kundfordringar, –3 MSEK av en ökning av rörelsefordringar, 53 MSEK av en ökning av övriga rörelseskulder och 13 MSEK av en ökning av leverantörsskulder. Utav förändringen i rörelsekapitalet under 2013 förklaras –13 MSEK av en ökning av kundfordringar, 20 MSEK av en minskning av rörelsefordringar, 41 MSEK av en ökning av övriga rörelseskulder och 10 MSEK av en ökning av leverantörsskulder.

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till –868 MSEK under 2014 jämfört med –158 MSEK under 2013. Minskningen förklarades huvudsakligen av ökade investeringar i dotterbolag, där förvärvet av INOM var den största bidragande faktorn, vilka uppgick till –821 MSEK under 2014 jämfört med –134 MSEK under 2013. Förvärv av immateriella och materiella tillgångar uppgick till –46 MSEK under 2014 jämfört med –24 MSEK under 2013. Ökningen var främst hänförlig till tillkommande investeringsbehov i de verksamheter som förvärvats genom INOM. I förhållande till nettoomsättningen ökade förvärv av immateriella och materiella tillgångar från 0,7 procent till 0,9 procent.

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till 668 MSEK under 2014 jämfört med 57 MSEK under 2013 vilket framförallt förklarades av upptagna lån om 1 106 MSEK från den refinansiering som gjordes i samband med förvärvet av INOM och ytterligare lån upptagna i samband med förvärvet av Frösunda Holdco AS. Amorteringar uppgick till –438 MSEK under 2014 jämfört med –76 MSEK under 2013. Av amorteringarna under 2014 avsåg 11 MSEK amortering på befintligt låneavtal, 316 MSEK en återbetalning av tidigare lånefacilitet samt 111 MSEK lösen av lån i samband med förvärvet av Frösunda Holdco AS.

Finansiell ställning

Koncernens räntebärande nettoskuld uppgick den 31 december 2014 till 1 484 MSEK jämfört med 355 MSEK den 31 december 2013 och har främst påverkats av en ökad belåning i samband med förvärvet av INOM. Humana ingick i samband med förvärvet av INOM ett avtal om en ny långsiktig finansiering. Avtalet innefattade både rörelsefinansiering samt

förvärvskrediter för fortsatta investeringar i rörelsen samt expansion. Den räntebärande nettoskulden i förhållande till periodens justerade EBITDA uppgick till 4,0 gånger den 31 december 2014 jämfört med 1,5 gånger den 31 december 2013. Likvida medel uppgick den 31 december 2014 till 244 MSEK jämfört med 291 MSEK den 31 december 2013. Soliditeten uppgick den 31 december 2014 till 27 procent jämfört med 39 procent den 31 december 2013.

IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncernens immateriella anläggningstillgångar avser goodwill, kundrelationer, systemutveckling och licenser där majoriteten utgörs av goodwill. Per den 31 december 2015 uppgick det redovisade värdet av immateriella anläggningstillgångar till 2 593 MSEK varav 2 584 MSEK var relaterat till goodwill och 9 MSEK relaterat till övriga immateriella tillgångar. Övriga immateriella tillgångar bestående av kundrelationer, systemutveckling och licenser skrivs av över nyttjandeperioden.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Finansiella leasingavtal, som huvudsakligen avser fordon, redovisas som materiella anläggningstillgångar vid leasingperiodens början till det lägre av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasingavgifterna. Materiella anläggningstillgångar som består av delar med olika förväntad nyttjandeperiod behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar.

Humana avyttrade under fjärde kvartalet 43 fastigheter till Hemfosa genom en sale and leaseback-transaktion. Koncernens balansräkning per den 31 december 2015 avspeglar värdet av materiella anläggningstillgångar efter avyttringen.

Per den 31 december 2015 uppgick det redovisade värdet av materiella anläggningstillgångar till 200 MSEK och utgjordes av byggnader och mark, förbättringsutgifter annans fastighet, finansiell leasing och inventarier vars respektive redovisade värde var 66 MSEK, 28 MSEK, 74 MSEK respektive 32 MSEK.

INVESTERINGAR

Humanas investeringar är huvudsakligen relaterade till förvärv av nya enheter eller dotterbolag, investeringar i fastigheter och uppstart av nya enheter samt inventarier och fordon. Investeringar i fordon finansieras huvudsakligen genom finansiella leasingavtal och belastar därmed inte kassaflödet direkt. Under perioden 2013–2015 har Humanas nettoinvesteringar exklusive förvärv i genomsnitt utgjort 1 procent av nettoomsättningen. I samband med förvärvet av INOM under 2014 ökade Humanas behov av investeringar i övriga anläggningstillgångar som andel av nettoomsättningen något då den förvärvade verksamheten karaktäriserades av en större andel fastigheter med underhållsansvar. I takt med att verksamheter som bedrivs i

boendeform ökar som en andel av Humanas totala nettoomsättning kan även Bolagets investeringar komma att öka något i förhållande nettoomsättningen till följd av ökade investeringsbehov i nya fastigheter samt påföljande underhållsansvar för dessa fastigheter.

MSEK	2015	2014	2013
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	–	–	–1
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	–46	–46	–23
Totala bruttoinvesteringar	–46	–46	–24
Avyttringar av materiella anläggningstillgångar	4	–	–
Totala nettoinvesteringar	–42	–46	–24

Bolaget har för närvarande inte några åtaganden avseende väsentliga framtida investeringar. Bolaget bedömer vidare att kommande investeringsbehov kan finansieras genom medel genererade från den löpande verksamheten.

FÖRVÄRV OCH AVYTTRINGAR

Under 2013 förvärvades Davidsbo Invest AB, inkråmet i Syster Hulda Englundss stiftelse Ekeliden, HVB Lappetorp AB, Humlans HVB AB, Carema Hemtjänst AB och Storsjögårdens HVB AB. Totalt bidrog dessa förvärv med 213 MSEK till Koncernens nettoomsättning och med –3 MSEK till Koncernens rörelseresultat. Köpeskillingarna för Carema Hemtjänst AB och Davidsbo Invest AB uppgick till 35 MSEK respektive 43 MSEK medan köpeskillingen för övriga förvärv uppgick till 87 MSEK.

Under 2014 förvärvades INOM – Innovativ Omsorg i Norden AB, Våre Hjem AS, Frösundas Holdco AS, Ungdomshemmet Hajstorp AB och Lunna Gård AB. Totalt bidrog dessa förvärv med 989 MSEK till Koncernens nettoomsättning och med 104 MSEK till Koncernens rörelseresultat. Köpeskillingarna för INOM och Frösundas Holdco AS uppgick till 794 MSEK respektive 34 MSEK medan köpeskillingen för övriga förvärv uppgick till 27 MSEK. För mer information se avsnittet ”*Legala frågor och kompletterande information – Väsentliga avtal m.m. – Förvärv och avyttringar*”.

Under 2015 förvärvades Dedicare Assistans AS, Orana Vård och Omsorg Holding AB, Salboheds Gruppboende (AB Salboheds Gruppboende och AB Salboheds Fastigheter), Oasen HVB & Skola AB, Ramlösa Social Utveckling AB, Off.Clinic AB samt Familjestödsgruppen i Stockholm AB. Totalt bidrog dessa förvärv med 92 MSEK till Koncernens nettoomsättning och med 10 MSEK till Koncernens rörelseresultat. Köpeskillingarna för förvärven uppgick till 32 MSEK för Dedicare Assistans AS, 25 MSEK för Orana Vård och Omsorg Holding AB, 26 MSEK för Oasen HVB & Skola AB, 33 MSEK för Off.Clinic AB, 48 MSEK för Familjestödsgruppen i Stockholm AB och 19 MSEK för övriga förvärv. Under andra kvartalet 2015 avyttrades även det norska dotterbolaget Villa Skaar AS. Villa Skaar AS bidrog med 19 MSEK till Koncernens nettoomsättning och med 1 MSEK till Koncernens

rörelseresultat. Köpeskillingen för Villa Skaar AS uppgick till 16 MSEK.

UTTALANDE ANGÅENDE RÖRELSEKAPITAL

Humanas bedömning är att det befintliga rörelsekapitalet är tillräckligt för de aktuella behoven under den kommande tolv månadersperioden. Bedömningen tar även hänsyn till det ökade rörelsekapitalbehov som förväntas uppkomma till följd av Försäkringskassans förändrade betalningsrutiner (se avsnittet ”*Faktorer som påverkar verksamhetens resultat och kassaflöde – Övriga faktorer – Rörelsekapital*”).

Med rörelsekapital avses i denna bemärkelse Humanas möjlighet att få tillgång till likvida medel för att fullgöra sina betalningsförpliktelser varefter de förfaller till betalning.

VÄSENTLIGA TENDENSER

Under 2015 och 2016 har underliggande faktorer fortsatt att peka mot en fortsatt växande efterfrågan för omsorgstjänster. Ett växande antal diagnoser bland både yngre och äldre personer har lett till ett större behov av insatser inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete. I synnerhet har behovet av omsorg av barn och unga ökat.

Flyktingsituationen i Europa påverkar Humana på flera sätt även om stöd till och behandling av ensamkommande flyktbarn utgör en begränsad del av Bolagets verksamhet. Det akuta läget sätter press på socialtjänsten i kommunerna. På sikt riskerar situationen att leda till en omprioritering av samhällets resurser till följd av kapacitets- och budgetbegränsningar.

Höjningen av arbetsgivaravgiften för unga under året har haft negativ påverkan på Humanas lönsamhet. Vidare har Försäkringskassan aviserat att den avser att ändra sitt betalningsförfarande vilket skulle påverka Bolagets kassaflöde negativt (se avsnittet ”*Risikfaktorer – Det finns en betydande risk att Försäkringskassan slutligt beslutar att ubetalning av assistansersättning ska ändras från förskottsbetalning till efterskottsbetalning baserad på erhållna arbetstidsrapporter, vilket skulle påverka Koncernens behov av rörelsekapital*”).

VÄSENTLIGA FÖRÄNDRINGAR SEDAN 31 DECEMBER 2015

Den 4 februari 2016 meddelade Humana att Bolaget överlät sin hemtjänstverksamhet i Sollentuna och Solna, och delar av sin hemtjänstverksamhet i Stockholms innerstad till Attendo AB. Den totala nettoomsättningen respektive det totala rörelseresultatet för dessa verksamheter för 2015 uppgick till 59 MSEK respektive –7 MSEK. Syftet med överlåtandet är att konsolidera Humanas hemtjänstverksamhet för att säkra den långsiktiga plan och satsning som Humana har inom *Humana Äldreomsorg*. Attendo bedöms vara en bra motpart som säkrar att kunder, medarbetare och underleverantörer får en tryggad framtid med en stabil leverantör som tar över personal och använder samma kollektivavtal. Transaktionen bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på Bolagets resultat eller kassaflöde.

Den 10 februari 2016 meddelade Humana att Bolaget kommit överens med Växjö kommun om öppnande av ett nytt äldreboende med 72 platser. Projektet genomförs i samarbete med Skanska och påbörjas under vintern 2016 med planerad inflyttning till sommaren 2017.

I övrigt har det inte inträffat några väsentliga förändringar av Humanas finansiella ställning eller ställning på marknaden sedan 31 december 2015.

FRAMTIDSUTSIKTER

Humana avser att som noterat bolag inte ge marknaden ekonomiska och/eller finansiella prognoser för sin framtida utveckling. Bolagets finansiella mål beskrivs i avsnittet ”Verksamhetsbeskrivning”.

KVARTALSDATA

Bolaget anser att nedanstående information är av väsentligt värde för investerare. Notera dock att tabellen har upprättats baserat på information hämtad från Bolagets interna redovisning och som ej omfattas av de revisionsberättelser som revisorerna avgivit.

Nettoomsättning och rörelseresultat per segment¹⁾

MSEK	Jan-mar 2013	Apr-jun 2013	Jul-sep 2013	Okt-dec 2013	Jan-mar 2014	Apr-jun 2014	Jul-sep 2014	Okt-dec 2014	Jan-mar 2015	Apr-jun 2015	Jul-sep 2015	Okt-dec 2015
Humana Individ & Familj	114	120	125	149	297	357	374	394	407	415	434	495
Humana Personlig Assistans	604	624	640	638	636	646	664	663	656	671	688	673
Humana Äldreomsorg	97	90	91	199	199	211	208	207	185	183	182	188
Humana Norge	0	0	0	0	24	32	55	98	104	110	100	103
Total nettoomsättning	814	833	856	986	1 157	1 245	1 301	1 362	1 351	1 379	1 404	1 459
Tillväxt, %	17,7	15,2	11,7	27,1	42,0	49,5	52,0	38,2	16,8	10,7	7,9	7,1
Humana Individ & Familj	14	10	21	19	36	36	68	35	47	43	76	51
Humana Personlig Assistans	44	44	60	58	56	39	62	48	49	33	56	45
Humana Äldreomsorg	-2	-3	6	-14	-6	-5	10	-2	-1	-8	6	-51
Humana Norge	0	0	0	0	2	6	3	-2	5	-28	7	3
Koncerngemensamma kostnader	-5	-9	-8	-15	-23	-15	-14	-28	-15	-16	-19	30
Totalt rörelseresultat	50	42	78	48	65	62	128	51	84	24	126	78
Rörelsemarginal, %	6,1	5,1	9,1	4,8	5,6	5,0	9,9	3,8	6,2	1,7	9,0	5,3
Humana Individ & Familj	14	10	21	19	36	36	68	35	47	43	76	51
Humana Personlig Assistans	44	44	60	58	56	39	62	48	49	33	56	45
Humana Äldreomsorg	-2	-3	6	-14	-6	-5	10	-2	-1	-8	6	-15
Humana Norge	0	0	0	0	2	6	3	-2	5	5	7	3
Koncerngemensamma kostnader	-5	-9	-8	-15	-11	-11	-11	-19	-13	-16	-8	-24
Totalt justerat rörelseresultat	50	42	78	48	77	66	131	60	86	57	137	60
Justerad rörelsemarginal, %	6,1	5,1	9,1	4,8	6,7	5,3	10,1	4,4	6,4	4,1	9,7	4,1
Humana Individ & Familj	417	447	478	515	1 363	1 410	1 465	1 527	1 582	1 587	1 651	1 819
Humana Personlig Assistans	1 932	1 928	1 921	1 919	1 919	1 913	1 923	1 936	1 936	1 950	1 967	1 956
Humana Äldreomsorg	1 210	1 130	1 119	3 776	3 819	3 874	3 834	3 839	3 411	3 436	3 461	3 488
Humana Norge	0	0	0	0	78	81	118	196	194	210	193	209
Totalt medelantal klienter	3 559	3 505	3 518	6 210	7 180	7 278	7 340	7 498	7 123	7 183	7 271	7 471

1) Kvartalsinformationen är ej reviderad.

Kapitalstruktur, skuldsättning och annan finansiell information

Tabellerna nedan beskriver Bolagets kapitalstruktur och skuldsättning per den 31 december 2015. Se avsnitt "Aktiekapital och ägarförhållanden" för mer information om Bolagets aktiekapital och aktier. Informationen nedan bör läsas tillsammans

KAPITALSTRUKTUR

MSEK	31 december 2015
Kortfristiga räntebärande skulder	125
Mot garanti eller borgen	–
Mot säkerhet ¹⁾	125
Utan garanti/borgen eller säkerhet	–
Långfristiga räntebärande skulder	1 550
Mot garanti eller borgen	–
Mot säkerhet ¹⁾	1 550
Utan garanti/borgen eller säkerhet	–
Eget kapital	1 093
Aktiekapital	1
Övrigt tillskjutet kapital	642
Andra reserver	450

1) Avser primärt aktier i dotterbolag.

PENSIONSFRÖPLIKTELSE

Humana har olika pensionsplaner vilka klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. En avgiftsbestämd pensionsplan är en pensionsplan där koncernens åtagande är begränsat till de fasta avgifter som inbetalas till den aktuella försäkringsgivaren. Pensionspremier hänförliga till avgiftsbestämda planer redovisas som personalkostnader i resultaträkningen i den takt de uppstår.

En förmånsbestämd pensionsplan är en pensionsplan som inte är avgiftsbestämd. Humanas förmånsbestämda åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige (ITP2) tryggas genom försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Koncernen har i likhet med övriga svenska företag inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan.

med avsnittet "Kommentarer till den finansiella utvecklingen" och finansiella rapporter, med tillhörande noter, som finns i avsnittet "Historisk finansiell information".

NETTOSKULDSÄTTNING

MSEK	31 december 2015
(A) Kassa	501
(B) Andra likvida medel	–
(C) Lätt realiserbara värdepapper	–
(D) Likviditet (A+B+C)	501
(E) Kortfristiga finansiella fordringar	–
(F) Kortfristiga banklån	–
(G) Kortfristig del av långfristiga skulder	88
(H) Andra kortfristiga finansiella skulder	36
(I) Kortfristiga finansiella skulder (F+G+H)	125
(J) Netto kortfristig skuldsättning (I-E-D)	–376
(K) Långfristiga banklån	1 513
(L) Emitterade obligationer	–
(M) Andra långfristiga lån	37
(N) Långfristiga finansiella skulder (K+L+M)	1 550
(O) Finansiell nettoskuldsättning (J+N)	1 174

Koncernen har gjort vissa pensionsutfästelser, vilka tryggas genom kapitalförsäkring. Pensionsåtagandet inklusive särskild löneskatt motsvarar värdet av tillgångarna i kapitalförsäkringen vid varje tillfälle. Per den 31 december 2015 uppgick värdet av tillgångarna i kapitalförsäkringen till 4 MSEK.

KAPITALSTRUKTUR I SAMBAND MED NOTERING

I samband med Erbjudandet kommer Koncernens skuldsättning att minska som ett resultat av Bolagets erhållande av emissionslikvid från emissionen av nya aktier i Erbjudandet. Under antagandet att (i) den fullständiga emissionslikviden från Erbjudandet, med avdrag för kostnader relaterade till Erbjudandet och det nya låneavtalet, som kommer att vara på plats när Erbjudandet avslutats (se "Det nya låneavtalet" nedan), var tillgängligt för Bolaget från den 31 december 2015, (ii) det nya låneavtalet var tillgängligt från den 31 december 2015 och (iii) utbetalningar enligt det nya låneavtalet hade gjorts per den 31 december 2015, med avdrag för nedskrivningar och kostnader relaterade till det befintliga låneavtalet och det nya låneavtalet, skulle Koncernens nettoskuldsättning

ha minskat med 354 MSEK till 820 MSEK. Nedan följer en sammanställning av Humanas eget kapital och nettoskuldssättning per 31 december 2015 justerat för ovan beskrivna händelser för att visa hur Bolagets finansiella ställning skulle sett ut den 31 december 2015 om dessa händelser ägt rum då.

Om en så kallad break cost uppkommer till följd av en uppsägning av den ränteswap som ingicks i samband med det befintliga låneavtalet (se ”–Det befintliga låneavtalet” nedan), ökar nettoskuldssättningen med cirka 38 MSEK.

MSEK	31 december 2015	Nedskrivning av kapitaliserade kostnader för det befintliga låneavtalet och kostnader relaterade till det nya låneavtalet	Emissionslikvid från Erbjudandet ¹⁾	31 december 2015 efter justeringar
Aktiekapital och övrigt tillskjutet kapital	643 ²⁾		410	1 053
Reserver	-7			-7
Balanserat resultat inklusive årets resultat	458	-56		402
Eget kapital	1 093	-56	410	1 447
Räntebärande skulder	1 675 ³⁾	56	-258	1 473 ⁴⁾
Räntebärande skulder	1 675	56	-258	1 473
Likvida medel	501		152	653
Nettoskuldssättning	1 174	56	-410	820

1) Förutsätter att Humana erhåller en bruttolikvid om 450 MSEK från Erbjudandet med avdrag för uppskattade kostnader relaterade till Erbjudandet om 40 MSEK.

2) Utgörs av aktiekapital om 1 MSEK och övrigt tillskjutet kapital om 642 MSEK.

3) Utgörs av långfristiga räntebärande skulder om 1 550 MSEK och kortfristiga räntebärande skulder om 125 MSEK.

4) Förutsätter att den revolverande kreditfaciliteten inte utnyttjats och att räntebärande skulder består av periodlånefaciliteter om totalt 1 400 MSEK och finansiella leasing om totalt 73 MSEK.

Det befintliga låneavtalet

Före noteringen består Humanas kapitalstruktur av bland annat ett seniort låneavtal ingånget 2015 på för marknaden i allt väsentligt sedvanliga villkor (det ”**Befintliga Låneavtalet**”) samt finansiella leasingar. De lån som upptagits under det Befintliga Låneavtalet kommer i samband med Erbjudandet att återbetalas i sin helhet tillsammans med eventuella kostnader för förtida lösen av de lån som upptagits under det Befintliga Låneavtalet och andra utgifter genom användning av nettolikvid från Erbjudandet samt utnyttjande av en ny kreditfacilitet. I samband med att förtidsinlösen av de lån som upptagits under det Befintliga Låneavtalet görs kommer nedskrivningar av kapitaliserade kostnader med anledning av att det Befintliga Låneavtalet återbetalas i förtid att påverka Bolagets resultat. Dessa nedskrivningskostnader beräknas, tillsammans med kostnader för lösen av de lån som upptagits under det Befintliga Låneavtalet, belasta Bolagets resultat negativt med cirka 43 MSEK under första kvartalet 2016, utan negativ kassaflödespåverkan.

Vidare kan den ränteswap som ingicks i samband med det Befintliga Låneavtalet komma att sägas upp av Bolagets motparter, vilket i sådant fall leder till en *break cost*, vilken för närvarande uppskattas uppgå till cirka 38 MSEK.

Det nya låneavtalet

Bolaget ingick den 8 mars 2016 ett låneavtal (det ”**Nya Låneavtalet**”) med DNB Sweden AB och Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) (”**Långivarna**”). Enligt det Nya Låneavtalet har Långivarna förbundit sig att tillhandahålla vissa kreditfaciliteter vid genomförandet av Erbjudandet i syfte att finansiera refinansieringen av det Befintliga Låneavtalet och säkerställa Humanas löpande finansieringsbehov. Kreditfaciliteterna

under det Nya Låneavtalet uppgår till 2 200 MSEK, har en löptid på fem år och består av:

- En periodlånefacilitet uppdelad i trancher om 250 MSEK (med årlig amortering om 50 MSEK) och 1 150 MSEK
- En revolverande kreditfacilitet om 800 MSEK

Den årliga räntan som löper på kreditfaciliteterna (vilken motsvarar relevant IBOR plus en varierande marginal baserad på Koncernens nettoskuldssättning i förhållande till Koncernens rörelseresultat (EBITDA)) kommer inledningsvis uppgå till cirka 2 procent. Därtill är Bolaget skyldigt att, i samband med etableringen av kreditfaciliteterna under det Nya Låneavtalet, betala vissa avgifter till Långivarna, inklusive uppläggningsavgift, dokumentationsavgift och eventuell löftesprovision samt, i efterskott varje kvartal under tillgänglighetsperioden, betala sedvanlig åtagandavgift respektive utnyttjandavgift för den del av den revolverande kreditfaciliteten som är outnyttjad respektive utnyttjad.

Kreditfaciliteterna under det Nya Låneavtalet villkoras av att Bolaget uppfyller vissa marknadsmässiga villkor, däribland de finansiella nyckeltalen nettoskuld/EBITDA och räntetäckningsgrad, vilka inte får avvika negativt från vissa i avtalet angivna nivåer. Kreditfaciliteterna under det Nya Låneavtalet kommer inte att vara säkerställda men kommer vara föremål för vanliga utfästelser och garantier samt negativåtaganden (med förbehåll för överenskomna undantag), inklusive restriktioner avseende pantsättning av Bolagets tillgångar, restriktioner avseende skuldssättning i dotterföretagen (med undantag för Humana Group Holding AB) och restriktioner avseende avyttringar samt även förvärv för ett årligt totalt belopp som överstiger ett sammanlagt enterprise value om 500 MSEK,

samt åtaganden avseende handelssanktioner och anti-korruption. Om Bolaget inte efterlever sina åtaganden under kreditfaciliteterna har Långivarna rätt att upphäva kreditfaciliteterna och kräva full återbetalning av samtliga utestående lån.

Räntederivat

Humana använder sig av derivatinstrument i form ränteswappar, där Humana erhåller rörlig ränta och betalar fast ränta till swapmotparterna, för säkring av ränterisk i upplåningen. I enlighet med IFRS värderas derivaten till marknadsvärde vid varje rapporttidpunkt med värdeförändringar i resultaträkningens finansnetto. Enligt det Befintliga Låneavtalet ska Humana säkra räntan för hälften av kreditfaciliteterna under låneavtalet. Humana hade per den 31 december 2015 säkrat räntan för 907 MSEK av Bolagets lån fram till den 24 april 2017. Därtill har Humana tecknat en så kallad interest rate cap som begränsar räntebetalningarna för en del av Bolagets lån genom att erbjuda ett räntetak. Derivatet avser 800 MSEK av Bolagets lån och gäller från och med den 24 april 2017 till den 28 december 2018. Per den 31 december 2015 uppgick det totala redovisade värdet för samtliga derivat till –38 MSEK.

Finansiell leasing

Humana har även ingått finansiella leasingavtal, främst relaterade till leasing av bilar. Per den 31 december 2015 uppgick Humanas åtagande för dessa leasingavtal till totalt 73 MSEK.

Aktiekonvertering i samband med Erbjudandet

I samband med noteringen av Humanas aktier på Nasdaq Stockholm kommer alla utestående preferensaktier och stam A-aktier att konverteras till stam B-aktier, vilket kommer resultera i att Humana endast kommer att ha ett aktieslag vid noteringen (benämnt aktier), se avsnittet ”*Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktienkonvertering i samband med Erbjudandet m.m.*”.

AVTALADE FÖRPLIKTELSER

Humana hyr fastigheter över hela landet i vilka verksamheten bedrivs. Dessa fastigheter hyrs genom operationella leasingavtal.

Humana avyttrade under fjärde kvartalet 43 fastigheter till Hemfosa genom Sale and leaseback-transaktionen varvid hyresavtal med en genomsnittlig hyrestid om 14 år tecknades. Transaktionen innebar en ökning i Humanas framtida hyresåtaganden om 18 MSEK per år.

Sammanlagt har Humanas samtliga hyreskontrakt för lokal en återstående löptid på mellan 2 mån – 25 år, med ett genomsnitt på 8,3 år.

Framtida minimileasingavgifter för operationella leasingavtal inklusive hyresåtaganden beskrivs i tabellen nedan.

MSEK	Inom 1 år	1–5 år	Efter 5 år	Summa
Minimileasingavgifter	137	587	729	1 453

Styrelse, koncernledning och revisor

STYRELSE

Enligt Humanas bolagsordning ska styrelsen bestå av tre till tio bolagsstämmovalda ledamöter. Därutöver har de anställda enligt svensk lag rätt att utse upp till tre ordinarie ledamöter och lika många suppleanter. Styrelsen består för närvarande av åtta bolagsstämmovalda ledamöter. Samtliga ledamöter valdes av årsstämman den 6 mars 2016 för tiden intill slutet av

årsstämman 2017. Vid tiden för detta Prospekt har det inte utsetts några arbetstagarrepresentanter till styrelsen.

I tabellen nedan anges styrelseledamöterna med uppgift om år för inval i styrelsen, befattning, oberoende gentemot Bolaget, koncernledningen och större ägare såsom detta definierats i Svensk kod för bolagsstyrning ("Koden"), samt deras aktieinnehav efter Erbjudandet.

Namn	Befattning	Invald	Oberoende i förhållande till Bolaget och koncernledningen	Oberoende i förhållande till större ägare i Bolaget	Aktieinnehav efter Erbjudandet ¹⁾
Per Bätelson	Ordförande	2008	Ja	Ja	57 522
Per Granath	Ledamot	2008	Nej	Nej	3 796 713
Ulrika Östlund	Ledamot	2014	Ja	Ja	163 644
Maria Nilsson	Ledamot	2008	Ja	Ja	320 699
Simon Lindfors	Ledamot	2008	Ja	Ja	729 113
Wojciech Goc	Ledamot	2011	Ja	Nej	–
Lloyd Perry	Ledamot	2008	Ja	Nej	–
Helen Fasth Gillstedt	Ledamot	2014	Ja	Ja	31 093

1) Avser eget samt närstående fysiska och juridiska personers innehav baserat på att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet samt att de kapitalstrukturförändringar som beskrivs i "Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktiekonvertering i samband med Erbjudandet m.m." har genomförts.

STYRELSE

Uppdrag och invald	Per Bätelson Född 1950. Styrelseordförande sedan 2014 och styrelseledamot sedan 2008. Ordförande i ersättningsutskottet och medlem i revisionsutskottet.	Per Granath Född 1954. Styrelseledamot sedan 2008. Medlem i finansutskottet.	Ulrika Östlund Född 1968. Styrelseledamot sedan 2014. Medlem i ersättningsutskottet.	Maria Nilsson Född 1957. Styrelseledamot sedan 2008. Medlem i ersättningsutskottet.
Utbildning	Teknisk fysik vid Chalmers Tekniska Högskola. Kurser i företagsekonomi vid Göteborgs Universitet.	Civilingenjörsexamen med inriktning kemi vid Kungliga Tekniska Högskolan. Kurser i ekonomi vid Handelshögskolan i Göteborg och Stockholms universitet. Healthcare Management vid Harvard Business School, Paris.	Systemvetenskap med kompletterande ekonomistudier vid Mittuniversitetet i Östersund.	Högre personaladministrativ utbildning vid Frans Schartau.
Andra pågående uppdrag	Styrelseordförande i Geras Solution AB, IVBAR Institute AB, Nordic Network for Personalized Lifestyle Medicine AB och SCI Innovation AB. Styrelseledamot i Med Group Oy, Oriola-KD Oy, Sakura AB, Swecare Aktiebolag och Webbhälsa AB. Rådgivare till Adelis och Accelerated Innovation.	Styrelseordförande i Aktiebolaget Salktennis. Styrelseledamot i Vårdföretagarna, G & S Fastigheter i Sverige AB, Svefa Holding AB och Zirkona Aktiebolag.	Styrelseledamot i Kesam Industrilackering AB och Q-it AB.	Styrelseordförande i Swesale Rekratering & Bemanning AB. Styrelseledamot i Ewalie AB, Konsultfirma Maria Nilsson AB, Samhall Aktiebolag och SOS Alarm Sverige AB. Ordförande för Advisory Board i StoreSupport.
Tidigare uppdrag (senaste fem åren) och arbetslivserfarenhet	Grundare av, samt styrelseledamot och VD i, Capio AB och Global Health Partner AB. Styrelseordförande i Apoteket AB och Karolinska Universitetssjukhuset. Styrelseledamot i MPP MediaTec Group AB och Unilabs Holding AB.	VD och koncernchef i Humana. Styrelseordförande i Amanda Assistans Aktiebolag, DIN assistans i Östersund AB, My Life Sweden och Wise IT Bemanning AB. Styrelseledamot i AB Salkmäne, Akademiska Hus Aktiebolag, Dinas Utbildning AB, GustaviaDavegårdh Holding Aktiebolag, Lobb Fastighets AB och Nyklippan AB.	Styrelseordförande i Kesam Industrilackering AB och Vårdföretagarna. Styrelseledamot i AUMEGA Aktiebolag och Svenskt Näringsliv. VD i INOM – Innovativ Omsorg i Norden AB.	Styrelseordförande i Humana AB och Wise IT Bemanning AB. Ordförande för Advisory Board i Kandidata.
	<i>Oberoende i förhållande till Bolaget och koncernledningen respektive Bolagets större aktieägare.</i>	<i>Ej oberoende till Bolagets större aktieägare eller till Bolaget och koncernledningen.</i>	<i>Oberoende i förhållande till Bolaget och koncernledningen respektive Bolagets större aktieägare.</i>	<i>Oberoende i förhållande till Bolaget och koncernledningen respektive Bolagets större aktieägare.</i>

Simon Lindfors

Född 1964.
Styrelseledamot sedan 2008.
Medlem i revisionsutskottet
och finansutskottet.

Wojciech Goc

Född 1966.
Styrelseledamot sedan 2011.
Medlem i revisionsutskottet.

Lloyd Perry

Född 1965.
Styrelseledamot sedan 2008.
Medlem i ersättningsutskottet
och finansutskottet.

Helen Fasth Gillstedt

Född 1962.
Styrelseledamot sedan 2014.
Ordförande i revisions-
utskottet.

Master of Business Administra-
tion vid Handelshögskolan i
Stockholm.

Master of Business
Administration vid Texas
Christian University. Master of
Arts i ekonomi vid Akademia
Ekonomiczna i Poznan.

Master of Business Administra-
tion vid University of Chicago,
Graduate School of Business.
Bachelor of Arts i ekonomi och
historia vid Northwestern
University, Evanston Illinois.

Civilekonom vid Handels-
högskolan i Stockholm. Studier
i Hållbar Samhällsutveckling
vid Stockholms Universitet och
Kungliga Tekniska Högskolan.

Styrelseordförande i Arcos
Capital Partners AB. Styrelse-
ledamot i Silvicapital AB,
Silvilao AB och SilviPar AB.
Regional rådgivare till Advent
International.

Managing Partner i Argan
Capital Advisors LLP. Partner i
Argan Capital Feeder S.L.P.
och Argan Capital Manage-
ment LP. Styrelseledamot i
GMS Investments Ltd. och
Janton Holding Oy. Designa-
ted Member i Argan Capital
Advisors LLP och Argan
Holdings LLP. Partner och
Designated Member of the
Sole Manager i Argan
Executive Co-Investment LP
och Argan Carry LP.
Designated Member of
Director i Argan Services Ltd.
Ordförande i Supervisory
Board i AAT Holding S.A. och
Hortex Holding S.A.

Managing Partner i Argan
Capital Advisors LLP. Ord-
förande i GCE Group AB.
Designated Member i Argan
Capital Advisors LLP och
Argan Holdings LLP. Partner
och Designated Member of
the Sole Manager i Argan
Executive Co-Investment LP
och Argan Carry LP.
Designated Member of
Director i Argan Services Ltd.
Partner i Argan Capital
Management LP. Medlem av
Supervisory Board i AAT
Holding S.A., DHI Company
SAS och Hortex Holding SA.

Styrelseledamot i Acade-
Media AB, Handelsbanken
Fonder Aktiefbolag, Samhall
Aktiefbolag, Sjölanda Gård
Ekogrossisten AB och Svefa
Holding AB. Ledamot av
Rädda Barnen Sveriges
Advisory Board. Även styrelse-
ledamot och VD i Blong AB.

Styrelseordförande i IPM
Informed Portfolio
Management Aktiefbolag och
Silvicapital AB. Styrelse-
ledamot i Ownit Holding AB.
Tidigare även styrelseledamot
i Capiro AB och Unilabs AB.

Ordförande i Supervisory
Board i Hortex Marketing
Services Sp och Ortika Polska
Sp Z O.O. Medlem i
Supervisory Board i Archiwum
Marketing Sp. Z O.O., DHI
Company SAS och Polski
Ogrod Sp Z O.O. Tidigare
även Managing Director i BA
Capital Partners Europe.

Styrelseledamot i Almazora
Holdings Sarl och
Edificaciones Arenkonk SL.
Medlem av Supervisory Board
i Archiwum Marketing Sp Z
O.O., Hortex Marketing
Services Sp Z O.O och Ortika
Polska Sp Z O.O. Tidigare
även Principal/Managing
Director och Managing
Partner i BA Partners/
Continental Partners, Inc.

Styrelseledamot i Intrum Justitia
AB och Swedesurvey Aktief-
bolag.

*Oberoende i förhållande till
Bolaget och koncernledningen
respektive Bolagets större
aktieägare.*

*Oberoende i förhållande till
Bolaget och koncern-
ledningen, men inte till
Bolagets större aktieägare.*

*Oberoende i förhållande till
Bolaget och koncern-
ledningen, men inte till
Bolagets större aktieägare.*

*Oberoende i förhållande till
Bolaget och koncernledningen
respektive Bolagets större
aktieägare.*

KONCERNLEDNING

Uppdrag och invald	Rasmus Nerman Född 1978. VD och koncernchef sedan 2015.	Ulf Bonnevier Född 1964. CFO sedan 2012, vice VD sedan 2015. Adjungerad ledamot i finansutskottet.	Helena Pharmanson Född 1966. Marknads- och kommunikationsdirektör sedan 2010.	Eva Nilsson Bågenholm Född 1960. Kvalitetsdirektör sedan 2015.
Utbildning	Civilekonomexamen vid Handelshögskolan i Stockholm. Magisterexamen (M.Sc.) i internationellt ledarskap vid CEMS MIM.	Civilekonomexamen med inriktning mot redovisning och revision vid Uppsala Universitet. Ledarskapskurs (IFL) vid Handelshögskolan i Stockholm.	Internationell civilekonomexamen med inriktning mot företagsekonomi vid Uppsala Universitet, inkluderande studier i marknadsföring och företagsledning vid Haute École de Commerce i Bordeaux. Styrelseprogram vid Stockholms Handelskammare. Ledarskapsprogram (UGL).	Sjuksköterskeexamen vid Umeå Universitet. Läkarexamen vid Göteborgs universitet. Specialist i internmedicin.
Andra pågående uppdrag	Styrelseledamot i Vårdföretagarna Individ & Familj.	–	–	Styrelseledamot i Stiftelsen Danviks Hospital och Oriola-KD Oy.
Tidigare uppdrag (senaste fem åren) och arbetslivserfarenhet	Vice VD Humana. Affärsområdeschef Humana Individ & Familj. VD för INOM – Innovativ Omsorg i Norden AB. Managementkonsult inom främst hälso- och sjukvård vid The Boston Consulting Group.	Styrelseledamot och VD i Synovate Nordic AB och Synovate Sweden AB.	Direktör Primärvårdsavdelningen vid Pfizer Sverige AB.	Ordförande i Sveriges Läkarförbund, Läkartidningen Förlag AB och WMA Medical Ethics Committee. Styrelseledamot i Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Region Skånes etiska råd, Socialstyrelsen, Europeiska läkarförbundet (CPME) och World Medical Association (WMA). Tidigare även statlig utredare av skönhetsbranschen och nationell äldresamordnare vid Socialdepartementet.

KONCERNLEDNING

Namn	Befattning	Ingår i koncernledningen sedan	Anställd inom Humana sedan	Aktieinnehav efter Erbjudandet ¹⁾	Innehav av teckningsoptioner efter Erbjudandet (högst)
Rasmus Nerman	VD och koncernchef	2014	2014	136 064	374 520
Ulf Bonnevier	CFO och vice VD	2012	2012	155 466	280 890
Helena Pharmanson	Marknads- och kommunikationsdirektör	2010	2010	93 280	115 230
Eva Nilsson Bågenholm	Kvalitetsdirektör	2015	2015	3 109	115 230
Cecilia Lannebo	IR-ansvarig	2015	2014 ²⁾	–	–
Harald Wessman	Affärsområdeschef Personlig Assistans	2008	2008	932 801	115 230
Eva-Lotta Sandberg	Affärsområdeschef Äldreomsorg	2013	2012	77 733	115 230
Claus Forum	Affärsområdeschef Individ & Familj	2014	2011	155 466	208 860
Mona Lien	Affärsområdeschef Norge	2015	2014	18 562	115 230

1) Avser eget samt närstående fysiska och juridiska personers innehav baserat på att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet samt att de kapitalstrukturförändringar som beskrivs i "Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktiekonvertering i samband med Erbjudandet m.m." har genomförts.

2) Cecilia Lannebo har anlitats som konsult sedan 2014.

Cecilia Lannebo¹⁾

Född 1973.
IR-ansvarig sedan 2014.

Harald Wessman

Född 1956.
Affärsområdeschef Personlig
Assistans sedan 2008.

Eva-Lotta Sandberg

Född 1971.
Affärsområdeschef Äldre-
omsorg sedan 2013.

Claus Forum

Född 1965.
Affärsområdeschef Individ &
Familj sedan 2015.

Mona Lien

Född 1962.
Affärsområdeschef Norge
sedan 2015.

Civilekonomexamen, med
inriktning mot företags-
ekonomi och internationell
marknadsföring.

Master of Business
Administration vid Ivey
Business School, University
of Western Ontario,
Kanada. Civilekonom-
examen vid Handelshög-
skolan i Stockholm.

Ekonomiingenjörsexamen
vid Högskolan i Gävle.
Knowledge Management
vid Luleå tekniska universitet.
Ledarskapsprogram (IFL) vid
Handelshögskolan i
Stockholm.

Magisterexamen i
internationellt socialt arbete
och pedagogiskt ledarskap
vid Göteborgs Universitet.
Lärarexamen vid Lärarhög-
skolan i Jelling.

Politices magisterexamen
vid Universitetet i Oslo,
Trondheim och New York
University. Studier i psyko-
logi och ledarskap.

Grundare av och VD i
i-Core Communications AB.
Styrelsesuppleant i Zubizuri
AB.

-

Styrelseledamot i Vård-
företagarna Äldreomsorg.

-

-

Styrelseledamot i Fond-
Prinsen AB. Tidigare även
IR-ansvarig vid Eniro AB,
Hakon Invest AB och RNB
Retail and Brands.

Styrelseledamot och VD i
Amanda Assistans Aktie-
bolag. Styrelseledamot i
Blåvingen Personlig
Assistans AB och DIN
assistans i Östersund AB.
Tidigare även Senior Vice
President HR and Organiza-
tion vid Electrolux Asia
Pacific, Vice President Talent
Management vid Electrolux
AB samt Managing Director
vid Involve Learning AB och
Guidor AB.

VD och styrelsesuppleant i
AffärsConcept i Stockholm
Aktiebolag. Medförfattare
av publikationen Strategiska
Offentliga Inköp (2010 och
2013).

Styrelseordförande och VD i
Vindora Utbildning AB. VD i
Nordstenen AB.

Verksamhets- och affärs-
utvecklingschef vid INOM
Norge. VD i Løft AS.

1) Cecilia Lannebo har anlitats
som konsult.

ÖVRIG INFORMATION OM STYRELSE OCH KONCERNLEDNING

Samtliga styrelseledamöter och koncernledningen kan nås via Bolagets adress, Warfvinges väg 39, 112 51 Stockholm.

Det föreligger inte några familjeband mellan styrelseledamöterna och/eller de ledande befattningshavarna. Ingen styrelseledamot eller ledande befattningshavare har dömts i något bedrägerirelaterat mål under de senaste fem åren. Inte heller har någon styrelseledamot eller ledande befattningshavare varit inblandad i någon konkurs, företagsrekonstruktion eller likvidation under de senaste fem åren med undantag för Per Båtelson som var styrelseledamot i Sentoclone AB som försattes i konkurs 2010. Konkursförfarandet avslutades 2012 utan överskott. Ingen anklagelse och/eller sanktion har under de senaste fem åren utfärdats av i lag eller förordning bemyndigade myndigheter (däribland godkända yrkessammanslutningar) mot någon styrelseledamot eller ledande befattningshavare. Ingen styrelseledamot eller ledande befattningshavare har under de senaste fem åren förbjudits av domstol att ingå som medlem av ett bolags förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan eller från att ha ledande eller övergripande funktioner hos ett bolag.

Ingen styrelseledamot eller ledande befattningshavare har några privata intressen som kan stå i strid med Humanas intressen. Som framgår ovan har dock ett flertal styrelseledamöter och ledande befattningshavare ekonomiska intressen i Humana genom innehav av aktier och teckningsoptioner.

Humana har inte ingått några överenskommelser med någon styrelseledamot eller ledande befattningshavare om förmåner efter det att uppdraget avslutats. Ledande befattningshavare kan emellertid vara berättigade till avgångsvederlag vid uppsägning från Humanas sida, se avsnittet ”*Bolagsstyrning – VD och koncernledning*”.

REVISOR

Humanas koncernräkenskaper per den 31 december 2015, 2014 och 2013, och för vart och ett av dessa år som då avslutades, återfinns i detta Prospekt, och har reviderats av KPMG AB, oberoende revisorer, i enlighet med vad som anges i ”*Revisorsrapport avseende historisk finansiell information*” på s. F-23.

Proformaredovisningen för Humana AB på sidorna 80–81 i detta Prospekt har reviderats av KPMG AB, oberoende revisorer, i enlighet med vad som anges i ”*Revisorsrapport avseende proformaredovisning*” på s. 82. Revisorernas arbete har inte utförts i enlighet med några standarder eller praxis för revision eller bestyrkanden allmänt accepterade i USA eller i andra jurisdiktioner än vad som anges i revisorsrapporten och ska följaktligen inte förlitas på i enlighet med någon av dessa standarder eller praxis.

KPMG AB (Box 16106, 103 23 Stockholm) har sedan 2008 varit Bolagets revisor, med Petra Lindström som huvudansvarig revisor (auktoriserad revisor och medlem i FAR, branschorganisationen för revisorer i Sverige) sedan 2010, för närvarande med mandattid intill slutet av årsstämman 2017.

Bolagsstyrning

BOLAGSSTYRNING INOM HUMANA

Före noteringen på Nasdaq Stockholm har bolagsstyrningen i Bolaget utgått från svensk lagstiftning samt interna regler och riktlinjer. Dessa interna regler och riktlinjer innefattar främst styrelsens arbetsordning, instruktion för VD, instruktioner för finansiell rapportering och ekonomihandboken. Vidare har Koncernen ett antal policydokument och manualer med interna regler och rekommendationer, vilka innehåller principer och ger vägledning i Koncernens verksamhet och för dess medarbetare.

När Bolaget är noterat på Nasdaq Stockholm kommer det även att följa Nasdaq Stockholms Regelverk för emittenter samt Kodens. Koden är tillämplig för alla svenska bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige och ska tillämpas från tidpunkten för notering. Bolaget är inte förpliktat att tillämpa varje regel i Koden, utan tillåts att välja alternativa lösningar som Bolaget anser vara bättre lämpade för Bolagets speciella förutsättningar. Detta förutsätter att Bolaget rapporterar varje avvikelse, beskriver den alternativa lösningen och förklarar skälet för avvikelsen i sin årliga bolagsstyrningsrapport (följ eller förklara-principen).

Humana förväntar sig för närvarande att följa samtliga regler i Koden från och med den dag då Bolagets aktier tas upp till handel på Nasdaq Stockholm förutom vad avser regel 9.7, för vilken Humana förväntas rapportera avvikelse i bolagsstyrningsrapporten avseende det teckningsoptionsprogram som beskrivs i avsnittet ”*Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktierelaterade incitamentsprogram – Teckningsoptionsprogram*”, i fråga om möjligheten att utnyttja teckningsoptioner för förvärv av aktier under en period som understiger tre år. Att erbjuda teckningsoptioner med löptider om två till fyra år bedöms vara i linje med Humanas långsiktiga affärsplan, strategi och finansiella mål.

BOLAGSSTÄMMA

Allmänt

Enligt aktiebolagslagen (2005:551) är bolagsstämman Bolagets högsta beslutande organ, vid vilket aktieägarna utövar sin rösträtt. Utöver årsstämman kan extra bolagsstämmor sammankallas. Bolagets årsstämma hålls i Stockholm före juni månads utgång varje kalenderår. Extra bolagsstämma hålls vid behov.

Stämman fattar beslut i en rad frågor, bland annat fastställande av resultat- och balansräkning, disposition av Bolagets vinst eller förlust, ansvarsfrihet gentemot Bolaget för styrelsens ledamöter och VD, valberedningens sammansättning, val av

styrelseledamöter (inklusive styrelseordförande) och revisor, ersättning till styrelseledamöter och revisor, riktlinjer för ersättning till VD och andra ledande befattningshavare samt eventuella ändringar av bolagsordningen.

Kallelse till bolagsstämma

Enligt Bolagets bolagsordning ska kallelse till bolagsstämma ske genom annonsering i Post- och Inrikes Tidningar och på Bolagets hemsida. Att kallelse till bolagsstämma skett ska annonseras i Dagens Industri. När Humana har noterats kommer ett pressmeddelande på svenska och engelska innehållande kallelsen i sin helhet att lämnas före varje bolagsstämma.

Rätt att delta vid bolagsstämma

Aktieägare som fem vardagar (lördagar inkluderade) före bolagsstämma är registrerade i den av Euroclear Sweden förda aktieboken, och som senast det datum som anges i kallelsen till bolagsstämman har meddelat Bolaget sin avsikt att närvara, är berättigade att delta på bolagsstämman och att rösta för antalet innehavda aktier.

Aktieägare vars aktier är förvaltarregistrerade hos en bank eller annan förvaltare måste, för att vara berättigade att delta på bolagsstämman, utöver att informera Bolaget begära att deras aktier tillfälligt registreras i eget namn i den av Euroclear Sweden förda aktieboken. Aktieägare bör informera sina förvaltare i god tid före avstämningsdagen.

Aktieägare får delta vid bolagsstämma personligen eller genom ombud, och får medföra högst två biträden. Normalt har aktieägare möjlighet att anmäla sig till bolagsstämma på flera olika sätt i enlighet med vad som anges i kallelsen.

Aktieägares initiativrätt

Aktieägare som vill få ett ärende behandlat vid bolagsstämma ska begära detta skriftligen hos styrelsen. Begäran ska normalt vara styrelsen tillhanda senast sju veckor före bolagsstämman.

VALBEREDNING

Enligt Koden ska Bolaget ha en valberedning vars uppgift är att till årsstämman lämna förslag till stämмоordförande, styrelse, styrelseordförande, revisor, styrelsearvode (uppdelat mellan ordföranden och övriga ledamöter samt ersättning för utskottsarbete), revisorsarvode och, i den mån så anses erforderligt, förslag till ändringar i instruktionen för valberedningen. Extra bolagsstämma beslutade den 15 februari 2016 att anta följande valberedningsinstruktion.

1) Ägarstatistiken som ska användas ska vara sorterad efter röststyrka (ägargrupperad) och innehålla de 25 största i Sverige ägarregistrerade aktieägarna, det vill säga aktieägare med konto hos Euroclear Sweden AB i eget namn eller aktieägare som innehar en depå hos en förvaltare vilken har uppgivit aktieägarens identitet till Euroclear Sweden AB.

Valberedningen ska utgöras av representanter för de fyra röstmässigt största ägarregistrerade aktieägarna i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken den 31 augusti¹⁾ samt styrelsens ordförande, som även ska sammankalla valberedningen till dess första sammanträde. Till ordförande i valberedningen ska utses den ledamot som företräder den röstmässigt störste aktieägaren. Styrelsens ordförande ska inte vara ordförande i valberedningen. För det fall ledamot lämnar valberedningen innan dess arbete är slutfört kan, om valberedningen så bedömer erforderligt, ersättare inträda från samma aktieägare. För det fall aktieägare som är representerad i valberedningen väsentligt minskat sitt aktieinnehav i Bolaget, kan representant för sådan aktieägare avgå och, om valberedningen så bedömer lämpligt, en representant för den aktieägare som storleksmässigt står näst i tur beredas möjlighet att inträda. Om ägarförhållandena eljest väsentligen ändras innan valberedningens uppdrag slutförts ska, om valberedningen så beslutar, ändring kunna ske i sammansättningen av valberedningen, på sätt valberedningen finner lämpligt. Ändring i valberedningens sammansättning ska omedelbart offentliggöras.

Sammansättningen av valberedningen ska offentliggöras senast sex månader före årsstämman. Ingen ersättning ska utgå till ledamöterna i valberedningen. Eventuella nödvändiga omkostnader för valberedningens arbete ska bäras av Bolaget.

Valberedningens mandattid löper intill dess nästkommande valberednings sammansättning offentliggjorts. Valberedningen ska lämna förslag till stämмоordförande, styrelse, styrelseordförande, revisor, styrelsearvode med uppdelning mellan ordföranden och övriga ledamöter samt ersättning för utskottsarbete, arvode till Bolagets revisor samt, i den mån så anses erforderligt, förslag till ändringar i valberedningsinstruktionen.

Instruktionen gäller tills vidare.

STYRELSE

Sammansättning och oberoende

Enligt Humanas bolagsordning ska styrelsen bestå av tre till tio bolagsstämmovalda ledamöter. I övrigt finns ingen reglering i bolagsordningen avseende tillsättande eller entledigande av styrelseledamöter. Därutöver har de anställda enligt svensk lag rätt att utse upp till tre ordinarie ledamöter och lika många suppleanter. Styrelsen består för närvarande av åtta bolagsstämmovalda ledamöter. Samtliga ledamöter valdes av årsstämman den 6 mars 2016 för tiden intill slutet av årsstämman 2017. Bolagets VD och CFO samt andra tjänstemän i Bolaget deltar i styrelsens sammanträden som föredragande av särskilda frågor. Bolagets CFO fungerar också som styrelsens sekreterare. Vid tiden för detta Prospekt har det inte utsetts några arbetstagarrepresentanter till styrelsen.

I enlighet med Koden ska en majoritet av de bolagsstämmovalda styrelseledamöterna vara oberoende i förhållande till Bolaget och dess ledning. Detta gäller inte eventuella arbetstagarrepresentanter. För att avgöra om en styrelseledamot är oberoende ska en samlad bedömning göras av samtliga omständigheter som kan ge anledning att ifrågasätta led-

motens oberoende i förhållande till Bolaget eller koncernledningen, till exempel om ledamoten nyligen varit anställd i Bolaget eller ett närstående företag. Minst två av de styrelseledamöter som är oberoende i förhållande till Bolaget och koncernledningen ska också vara oberoende i förhållande till Bolagets större aktieägare. För att bedöma detta oberoende ska omfattningen av ledamotens direkta eller indirekta förhållanden till större aktieägare beaktas. Med större aktieägare avses i Koden aktieägare som direkt eller indirekt kontrollerar 10 procent eller mer av aktierna eller rösterna i Bolaget.

Styrelsens bedömning av ledamöternas oberoende i förhållande till Bolaget, dess ledning och större aktieägare presenteras i avsnittet ”Styrelse, koncernledning och revisor – Styrelse”. Med undantag för Per Granath, som fram till december 2015 varit Bolagets VD och koncernchef, är samtliga styrelseledamöter oberoende i förhållande till Bolaget och dess ledning. Fem av dessa är även oberoende i förhållande till Bolagets större aktieägare. Bolaget uppfyller därmed Kodens krav på oberoende.

Ansvar och arbete

Styrelsens uppgifter regleras i aktiebolagslagen, Bolagets bolagsordning och Koden, varav den senare kommer att bli tillämplig för Bolaget från tidpunkten för noteringen av aktierna på Nasdaq Stockholm. Därutöver regleras styrelsens arbete av en av styrelsen årligen fastställd arbetsordning. Arbetsordningen reglerar bland annat arbets- och ansvarsfördelningen mellan styrelsens ledamöter, styrelsens ordförande och VD, samt innehåller rutiner för ekonomisk rapportering för VD. Styrelsen fastställer även instruktioner för styrelsens utskott.

Styrelsens uppgifter inbegriper fastställande av strategier, affärsplaner, budget, delårsrapporter, årsbokslut samt antagande av policyer och riktlinjer. Styrelsen ska också följa den ekonomiska utvecklingen, säkerställa kvaliteten på den ekonomiska rapporteringen och internkontrollen samt utvärdera verksamheten mot av styrelsen fastställda mål och riktlinjer. Styrelsen ansvarar också för att löpande utvärdera VD:s arbete. Slutligen beslutar styrelsen om betydande investeringar och förändringar i Koncernens organisation och verksamhet. Styrelseordföranden och VD ska följa Bolagets utveckling samt förbereda och leda styrelsemöten. Styrelseordföranden är också ansvarig för att styrelseledamöterna varje år utvärderar sitt arbete och förlöpande får den information som krävs för att utföra sitt arbete effektivt. Styrelseordföranden företräder Bolaget gentemot dess aktieägare.

Utskott

Enligt Koden och aktiebolagslagen ska styrelsen inom sig inrätta ett ersättningsutskott respektive ett revisionsutskott, alternativt kan utskottens uppgifter fullgöras av hela styrelsen, med undantag för att styrelseledamot som ingår i Bolagets bolagsledning inte får delta i styrelsens fullgörande av ersättningsutskottets uppgifter och att styrelseledamot som är anställd av bolaget inte får ingå i revisionsutskottet. Styrelsen har även inrättat ett finansutskott.

Revisionsutskott

Styrelsen har inrättat ett revisionsutskott i syfte att ge arbetet med finansiell rapportering, intern kontroll, riskhantering och revision ett särskilt forum. I revisionsutskottet ingår Helen Fasth Gillstedt, Per Bätelson, Simon Lindfors och Wojciech Goc. Ordförande är Helen Fasth Gillstedt. Huvuduppgifterna för revisionsutskottet, som arbetar enligt en av styrelsen fastställd arbetsordning, är att övervaka Bolagets och Koncernens finansiella rapportering samt att övervaka effektiviteten i Bolagets interna kontroller och riskhantering. Vidare ska revisionsutskottet informera sig om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, att granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och då särskilt uppmärksamma huruvida revisorn tillhandahåller Humana andra tjänster än revisionstjänster. Revisionsutskottet ska vidare bistå valberedningen vad gäller val av revisorer. Revisionsutskottet har återkommande kontakter med Humanas revisor i syfte att skapa ett löpande menings- och informationsutbyte mellan styrelsen och revisorn i revisionsfrågor.

Ersättningsutskott

Styrelsen har även inrättat ett ersättningsutskott. I utskottet ingår Per Bätelson, Maria Nilsson, Ulrika Östlund och Lloyd Perry. Ordförande är Per Bätelson. Ersättningsutskottet har dels en rådgivande, dels en beredande funktion. Ersättningsutskottet arbetar enligt en arbetsordning som antagits av styrelsen. De huvudsakliga uppgifterna för ersättningsutskottet är att

bereda styrelsens beslut i frågor som rör ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för koncernledningen, följa och utvärdera alla inom Koncernen pågående och under året avslutade program för rörliga ersättningar samt följa och utvärdera tillämpningen av de riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som årsstämman beslutat om samt gällande ersättningsstrukturer och ersättningsnivåer i Humana.

Finansutskott

Styrelsens finansutskott har till uppgift att stödja och rådgöra koncernledningen i finansieringsfrågor. I finansutskottet ingår Simon Lindfors, Lloyd Perry och Per Granath. Bolagets CFO, Ulf Bonnevier, är adjungerad ledamot i finansutskottet.

Ersättning till styrelsen

Årsstämman 2016 beslutade att arvode ska utgå med 600 000 SEK till styrelsens ordförande och med 230 000 SEK till envar av Per Granath, Helen Fasth Gillstedt, Simon Lindfors, Maria Nilsson och Ulrika Östlund beräknat på att uppdraget löper hela perioden fram till årsstämman 2017.

Vidare beslutade årsstämman 2016 att ersättning för utskottsarbete för tiden intill slutet av nästa årsstämma ska utgå med 100 000 SEK till ordförande och med 20 000 SEK till var och en av ledamöterna i revisionsutskottet, och med 12 500 SEK till var och en av ledamöterna i ersättningsutskottet.

I tabellen nedan redovisas det arvode som utgick till stämvalda styrelseledamöter för räkenskapsåret 2015.

(SEK)	Funktion	Styrelse-arvode	Arvode ersättningsutskott	Arvode revisionsutskott	Summa
Per Bätelson	Ordförande	400 000	13 000	20 000	433 000
Per Granath ¹⁾	Ledamot	–	–	–	–
Ulrika Östlund	Ledamot	180 000	13 000	–	193 000
Maria Nilsson	Ledamot	180 000	13 000	–	193 000
Simon Lindfors	Ledamot	–	–	20 000	20 000
Wojciech Goc	Ledamot	–	–	–	–
Lloyd Perry	Ledamot	–	–	–	–
Helen Fasth Gillstedt	Ledamot	180 000	–	60 000	240 000
Totalt		940 000	39 000	100 000	1 078 000

1) Per Granath var VD och koncernchef fram till december 2015.

VD OCH KONCERNLEDNING

VD är ansvarig för den löpande förvaltningen av Humana i enlighet med tillämplig lagstiftning och tillämpliga regler, inbegripet Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter samt Koden i relevanta avseenden och de instruktioner och strategier som fastställts av styrelsen. VD säkerställer att styrelsen får den information som krävs för att styrelsen ska kunna fatta väl underbyggda beslut. VD övervakar att Humanas mål, policyer och strategiska planer som fastställts av styrelsen efterlevs och ansvarar för att mellan styrelsens sammanträden informera styrelsen om Humanas utveckling.

VD leder arbetet i koncernledningen, som ansvarar för den övergripande affärsutvecklingen. Utöver VD består koncernledningen av CFO och vice VD, marknads- och kommunikationsdirektör, kvalitetsdirektör, IR-ansvarig samt cheferna för Humanas affärsområden.

Ersättning till koncernledningen

Ersättning till koncernledningen utgörs av lön, bonus och pension. VD:s fasta lön för räkenskapsåret 2016 uppgår till 220 000 SEK per månad, jämte semesterersättning. VD har även möjlighet att erhålla rörlig lön i form av bonus som kan uppgå till ett maximalt belopp motsvarande 25 procent av den fasta årslönen. Pensionspremie inbetalas av Bolaget i enlighet

med ITP 1. Se även avsnitt ”*Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktierelaterade incitamentsprogram – Teckningsoptionsprogram*” för en beskrivning av utestående teckningsoptionsprogram i vilket bland annat VD är berättigad att delta. Till VD och övriga koncernledningen utgick lön och annan ersättning för räkenskapsåret 2015 enligt tabellen nedan.

(SEK)	Bruttolön, exkl. bonus	Bonus	Pension ²⁾	Övrig ersättning ³⁾	Totalt
VD och koncernchef	3 145 000	900 000	2 305 000	3 638 000	9 987 000
Övriga ledande befattningshavare ¹⁾	11 785 000	1 787 000	4 071 000	0	17 643 000
Totalt	14 930 000	2 687 000	6 375 000	3 638 000	27 630 000

1) Åtta personer under 2015.

2) Samtliga pensionsutfästelser till koncernledningen är avgiftsbestämda och premier betalas löpande.

3) Per Granath avslutade sitt avtal som verkställande direktör den 22 december 2015. Övrig ersättning om 3 638 000 SEK avser avgångsvederlag och bilersättning (exklusive sociala avgifter och pension).

För en beskrivning av utestående incitamentsprogram inom Bolaget, se avsnittet ”*Aktiekapital och ägarförhållanden – Aktierelaterade incitamentsprogram*”.

Riktlinjer

Enligt aktiebolagslagen ska bolagsstämman besluta om riktlinjer för ersättning till VD och andra ledande befattningshavare. Följande riktlinjer antogs av extra bolagsstämman den 15 februari 2016, att gälla fram till årsstämman 2017.

Koncernledningens ersättning ska omfatta fast lön, eventuell rörlig lön, pension och övriga förmåner. Den sammanlagda ersättningen ska vara marknadsmässig och konkurrenskraftig och återspegla individens prestationer och ansvar. I fråga om aktierelaterade incitamentsprogram, ska de utformas med syfte att öka intressegemenskapen mellan medarbetarna och Bolagets aktieägare samt höja motivationen till att uppnå eller överträffa Bolagets finansiella mål.

Den rörliga lönen kan bestå av årlig rörlig kontant lön och långsiktig rörlig lön i form av kontanter, aktier och/eller aktierelaterade instrument i Humana. Rörlig kontant lön ska förutsätta uppfyllelse av definierade och mätbara mål och ska vara maximerad till 30 procent av den årliga fasta lönen. Villkor för rörlig lön bör utformas så att styrelsen, om exceptionella ekonomiska förhållanden råder, har möjlighet att begränsa eller underlåta utbetalning av rörlig lön om en sådan åtgärd bedöms som rimlig.

I särskilda fall kan överenskommelser träffas om ersättning av engångskaraktär, förutsatt att sådan ersättning inte överstiger ett belopp motsvarande individens årliga fasta lön och maximala rörliga kontanta lön, och inte utges mer än en gång per år och individ.

Pensionsförmåner ska vara avgiftsbestämda.

Uppsägningstiden ska vara sex månader från både Bolagets och den ledande befattningshavarens sida. Då anställningstiden överskrider fem år ska uppsägningstiden från Bolagets sida

utökas till tolv månader, medan den från den ledande befattningshavarens sida ska förbli sex månader. Avgångsvederlag kan utgå till ledande befattningshavare med anställningstid över-skridande fem år, dock maximalt uppgående till motsvarande sex månadslöner. Avtal om avgångsvederlag träffas separat efter beslut i ersättningsutskottet.

Styrelsen ska ha rätt att frångå de av bolagsstämman beslutade riktlinjerna, om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

Kretsen av ledande befattningshavare som omfattas av riktlinjerna är verkställande direktören och övriga medlemmar i koncernledningen.

Avgångsvederlag

VD och CFO har rätt till avgångsvederlag motsvarande sex månadslöner. Ytterligare två ledande befattningshavare har rätt till avgångsvederlag motsvarande sex respektive 22 månadslöner. Vid egen uppsägning utgår inte avgångsvederlag, med undantag för en ledande befattningshavare som har rätt till ett avgångsvederlag motsvarande 21 månadslöner om denne säger upp sig efter ett ägarbyte i ett av Humanas dotterbolag. Avgångsvederlagen utbetalas i samtliga fall utom ett som en klumpsumma vid uppsägningstidens utgång och är därför inte avräkningsbart.

EXTERN REVISION

Den externa revisionen av räkenskaperna i Bolaget och samtliga dotterbolag, inklusive styrelsens och koncernledningens förvaltning, utförs enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Den externa revisorn närvarar vid minst ett styrelsemöte årligen, vid vilket revisorn rapporterar sina iakttagelser från granskningen och sin bedömning av den interna kontrollen. Revisorn uppstår arvode för sitt arbete i enlighet med beslut av årsstämma. Under 2015 uppgick den totala ersättningen till Bolagets revisor till 3 MSEK. För ytterligare information, se not 8 till de reviderade koncernräkenskaperna på s. F-11 i Prospektet i avsnittet ”*Historisk finansiell information*”.

INTERN KONTROLL

Kontrollmiljö

Intern styrning och kontroll är en integrerad del av Humanas verksamhetsstyrning. Den interna styrningen och kontrollen ska säkerställa att Humanas finansiella rapportering ger en rättvisande bild av Humanas finansiella ställning.

Humanas styrelse är ytterst ansvarig för att Humana lever upp till kraven på god intern styrning och kontroll över finansiell rapportering. Humanas VD har delegerat till CFO att ansvara för implementering och upprätthållande av formaliserade rutiner som säkerställer att fastlagda principer för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs. Det är dock varje enskild medarbetares ansvar att vara en del i den interna styrning och kontrollen, exempelvis genom att följa den av styrelsen antagna ekonomihandboken och utföra de dagliga kontroller som fastlagts i syfte att förebygga, upptäcka och hantera brister och felaktigheter. Det ingår också att på ett strukturerat sätt rapportera de brister som iakttagits.

Humanas strategiska kvalitetsarbete styrs av ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i respektive affärsområde. Ledningssystemet stödjer systematisk uppföljning, egenkontroll, riskanalyser samt utredning av avvikelser. Detta i kombination med evidensbaserade och mätbara behandlingsmetoder gör att förutsättningarna finns för att på ett systematiskt och kontrollerat sätt utveckla verksamheten.

Humanas kontrollmiljö bygger på:

- En stark företagskultur med väl förankrade värderingar som genomsyrar företaget.
- Väl förankrade etiska riktlinjer.
- Ett omfattande kvalitetsarbete med fortlöpande egenkontroll på alla nivåer i företaget.
- En tydlig organisation med tydligt definierade roller och ansvarsområden.
- En tydlig delegering av befogenheter.
- Styrande dokument.
- Tydliga och väldefinierade processer och rutiner.

Humana har ett antal styrande dokument som ska ge stöd för samtliga anställda inom Humana att agera i enlighet med Humanas internt uppsatta regler och riktlinjer. Styrande dokument för redovisning och finansiell rapportering omfattar områden av särskild betydelse för att främja korrekt, fullständig och aktuell redovisning, rapportering och informationsgivning. Ekonomihandboken är naturligt Humanas centrala styrande dokument vad gäller riktlinjer för att uppnå god intern styrning och kontroll över den finansiella rapporteringen.

Humana har förvärvat ett antal bolag och det ingår som en väsentlig del i integrationsarbetet att säkerställa att värderingar och övrig kontrollmiljö överensstämmer med Humanas riktlinjer.

Riskbedömning

Riskanalyser utförs både på verksamhetsövergripande och på lägre organisatorisk nivå för de strategiskt viktigaste processerna, med hjälp av ett dokumenterat arbetssätt. Risker för fel i den finansiella rapporteringen analyseras årligen på en koncern-

övergripande nivå. Identifierade koncernövergripande risker är relaterade till tidplanen för bokslut, kompetens, informations-spridning samt system. Riskanalysen dokumenteras separat.

Vid analysen av den finansiella rapporteringen beaktas huvudområden såsom rättigheter och förpliktelser, att händelser verkligen har inträffat, fullständighet, värdering och mätning. Andra risker som Humana genomgående beaktar är risk för bedrägeri, risk att tillgångar obehörigt används utanför Humana eller försvinner eller fördelaktig hantering av motparter på bekostnad av Humana.

Kontrollaktiviteter

Humana genomför kontrollåtgärder för de väsentliga risker som bedöms finnas. Koncernens CFO har ansvaret att säkerställa att identifierade risker relaterade till den finansiella rapporteringen på koncernnivå hanteras. Linjeföraren har ett generellt ansvar att följa upp att kontroller inom det egna ansvarsområdet har utförts. Utöver dessa konkreta kontroller som utförs ingår också resultatanalyser och budgetuppföljningar som viktiga kontrollmoment.

Information och kommunikation

Humanas kommunikations- och informationskanaler möjliggör att information om nyheter avseende finansiell rapportering snabbt kan kommuniceras ut till berörda medarbetare. Främst används Humanas intranät och vid behov uppdateras informationen i ekonomihandboken. Förutom den skriftliga kommunikation som sker bland annat genom ekonomihandboken kommuniceras och diskuteras nyheter, risker, utfall av kontroller etc. i löpande möten och på en årlig ekonomikonferens. Samtidigt är det varje ansvarigs uppgift att tydligt förklara en risk med vidhängande kontroll för de medarbetare som är involverade i processen. Den enskilde medarbetaren har ett ansvar att rapportera brister och avvikelser som upptäcks vid kontroller även om dessa har korrigerats. Syftet är att få en god bild av hur arbetet sker och kunna vidta förbättringar i processerna.

Uppföljning

Humanas väsentliga processer för finansiell information ses över minst en gång per år. Uppföljning av Humanas arbete med intern styrning och kontroll dokumenteras främst genom koncernledningens löpande uppföljning av Humanas aktiviteter för att säkerställa god intern kontroll. Sammanställning och status på identifierade åtgärder avrapporteras till styrelsen via det löpande arbetet i revisionsutskottet.

Enligt Koden ska styrelsen årligen ta ställning till om Bolaget ska ha en internrevisionsfunktion som utvärderar att intern styrning och kontroll fungerar som avsett, eller om styrelsen på annat sätt försäkras om att så är fallet. Frågan prövas också årligen av revisionsutskottet. Bolagets bedömning är att den ytterligare förstärkta kvalitetsorganisation med tillhörande ledningssystem är tillräckligt för att säkerställa god ordning och Humana har därför valt att inte tillsätta en internrevisor. Humana har valt att arbeta med intern uppföljning och självutvärdering och rapporterar utfallet till styrelsen.

Behandling av personuppgifter

Humana behandlar i sin verksamhet en stor mängd personuppgifter. Med anledning av den skiftande verksamheten inom respektive affärsområde är ansvaret för personuppgiftsfrågor fördelat dels på affärsområde, där den dagliga hanteringen och kontrollen av personuppgifter sker, dels på koncernövergripande nivå.

Humanas compliance-program avseende personuppgifter består av fem grundläggande delar: (i) ledarskap, (ii) analys av risk och behov, (iii) policyer, interna riktlinjer och rutiner, (iv) implementering och (v) uppföljning, kontroll och åtgärder.

Ledarskap – koncernövergripande arbete med regelefterlevnad

På koncernnivå antas koncernövergripande styrdokument, till exempel Humanas informationssäkerhetspolicy som är gemensam för alla affärsområden. Därutöver antar respektive affärsområde styrdokument som är anpassade efter och gäller för hela affärsområdet, till exempel gallringsrutiner. När det är nödvändigt kompletteras styrdokumentet med lokala riktlinjer, till exempel för att säkerställa efterlevnad av lokala regleringar i Norge.

Humana har ett koncerngemensamt personuppgiftsombud med ansvar för att säkerställa att Humana efterlever tillämpliga regelverk. Detta sker dels genom att granska Humanas policyer och riktlinjer, dels genom att verifiera att dessa efterlevs och att anmäla eventuella brister i personuppgiftsbehandlingen. Humanas styrelse får månatligen en rapport över avvikelser och regelefterlevnad och information om personuppgiftsbehandlingen.

På affärsområdesnivå är respektive affärsområdeschef ansvarig för efterlevnad av tillämplig lag och interna riktlinjer och policyer gällande personuppgiftsbehandling.

Personuppgiftsombudet och affärsområdescheferna stötts av Humanas kvalitetsorganisation som ansvarar för Humanas kvalitetsledningssystem och övervakar efterlevnad av processer, rutiner och policyer som styr Humanas verksamhet samt utvecklar verktyg för uppföljning och kontroll. Inom varje affärsområdesledning finns en kvalitetschef som ansvarar för affärsområdets kvalitetsavdelning. Kvalitetscheferna inom respektive affärsområde rapporterar till respektive affärsområdeschef samt till kvalitetsdirektören som är kvalitetsansvarig på koncernnivå.

Personuppgiftslagstiftningen ställer krav på implementering av säkerhetsåtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Humana har en central IT-avdelning vars arbetsuppgifter bland annat innefattar att identifiera och hantera risker som rör informationssäkerhet. Detta sker till exempel genom säkerställande av systemstöd för loggning av åtkomst till data, gallring, registeröversyn och tester.

Analys av risk och behov

Humana arbetar kontinuerligt med att identifiera, hantera och följa upp risker inom personuppgiftsområdet. Detta arbete sker bland annat genom den personuppgiftsorganisation som

beskrivs ovan och genom att koncernledningen samt respektive affärsområdesledning årligen genomför en riskrevision där bland annat risker inom personuppgiftsområdet behandlas, varefter riskhanteringsåtgärder tas fram. Kvalitetsavdelningarna inom varje affärsområde genomför också årliga genomsyner och riskinventeringar av rutiner, policyer och efterlevnad av dessa. Koncernen har även flera MAS (Medicinskt Ansvariga Sjuksköterskor) som stöttar i efterlevnaden av bland annat patientdatalagen.

Risker som identifieras rapporteras i Humanas avvikelssystem. Både inträffade händelser och potentiella risker rapporteras. Inkomna avvikelser analyseras av Humanas kvalitetsavdelning och åtgärder vidtas och implementeras. De flesta avvikelserna hanteras på affärsområdesnivå och följs upp centralt av kvalitetsdirektör månatligen. Större avvikelser rapporteras direkt till kvalitetsdirektör och VD.

För identifierade brister skapas en handlingsplan med uppgift om bland annat (i) vem som är ansvarig, (ii) datum för åtgärdande och (iii) genomförda aktiviteter för åtgärdande samt (iv) datum och struktur för uppföljning.

Policyer, interna riktlinjer och rutiner

Inom Humana finns både koncernövergripande riktlinjer och rutiner samt affärsområdes- och verksamhetsspecifika riktlinjer.

Personuppgiftsombudet, kvalitetscheferna, affärsområdescheferna och IT-chefen ansvarar för framtagandet av riktlinjerna.

Vid behov anlitas extern juridisk rådgivning för framtagande, alternativt granskning, av riktlinjerna.

Implementering

Vissa koncerngemensamma policyer beslutas av styrelsen. De koncernövergripande riktlinjerna antas av och implementeras i Koncernen av VD i samråd med koncernledningen. Riktlinjer specifika för respektive affärsområde antas och implementeras av respektive Affärsområdeschef i samråd med kvalitetsorganisationen. Regionala eller verksamhetsspecifika riktlinjer antas av och implementeras i berörda koncernbolag.

Antagna riktlinjer kommuniceras inom organisationen bland annat genom information via email och publicering på Humanas intranät, information under månadsmöten, ledningsprocesser och kvalitetssystem, utbildningar individuellt eller i grupp och introduktion till nyanställda.

Uppföljning, kontroll och åtgärder

För att förebygga uppkomsten av brister inom personuppgiftsområdet har Humana implementerat olika kontrollmekanismer. Dessa består bland annat av personuppgiftsombudets, Affärsområdeschefernas och kvalitetsavdelningens kontinuerliga granskning, kvartalsvisa egenkontroller, månatlig rapportering till Humanas koncernledning, regelbunden registervård, årlig kvalitetsgranskning av styrdokument samt analys och åtgärdande av inkomna avvikelser.

Aktiekapital och ägarförhållanden

AKTIEINFORMATION

Per dagen för detta Prospekt uppgår Bolagets registrerade aktiekapital till 1 019 600 SEK, fördelat på 45 882 000 aktier¹⁾, med ett kvotvärde om 0,022 SEK per aktie.²⁾ Aktierna i Humana är utfärdade enligt svensk rätt, fullt betalda och denominerade i svenska kronor.

Efter genomförandet av Erbjudandet och den nyemission av aktier som avses genomföras i samband därmed (se ”– Nyemission av aktier i samband med Erbjudandet” nedan) kommer Bolagets registrerade aktiekapital, under antagande om fullteckning och att nyemissionen genomförs till en teckningskurs per aktie som motsvarar mittpunkten i Prisintervallet, att uppgå till 1 192 013,8 SEK, fördelat på 53 640 620 aktier med ett kvotvärde om 0,022 SEK.³⁾ Nyemissionen avses registreras hos Bolagsverket omkring den 24 mars 2016. Bolaget kommer, i enlighet med vad som beskrivs i ”– Aktiekonvertering i samband med Erbjudandet m.m.” nedan, endast ha ett aktieslag vid noteringen.

Enligt den bolagsordning som antogs vid extra bolagsstämma den 15 februari 2016 ska aktiekapitalet vara lägst 1 000 000 och högst 4 000 000 SEK, fördelat på lägst 45 000 000 och högst 180 000 000 aktier.

Aktieägarnas rättigheter, inklusive de rättigheter som följer av bolagsordningen, kan endast ändras i enlighet med de förfaranden som anges i Aktiebolagslagen.

NYEMISSION AV AKTIER I SAMBAND MED ERBJUDANDET

Vid extra bolagsstämma den 9 mars 2016 beslutades om emission av nya aktier i syfte att genomföra Erbjudandet, med bemyndigande för Humanas styrelse att besluta om vilket belopp som Bolagets aktiekapital ska ökas med, det antal aktier som ska ges ut samt teckningskursen. Teckningskursen ska motsvara Försäljningspriset. Rätt att teckna nya aktier ska, med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, tillkomma allmänheten och institutionella investerare i Sverige samt vissa institutionella investerare i andra jurisdiktioner. Styrelsen för Humana förväntas fastställa de slutliga emissionsvillkoren omkring den 21 mars 2016, varvid antalet nyemitterade aktier kommer att vara beroende av Försäljningspriset. Under antagande om att Försäljningspriset kommer att motsvara mittpunkten i Prisintervallet kommer nyemissionen, vid fullteckning, medföra att antalet aktier ökar från 45 882 000 till 53 640 620 aktier, vilket motsvarar en ökning om

16,9 procent. För befintliga aktieägare uppkommer en utspädningseffekt om totalt 7 758 620 nya aktier, motsvarande 14,5 procent av det totala antalet aktier efter nyemissionen.

AKTIEKONVERTERING I SAMBAND MED ERBJUDANDET M.M.

I samband med noteringen av Humanas aktier på Nasdaq Stockholm kommer samtliga preferensaktier och stam A-aktier att omstämplas (1:1) till stam B-aktier, vilket kommer resultera i att Bolaget, i enlighet med vad som beskrivs nedan, endast kommer att ha ett aktieslag vid noteringen (”Aktiekonverteringen”). Beslut om Aktiekonverteringen fattades vid en extra bolagsstämma den 9 mars 2016.

Beslutet att genomföra Aktiekonverteringen förväntas bli registrerat hos Bolagsverket den 22 mars 2016.

Efter genomförandet av Aktiekonverteringen kommer det således endast att finnas ett aktieslag i Bolaget, benämnt aktier (tidigare stam B-aktier).

Omfördelning av aktier mellan befintliga aktieägare

För att Aktiekonverteringen ska resultera i en likvärdig behandling av samtliga aktieägare, baserat på värdet av deras aktier före Erbjudandet, kommer en omfördelning av aktierna mellan aktieägarna att ske beroende på det slutliga Försäljningspriset. Detta kan innebära en justering i förhållande till de uppgifter som anges om aktieinnehav i detta Prospekt, bland annat i avsnittet ”Styrelse, koncernledning och revisor” och nedan i ”– Ägarstruktur”. En sådan eventuell omfördelning kommer dock inte att leda till någon förändring av antalet aktier eller av aktiekapitalet i Humana.

VISSA RÄTTIGHETER KOPPLADE TILL AKTIERNA

Efter förändringarna som beskrivs under ”– Aktiekonvertering i samband med Erbjudandet m.m.” kommer samtliga aktier vara av samma slag. Aktieägarnas rättigheter kan endast ändras i enlighet med de förfaranden som anges i Aktiebolagslagen.

Rösträtt vid bolagsstämma

Varje aktie berättigar till en röst och varje röstberättigad får vid bolagsstämma rösta för det fulla antalet av honom eller henne ägda och företrädade aktier utan begränsning i rösträtten. Se avsnitt ”Bolagsstyrning – Bolagsstämma” för ytterligare information om bolagsstämma i Humana.

- 1) Varav 29 916 000 stam A-aktier, 15 965 685 stam B-aktier och 315 preferensaktier (varav 45 st. C1, 90 st. C2, 45 st. C3, 45 st. C4, 45 st. C5 och 45 st. C6), med ett kvotvärde om 0,022 SEK per aktie.
- 2) Per den 31 december 2015 uppgick Bolagets registrerade aktiekapital till 1 019 600 SEK, fördelat på 1 019 600 aktier varav 664 800 stam A-aktier, 354 793 stam B-aktier och sju preferensaktier (C1, C2 (två), C3, C4, C5 och C6), med ett kvotvärde om 1 SEK per aktie (oförändrat antal aktier sedan 1 januari 2015).
- 3) Om nyemissionen görs till en kurs som motsvarar lägsta respektive högsta pris i Prisintervallet kommer Bolagets aktiekapital att uppgå till 1 204 785,2 respektive 1 180 890,3 SEK.

Företrädesrätt till nya aktier m.m.

Beslutar Bolaget att genom kontant- eller kvittningsemission ge ut nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler har aktieägarna företrädesrätt till teckning i förhållande till det antal aktier de förut äger. Det finns dock inga bestämmelser i Bolagets bolagsordning som begränsar möjligheten att, i enlighet med bestämmelserna i aktiebolagslagen, emittera nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

Rätt till utdelning och överskott vid likvidation

Efter förändringarna som beskrivs under ”– Aktiekonvertering i samband med Erbjudandet m.m.” kommer samtliga aktier

medföra lika rätt till andel i Bolagets vinst och till eventuellt överskott vid likvidation. Aktieägare i Humana kommer att vara berättigade till framtida utdelningar, inklusive utdelning som beslutas för räkenskapsåret 2016 samt för samtliga efterföljande perioder, förutsatt att beslut om utdelning fattas.

AKTIEKAPITALET UTVECKLING

Tabellen nedan sammanfattar den historiska utvecklingen av Humanas aktiekapital samt de förändringar av antalet aktier och aktiekapitalet som kommer att genomföras i samband med noteringen av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm.

År	Händelse	Ändring antal aktier			Totalt antal aktier			Ändring aktiekapital, SEK	Aktiekapital, SEK	Kvotvärde, SEK
		Stam A	Stam B ¹⁾ Preferens	Stam A	Stam B ¹⁾ Preferens					
2008	Nybildning	100 000	–	–	100 000	–	–	100 000	100 000	1
2008	Nyemission	564 800	335 200	–	664 800	335 200	–	900 000	1 000 000	1
2012	Nyemission	–	–	7	664 800	335 200	7 ²⁾	7	1 000 007	1
2014	Nyemission	–	19 593	–	664 800	354 793	7 ²⁾	19 593	1 019 600	1
2016	Split	29 251 200	15 610 892	308	29 916 000	15 965 685	315 ³⁾	–	1 019 600	0,022222
2016	Omsämpling	-29 916 000	29 916 315	-315 ³⁾	–	45 882 000	–	–	1 019 600	0,022222
2016	Nyemission ⁴⁾	–	7 758 620	–	–	53 640 620	–	172 413,8	1 192 013,8	0,022222

1) Efter omsämplingen kommer stam B-aktierna benämnas aktier.

2) Sex slag av preferensaktier, bestående av C1, C2 [två st.], C3, C4, C5 och C6.

3) Sex slag av preferensaktier, bestående av 45 st. C1, 90 st. C2, 45 st. C3, 45 st. C4, 45 st. C5 och 45 st. C6.

4) Emission av nya aktier i Erbjudandet, under antagandet om ett Försäljningspris om 58 SEK, vilket motsvarar mittpunkten i Prisintervallet. Om Försäljningspriset är det högsta i Prisintervallet kommer 7 258 064 nya aktier att emitteras och om Försäljningspriset är det lägsta i Prisintervallet kommer 8 333 333 nya aktier att emitteras. Emissionen av de nya aktierna förväntas registreras hos Bolagsverket omkring den 24 mars 2016.

ÄGARSTRUKTUR

Per dagen för detta Prospekt har Bolaget 89 aktieägare. Största aktieägaren är Argan Capital. Argan Capital, Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag, Simon Lindfors (styrelseledamot) genom bolag, Maria Nilsson (styrelseledamot), Lars Johansson (tidigare styrelsesuppleant) genom bolag, Zeinab Daugaard genom bolag och Christer

Hansson genom bolag är säljande aktieägare i Erbjudandet (**”Säljande Aktieägare”**).

I tabellen nedan beskrivs det maximala antalet aktier som respektive Säljande Aktieägare kan komma att sälja under Erbjudandet under antagandet om ett Försäljningspris om 58 SEK, vilket är i mitten av Prisintervallet.

Säljande Aktieägare	Maximalt antal aktier till försäljning om Övertilldelningsoptionen inte utnyttjas	Maximalt antal aktier till försäljning om Övertilldelningsoptionen utnyttjas till fullt
Argan Capital ¹⁾	2 985 286	4 784 385
Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag ²⁾	166 139	166 139
Simon Lindfors (styrelseledamot) genom bolag ³⁾	729 112	729 112
Maria Nilsson (styrelseledamot) ⁴⁾	30 713	30 713
Lars Johansson (tidigare styrelsesuppleant) genom bolag ⁵⁾	1 397 126	1 397 126
Zeinab Daugaard genom bolag ⁶⁾	197 222	197 222
Christer Hansson genom bolag ⁷⁾	229 036	229 036
Totalt	5 734 634	7 533 733

1) Adress: 52–54, Avenue du X Septembre, L-2550 Luxembourg.

2) Zirkona AB, c/o Per Granath, Limavägen 4, 167 76 Bromma.

3) SLP Partners AB, c/o EPEA Advisory AB, Birger Jarlsgatan 5, 111 45 Stockholm.

4) Källparksgatan 19, 754 32 Uppsala.

5) Europeiska Investeringsklubben AB, c/o Lars Johansson, Södra Kungsvägen 294B, 181 63 Lidingö.

6) Minara AB, c/o Zeinab Daugaard, Tåppestigen 5, 181 41 Lidingö.

7) MECA Ekonomi AB, c/o Christer Hansson, Brännkyrkagatan 34a, 118 22 Stockholm.

I tabellen nedan beskrivs Humanas ägarstruktur omedelbart före Erbjudandet och omedelbart efter Erbjudandets genomförande under antagandet om (i) ett Försäljningspris om

58 SEK, vilket är i mitten av Prisintervallet och (ii) att de åtgärder som anges i ”– *Aktiekonvertering i samband med Erbjudandet m.m.*” har genomförts.

	Aktieägande före Erbjudandet		Aktieägande efter Erbjudandet om Övertilldelningsoptionen inte utnyttjas		Aktieägande efter Erbjudandet om Övertilldelningsoptionen utnyttjas till fullo	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Säljande Aktieägare vars innehav överstiger 5 procent av aktierna¹⁾						
Argan Capital	34 156 499	74,4	31 171 213	58,1	29 372 114	54,8
Per Granath (styrelseledamot och tidigare VD) genom bolag	3 962 852	8,6	3 796 713	7,1	3 796 713	7,1
Övriga Säljande Aktieägare						
Simon Lindfors (styrelseledamot) genom bolag	1 458 225	3,2	729 113	1,4	729 113	1,4
Maria Nilsson (styrelseledamot)	351 412	0,8	320 699	0,6	320 699	0,6
Lars Johansson (tidigare styrelse-suppleant) genom bolag	1 397 126	3,0	0	0	0	0
Zeinab Daugaard genom bolag	394 444	0,9	197 222	0,4	197 222	0,4
Christer Hansson genom bolag	458 072	1,0	229 036	0,4	229 036	0,4
Summa	42 178 630	91,9	36 443 996	67,9	34 644 897	64,6
Övriga aktieägare ²⁾	3 703 370	8,1	3 703 370	6,9	3 703 370	6,9
Nya ägare ³⁾	–	–	13 493 254	25,2	15 292 353	28,5
Summa	3 703 370	8,1	17 196 624	32,1	18 995 723	35,4
Totalt	45 882 000	100,0	53 640 620	100,0	53 640 620	100,0

Källa: Euroclear Sweden.

- 1) I Sverige är den lägsta gränsen för anmälningspliktigt innehav (så kallad flaggning) fem procent av samtliga aktier eller av röstetalet för samtliga aktier.
 2) Avser huvudsakligen nuvarande och tidigare styrelseledamöter och anställda inom Koncernen.
 3) Avser de personer som erhåller aktier till följd av tilldelning i Erbjudande, inklusive Ankarinvesteringarna.

ANSÖKAN OM NOTERING

Humanas styrelse har ansökt om notering av Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm. Ytterligare information finns i avsnittet ”*Villkor och anvisningar – Notering på Nasdaq Stockholm*”.

TECKNINGSOPTIONER OCH KONVERTIBLER

Det finns inga utestående konvertibla skuldebrev utgivna av Bolaget. För en beskrivning av utestående teckningsoptioner, se nedan under ”– *Aktierelaterade incitamentsprogram*”.

AKTIERELATERADE INCITAMENTSPROGRAM

Långsiktiga incitamentsprogram

Vid extra bolagsstämma i Humana den 9 mars 2016 beslutade aktieägarna att införa två långsiktiga incitamentsprogram, ett riktat till Bolagets ledande befattningshavare och ett riktat till cirka 300 andra anställda i Bolaget. De ledande befattningshavarna erbjuds att delta i ett incitamentsprogram som består av tre serier av teckningsoptioner, och de cirka 300 andra anställda erbjuds att delta i ett aktiesparprogram. Syftet med incitamentsprogrammen är att uppmuntra till ett brett aktieägarande bland Bolagets medarbetare, underlätta rekrytering, kunna behålla kompetenta medarbetare, öka intressegemenskapen mellan medarbetarna och Bolagets aktieägare samt höja motivationen till att uppnå eller överträffa Bolagets finansiella mål.

1) Teckningsoptionerna har värderats enligt Black & Scholes värderingsmodell.

Teckningsoptionsprogram

Vid den extra bolagsstämman beslutades om emission av teckningsoptioner inom ramen för incitamentsprogram riktat till Bolagets ledande befattningshavare. Berättigade att delta i incitamentsprogrammet är Rasmus Nerman (VD och koncernchef), Ulf Bonnevier (CFO och vice VD), Helena Pharmanson (Marknads- och Kommunikationsdirektör), Eva Nilsson Bågenholm (Kvalitetsdirektör), Claus Forum (Affärsområdeschef *Individ & Familj*), Harald Wessman (Affärsområdeschef *Personlig Assistans*), Eva-Lotta Sandberg (Affärsområdeschef *Äldreomsorg*) och Mona Lien (Affärsområdeschef *Norge*). Sammanlagt omfattar emissionen totalt 1 440 420 teckningsoptioner som berättigar till nyteckning av samma antal nya aktier i Bolaget. Deltagarna kommer att erbjudas att förvärva teckningsoptionerna till marknadsvärde, vilket uppgår till totalt cirka 5,5 MSEK¹⁾. Om maximalt antal teckningsoptioner utnyttjas innebär detta en utspädning motsvarande cirka 2,6 procent av Humanas totala antal aktier efter Erbjudandets genomförande (efter utspädning och under förutsättning att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet). Teckningsoptionerna har emitterats i tre serier med olika löptider för att överensstämma med Bolagets strategiska och finansiella målsättning. Varje deltagare har rätt att förvärva ett visst högsta antal teckningsoptioner av respektive serie.

- Serie 1 omfattar totalt 480 140 teckningsoptioner med en teckningskurs per aktie som motsvarar 120 procent av priset på aktierna i Erbjudandet och kan utnyttjas under perioden 1 – 31 mars 2018.
- Serie 2 omfattar totalt 480 140 teckningsoptioner med en teckningskurs per aktie som motsvarar 125 procent av priset på aktierna i Erbjudandet och kan utnyttjas under perioden 1 – 31 mars 2019.
- Serie 3 omfattar totalt 480 140 teckningsoptioner med en teckningskurs per aktie som motsvarar 130 procent av priset på aktierna i Erbjudandet och kan utnyttjas under perioden 1 – 31 mars 2020.

Bolaget har förbehållit sig rätten att återköpa teckningsoptioner om deltagarens anställning i Bolaget avslutas eller om deltagaren önskar överlåta teckningsoptioner.

Aktiesparprogram

Den extra bolagsstämman beslutade även om ett långsiktigt incitamentsprogram i form av ett aktiesparprogram. Cirka 300 av Bolagets tillsvidareanställda erbjuds deltagande i aktiesparprogrammet. Deltagarna delas in i tre kategorier beroende på befattning. Kategori 1 består av cirka 45 anställda, kategori 2 av cirka 105 anställda och kategori 3 av cirka 150 anställda. Deltagande förutsätter att den anställde för egna medel förvärvar aktier i Humana till marknadspris på Nasdaq Stockholm, alternativt allokering redan innehavda aktier till programmet ("Sparaktier"). Maximal egen investering i Sparaktier är beroende av vilken kategori deltagaren tillhör och investeringsgrad hos samtliga deltagare. Deltagare i kategori 1, 2 och 3 får som huvudregel investera högst 55 000 SEK, 14 000 SEK respektive 7 000 SEK i Sparaktier, men för det fall deltagare inte investerar maximala belopp får övriga deltagare (pro rata) investera ett totalt belopp motsvarande den sammanlagda skillnaden mellan maximal och faktiskt investering för de deltagare som inte investerat maximala belopp, dock att deltagare högst får investera ett belopp som motsvarar en månadslön före skatt. Deltagare som behåller Sparaktierna under programmets löptid om cirka tre år och dessutom är anställd av Humana under hela löptiden kommer vid utgången av perioden att vederlagsfritt erhålla en så kallad matchningsaktie för varje förvärvat Sparaktie.

Deltagare i kategori 1 kommer utöver matchningsaktier vederlagsfritt kunna erhålla ytterligare en aktie i Humana per förvärvat Sparaktie efter den treåriga löptiden, under förutsättning att vissa av Bolaget definierade prestationskrav relaterade till EBIT-marginalen även har uppfyllts.

Vid full tilldelning av matchningsaktier och prestationsaktier uppgår det totala antalet aktier i programmet till högst 129 500 aktier, vilket motsvarar cirka 0,24 procent av det totala antalet utestående aktier i Bolaget efter Erbjudandets genomförande (under förutsättning att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet). Sammantaget med ett totalt antal

om 41 000 aktier som kan komma att överlåtas på Nasdaq Stockholm för att täcka kassaflödeseffekter i samband med programmet, i huvudsak sociala avgifter, uppgår det totala antalet aktier i programmet till cirka 0,32 procent av det totala antalet utestående aktier i Bolaget efter Erbjudandets genomförande (under förutsättning att Försäljningspriset motsvarar mittpunkten i Prisintervallet). Kostnader för aktiesparprogrammet kommer att redovisas i enlighet med *IFRS 2 – Aktierelaterade ersättningar*, och bedöms uppgå till cirka 3,8 MSEK under en treårsperiod, under antagandet att 50 procent av det maximala antalet matchningsaktier och prestationsaktier tilldelas deltagarna. Kostnaderna för utgående sociala avgifter beräknas uppgå till cirka 1,6 MSEK vid en antagen årlig kursuppgång om 10 procent under programmets löptid. Bolagets styrelse har av den extra bolagsstämman bemyndigats att på Nasdaq Stockholm besluta om förvärv av aktier i Humana för att säkerställa överlåtelser enligt ovan. Bolagsstämman beslutade också om överlåtelse av aktier till anställda enligt ovan.

CENTRAL VÄRDEPAPPERSFÖRVARING

Humanas bolagsordning innehåller ett så kallat avstämningsförbehåll och Bolagets aktier är anslutna till det elektroniska värdepapperssystemet hos Euroclear Sweden (Euroclear Sweden AB, Box 191, 101 23 Stockholm) som central värdepappersförvarare. Aktierna är registrerade på person. Inga aktiebrev har utfärdats för aktierna eller kommer att utfärdas för de nya aktierna. ISIN-koden för aktierna i Humana är SE0008040653.

AKTIEÄGARAVTAL

Bolagets aktieägare är för närvarande parter till ett aktieägaravtal som kommer att upphöra att gälla i samband med noteringen av Bolagets aktier.

Såvitt styrelsen känner till föreligger inte några aktieägaravtal eller andra överenskommelser mellan aktieägare i Bolaget som syftar till gemensamt inflytande över Bolaget, utöver det nyss nämnda aktieägaravtalet. Styrelsen känner inte heller till några överenskommelser eller motsvarande som kan leda till att kontrollen över Bolaget förändras.

LOCK UP-ARRANGEMANG M.M.

I samband med Erbjudandet kommer Huvudägaren och aktieägande styrelseledamöter och ledande befattningshavare, att åta sig gentemot Managers att, med sedvanliga förbehåll, inte sälja sina respektive innehav under viss tid efter att handeln på Nasdaq Stockholm har inletts. Lock up-perioden kommer att vara 180 dagar för Huvudägaren, medan lock up-perioden för aktieägande styrelseledamöter och ledande befattningshavare kommer att vara 360 dagar. Managers kan komma att medge undantag från ifrågasvarande åtagande. Efter utgången av respektive lock up-period kan aktier komma att erbjudas till försäljning, vilket kan påverka marknadspriset på aktien.

Se även ”*Legala frågor och kompletterande information – Väsentliga avtal m.m. – Placeringsavtal*” för en beskrivning av Bolagets åtaganden i samband med Erbjudandet.

UTDELNING OCH UTDELNINGSPOLICY

Humana har antagit en utdelningspolicy som innebär en utdelning uppgående till 30 procent av nettovinsten. Den föreslagna utdelningen ska beakta Humanas långsiktiga utvecklingsmöjligheter och finansiella ställning.

Aktieägare i Humana kommer att vara berättigade till framtida utdelningar, inklusive utdelning som beslutas för räkenskapsåret 2016 samt för samtliga efterföljande perioder, förutsatt att beslut om utdelning fattas.

Beslut om vinstutdelning fattas av bolagsstämman och utbetalas genom Euroclear Swedens försorg. Utdelning får endast ske med ett sådant belopp att det efter utdelningen finns full täckning för Bolagets bundna egna kapital och endast om utdelningen framstår som försvarlig med hänsyn till (i) de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet samt (ii) Bolagets och koncernens konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt (den så kallade försiktighetsregeln). Som huvudregel får aktieägarna inte besluta om utdelning av ett större belopp än styrelsen föreslagit eller godkänt.

Rätt till utdelning tillkommer den som på den av bolagsstämman fastställda avstämningsdagen för utdelningen är registrerad som innehavare av aktier i den av Euroclear Sweden förda aktieboken. Om aktieägare inte kan nås genom Euroclear Sweden kvarstår aktieägarens fordran på Bolaget avseende utdelningsbeloppet och begränsas i tiden endast genom regler om tioårig preskription. Vid preskription tillfaller utdelningsbeloppet Humana. Varken aktiebolagslagen eller Humanas bolagsordning innehåller några restriktioner avseende rätt till utdelning till aktieägare utanför Sverige. Utöver eventuella begränsningar som följer av bank- eller clearingsystem i berörda jurisdiktioner, sker utbetalning till sådana aktieägare på samma sätt som till aktieägare med hemvist i Sverige. För aktieägare som är begränsat skattskyldiga i Sverige utgår dock normalt svensk kupongskatt, se avsnittet ”*Vissa skattefrågor i Sverige*”.

Bolagsordning

Bolagsordning antagen på extra bolagsstämma den 9 mars 2016. Bolagsstämmans beslut om antagande av bolagsordningen är villkorat av Erbjudandets genomförande, och bolagsordningen förväntas registreras den 22 mars 2016.

§ 1 Firma

Bolagets firma är Humana AB. Bolaget är ett publikt aktiebolag (publ).

§ 2 Säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Stockholms kommun, Stockholms län.

§ 3 Verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att direkt eller indirekt via dotterbolag äga värdepapper i Humana Group Holding AB, org. nr. 556730-0453, samt bedriva annan därmed förenlig verksamhet.

§ 4 Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst 1 000 000 kronor och högst 4 000 000 kronor.

§ 5 Antal aktier

Antal aktier ska vara lägst 45 000 000 och högst 180 000 000.

§ 6 Styrelse

Styrelsen ska bestå av lägst 3 och högst 10 ledamöter.

§ 7 Revisorer

Bolaget ska ha högst två revisorer samt högst två revisors-suppleanter eller ett registrerat revisionsbolag.

§ 8 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma ska ske genom annonsering i Post- och Inrikes Tidningar och på bolagets webbplats. Att kallelse skett ska annonseras i Dagens Industri.

§ 9 Föranmälan

En aktieägare som vill delta i en bolagsstämma ska dels vara upptagen i utskrift eller annan framställning av hela aktieboken avseende förhållandena fem vardagar före stämman, dels göra anmälan till bolaget senast den dag som anges i kallelsen till bolagsstämman. Denna dag får inte vara söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton och får inte infalla tidigare än femte vardagen före bolagsstämman.

Aktieägare får vid bolagsstämma medföra ett eller två biträden, dock endast om aktieägaren till bolaget anmäler antalet biträden på det sätt som anges i föregående stycke.

§ 10 Årsstämma

Årsstämma ska hållas i Stockholm.

På årsstämman ska följande ärenden behandlas:

1. Val av ordförande vid bolagsstämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Godkännande av dagordning.
4. Val av en eller två justeringsmän.
5. Prövning av om bolagsstämman blivit behörigen sammankallad.
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse samt koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse.
7. Beslut om:
  - (a) fastställande av resultaträkning och balansräkning samt koncernresultaträkning och koncernbalansräkning;
  - (b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen; samt
  - (c) ansvarsfrihet gentemot bolaget för styrelseledamöter och verkställande direktör.
8. Fastställande av antalet styrelseledamöter och antalet revisorer och revisorssuppleanter.
9. Fastställande av styrelsearvoden och revisorsarvoden.
10. Val av styrelseledamöter och revisorer.
11. Annat ärende som ankommer på stämman i enlighet med aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

§ 11 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår ska vara kalenderår (1 januari – 31 december).

§ 12 Avstämningsförbehåll

Bolagets aktier ska vara registrerade i ett avstämningsregister enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Legala frågor och kompletterande information

ALLMÄN BOLAGS- OCH KONCERNINFORMATION

Bolagets firma (tillika handelsbeteckning) är Humana AB. Humanas organisationsnummer är 556760-8475 och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun. Bolaget bildades i Sverige den 22 maj 2008 och registrerades hos Bolagsverket den 1 juli 2008. Bolaget har bedrivit verksamhet sedan dess. Bolaget är ett svenskt publikt aktiebolag som regleras av aktiebolagslagen (2005:551).

Humana är moderbolag i Koncernen som består av 74 direkt och indirekt ägda dotterbolag i Sverige och Norge. I tabellen nedan redovisas de viktigaste koncernföretagen.

Dotterföretag	Land	Andel aktier och röster, % ¹⁾
Humana Group Holding AB	Sverige	100
Humana Assistans AB	Sverige	100
Humana Omsorg AB	Sverige	100
Humana Hemtjänst AB	Sverige	100
Baggium Vård & behandling AB	Sverige	100
Sociala tjänster Sverige AB	Sverige	100
Partnergruppen Svenska AB	Sverige	100
Tiltak for ungdom – Agder AS	Norge	100
Neuropsyk i Bollnäs AB	Sverige	100
Adventum Vård AB	Sverige	100
Familjeforum Lund AB	Sverige	100
Björkviks Vårdhem AB	Sverige	100
Familjestödsgruppen i Stockholm AB	Sverige	100
Løft AS	Norge	100

1) Per den 31 december 2015.

VÄSENTLIGA AVTAL M.M.

Nedan följer en sammanfattning av väsentliga avtal som Humana ingått under de senaste två åren samt andra avtal som Humana ingått och som innehåller rättigheter eller förpliktelser som är av väsentlig betydelse för Humana (i båda fallen med undantag för avtal som ingåtts i den löpande affärsverksamheten).

Förvärv och avyttringar

Sale and leaseback av fastighetsportfölj

Den 2 november 2015 ingick Humana – inom ramen för en så kallad Sale and leaseback – ett avtal med Hemfosa om försäljning av ett antal dotterbolag med äganderätt över merparten av Humanas fastigheter. I samband med försäljningen ingick Humana avtal om förhyrning av aktuella fastigheter för fortsatt verksamhet (HVB och LSS-boenden). Syftet med transaktio-

nen var att frigöra kapital till främjande av Humanas expansionsplaner. Tillträde till aktierna/fastigheterna ägde rum den 30 november 2015. Överenskommet värde på den sålda fastighetsportföljen uppgick till knappt 258,5 MSEK.

Aktieöverlåtelseavtalet innehåller sedvanliga garantier om bolagen och fastigheterna. Garantitiden är 15 månader från tillträdesdagen och garantitaket 30 procent av överenskommet värde på fastighetsportföljen (det vill säga cirka 86 MSEK). Den begränsade garantitiden gäller på sedvanligt vis inte vissa fundamentala garantier (till exempel avseende äganderätten till aktierna och fastigheterna). Garantitaket för de fundamentala garantierna är 100 procent av det överenskomna värdet på fastighetsportföljen.

Den inledande hyrestiden för hyresavtalen är mellan 12–15 år. Av hyresavtalen följer även att hyresgästen ges ansvar för all drift och underhåll av fastigheten, men också får en mer omfattande rätt än sedvanligt att utan hyresvärdens tillstånd vidta ombyggnadsåtgärder. I övrigt innehåller hyresavtalen för den i lokalerna bedrivna omsorgsverksamheten sedvanliga bestämmelser.

Humana Group Holding AB har i förhållande till Hemfosa ingått en borgensförbindelse för dotterbolagens/hyresgästernas fullgörande av hyresavtalen. Åtagandet omfattar en skyldighet att inträda, alternativt anvisa annat koncernbolag att inträda, i hyresgästens ställe om denne försätts i konkurs. Skyldigheten att inträda gäller dock inte om konkursboet utnyttjar sin rätt att inträda i aktuellt hyresavtal under återstående hyrestid eller överlåter hyresavtalet till annan i samband med en överlåtelse av hyresgästens verksamhet. Borgensåtagandet är vad gäller omständigheter som inträffar efter den 27 november 2020 begränsat till totalt 17,5 MSEK per år.

Se även avsnittet ”*Proformaredovisning*”.

Förvärv av Frösunda Holdco AS

Den 4 juli 2014 ingick Humana ett avtal om förvärv av samtliga aktier i Frösunda Holdco AS från Frösunda Omsorg AB. Förvärvet av Frösunda Holdco AS inkluderar dotterbolaget Tiltaksgruppen AS och Tiltak for Ungdom – Agder AS. Tillträde ägde rum den 1 september 2014.

Den slutliga köpeskillingen uppgick till 34 MSEK.

Aktieöverlåtelseavtalet innehåller grundläggande garantier rörande säljarens ägande avseende aktierna och rätten att ingå överlåtelseavtal. Avtalet innehåller även sedvanliga säljgarantier rörande bolagets tillgångar och verksamhet.

Förvärv av INOM

Den 27 november 2013 ingick Humana ett avtal om förvärv av samtliga aktier i INOM – Innovativ Omsorg i Norden AB från riskkapitalfonden Valedo Partners Fund I AB och vissa andra ägare. Tillträde ägde rum den 22 januari 2014, efter att förvärvet godkänts av Konkurrensverket. Köpeskillingen uppgick till 794 MSEK (efter justeringar).

Aktieöverlåtelseavtalet innehåller sedvanliga grundläggande garantier om säljarnas ägande och dispositionsrätt avseende aktierna. Avtalet innehåller även säljgarantier avseende bland annat INOM-koncernens redovisning, bolagshandlingar, finansiella ställning, väsentliga avtal, avsaknad av begränsande avtal, skatt, tvister, regelefterlevnad, fastigheter, anställda och försäkringar.

Säljarnas ansvar är begränsat till ett maximalt belopp om 225 MSEK. Reklamationer skulle göras inom 18 månader från avtalsdagen (avseende ansvar för skatt ska reklamation göras inom tre månader efter att skatten slutligt fastställts). De angivna ansvarsbegränsningarna gäller inte för vissa grundläggande garantier (ägande och dispositionsrätt avseende aktierna).

Som en del i aktieöverlåtelseavtalet har Humana tecknat en försäkring hos Ironshore Europe Limited rörande garantierna. Avseende de grundläggande garantierna har Humana endast rätt att utkräva ansvar från säljarna efter att möjligheterna att få ersättning från försäkringsgivaren har uttömts. Avseende övriga garantier har Humana ingen rätt att utkräva ansvar från säljarna, utan är vid skada hänvisad till försäkringsgivaren för ersättning.

Kreditavtal

Koncernen kommer i samband med noteringen att ingå ett nytt låneavtal med DNB Bank ASA, Sweden Branch och Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ). Se avsnittet ”*Kapitalstruktur, skuldsättning och annan finansiell information – Kapitalstruktur i samband med notering – Det nya låneavtalet*” för ytterligare information om detta kreditavtal.

Placeringsavtal

Enligt villkoren i ett avtal om placering av aktier som avses att ingås omkring den 21 mars 2016 mellan Bolaget, de Säljande Aktieägarna och Managers, (**”Placeringsavtalet”**) kommer Bolaget och de Säljande Aktieägarna åta sig att emittera respektive avyttra det antal aktier som omfattas av Erbjudandet till de köpare som anvisas av Managers, alternativt såvida Managers misslyckas har Managers åtagit sig att själva förvärva de aktier som omfattas av Erbjudandet, under förutsättning att Erbjudandet inte avbryts dessförinnan (se nedan). Huvudägaren avser vidare lämna en Övertilldelningsoption som innebär en utfästelse att, på begäran av Managers senast 30 dagar från första dagen för handel i Bolagets aktier på Nasdaq Stockholm, sälja ytterligare högst totalt 1 932 366 aktier motsvarande cirka 13 procent av det högsta totala antalet erbjudna aktier som

omfattas av Erbjudandet. Övertilldelningsoptionen får endast utnyttjas i syfte att täcka eventuell övertilldelning inom ramen för Erbjudandet.

Genom Placeringsavtalet ger Bolaget sedvanliga garantier till Managers, främst avseende att informationen i Prospektet är korrekt, att Prospektet och Erbjudandet uppfyller relevanta krav i lagar och regelverk samt att inga legala eller andra hinder föreligger för Bolaget att ingå avtalet eller för Erbjudandets genomförande. Placeringsavtalet föreskriver att Managers åtaganden att förmedla köpare till eller, för det fall Managers misslyckas med detta, själva köpa de aktier som omfattas av Erbjudandet, är villkorade bland annat av att inga händelser inträffar som har så väsentligt negativ inverkan på Bolaget att det är olämpligt att genomföra Erbjudandet (**”Väsentligt Negativa Händelser”**) samt vissa andra sedvanliga villkor. Managers kan säga upp Placeringsavtalet fram till likviddagen, den 24 mars 2016, om några Väsentligt Negativa Händelser inträffar, om de garantier som Bolaget gett Managers skulle visa sig brista eller om några av de övriga villkor som följer av Placeringsavtalet ej uppfylls. Om ovan angivna villkor ej uppfylls och om Managers säger upp Placeringsavtalet kan Erbjudandet avbrytas. I sådant fall kommer vare sig leverans av eller betalning för aktier genomföras under Erbjudandet. Enligt Placeringsavtalet kommer Bolaget att, med sedvanligt förbehåll, åta sig att under vissa förutsättningar hålla Managers skadeslösa mot vissa anspråk.

I enlighet med Placeringsavtalet kommer Bolaget att åta sig, med undantag för de emissioner som beskrivs i detta Prospekt, att inte (i) erbjuda, pantsätta, tilldela, emittera, sälja, åta sig att sälja, sälja någon option eller på termin, förvärva säljoption, ställa ut teckningsrätt eller teckningsoption, eller annars överföra eller avyttra, direkt eller indirekt, några aktier i Bolaget eller några andra värdepapper som är konverterbara till eller möjliga att utnyttja eller byta till sådana aktier, eller (ii) ingå swapavtal eller andra arrangemang som helt eller delvis överlåter den ekonomiska risken förknippade med ägandet av aktie i Bolaget till annan förrän tidigast 180 dagar efter dagen då handel på Nasdaq Stockholm inleds. Managers kan dock medge undantag från dessa begränsningar.

För en beskrivning av de lock up-arrangemang som kommer att ingås i samband med Erbjudandet, se *”Aktiekapital och ägarförhållanden – Lock up-arrangemang m.m.”*.

STABILISERING

Joint Global Coordinators kan i samband med Erbjudandet och noteringen på Nasdaq Stockholm komma att genomföra transaktioner, som medför att kursen på aktierna håller sig på en högre nivå än vad som annars skulle ha varit fallet. Stabiliseringsåtgärder i syfte att stödja kursen på aktierna kan komma att ske från och med första dag för handel i aktierna på Nasdaq Stockholm och under en period av maximalt 30 kalenderdagar därefter. Stabiliseringstransaktioner kommer inte att genomföras av Joint Global Coordinators till högre pris än Försälj-

ningspriset. Stabiliseringsåtgärderna kan medföra att marknadspriset för aktierna hamnar på en nivå som inte är långsiktigt hållbar och som överstiger det pris som annars skulle råda i marknaden.

Att Joint Global Coordinators har möjlighet att genomföra stabiliseringsåtgärder innebär inte att sådana åtgärder med nödvändighet kommer att vidtas. Vidtagna stabiliseringsåtgärder kan vidare när som helst avbrytas. Då stabiliseringsperioden (30 kalenderdagar) har löpt ut kommer Joint Global Coordinators att meddela om stabiliseringsåtgärder vidtagits, de datum då stabiliseringsåtgärder i förekommande fall vidtagits, inklusive sista datum för sådana åtgärder, samt inom vilket prisintervall som stabiliseringstransaktionerna genomfördes.

RÄTTSLIGA FÖRFARANDE OCH SKILJEFÖRFARANDE

Koncernen bedriver verksamhet i Sverige och Norge och inom ramen för den löpande verksamheten blir koncernen från tid till annan föremål för tvister, krav och administrativa förfaranden. Humana har dock inte varit part i några rättsliga förfaranden eller skiljeförfaranden (inklusive ännu icke avgjorda ärenden eller sådana som Humana är medvetet om kan uppkomma) under de senaste tolv månaderna, som nyligen haft eller skulle kunna få betydande effekter på Humanas finansiella ställning eller lönsamhet.

TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

Humana tillämpar IAS 24 *Upplysningar om närstående*. Transaktioner med närstående sker på marknadsmässiga grunder.

Koncernen har utestående säljarreverser (efterställda lån) till närstående enligt nedan:

TSEK	Räntekostnad, ej utbetald			Skuld		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Argan Capital	-	37	33	-	402	365
Styrelse och VD	-	577	755	-	6 337	8 314
Summa	-	613	788	-	6 738	8 679

Utestående säljarreverser löstes i sin helhet inklusive utestående ränta i juli 2015. Till närstående utgick en total likvid om 10 079 TSEK (424 TSEK till Argan Capital, 9 655 TSEK till styrelse och VD).

Koncernen har utestående ackumulerat preferensbelopp till närstående enligt nedan:

MSEK	Ackumulerat preferensbelopp		
	2015	2014	2013
Argan Capital	760	678	606
Styrelse och VD	37	33	31
Summa	797	711	637

För information om ersättning till styrelsens ledamöter och koncernledningen, se avsnittet ”*Bolagsstyrning*”. Se även not 22 till de reviderade koncernräkenskaper på s. F-17 i Prospektet i avsnittet ”*Historisk finansiell information*”.

RÅDGIVARE

Humanas finansiella rådgivare i samband med Erbjudandet och noteringen på Nasdaq Stockholm är Carnegie och SEB som agerar Joint Global Coordinators och Joint Bookrunners i Erbjudandet. ABG och DNB agerar som Joint Bookrunners i Erbjudandet. Den totala ersättningen för de finansiella rådgivarna är beroende av utgången i Erbjudandet. Dessa rådgivare (samt till dem närstående företag) har tillhandahållit, och kan i framtiden komma att tillhandahålla, olika bankfinansiella, investerings-, kommersiella och andra tjänster åt Humana för vilka de erhållit, respektive kan komma att erhålla, ersättning.

Mannheimer Swartling Advokatbyrå är Humanas legala rådgivare i samband med Erbjudandet och noteringen på Nasdaq Stockholm.

TECKNINGÅTAGANDEN

Zeres Capital, Bodenholm Capital, Handelsbanken Fonder, Incentive, ODIN Fonder och Swedbank Robur har gentemot Joint Global Coordinators, Huvudägaren och Humana åtagit sig att i Erbjudandet, på samma villkor som övriga investerare, förvärva aktier till ett belopp om 125 MSEK, 65 MSEK, 65 MSEK, 65 MSEK, 65 MSEK respektive 65 MSEK. Erbjudandet är därmed säkerställt till cirka 50,7 procent (under antagande om ett Försäljningspris om 58 SEK, vilket är i mitten av Prisintervallet och under förutsättning att Övertilldelningsoptionen utnyttjas till fullo).

Ankarinvesterarna erhåller ingen ersättning för sina respektive åtaganden och Ankarinvesternas investering görs på samma villkor som övriga investerare i Erbjudandet. Joint Global Coordinators, Huvudägaren och styrelsen för Bolaget bedömer att Ankarinvesterarna har god kreditvärdighet och således kommer att kunna infria sina respektive åtaganden. Ankarinvesternas åtaganden är emellertid inte säkerställda genom bankgaranti, spärmedel eller pantsättning eller liknande arrangemang. Ankarinvesternas åtaganden är förenade med vissa villkor. För det fall något av dessa villkor inte uppfylls finns det en risk att Ankarinvesterarna inte uppfyller sina åtaganden.

Ankarinvesterare	Investeringsbelopp (MSEK)	Antal aktier ¹⁾	Andel av totalt antal aktier i Bolaget efter Erbjudandets genomförande, % ¹⁾
Zeres Capital	125	2 155 172	4,0
Bodenholm Capital	65	1 120 689	2,1
Handelsbanken Fonder	65	1 120 689	2,1
Incentive	65	1 120 689	2,1
ODIN Fonder	65	1 120 689	2,1
Swedbank Robur	65	1 120 689	2,1
Summa	450	7 758 617	14,5

1) Baserat på ett försäljningspris om 58 SEK, vilket är i mitten av Prisintervall.

Zeres Capital

Zeres Capital är en oberoende fondförvaltare med säte i Stockholm. Zeres Capital investerar i en koncentrerad portfölj bestående av små- och medelstora börsnoterade nordiska bolag med målet att skapa värde genom aktivt ägande inriktat på samarbete.

Bodenholm Capital

Bodenholm Capital är en långsiktig global investeringsfond som investerar i kvalitetsbolag med en investeringshorisont som sträcker sig över flera år. Bodenholm Capital har en koncentrerad portfölj med omkring 20 investeringar vilket möjliggör noggrann granskning för att förstå drivkrafterna för de verksamheter som fonden investerar i. Bodenholm Capital är uppbackade av Brummer & Partner.

Handelsbanken Fonder

Handelsbanken Fonder är ett helägt dotterbolag till Svenska Handelsbanken och är en betydande fondförvaltare i Skandinavien. Handelsbanken Fonder erbjuder fonder som riktar sig till såväl privatpersoner som institutionella klienter.

Incentive AS

Incentive AS är ett investeringsbolag med säte i Norden som investerar i en koncentrerad portfölj av sunda företag som förväntas komma att ge attraktiv avkastning för investerare över längre perioder.

ODIN Fonder

ODIN Fonder grundades 1990 och är en av Norges ledande fondförvaltare och ett helägt dotterbolag till SpareBank 1 Gruppen AS i Norge. ODIN Fonder är en aktiv, ansvarsfull och långsiktig fondförvaltare. ODIN Fonder investerar i företag med kompetent företagsledning, god drift och stark konkurrenskraft när marknaden erbjuder sådana bolag till attraktiva priser.

Swedbank Robur

Swedbank Robur är en av Skandinaviens största fondförvaltare och ett helägt dotterbolag till Swedbank. Swedbank Robur erbjuder sparandalternativ för privatpersoner och institutionella klienter genom investeringsfonder och diskretionär förvaltning.

TILLGÄNGLIGA HANDLINGAR

Följande handlingar finns tillgängliga i elektronisk form på Humanas hemsida, www.humana.se. Kopior av handlingarna hålls också tillgängliga på Humanas huvudkontor, Warfvinges väg 39, 112 51 Stockholm, under Prospektets giltighetstid (ordinarie kontorstid på vardagar).

- Humanas bolagsordning.
- Humanas årsredovisningar för räkenskapsåren 2014–2015.

Humanas dotterbolags årsredovisningar för räkenskapsåren 2014–2015 hålls tillgängliga på Humanas huvudkontor på adressen ovan.

Vissa skattefrågor i Sverige

Nedan följer en sammanfattning av vissa skattekonsekvenser som kan uppkomma med anledning av Erbjudandet. Sammanfattningen gäller endast i Sverige obegränsat skattskyldiga fysiska personer och aktiebolag om inte annat anges. Sammanfattningen är baserad på gällande lagstiftning och under antagande att villkoren för Erbjudandet uppfylls och är endast avsedd som allmän information från och med det att aktierna upptagits till handel på Nasdaq Stockholm. Sammanfattningen omfattar inte värdepapper som innehas av handelsbolag eller som innehas som lagertillgångar i näringsverksamhet. Vidare omfattas inte de särskilda reglerna för skattefri kapitalvinst (inklusive avdragsförbud vid kapitalförlust) och utdelning i bolagssektorn som kan bli tillämpliga då aktieägare innehar aktier som anses näringsbetingade. Inte heller omfattas de särskilda regler som kan bli tillämpliga på innehav i bolag som är eller tidigare har varit så kallade fåmansföretag eller på aktier som förvärvats med stöd av så kallade kvalificerade andelar i fåmansföretag. Sammanfattningen omfattar inte heller aktier eller andra delägarätter som förvaras på ett så kallat investeringsparkonto och som omfattas av särskilda regler om schablonbeskattning. Särskilda skatteregler gäller för vissa typer av skattskyldiga, till exempel investmentföretag och försäkringsföretag. Beskattningen av varje enskild aktieägare beror på dennes speciella situation. Varje innehavare av aktier bör därför rådfråga en skatterådgivare för att få information om de särskilda konsekvenser som kan uppstå i det enskilda fallet, inklusive tillämpligheten och effekten av utländska regler och skatteavtal.

FYSISKA PERSONER

Kapitalvinstbeskattning

När marknadsnoterade aktier eller andra delägarätter säljs eller på annat sätt avyttras kan en skattepliktig kapitalvinst eller en avdragsgill kapitalförlust uppstå. Kapitalvinster beskattas i inkomstslaget kapital med en skattesats om 30 procent. Kapitalvinsten eller kapitalförlusten beräknas normalt som skillnaden mellan försäljningsersättningen, efter avdrag för försäljningsutgifter, och omkostnadsbeloppet. Omkostnadsbeloppet för alla delägarätter av samma slag och sort beräknas gemensamt med tillämpning av genomsnittsmetoden.

Vid försäljning av marknadsnoterade aktier, som till exempel aktier i Bolaget, får omkostnadsbeloppet alternativt bestämmas enligt schablonmetoden till 20 procent av försäljningsersättningen efter avdrag för försäljningsutgifter.

Kapitalförluster på marknadsnoterade aktier och på andra marknadsnoterade delägarätter är fullt ut avdragsgilla mot skattepliktiga kapitalvinster på aktier och på andra marknadsnoterade delägarätter, förutom andelar i värdepappersfonder eller specialfonder som endast innehåller svenska fordringsrätter, så kallade räntefonder. Kapitalförluster på aktier eller andra delägarätter som inte kan kvittas på detta sätt får dras av med upp till 70 procent mot övriga inkomster i inkomstslaget kapital. Uppkommer underskott i inkomstslaget kapital medges skattereduktion mot kommunal och statlig inkomstskatt samt fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion medges med 30 procent av den del av underskottet som inte överstiger 100 000 SEK och 21 procent av resterande del. Ett sådant underskott kan inte sparas till senare beskattningsår.

Skatt på utdelning

För privatpersoner beskattas utdelning i inkomstslaget kapital med en skattesats om 30 procent. För fysiska personer som är bosatta i Sverige innehålls normalt preliminärskatt avseende utdelning med 30 procent. Den preliminära skatten innehålls av Euroclear Sweden, eller när det gäller förvaltarregistrerade aktier, av förvaltaren.

AKTIEBOLAG

Skatt på kapitalvinster och utdelning

För ett aktiebolag beskattas alla inkomster, inklusive skattepliktig kapitalvinst och utdelning, i inkomstslaget näringsverksamhet med 22 procent. Kapitalvinster och kapitalförluster beräknas på samma sätt som beskrivits ovan avseende fysiska personer. Avdragsgilla kapitalförluster på aktier eller andra delägarätter får endast dras av mot skattepliktiga kapitalvinster på sådana värdepapper. En sådan kapitalförlust kan även, om vissa villkor är uppfyllda, kvittas mot kapitalvinster i bolag inom samma concern, under förutsättning att koncernbidragsrätt föreligger mellan bolagen. En kapitalförlust som inte kan utnyttjas ett visst år får sparas och kvittas mot skattepliktiga kapitalvinster på aktier och andra delägarätter under efterföljande beskattningsår utan begränsning i tiden.

SÄRSKILDA SKATTEFRÅGOR FÖR INNEHAVARE AV AKTIER SOM ÄR BEGRÄNSAT SKATTSKYLDIGA I SVERIGE

Kupongskatt

För aktieägare som är begränsat skattskyldiga i Sverige och som erhåller utdelning på aktier i ett svenskt aktiebolag uttas normalt svensk kupongskatt. Skattesatsen är 30 procent. Skattesatsen är dock i allmänhet reducerad genom skatteavtal som Sverige ingått med andra länder för undvikande av dubbelbeskattning. Flertalet av Sveriges skatteavtal möjliggör nedsättning av den svenska skatten till avtalets skattesats direkt vid utdelningstillfället om erforderliga uppgifter om den utdelningsberättigade föreligger. I Sverige verkställs avdraget för kupongskatt normalt av Euroclear Sweden, eller beträffande förvaltarregistrerade aktier, av förvaltaren.

I de fall 30 procent kupongskatt innehållits vid utbetalning till en person som har rätt att beskattas enligt en lägre skattesats eller för mycket kupongskatt annars innehållits, kan återbetalning begäras hos Skatteverket före utgången av det femte kalenderåret efter utdelningen.

Kapitalvinstbeskattning

Innehavare av aktier som är begränsat skattskyldiga i Sverige och vars innehav inte är hänförligt till ett fast driftställe i Sverige kapitalvinstbeskattas normalt inte i Sverige vid avyttring av sådana värdepapper. Innehavarna kan emellertid bli föremål för beskattning i sin hemviststat. Enligt en särskild skatteregel kan emellertid fysiska personer som är begränsat skattskyldiga i Sverige bli föremål för svensk beskattning vid försäljning av vissa värdepapper om de vid något tillfälle under avyttringsåret eller något av de tio föregående kalenderåren har varit bosatta eller stadigvarande vistats i Sverige. Tillämpligheten av denna regel kan begränsas av skatteavtal mellan Sverige och andra länder.

Historisk finansiell information

Finansiell information för räkenskapsåren 2015, 2014 och 2013	Sida
Koncernens resultaträkning	F-2
Koncernens rapport över totalresultat	F-2
Koncernens balansräkning	F-3
Koncernens rapport över förändringar i eget kapital	F-4
Koncernens rapport över kassaflöden	F-5
Noter till koncernredovisningen	F-6
Redovisningsprinciper	F-20
Revisorsrapport avseende historisk finansiell information	F-23

Koncernens resultaträkning

Mkr (förutom avseende resultat per aktie)	Not	2015	2014	2013
Rörelsens intäkter				
Nettoomsättning	3	5 593	5 065	3 489
Övriga rörelseintäkter	4	62	0	0
Totala intäkter		5 655	5 065	3 489
Rörelsens kostnader				
Övriga externa kostnader	6, 8	-794	-662	-322
Personalkostnader	7	-4 430	-4 041	-2 931
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	13, 14	-46	-32	-13
Nedskrivningar av goodwill	12	-36	0	0
Övriga rörelsekostnader	4	-37	-23	-5
Rörelseresultat	3	312	307	218
Finansiella intäkter	9, 20	1	3	23
Finansiella kostnader	9	-172	-112	-27
Orealiserade värdeförändringar derivat		7	-41	3
Resultat före skatt		149	156	216
Skatt	10	-35	-41	-37
Årets resultat		114	115	179
Varav hänförligt till:				
Moderbolagets aktieägare		114	115	179
Resultat per stamaktie- före och efter utspädning, SEK	11	0,61	0,84	2,46

Koncernens rapport över totalresultat

MSEK	Not	2015	2014	2013
Årets resultat		114	115	179
Övrigt totalresultat				
Årets övrigt totalresultat				
Poster som har eller kan överföras till resultaträkningen;				
Kursdifferenser vid omräkning av utländsk verksamhet		-7	0	0
Kursdifferenser överförda till årets resultat		0	0	0
Årets totalresultat		106	115	179
Varav hänförligt till:				
Moderbolagets aktieägare		106	115	179

Koncernens balansräkning

MSEK	Not	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Goodwill	5,12	2 584	2 565	1 436
Övriga immateriella anläggningstillgångar	13	9	7	8
Materiella anläggningstillgångar	14	200	294	136
Finansiella anläggningstillgångar		4	3	1
Summa anläggningstillgångar		2 797	2 870	1 580
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	15	440	391	242
Skattefordringar		53	49	33
Övriga fordringar		19	10	4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		28	96	45
		540	545	325
Likvida medel	16	501	244	291
Summa omsättningstillgångar		1 040	790	616
SUMMA TILLGÅNGAR		3 838	3 660	2 196

MSEK	Not	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital				
	17			
Aktiekapital		1	1	1
Övrigt tillskjutet kapital		642	642	624
Reserver		-7	0	0
Balanserat resultat inklusive årets resultat		458	343	229
Summa eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare		1 093	986	853
Långfristiga skulder				
Uppskjuten skatteskuld	10	66	54	45
Räntebärande skulder	18	1 550	1 656	540
		1 616	1 710	585
Kortfristiga skulder				
Räntebärande skulder	18	125	73	106
Derivatinstrument	20	38	45	4
Leverantörsskulder		79	72	49
Övriga kortfristiga skulder		245	184	163
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	643	590	436
		1 129	963	758
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		3 838	3 660	2 196

Information om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not K21.

Koncernens rapport över förändringar i eget kapital

MSEK	Not	Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare				Totalt eget kapital
		Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Omräkningsreserv	Balanserat resultat inklusive årets resultat	
	K17					
Ingående eget kapital 13-01-01		1	624	0	49	674
Årets resultat					179	179
Övrigt totalresultat					-	-
Årets totalresultat		0	0	0	179	179
Utgående eget kapital 13-12-31		1	624	0	229	853
Ingående eget kapital 14-01-01		1	624	0	229	853
Transaktioner med koncernens ägare						
Nyemission		0	19			19
Summa transaktioner med koncernens ägare		0	19	0	0	19
Årets resultat					115	115
Övrigt totalresultat				0		0
Årets totalresultat		0	0	0	115	115
Utgående eget kapital 14-12-31		1	642	0	343	986
Ingående eget kapital 15-01-01		1	642	0	343	986
Årets resultat					114	114
Övrigt totalresultat				-7		-7
Årets totalresultat		0	0	-7	114	106
Utgående eget kapital 15-12-31		1	642	-7	458	1 093

Koncernens rapport över kassaflöden

MSEK	Not	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Kassaflöde från den löpande verksamheten				
Resultat före skatt		149	156	216
Justeringar för:				
Av- och nedskrivningar		82	32	13
Finansiella intäkter		-1	-3	-23
Finansiella kostnader		172	112	27
Orealiserade värdeförändringar derivat		-7	41	-3
Realisationsresultat	4	-29	0	0
Övrigt		2	3	1
		367	342	231
Förändringar:				
Minskning (+)/ökning (-) av kundfordringar		-30	-45	-13
Minskning (+)/ökning (-) av övriga rörelsefordringar		29	-3	20
Minskning (-)/ökning (+) av övriga rörelseskulder		35	53	41
Minskning (-)/ökning (+) av leverantörsskulder		3	13	10
Kassaflöde från den löpande verksamheten		405	360	288
Erhållen ränta		2	1	1
Erlagd ränta		-102	-131	-22
Betald skatt		-31	-74	-72
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten		274	156	196
Investeringsverksamheten				
Förvärv av dotterföretag, netto likvidpåverkan	5	-141	-821	-134
Avyttring av dotterföretag, netto likvidpåverkan	4	261	0	0
Avyttring av materiella anl. tillgångar		4	0	0
Investeringar i immateriella och materiella anl. tillgångar		-46	-46	-24
Kassaflöde från investeringsverksamheten		78	-868	-158
Finansieringsverksamheten				
Upptagna lån		1 639	1 106	133
Amortering av skuld		-1 732	-438	-76
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-93	668	57
Årets kassaflöde		258	-45	95
Likvida medel vid årets början	16	244	291	197
Kursdifferens i likvida medel		-2	-2	0
Likvida medel vid periodens slut		501	244	291

Noter till koncernredovisningen

Not K1 Allmän information

Humana AB är ett svenskt registrerat aktiebolag med säte i Stockholm. Bolaget är publikt. Adressen till huvudkontoret är Warfvinges väg 39, 112 51 Stockholm.

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget och dess dotterföretag (se Not K23), tillsammans benämnd koncernen. Koncernen bedriver omsorgsverksamhet i segmenten Individ och Familj, Personlig Assistans, Äldreomsorg samt Norge.

Humana AB ägs till 65,3% av Air Syndication SCA (org. nr B 133.432, Luxembourg).

De finansiella rapporterna har godkänts för utfärdande av styrelsen och verkställande direktören den 9 mars 2016.

Not K2 Övergripande redovisningsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) och tolkningsuttalanden utgivna av IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) sådana de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporteringens rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet av de finansiella rapporterna

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, samt villkorade tilläggsköpeskillningar från rörelseförvärv.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp är, om inte annat anges, avrundade till närmaste miljontal.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta finansiella rapporter i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas framåttrikt.

De kritiska bedömningar som företagsledningen gjort och som har en betydande påverkan på de finansiella rapporterna och som kan medföra en väsentlig justering i framtiden är främst relaterade till genomförda nedskrivningsprövningar avseende goodwill och vid upprättande av förvärsanalyser.

Nedskrivningsprövning av goodwill. Goodwill prövas årligen för att utreda om något nedskrivningsbehov föreligger. Dessa prövningar görs på beräkningar som baseras på ledningens antaganden om tillväxttakt, rörelsemarginal och diskonteringsränta. Andra bedömningar kan resultera i ett annat resultat och annan finansiell ställning. Mer information om utförda nedskrivningsprövningar framgår av Not K12.

Upprättande av förvärsanalyser. Vid förvärv av dotterbolag eller verksamheter görs en bedömning av verkligt värde på tillgångar och skulder i samband med förvärvet. Dessa tillgångar och skulder värderas med hjälp av olika värderingstekniker. Andra bedömningar än de som ledningen gjort kan resultera i en annan framtida ställning. En högre andel goodwill föranleder exempelvis en tillgångspost som inte är föremål för löpande avskrivning utan årlig prövning. Mer information om utförda förvärsanalyser framgår av Not K5.

För mer detaljerade redovisningsprinciper hänvisas till Väsentliga redovisningsprinciper.

Klassificering av leasingavtal i samband med sale and leaseback. Humana har under 2015 genomfört en sale and leaseback transaktion avseende fastigheter. En bedömning har gjorts av leasingkontrakten i transaktionen, vilka utgör kombinerade leasingavtal på mark och byggnader. Vid klassificering av avtalet har bedömts om det är finansiella eller operationella leasingavtal. Äganderätten till marken kommer inte att övergå, vidare står inte koncernen några risker för byggnadens restvärde.

Enligt Humans bedömning uppgår leasingperioden inte till större delen den ekonomiska livslängden på fastigheterna och nuvärdet av minimileaseavgifterna uppgår inte i allt väsentligt till verkligt värde på fastigheterna. Det finns inte några förmånliga köp- eller förlängningsoptioner och hyressättningen för fastigheterna har skett på marknads-mässiga grunder. Mot denna bakgrund har det bedömts att i allt väsentligt har de ekonomiska riskerna och fördelarna som är förknippade med ägandet av fastigheterna överfört till leasegivaren, därmed klassificeras dessa leasingavtal som operationella.

Not K3 Segmentsredovisning

Koncernens verksamhet delas upp i rörelsesegment baserat på vilka delar av verksamheten som Verkställande direktören (VD) och Chief financial officer (CFO), som är företagets högsta verkställande beslutsfattare, följer upp, så kallad "management approach". Koncernens verksamhet är organiserad på det sätt att VD och CFO följer upp resultat per affärsområde. Affärsområdena utgör även rörelsesegment. Varje rörelsesegment har en chef som är ansvarig för den dagliga verksamheten och som regelbundet rapporterar utfallet av rörelsesegmentets prestationer till VD och CFO. Koncernens interna rapportering är därför uppbyggd så att VD och CFO kan följa upp affärsområdenas prestationer och resultat. VD och CFO följer däremot inte upp tillgångar per segment utan följer enbart koncernens totala tillgångar.

Individ & Familj erbjuder vård och behandling inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete till klienter i alla åldersgrupper. Detta sker bland annat genom verksamheter som HVB, jour- och familjehem, särskilda boenden, öppenvård och stödboenden.

Personlig Assistans erbjuder omsorgstjänster och assistans till individer med funktionsnedsättning.

Äldreomsorg innefattar verksamheter som erbjuder individanpassad äldreomsorg (hemtjänst och särskilda boenden för äldre), bostäder med särskild service anpassade för individer med funktionsnedsättningar samt särskoleverksamhet.

Norge erbjuder vård och behandling inom institutionell psykologisk och psykiatrisk vård, familjehem och särskilda boenden för barn och ungdomar samt personlig assistans.

Övrigt avser koncernens kostnader för koncerngemensamma funktioner såsom central administration och centrala projektkostnader. Vidare ingår intäkter och kostnader hänförliga till avyttring och förvärv av företag.

Resultaträkning per segment

2015 MSEK	Individ & Personlig Familj assistans	Äldre- omsorg	Norge	Övrigt	Kon- cernen	
Nettoomsättning - externa intäkter	1 750	2 689	738	416	0	5 593
Övriga rörelseintäkter	0	0	0	0	62	62
Totala intäkter	1 750	2 689	738	416	62	5 655
Resultat före avskrivningar och övriga rörelsekostnader	245	188	-12	24	-14	431
Avskrivningar	-28	-5	-6	-5	-3	-46
Nedskrivningar av goodwill	0	0	-36	0	0	-36
Övriga rörelsekostnader	-1	0	0	-33	-4	-37
Rörelseresultat	217	182	-53	-13	-20	312
Finansiella intäkter						1
Finansiella kostnader						-172
Orealiserade värdeförändringar derivat						7
Resultat före skatt						149
Väsentliga ej kassaflödespåverkande poster utöver avskrivningar och nedskrivningar						
Realisationsförluster	-	-	-	33	-	33
Realisationsvinst fastigheter	-	-	-	-	-62	-62

2014 MSEK	Individ & Personlig Familj assistans	Äldre- omsorg	Norge	Övrigt	Kon- cernen
Nettoomsättning - externa intäkter	1 422	2 609	825	210	0 5 065
Övriga rörelseintäkter					0 0
Totala intäkter	1 422	2 609	825	210	0 5 065
Resultat före avskrivningar och övriga rörelsekostnader	192	209	0	14	-52 362
Avskrivningar	-17	-4	-3	-2	-7 -32
Övriga rörelse- kostnader	-1	0	0	-1	-21 -23
Rörelseresultat	174	205	-3	10	-79 307
Finansiella intäkter					3
Finansiella kostnader					-112
Orealiserade värde- förändringar derivat					-41
Resultat före skatt					156

2013 MSEK	Individ & Personlig Familj assistans	Äldre- omsorg	Norge	Övrigt	Kon- cernen
Nettoomsättning - externa intäkter	508	2 506	476	-	0 3 489
Övriga rörelseintäkter					0 0
Totala intäkter	508	2 506	476	0	0 3 489
Resultat före avskrivningar och övriga rörelsekostnader	68	210	-11	-	-30 236
Avskrivningar	-5	-4	-1	-	-3 -13
Övriga rörelse- kostnader	0	0	0	-	-4 -5
Rörelseresultat	63	206	-13	-	-38 218
Finansiella intäkter					23
Finansiella kostnader					-27
Orealiserade värde- förändringar derivat					3
Resultat före skatt					216

Intäktsfördelning

Intäkterna fördelas på följande tjänster:

	2015	2014	2013
Individ & Familj	2 134	1 632	508
Personlig Assistans	2 722	2 609	2 506
Äldreomsorg	738	825	476
Övrigt	62	-	-
Totala intäkter	5 655	5 065	3 489

Ingen kund står för mer än 10% av intäkterna

Geografiska områden – Intäkter

Koncernen	2015	2014	2013
Sverige	5 238	4 855	3 489
Norge	416	210	0
Totalt	5 655	5 065	3 489

Geografiska områden – Anläggningstillgångar*

Koncernen	2015	2014	2013
Sverige	2 560	2 581	1 580
Norge	237	289	0
Totalt	2 797	2 870	1 580

* Säsom anläggningstillgångar medtas ej finansiella instrument, uppskjutna skattefordringar och tillgångar avseende ersättningar efter avslutad anställning.

Not K4 Övriga rörelseintäkter och övriga rörelsekostnader

Övriga rörelseintäkter

	2015	2014	2013
Resultat vid försäljning av fastigheter	62	0	0
Totalt	62	0	0

Avser försäljningen av 43 fastigheter.

Övriga rörelsekostnader

	2015	2014	2013
Resultat vid försäljning av dotterföretag	32	0	0
Förvärvskostnader	4	21	4
Övrigt	1	2	1
Totalt	37	23	5

Fasighetsbolagen

Den 2 november 2015 ingick Humana – inom ramen för en s.k. Sale-and-leaseback – ett avtal med Hemfosa om försäljning av ett antal dotterföretag med äganderätt till 43 av Humanas fastigheter. I samband med försäljningen ingick Humana avtal om förhyring av aktuella fastigheter för fortsatt verksamhet (HVB och LSS-boenden). Tillträde till aktierna/fastigheterna ägde rum den 30 november 2015. Överenskommet underliggande värde på den sålda fastighetsportföljen uppgick till 258,5 Mkr. Aktieöverlåtelseavtalet innehåller sedvanliga garantier om bolagen och fastigheterna. Garantiiden är 15 månader från tillträdesdagen. Den inledande hyrestiden för hyresavtalen är mellan 12-15 år.

Villa Skaar

Den 10 juni 2015 ingick Humana ett avtal med Norsk Eldreomsorg AS om försäljning av Villa Skaar AS. Villa Skaars verksamhet var Humanas enda boende inom Sjukhem i Norge.

Villa Skaar bidrog under 2015 till koncernens intäkter med 19 Mkr och 1 Mkr i rörelseresultat.

Avyttrade företagens nettotillgångar vid avyttringstidpunkten

	Fastighets- bolagen	Villa Skaar	Totalt
Goodwill	0	44	44
Anläggningstillgångar	181	1	182
Kundfordringar och övriga fordringar	0	5	5
Likvida medel	0	6	6
Leverantörsskulder och övriga rörelseskulder	-3	-7	-9
Effekten på enskilda tillgångar och skulder av avyttringen	178	49	227
Köpeskilling	250	16	266
Avgår tillgångar/skulder ovan	-178	-49	-227
Transaktionskostnader	-10	0	-10
Resultat vid försäljning	62	-32	30
Erhållen köpeskilling	250	16	266
Likvida medel i avyttrade bolag	0	-6	-6
Påverkan på likvida medel	250	11	261

Not K5 Förvärv av rörelse

Humana har genomfört 7 (5 under 2014 respektive 6 under 2013) rörelseförvärv under året och fortsätter därmed expansionen inom affärsområde Individ & familj. Förvärven bidrar till att Humana stärker sin position på området genom att förvärva bolag är spjutspetsverksamheter och inriktade nichade behandlingsmetoder. 100% av aktierna har förvärvats i samtliga bolag.

Goodwill

Den goodwill som uppstått genom förvärven 2013-2015 hänför sig till personalens kompetens om behandlingsmetoder, etablering av marknadsposition samt de synergi-effekter som förväntas uppstå när enheterna integreras med övriga koncernen samt den underliggande lönsamheten i de förvärvade verksamheterna. Goodwill hänförelse till förvärvet av Ekeliden var en skattemässigt avdragsgill inkrämsgoodwill. Övrig goodwill är inte skattemässigt avdragsgill.

Genomförda förvärv 2015:

Dedicare Assistans i april 2015 (NoF)

- Personlig assistans i Norge. Förvärvet innebar en geografisk expansion och etablering av assistansverksamhet i Norge.

Orana Vård och Omsorg Holding i juli 2015 (loF)

- HVB specifikt för unga flickor med svår psykiatrisk problematik.

Oasen HVB & Skola i november 2015 (loF)

- HVB med inriktning mot psykosocial problematik - främst utagerande beteende - samt ofta en konstaterad eller misstänkt neuropsykiatrisk problematik.

Off.clinic i november 2015 (loF)

- HVB och öppenvård specialiserat på sexuella beteendeproblem och trauma/PTSD, bl.a. med specialisering på unga med självskadande sex.

Familjestödsgruppen i Stockholm i december 2015 (loF)

- Familjehem i Stockholmsområdet.

Övriga förvärv

Salboheds Gruppboende i juli 2015 (loF)

- HVB för gymnasieungdomar med behov av särskilt stöd.

Ramlösa Social Utveckling i november 2015 (loF)

- Familjehem för vuxna samt en LARO-mottagning med inriktning på samsjuklighet och eller psykosociala problem

Villkorad köpeskilling

I förvärvsavtalet för Familjestödsgruppen i Stockholm AB finns klausul om villkorad köpeskilling och i förvärvsavtalet för Off.Clinic AB finns en avräkningsklausul:

Familjestödsgruppen; Den villkorade delen av köpeskillingen baseras på resultatutfallet för 2016 och 2017. Vid förvärvstidpunkten gjordes en bedömning av verkligt värde att den slutgiltiga tilläggsköpeskillingen skulle uppgå till maximalt 7,5 Mkr (slutligt per 31 dec 2017).

Off.clinic; Köpeskillingen baseras på resultatutfallet för 2015 och skall avräknas efter reviderad och påskriven årsredovisning för 2015. Vid förvärvstidpunkten gjordes en bedömning av verkligt värde att det den slutliga köpeskillingen skulle uppgå till maximalt 18 Mkr (slutligt per den 31 dec 2015).

Förvärvsrelaterade kostnader

Förvärvsrelaterade kostnader om 4 (21 under 2014, varav huvuddelen relaterat till förvärvet av INOM-koncernen, och 4 under 2013) Mkr avser arvoden till konsulter och jurister främst för finansiell och legal due diligence i samband med förvärv och har redovisats som övriga rörelsekostnader i resultaträkningen.

Förvärvade fordringar

Inga osäkra fordringar har förvärvats under något av åren.

Förvärvade företagets nettotillgångar vid förvärvstidpunkten

MSEK	Dedicare	Orana	Oasen	Off.clinic*	Familjestödsgruppen*	Övriga	Total
Anläggningsstillgångar	6	12	17	15	2	13	64
Kundfordringar och övriga fordringar	9	5	8	4	8	5	39
Likvida medel	7	3	0	1	2	9	22
Räntebärande skulder	0	-5	-3	-7	-1	-4	-20
Leverantörsskulder och övriga rörelseskulder	-12	-5	-1	-3	-6	-12	-40
Uppskjuten skatteskuld	0	0	-1	-1	0	0	-2
Netto identifierbara tillgångar och skulder	10	11	20	9	5	10	64
Goodwill	22	14	7	24	43	9	120
Överförd ersättning							
Likvida medel	32	25	26	15	40	19	158
Villkorad köpeskilling	-	-	-	18	8	-	26
Totalt överförd ersättning	32	25	26	33	48	19	184
Påverkan på likvida medel							
Kontant erlagd köpeskilling	32	25	26	15	40	19	158
Likvida medel i förvärvade enheter	-7	-3	0	-1	-2	-9	-22
Summa påverkan på likvida medel	25	22	26	14	38	10	135
Reglerade villkorade köpeskillingar hänförlig till förvärv tidigare år	-	-	-	-	-	-	6
Kursdifferens	0	-	-	-	-	-	0
Total påverkan på likvida medel	-	-	-	-	-	-	141
Påverkan på rörelseintäkter och resultat 2015							
Rörelseintäkter	33	19	10	6	6	18	92
Rörelseresultat	4	2	1	0	0	3	10

*Förvärvsanalysen är preliminär, då slutavräkning inte har beräknats.

Humanas förvärv under 2015 har totalt bidragit till koncernens intäkter med 92 Mkr och till årets rörelseresultat med 10 Mkr. Om förvärven hade inträffat per den 1 januari 2015 uppskattar företagsledningen att bidraget till koncernens intäkter skulle ha varit 305 Mkr (213 Mkr högre) och årets resultat 38 Mkr (28 Mkr högre).

Genomförda förvärv 2014:

INOM - koncernen i januari 2014 (IoF och Norge)

- HVB i egen regi i Sverige och Norge inom områdena psykiatri och psykosocialt förbättringsarbete med tyngdpunkt på socialpsykiatri för vuxna samt kvalificerad familjehemsverksamhet och öppenvård.

TUA/TG i september 2014 (Norge)

- HVB, familjehem och öppenvård för ungdomar med komplex problematik.

Övriga förvärv

Ungdomshemmet Hajstorp i maj 2014 (IoF)

- HVB med inriktning mot psykiatriska, neuropsykiatriska och psykosociala problem.

Våre Hjem i juni 2014 (Norge)

- HVB som arbetar för tillväxt och utveckling och säker vård till barn och ungdomar.

Lunna Gärd i september 2014 (IoF)

- HVB med variationer mellan pubertetskriser till grännspsykos, s k borderliners.

Förvärvade företagets nettotillgångar vid förvärvstidpunkten

MSEK	TUA/ TG			Totalt
	INOM	TG	Övriga	
Anläggningsstillgångar	84	8	5	96
Kundfordringar och övriga fordringar	89	53	3	145
Likvida medel	11	10	3	23
Räntebärande skulder	-241	-134	-2	-377
Leverantörsskulder och övriga rörelseskulder	-128	-31	-5	-164
Uppskjuten skatteskuld	-14	0	0	-14
Netto identifierbara tillgångar och skulder	-200	-95	4	-291
Goodwill	994	128	23	1 146
Överförd ersättning				
Likvida medel	776	34	24	834
Emitterade aktier*	19	-	0	19
Villkorad köpeskilling	-	-	2	2
Totalt överförd ersättning	794	34	27	855
Påverkan på likvida medel				
Kontant erlagd köpeskilling	776	34	24	834
Likvida medel i förvärvade enheter	-11	-10	-3	-23
Netto påverkan på likvida medel	765	24	22	811
Reglerade villkorade köpeskillingar hänförlig till förvärv tidigare år	-	-	-	10
Totalt påverkan på likvida medel	-	-	-	821
Påverkan på rörelseintäkter och resultat 2014				
Rörelseintäkter	888	82	19	989
Rörelseresultat	103	0	1	104

* De emitterade aktierna utgörs av 19 593 b-aktier och värderades utifrån multiplevärdering baserade på EBITDA utfall.

Humanas förvärv under 2014 bidrog till koncernens intäkter med 989 Mkr och till rörelseresultat med 104 Mkr. Om förvärven hade inträffat per den 1 januari 2014 uppskattar företagsledningen att bidraget till koncernens intäkter under 2014 skulle ha varit 1 220 Mkr (231 Mkr högre) och årets resultat 120 Mkr (23 Mkr högre).

Genomförda förvärv 2013:

Davidsbo-koncernen i januari 2013 (IoF)

- HVB i Norberg
- Träningsboenden
- Öppenvårdsverksamhet med inriktning på natur
- Psykiatriförstärkt familjevård

Carema Hemtjänst i oktober 2013 (Äo)

- Övertagande av Caremas hemtjänstverksamhet i 14 kommuner, innefattande Linköping, Storstockholm, Gävle, Västerås och Nyköping.

Övriga förvärv

Inkråmet i Syster Hulda Englunds stiftelse Ekeliden i januari 2013 (Äo)

- LSS-boende i Tyringe med daglig verksamhet, fritids- semester- och Snouezel verksamhet

Humlans HVB i juli 2013 (IoF)

- HVB med inriktning på familjebehandling (föräldrar med barn i ålder 0-16 år)

HVB Lappetorp i augusti 2013 (IoF)

- HVB Lappetorp bedriver flera HVB för pojkar i ålder 12-19 år

Storsjögårdens HVB i november 2013 (IoF)

- HVB med inriktning mot psykosociala och bland annat neuropsykiatriska funktionshinder.

Villkorad köpeskilling

I förvärsavtalen för Davidsbo och HVB Lappetorp finns klausuler om villkorad köpeskilling:

Davidsbo: Den villkorade delen av köpeskillingen baserades på resultatutfallet för 2013. Vid förvärvstidpunkten gjordes en bedömning av verkligt värde att den slutgiltiga tilläggsköpeskillingen skulle uppgå till 10 Mkr (slutligt per 31 dec 2013). Vid utgången av 2013 intäktsfördes tilläggsköpeskillingen i sin helhet, då förvärvet inte blev föremål för någon tilläggsköpeskilling.

Lappetorp: Den villkorade delen av köpeskillingen är resultatbaserad. Vid förvärvstidpunkten gjordes en bedömning av verkligt värde att den slutgiltiga tilläggsköpeskillingen skulle uppgå till 16 Mkr (slutligt per 31 dec 2014), vilket är den maximala tilläggsköpeskillingen. Vid utgången av 2014 intäktsfördes 3 Mkr av tilläggsköpeskillingen, då utfallet för företaget blev lägre än den ursprungliga bedömningen.

Förvärvade företagets nettotillgångar vid förvärvstidpunkten

MSEK	Carema Hemtjänst Davidsbo Övriga			Totalt
	Hemtjänst	Davidsbo	Övriga	
Anläggningsstillgångar	2	14	23	39
Kundfordringar och övriga fordringar	49	8	9	67
Likvida medel	0	2	9	11
Räntebärande skulder	0	-5	-4	-8
Leverantörsskulder och övriga rörelseskulder	-51	-16	-7	-75
Uppskjuten skatteskuld	0	-1	-1	-2
Netto identifierbara tillgångar och skulder	0	3	29	32
Goodwill	36	40	58	134
Överförd ersättning				
Likvida medel	35	33	71	139
Villkorad köpeskilling	0	10	16	26
Totalt överförd ersättning	35	43	87	165
Påverkan på likvida medel				
Kontant erlagd köpeskilling	35	33	71	139
Likvida medel i förvärvade enheter	0	-2	-9	-11
Netto påverkan på likvida medel	35	31	62	128
Reglerade villkorade köpeskillingar hänförlig till förvärv tidigare år	-	-	-	6
Totalt påverkan på likvida medel	-	-	-	134
Påverkan på rörelseintäkter och resultat 2013				
Rörelseintäkter	96	67	50	213
Rörelseresultat	-13	4	6	-3

Humanas förvärv under 2013 bidrog till koncernens intäkter med 213 Mkr och till årets rörelseresultat med - 3 Mkr. Om förvärven hade inträffat per den 1 januari 2013 uppskattar företagsledningen att bidraget till koncernens intäkter skulle under 2013 ha varit 376 Mkr (163 Mkr högre) och årets resultat 2 Mkr (5 Mkr högre).

Not K6 Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader

MSEK	2015	2014	2013
Direkta verksamhetskostnader*	221	179	93
Inköpta tjänster	64	67	24
Lokal och fastighetskostnader	200	160	59
IT kostnader	68	59	31
Marknadsföringskostnader	24	23	19
Övriga kostnader	217	174	97
Totalt övriga externa kostnader	794	662	322

* Direkta verksamhetskostnader avser inköp av mat, aktiviteter och omkostnader för klienter etc.

Operationella leasingavtal som leasetagare

Koncernen hyr fastigheter över hela landet genom operationella leasingavtal i vilka verksamheten bedrivs. Framtida minimileasingavgifter för operationella leasingavtal uppgår till följande belopp:

MSEK	2015	2014	2013
Inom 1 år	137	96	33
Mellan 1-5 år	587	277	81
Efter 5 år	729	414	53
Årets leasingavgift	133	106	39

Hyseskontrakten har en återstående löptid på mellan 2 mån – 25 år (2 mån – 25 år respektive 2 mån - 16 år), med ett genomsnitt på 8,3 år (7 respektive 6). Ökning mellan 2013 och 2014 förklaras till stor del av förvärvet av INOM-koncernen. Ökningen mellan 2014 och 2015 förklaras till stor del av att Humana per 30 november 2015 avyttrade 43 fastigheter, vilka sedan hyrs tillbaka i sk triple-net avtal med en genomsnittlig avtalstid om 14 år, och att Humana tecknat 2 nya kontrakt för Äldreboenden med en löptid på 15 år.

Not K7 Anställda, personalkostnader och ersättningar till ledande befattningshavare

Kostnader för ersättningar till anställda

Kostnader som redovisas för ersättningar till anställda delas upp enligt följande:

MSEK	2015	2014	2013
Löner och ersättningar	3 283	2 996	2 194
Pensionskostnader, avgiftsbaserade planer	131	120	105
Sociala avgifter	919	852	613
Övriga personalkostnader	96	72	19
Totalt	4 430	4 041	2 931

Medelantalet anställda*

	Medelantalet anställda	Varav män, %
	2015	2015
Sverige	8 761	30
Norge	393	45
Totalt	9 154	31

	Medelantalet anställda	Varav män, %
	2014	2014
Sverige	8 415	30
Norge	204	34
Totalt	8 619	30

	Medelantalet anställda	Varav män, %
	2013	2013
Sverige	6 374	29
Norge	-	-
Totalt	6 374	29

* Beräkning görs enligt RedR 1 Årsredovisning, dvs antal arbetade timmar i förhållande till normal årsarbetstid.

Pensionsförpliktelser

För tjänstemän i Sverige tryggas ITP-planens förmånsbestämda pensionsåtaganden för ålder- och familjepension genom försäkring i Alecta. Premien för den förmånsbestämda ålders- och familjepensionen är individuellt beräknad och är bland annat beroende av lön, tidigare intjänad pension och förväntad återstående tjänstgörings-tid. Förväntade avgifter nästa rapportperiod för ITP 2-försäkringar som är tecknade i Alecta uppgår till 26 Mkr (2015 betalades 26 Mkr).

Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska metoder och antaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19. Den kollektiva konsolideringsnivån ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 155 procent. Om Alectas kollektiva konsolideringsnivå understiger 125 procent eller överstiger 155 procent ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Vid låg konsolidering kan en åtgärd vara att höja det avtalade priset för nyteckning och minskning av befintliga förmåner. Vid hög konsolidering kan en åtgärd vara att införa premierreduktioner. Alectas preliminära konsolideringsgrad för 2015 är 153% (2014: 143 procent).

Premierna till Alecta fastställs genom antaganden om ränta, livslängd, driftskostnader och avkastningsskatt och är beräknad så att betalning av konstant premie till pensionstidpunkten räcker för hela målförmånen, som baseras på den försäkrades nuvarande pensionsmedförande lön, då ska vara intjänad.

Det saknas ett fastställt regelverk för hur underskott som kan uppkomma ska hanteras, men i första hand ska förluster täckas av Alectas kollektiva konsolideringskapital, och leder således inte till ökade kostnader genom höjda avtalade premier. Det saknas även regelverk för hur eventuella över-skott eller underskott ska fördelas vid avveckling av planen eller företags utträde ur planen.

Koncernen har även gjort pensionsutfästelser, vilka tryggas genom kapitalförsäkring, som är pantförskriven till förmån för förmånstagarna. Ingen del avser ledande befattningshavare. Pensionsåtagandet är villkorat av värdet i kapitalförsäkringen och motsvarar därför värdet av tillgångarna i kapitalförsäkringen vid varje tillfälle och redovisas därför som en avgiftsbaserad plan, då Humana inte har någon skyldighet att tillskjuta pengar och förmånstagaren står all risk. Per balansdagen uppgick värdet av tillgångarna i kapitalförsäkringen till 3,6 (3,7 under 2014 respektive 3,7 under 2013) Mkr. Inga nya inbetalningar sker avseende dessa pensionsutfästelser.

Ersättningar till styrelse och koncernledning

2015. Löner och ersättningar fördelade enligt typ av ersättning per styrelseledamot och till koncernledning:

TSEK	Bruttolön, exkl bonus	Bonus	Övrig ersättning**	Pension	Totalt
Styrelse*					
Maria Nilsson	193				193
Per Bätelson, ordf.	433				433
Ulrika Östlund	193				193
Helen Fasth Gillstedt	240				240
Simon Lindfors	20				20
Totalt styrelse	1 078	0	0	0	1 078
Per Granath, Koncernchef	3 145	900	3 638	2 305	9 987
Övriga (8 personer)	11 785	1 787	0	4 071	17 643
Totalt koncernledning	14 930	2 687	3 638	6 375	27 630
Totalt i koncernen	16 007	2 687	3 638	6 375	28 707

*Styrelseledamöterna Per Granath, Simon Lindfors, Wojciech Goc och Lloyd Perry erhåller inget styrelsearvode enligt beslut på bolagsstämman. Simon Lindfors erhåller arvode som ledamot i koncernens revisionsutskott.

** Per Granath avslutade sitt avtal som verkställande direktör 22 december 2015. Övrig ersättning om 3 638 tkr avser avgångsvederlag och bilsättning (exklusive sociala avgifter och pension).

Koncernen har ingått ett avtal med vd, Rasmus Nerman, som innebär att vid uppsägning ska Bolaget iakta en uppsägningstid om sex (6) månader och Rasmus Nerman har en uppsägningstid om sex (6) månader. Vid uppsägning från Bolagets sida skall även en extra ersättning om sex (6) månaders fasta månadslön utgå och betals ut vid utgången av uppsägningstiden. Pension utgår i enlighet med ITP1 och det finns inga kommande pensionsförpliktelser.

2014. Löner och ersättningar fördelade enligt typ av ersättning per styrelseledamot och till koncernledning:

TSEK	Bruttolön, exkl bonus	Bonus	Pension	Totalt
Styrelse*				
Maria Nilsson	256			256
Per Bätelson, ordf.	247			247
Ulrika Östlund	117			117
Helen Fasth Gillstedt	67			67
Simon Lindfors	7			7
Totalt styrelse	693	0	0	693
Per Granath, Koncernchef	2 300	560	690	3 550
Övriga (7 personer)	9 810	1 973	2 942	14 725
Totalt koncernledning	12 110	2 533	3 632	18 275
Totalt i koncernen	12 803	2 533	3 632	18 968

*Styrelseledamöterna Per Granath, Simon Lindfors, Wojciech Goc och Lloyd Perry erhåller inget styrelsearvode enligt beslut på bolagsstämman. Simon Lindfors erhåller arvode som ledamot i koncernens revisionsutskott.

2013. Löner och ersättningar fördelade enligt typ av ersättning per styrelseledamot och till koncernledning:

TSEK	Bruttolön, exkl bonus	Bonus	Pension	Totalt
Styrelse*				
Maria Nilsson	180			180
Per Bätelson, ordf.	80			80
Totalt styrelse	260	0	0	260
Per Granath, Koncernchef	1 867	713	560	3 140
Övriga (5 personer)	6 096	1 913	1 010	9 019
Totalt koncernledning	7 963	2 626	1 570	12 159
Totalt i koncernen	8 223	2 626	1 570	12 419

*Styrelseledamöterna Per Granath, Simon Lindfors, Lars Johansson (suppleant), Wojciech Goc och Lloyd Perry erhåller inget styrelsearvode enligt beslut på bolagsstämman.

Könsfördelning i styrelse och koncernledning

Styrelsen består av 5 (5 resp 5) män och 3(3 resp 1) kvinnor.
Koncernledningen består av 5 (5 resp 4) män och 4 (3 resp 2) kvinnor.

Not K8 Ersättning till revisorer

Ersättningar till revisorer

MSEK	2015	2014	2013
KPMG AB			
- revisionsuppdrag	3	3	2
- skatterådgivning	0	0	0
- övriga tjänster	0	2	0
Summa	3	6	2

Med revisionsuppdrag avses revisorns arbete för den lagstadgade revisionen och med revisionsverksamhet olika typer av kvalitetssäkringstjänster. Övriga tjänster är sådant som inte ingår i revisionsuppdrag eller skatterådgivning.

Not K9 Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter:

MSEK	2015	2014	2013
Ränteintäkter likvida medel	1	2	1
Omvärdering av villkorade tilläggsköpeskillingar	0	0	22
Övriga ränteintäkter	0	0	0
Summa ränteintäkter	1	3	23

Finansiella kostnader:

Räntekostnader för upplåning till upplupet anskaffningsvärde:

MSEK	2015	2014	2013
Banklån*	167	106	23
Efterställda lån	2	4	4
Finansiell leasing	2	2	0
Summa räntekostnader	172	112	27

* I Räntekostnader Banklån ingår 43 mkr som avser kostnadsföring av tidigare periodiserade anskaffningskostnader för lån i samband med refinansiering under 2015.

Not K10 Inkomstskatt

Följande komponenter ingår i skattekostnaden:

MSEK	2015	2014	2013
Aktuell skattekostnad (+)/skatteintäkt (-)			
Årets skattekostnad	26	46	37
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-1	0	-10
	25	46	28
Uppskjuten skattekostnad (+)/skatteintäkt (-):			
Temporära skillnader i obeskattade reserver	10	4	9
Andra temporära skillnader	0	-9	1
Redovisad skatt	35	41	37
Avstämning av effektiv skatt			
Redovisad resultat före skatt	149	156	216
Skatt enligt gällande skattesats (22%)	33	34	48
Skatteeffekt av:			
Ej avdragsgilla kostnader	18	7	1
Ej skattepliktiga intäkter	-14	0	-2
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-1	0	-10
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	0	0	3
Schablonränta på periodiseringsfond	0	1	0
Skillnad i skattesats mellan moderföretag och utländska dotterföretag	0	0	0
Övrigt	-2	0	-2
Redovisad skatt	35	41	37

Ej avdragsgilla kostnader avser i allt väsentligt förvärvskostnader.

Uppskjuten skatteskuld (+)/skattefordran (-)

Materiella anläggningstillgångar	1	2	1
Derivat	-8	-10	-1
Obeskattade reserver, periodiseringsfonder	73	62	45
	66	54	45

Förändringen i uppskjuten skatteskuld om 12 Mkr avser uppskjuten skattekostnad redovisad i resultaträkningen om 10 Mkr (uppskjuten skatteintäkt om 5 för 2014 respektive skattekostnad om 10 för 2013) samt uppskjuten skatteskuld i förvärvade bolag om 2 Mkr (14 för 2014 respektive 2 för 2013).

Ej redovisade uppskjutna skattefordringar

Underskottsavdrag och avdragsgilla temporära skillnader för vilka uppskjuten skatt inte redovisas i balansräkningen uppgår till 13 Mkr (13 för 2014 respektive 13 för 2013), motsvarande en uppskjuten skattefordran om 3 Mkr (3 respektive 3).

Uppskjutna skattefordringar avseende dessa poster redovisas inte, då underskotten är föremål för koncernbidragsspärrar och med gällande lagstiftning inte kan utnyttjas så länge verksamheten bedrivs i den legala enheten.

Not K11 Resultat per aktie

MSEK	2015	2014	2013
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare	114	115	179
Avgår avkastning preferensaktier	-86	-77	-68
Årets resultat efter avkastning på preferensaktier	28	38	111
Resultat per stamaktie före och efter utspädning, kr	0,61	0,84	2,46
Antal stamaktier, snitt	45 881 685	45 830 958	45 000 000

Villkoren för preferensaktierna framgår i not K17 Eget kapital.

Humana har inte utfärdat några teckningsoptioner eller andra aktierelaterade instrument som kan föranleda utspädning.

Antalet aktier enligt ovan är omräknat enligt den split (45:1) som beslutats efter balansdagen.

F-12 Inbjudan till förvärv av aktier i Humana AB**Not K12** Goodwill

Goodwill MSEK	2015	2014	2013
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Vid årets ingång	2 565	1 436	1 301
Förvärv av dotterföretag	120	1 146	134
Avyttring av dotterföretag	-44	0	0
Årets nedskrivningar	-36	0	0
Valutakursdifferenser	-21	-16	0
Vid årets utgång	2 584	2 565	1 436

Nedskrivningsprövning

Goodwill allokteras till kassagenererande enheter för att utvärdera om nedskrivningsbehov föreligger enligt följande:

MSEK	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Personlig Assistans	964	964	964
Individ & Familj	1 358	1 260	396
Äldreomsorg, exkl Hemtjänst	39	39	39
Hemtjänst	0	36	36
Norge	223	266	0
Summa	2 584	2 565	1 436

Goodwillvärdet prövas årligen för att se om det finns ett nedskrivningsbehov. Den årliga nedskrivningsprövningen görs på segmentsnivå då uppföljningen av goodwill görs på denna nivå, genom att beräkna återvinningsvärdet, vilket består av nyttjandevärdet. Vad gäller segmentet Äldreomsorg så görs den årliga nedskrivningsprövningen av goodwill på nivåerna Hemtjänst respektive Äldreomsorg exklusive Hemtjänst. När det finns indikationer på bestående värdenedgång för en enskild kassagenererande enhet görs prövningen genom att beräkna nyttjandevärdet för den specifika kassagenererande enheten.

Nyttjandevärdet bygger på kassaflödesberäkningar som baseras på specifika finansiella planer som fastställts av ledningen för de närmaste tre åren, vilka sedan extrapoleras med hjälp av uppskattade tillväxttakter för ytterligare två år. De kassaflöden som beräknats därefter har baserats på en årlig tillväxttakt enligt de antaganden som anges nedan. De beräknade kassaflödena har sedan nuvärdeberäknats med en diskonteringsränta enligt vad som framgår nedan.

De viktiga antagandena i prognoserna och de metoder som använts för att skatta värden är nedanstående. De viktiga antagandena och använda metoderna är desamma för alla kassagenererande enheterna.

Viktiga antaganden i beräkningen

Metod för att skatta värdet	
Tillväxt	Tillväxttakten under prognosperioden baseras på specifika planer för de närmsta tre åren utifrån branschdata och ledningens uppskattning utifrån tidigare erfarenhet. Tillväxttakten efter prognosperioden är i linje med kostnadsutvecklingen i branschen.
Rörelsemarginal	Rörelsemarginalen har prognostiserats utifrån historiska utfall och förväntningar om framtida marginal baserade på tidigare erfarenheter.
Diskonteringsränta	Diskonteringsräntan är framtagen genom en vägd genomsnittlig kapitalkostnad för branschen och återspeglar aktuella marknadsmissiga bedömningar om pengars tidsvärde och bedömda specifika risker i respektive enhet.

Antaganden	Långsiktig tillväxt	Diskonteringsränta e skatt	Diskonteringsränta f skatt
Individ & Familj	2% (2,5%, 2,5%)	8,1% (6,9%, 6,9%)	10,4% (8,8%, 8,8%)
Personlig Assistans	1,4% (2,5%, 2,5%)	8,1% (6,9%, 6,9%)	10,4% (8,8%, 8,8%)
Norge	2% (2%)	7,9% (6,8%)	10,2% (8,9%)
Äldreomsorg exkl Hemtjänst	2% (2,5%, 2,5%)	8,1% (6,9%, 6,9%)	10,4% (8,8%, 8,8%)
Hemtjänst	0% (2,5%, 2,5%)	8,1% (6,9%, 6,9%)	10,4% (8,8%, 8,8%)

Nedskrivningar

Nedskrivningsprövningen för Humana Hemtjänst har föranlett en nedskrivning av goodwillposten i sin helhet. Nedskrivningen om 36 Mkr förklaras av allt svårare marknadsförutsättningar som föranlett ledningen att fatta beslut om att avveckla kontrakt i förtid. Bokfört värde var 66 Mkr före nedskrivningsprövningen.

Nedskrivningsprövningen visar på ett nyttjandevärde om 30 Mkr, som är enhetens återvinningsvärde, räknat utifrån en diskonteringsränta på 8,1% (6,9%) efter skatt och 10,4% (8,8%) före skatt.

Känslighetsanalyser

Vid nedskrivningsprövning av Hemtjänst 2014 bedömdes att en rimlig möjlig förändring av rörelsemarginal skulle kunna leda till ett nedskrivningsbehov. Hemtjänsts redovisade värde 31 december 2014 uppgick till 56 Mkr. Dess återvinningsvärde uppgick till 60 Mkr. Rörelsemarginalen prognostiserades till 0,7-1,2% år 1-5 därefter 1,2%. Om rörelsemarginalen skulle ha uppgått till 0,6-1,1% år 1-5 därefter 1,1% skulle redovisat värde vara lika med återvinningsvärdet.

Not K13 Övriga immateriella anläggningstillgångar

2015	System- utveckling och licenser	Kund- relationer	Övrigt	Totalt
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets ingång	18	-	-	18
Investeringar	0	8	2	10
Kursdifferens	-	-1	-	-1
Utrangeringar	-1	-	-	-1
Vid årets utgång	17	7	2	25
Akkumulerade avskrivningar				
Vid årets ingång	-11	-	-	-11
Kursdifferens	-	0	-	0
Utrangeringar	0	-	-	0
Årets avskrivningar	-5	-1	0	-6
Vid årets utgång	-16	-1	0	-17
Redovisat värde	1	6	1	9

Ingen del av systemutvecklingskostnaderna och licenserna är internt upparbetade.

2014	System- utveckling och licenser	Kund- relationer	Övrigt	Totalt
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets ingång	15	-	-	15
Förvärvat anskaffningsvärde	3	-	-	3
Kursdifferens	-1	-	-	-1
Vid årets utgång	18	-	-	18
Akkumulerade avskrivningar				
Vid årets ingång	-8	-	-	-8
Kursdifferens	0	-	-	0
Årets avskrivningar	-4	-	-	-4
Vid årets utgång	-11	-	-	-11
Redovisat värde	7	-	-	7

2013	System- utveckling och licenser	Kund- relationer	Övrigt	Totalt
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets ingång	16	-	-	16
Investeringar	1	-	-	1
Utrangeringar	-2	-	-	-2
Vid årets utgång	15	-	-	15
Akkumulerade avskrivningar				
Vid årets ingång	-6	-	-	-6
Utrangeringar	2	-	-	2
Årets avskrivningar	-3	-	-	-3
Vid årets utgång	-8	-	-	-8
Redovisat värde	8	-	-	8

Not K14 Materiella anläggningstillgångar

2015	Byggnader och mark	Förbättrings- utgifter annans fastighet	Finansiell leasing	Inventarier	Summa
Akkumulerade anskaffningsvärden					
Vid årets ingång	165	28	95	61	348
Förvärvat anskaffningsvärde	56	1	0	4	61
Inköp	31	8	38	7	84
Utrangeringar/ avyttringar	-183	-4	-30	-7	-225
Omklassificeringar	15	3	0	-9	9
Valutakursdifferenser	-1	0	0	-1	-2
Vid årets utgång	83	36	103	55	276
Akkumulerade avskrivningar					
Vid årets ingång	-10	-5	-20	-18	-54
Utrangeringar/ avyttringar	0	0	15	5	20
Omklassificeringar	-2	-	-	-2	-3
Valutakursdifferenser	0	0	0	0	1
Årets avskrivningar	-5	-2	-23	-9	-40
Vid årets utgång	-17	-8	-29	-23	-76
Redovisat värde	66	28	74	32	200

2014	Byggnader och mark	Förbättrings- utgifter annans fastighet	Finansiell leasing	Inventarier	Summa
Akkumulerade anskaffningsvärden					
Vid årets ingång	108	9	22	24	162
Förvärvat anskaffningsvärde	47	5	22	17	91
Inköp	11	14	56	22	103
Utrangeringar/ avyttringar	0	-	-12	-3	-15
Valutakursdifferenser	0	0	1	0	0
Vid årets utgång	165	28	89	59	341

2013	Byggnader och mark	Förbättrings- utgifter annans fastighet	Finansiell leasing	Inventarier	Summa
Akkumulerade avskrivningar					
Vid årets ingång	-6	-4	-4	-12	-26
Utrangeringar/ avyttringar	0	-	6	1	7
Valutakursdifferenser, netto	0	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-4	-1	-16	-6	-28
Vid årets utgång	-10	-5	-14	-17	-46
Redovisat värde	155	23	74	42	294

2013	Byggnader och mark	Förbättrings- utgifter annans fastighet	Finansiell leasing	Inventarier	Summa
Akkumulerade anskaffningsvärden					
Vid årets ingång	58	7	7	18	89
Förvärvat anskaffningsvärde	34	-	-	4	38
Inköp	15	2	14	6	38
Utrangeringar/ avyttringar	-	-	-	-5	-5
Omklassificeringar	1	1	-	1	3
Vid årets utgång	108	9	22	24	162
Akkumulerade avskrivningar					
Vid årets ingång	-4	-2	-1	-10	-18
Utrangeringar/ avyttringar	0	0	0	4	4
Omklassificeringar	0	0	-	-2	-3
Årets avskrivningar	-2	-1	-3	-4	-10
Vid årets utgång	-6	-4	-4	-12	-26
Redovisat värde	101	5	17	12	136

Finansiella leasingavtal

Framtida minimileaseavgifter är enligt följande:

	Minimileaseavgifter 2015-12-31				
	Inom 1 år	Mellan 1-5 år	Efter 5 år	Summa	Nuvärde
Leasingavgifter bilar	35	39	0	73	69

Leasingkostnader under rapportperioden uppgick till 40 Mkr, vilket utgörs av minimileaseavgifter. Hyreskontrakten har en löptid på mellan 12 mån – 36 mån.

Minimileaseavgifter 2014-12-31

	Mellan			Summa	Nuvärde
	Inom 1 år	1-5 år	Efter 5 år		
Leasingavgifter bilar	35	46	0	81	75

Leasingkostnader under rapportperioden uppgick till 16 Mkr, vilket utgörs av minimileaseavgifter. Hyreskontrakten har en löptid på mellan 12 mån – 36 mån.

Minimileaseavgifter 2013-12-31

	Mellan			Summa	Nuvärde
	Inom 1 år	1-5 år	Efter 5 år		
Leasingavgifter bilar	7	12	0	20	18

Leasingkostnader under rapportperioden uppgick till 8 Mkr, vilket utgörs av minimileaseavgifter. Hyreskontrakten har en löptid på mellan 12 mån – 36 mån.

Not K15 Kundfordringar

	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Kundfordringar brutto	445	395	246
Reserv för kundförluster	-5	-4	-4
Summa	440	391	242
Ej förfallna fordringar	379	362	212
Förfallna 1-30 dagar	41	15	24
Förfallna 31-60 dagar	9	3	3
Förfallna > 60 dagar	16	15	7
	445	395	246

Humanas kunder består i huvudsak av stat, kommun och landsting i Sverige och Norge. Koncernen exponeras inte för några betydande kreditrisker i förhållande till någon enskild motpart eller grupp av motparter. Baserat på historisk information anser ledningen att kundfordringar som inte har förfallit till betalning eller skrivits ned har en god kreditkvalitet.

Not K16 Likvida medel

Likvida medel innefattar följande:

	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Kontanter	1	1	0
Banktillgodohavanden	500	243	291
Summa	501	244	291

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut.

Not K17 Eget kapital

Aktiekapital

Aktiekapitalet består av 1 019 593 till fullo betalda stamaktier av serie A och B samt 7 preferensaktier av serie C med kvotvärde om 1 kr. A- och B-aktierna har samma rätt till utdelning och återbetalning av insatt kapital, medan preferensaktierna har företräde framför stamaktieägarna till del av bolagets vinstutdelning med ett belopp - Preferensbeloppet - som består av summan av ett basbelopp om 508,9 MSEK per den 31 december 2011 och en årligen ackumulerande ränta om 12%, minskat med tidigare utbetalda belopp på preferensaktier.

Den 15:e februari 2016 har extra bolagsstämma fattat beslut om split 45:1, varvid antalet aktier ökat till 29 916 000 A-aktier, 15 965 685 B-aktier och 315 C-aktier. Totalt antal aktier efter spliten uppgår till 45 882 000.

	2015	2014	2013
Antal aktier			
Vid årets ingång	1 019 600	1 000 007	1 000 007
Nyemission, B-aktier	0	19 593	0
Vid årets utgång	1 019 600	1 019 600	1 000 007

Tecknade och betalda aktier	Antal aktier	Röster per aktie	Antal röster
Aktiekapital, A-aktier	664 800	4	2 659 200
Aktiekapital, B-aktier	354 793	1	354 793
Aktiekapital, C-aktier	7	0,4	3
Summa	1 019 600		3 013 996

Beräkning värde preferensbelopp

År	Årets upplupna outbetalda preferensränta	Akkumulerat preferensbelopp vid periodens utgång
2011		509
2012	61	570
2013	68	638
2014	77	715
2015	86	801
Totalt	292	

Övrigt tillskjutet kapital

Belopp som erhållits för emitterade aktier utöver vad som tillförts aktiekapitalet ingår i posten "Övrigt tillskjutet kapital".

Reserver

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i.

Not K18 Räntebärande skulder

Kortfristiga	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Banklån	88	37	100
Finansiella leasingsskulder	36	36	6
Totalt redovisat värde	125	73	106
Långfristiga	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Banklån	1 513	1 576	468
Finansiella leasingsskulder	37	38	11
Efterställda lån	0	42	61
Totalt redovisat värde	1 550	1 656	540
Varav efter 5 år	1 058	1 224	0

Upplåning är i svenska kronor och i norska kronor

Lånevillkor banklån

Humana ingick i juli 2015 ett 7-årigt låneavtal. Lånet löper med rörlig ränta och amortering skall ske två gånger per år med början i fjärde kvartalet 2015, då med 13 mkr som stegvis ökar under lånets löptid. Avtalet innehåller sedvanliga avtalsvillkor, sk covenants (kvoter) som regelbundet rapporteras till långgivarna (EBITDA to Net interest, Net debt to EBITDA och Cashflow to Debt service) och det innehåller även en sk. cash sweep i förhållande till koncernens kassaflöde. Aktier i dotterbolag och företagsintekningar har pantsatts som säkerhet för lånet.

Humana använder sig av derivatinstrument i form ränteswappar, där Humana erhåller rörlig ränta och betalar fast ränta till swapmotparterna, för säkring av ränterisk i upplåningen. I enlighet med IFRS värderas derivaten till marknadsvärde vid varje rapporttidpunkt med värdeförändringar i resultaträkningens finansnetto. Enligt det Befintliga Låneavtalet ska Humana säkra räntan för hälften av kreditfaciliteterna under låneavtalet. Humana hade per den 31 december 2015 säkrat räntan för 907 MSEK av Bolagets lån fram till den 24 april 2017. Därtill har Humana tecknat en så kallad interest rate cap som begränsar räntebetalningarna för en del av Bolagets lån genom att erbjuda ett räntetak. Derivatet avser 800 MSEK av Bolagets lån och gäller från och med den 24 april 2017 till den 28 december 2018. Per den 31 december 2015 uppgick det totala redovisade värdet för samtliga derivat till -38 MSEK.

Se även not K20 och K21.

Lånevillkor efterställda lån

Efterställda lån avsåg säljarreverser till tidigare ägare. Reverserna, som löpte med en ränta om 10%, slutbetalades i sin helhet i juli 2015.

Not K19 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

MSEK	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Upplupna löner	212	220	193
Upplupna semesterlöner	291	262	200
Upplupna räntekostnader	20	17	2
Upplupna pensioner	58	47	11
Övrigt	62	44	29
Summa	643	590	436

Not K20 Finansiella tillgångar och skulder

2015-12-31	Lånefordringar och kundfordringar	Bokfört värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar			
Kundfordringar	440	440	440
Övriga fordringar	19	19	19
Upplupna intäkter	7	7	7
Likvida medel	501	501	501
	966	966	966

2015-12-31	Finansiella tillgångar/ skulder värderade till verkligt värde via resultatet	Övriga skulder	Bokfört värde	Verkligt värde
Finansiella skulder				
Banklån		1 602	1 602	1 602
Derivatinstrument	38		38	38
Skuld finansiell leasing		73	73	73
Leverantörsskulder		79	79	79
Övriga kortfristiga skulder		16	16	16
Upplupna kostnader		643	643	643
Skuld för tilläggsköpeskilling	26		26	26
	64	2 413	2 477	2 477

2014-12-31	Lånefordringar och kundfordringar	Bokfört värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar			
Kundfordringar	391	391	391
Övriga fordringar	10	10	10
Upplupna intäkter	23	23	23
Likvida medel	244	244	244
	667	667	667

2014-12-31	Finansiella tillgångar/ skulder värderade till verkligt värde via resultatet	Övriga skulder	Bokfört värde	Verkligt värde
Finansiella skulder				
Efterställda lån		42	42	42
Banklån		1 613	1 613	1 613
Derivatinstrument	45		45	45
Skuld finansiell leasing		74	74	74
Leverantörsskulder		72	72	72
Övriga kortfristiga skulder		7	7	7
Upplupna kostnader		590	590	590
Skuld för tilläggsköpeskilling	6		6	6
	51	2 397	2 448	2 448

2013-12-31	Lånefordringar och kundfordringar	Bokfört värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar			
Kundfordringar	242	242	242
Övriga fordringar	4	4	4
Upplupna intäkter	36	36	36
Likvida medel	291	291	291
	574	574	574

Finansiella skulder	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultatet	Övriga skulder	Bokfört värde	Verkligt värde
Efterställda lån		61	61	61
Banklån		568	568	568
Derivatinstrument	4		4	4
Skuld finansiell leasing		17	17	17
Leverantörsskulder		49	49	49
Övriga kortfristiga skulder		6	6	6
Upplupna kostnader		436	436	436
Skuld för tilläggsköpeskilling	17		17	17
	21	1 138	1 159	1 159

Redovisat värde på kundfordringar, övriga fordringar, likvida medel, leverantörsskulder och övriga skulder utgör en rimlig approximation av verkligt värde.

Efterställda lån som löper med en ränta om 10% har värderats till bedömd marknadsränta.

Finansiella instrument som värderas till verkligt värde

När verkligt värde för en tillgång eller skuld ska fastställas, använder koncernen observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en verkligt värde hierarki baserat på indata som används i värderingstekniken enligt följande:

- Nivå 1 – enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument
- Nivå 2 – utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1
- Nivå 3 – utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

2015-12-31	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Skulder				
Derivatinstrument		38		38
Skuld för tilläggsköpeskilling			26	26
Verkligt värde	0	38	26	64

2014-12-31	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Skulder				
Derivatinstrument		45		45
Skuld för tilläggsköpeskilling			6	6
Verkligt värde	0	45	6	51

2013-12-31	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Skulder				
Derivatinstrument		4		4
Skuld för tilläggsköpeskilling			17	17
Verkligt värde	0	4	17	21

Överföringar mellan nivåer

Inga överföringar mellan nivåer har skett under 2015, 2014 respektive 2013.

Avstämning finansiella instrument värderade i nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för finansiella instrument värderade i nivå 3.

MSEK	2015	2014	2013
Tilläggsköpeskilling			
Ingående saldo	6	17	19
Anskaffningsvärde förvärv	26	2	26
Återfört mot resultaträkningen	0	-3	-22
Reglerat under året	-6	-10	-6
Utgående saldo	26	6	17

Värderingstekniker och indata

Följande tabeller visar vilka värderingstekniker som använts vid värdering till verkligt värde i Nivå 2 och Nivå 3, liksom väsentliga icke-observerbara indata.

Finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultatet

Typ	Värderingsteknik	Väsentliga icke-observerbara indata	Samband mellan väsentliga ej observerbara indata och beräkning av verkligt värde
Tilläggsköpeskilling	EBITDA-multiplar: Värderingsmodellen beräknar värdet på tilläggsköpeskilling baserat på sannolika scenarier för framtida EBITDA utfall multiplicerat med multipel enligt avtal.	Prognostiserad EBITDA	Det bedömda verkliga värdet skulle öka (minska) om: EBITDA var högre (lägre)

Ränteswappar och ränteoptioner
Det verkliga värdet av ränteswappar och ränteoptioner har beräknats genom en diskontering av beräknade framtida kassaflöden enligt kontraktets villkor med utgångspunkt från marknadsräntan för liknande instrument på balansdagen.

Känslighetsanalys

För det verkliga värdet på tilläggsköpeskilling skulle rimligt möjliga förändringar i något av de väsentliga ej observerbara indata, allt annat lika, ha följande effekt:

Tilläggsköpeskilling	Resultaträkningen	
	Ökning	Minskning
EBITDA (10,0 % förändring)	1,6	-1,6

Finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde

Typ	Väsentliga icke-observerbara indata	Värderingsnivå
Andra finansiella skulder*	Diskonterade kassaflöden	ET 2

* Andra finansiella skulder avser banklån, efterställda lån samt finansiella leasingsskulder. Efterställda lån som löper med en ränta om 10% har värderats till bedömd marknadsränta.

Risk avseende finansiella instrument

Ramverk för finansiell riskhantering

Koncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker.

- Finansierings-, likviditetsrisk
- Kreditrisk
- Ränterisk
- Valutarisk

Koncernens finanspolicy för hantering av finansiella risker har utformats av styrelsen och bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten. Ansvaret för koncernens finansiella transaktioner och risker hanteras centralt av CFO i samråd med styrelsens finansutskott. Den övergripande målsättningen för finansverksamheten är att tillhandahålla en kostnadseffektiv finansiering samt att minimera negativa effekter på koncernens resultat som härrör från marknadsrisker.

Finansierings-, likviditetsrisk

Likviditetsrisken är risken att koncernen kan få problem att fullgöra sina skyldigheter som är förknippade med finansiella skulder. Likviditetsriskerna hanteras centralt för hela koncernen av CFO. Likviditetsbehovet följs upp löpande och i samband med

översyn av Humanas finansieringsbehov. Koncernens policy är att minimera upplåningsbehovet genom att balansera över-underskottlikviditet inom koncernen och uppnå en flexibilitet i finansieringen genom avtal om ytterligare tillgängliga krediter. För att underlätta likviditetsplanering och likviditetsstyrning har koncernen kreditfaciliteter (checkräkningskrediter) samt en cashpool.

Humanas likviditet kommer att påverkas negativt av Försäkringskassans beslut att införa efterskottsinsättning från tidigare försäkringsinsättning inom Personlig Assistans. Efterskottsinsättningen införs per den 1 oktober 2016 och beräknas få en engångspåverkan på Humanas rörelsekapitalbehov med cirka 200-300 Mkr.

Specifikation av tillgänglig likviditet:	2015	2014	2013
Outnyttjad kreditfacilitet	100	276	0
Kassa	501	244	291
Totalt	601	520	291

Koncernens finansiella skulder, som framgår av Not K18, uppgick vid årsskiftet till 1 675 Mkr (kortfristiga skulder 125 MSEK och långfristiga skulder 1 550 MSEK).

Löptidsanalys avseende finansiella skulder

	< 3 mån	3-12 mån	2-5 år	> 5 år	Totalt
Banklån	51	32	279	1 277	1 639
Räntor avseende					
Banklån	18	52	256	117	443
Derivatinstrument	7	21	9	-	38
Skuld finansiell leasing	10	29	35	-	73
Leverantörsskulder	79	-	-	-	79
Skuld för tilläggsköpeskilling	18	-	6	3	26
Totalt	182	134	585	1 396	2 298

Kreditrisk

Med kreditrisk avses exponering av fordringar i form av placeringar av överskottlikviditet, derivat och kundfordringar. Överskottlikviditet placeras på inlåningskonton och derivat ingås endast med de större nordiska affärsbankerna. Majoriteten av koncernens kundfordringar löper på stat, kommun och landsting vilka bedöms ha god kreditvärdighet. Likvida medel investeras endast hos bank med hög kreditrating. Risken för kundförluster bedöms därmed vara begränsade.

Maximal exponering för kreditrisk	2015	2014	2013
Kundfordringar	440	391	242
Övriga fordringar	19	10	4
Likvida medel	501	244	291
Totalt	959	645	538

Ränterisk

Den marknadsrisk som främst påverkar Humana är ränterisken, som kan leda till förändring i verkliga värden och förändringar i kassaflöden. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden.

Koncernens ränterisk uppstår i huvudsak genom långfristig upplåning och hanteras av CFO. Derivatinstrument, ränteswapkontrakt, används för att hantera ränterisken. Koncernens låneavtal löper till rörlig ränta, med 3-månaders räntebindningstid, vilken har räntesäkrats till fast ränta för 50% av skulden i 3 år. Detta har uppnåtts genom ingående av s.k ränteswappar där Humana erhåller rörlig ränta och betalar fast ränta till swapmotparterna.

Genomslaget på räntekostnaderna vid en räntepuppgång/räntenedgång på 1 procentenhet på balansdagen skulle vara 6 Mkr inkl räntederivat.

Valutarisk

Koncernen verkar i Sverige och Norge och utsätts därigenom för valutarisk från valutaexponeringar i norska kronor. Koncernens resultat påverkas av omräkning av norska dotterbolags resultaträkningar, där omräkningen sker till räkenskapsårets genomsnittskurs. I det fall det norska dotterbolagets lokala valuta förändras i relation till SEK, förändras koncernens redovisade nettoomsättning och resultat som omräknas till SEK. Vidare uppstår valutarisk genom framtida affärstransaktioner, redovisade tillgångar och skulder, samt nettoinvesteringar i utlandsverksamheter. Exponeringen i norska kronor har därför delvis finansierats genom upplåning i norska kronor.

Nettotillgångar i NOK uppgår till 79 Mkr inkl goodwill. Genomslaget på resultaträkningen vid en kursförändring på 5 procentenhet på balansdagen skulle vara -1 Mkr och på koncernens totalresultat 4 Mkr.

Kapitalhantering

Koncernens policy är att ha en god finansiell ställning, som bidrar till att bibehålla investerarens, kreditgivarens och marknadens förtroende samt utgöra en god grund för fortsatt utveckling av affärsverksamheten; samtidigt som den långsiktiga avkastning som genereras till aktieägarna är tillfredsställande. Styrelsen söker uppnå en balans mellan den högre avkastning på eget kapital som möjliggörs med hög belåningsgrad och fördelarna och säkerheten som följer av en stark kapitalbas. Målsättningen är att fortsätta generera avkastning till ägare och nytta för andra intressenter.

Varken moderbolaget eller något av dotterbolagen är föremål för externa kapitalkrav, se även not K18.

Not K21 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

MSEK	2015	2014	2013
Ställda säkerheter för Banklån			
Aktier i dotterbolag	1 686	1 567	640
Företagsinteckningar	30	30	30
Fastighetsinteckningar	3	35	15
Ställda säkerheter övrigt			
Spärrmedel i bank	0	0	0
Eventalförpliktelser	Inga	Inga	Inga

Not K22 Transaktioner med närstående

Koncernens nyckelpersoner består av styrelse, koncernledning och verkställande direktör dels genom ägande i Humana och dels genom rollen som ledande befattningshavare. I närståendekretsen ingår även huvudägaren Air Syndication S.C.A, vilken representeras i styrelsen av Lloyd Perry och Wojciech Goc.

Transaktioner med närstående sker på marknadsmässiga grunder.

Ersättningar till nyckelpersoner

Ersättningen till nyckelpersoner framgår i not Ersättningar.

Lån från närstående

Koncernen har utestående säljarreverser (efterställda lån) till närstående enligt nedan:

Räntekostnad	2015	2014	2013
TSEK			
Air Syndication S.C.A	0	37	33
Styrelse och VD	0	577	755
Summa	0	613	788

Skuld

TSEK	2015	2014	2013
Air Syndication S.C.A	0	402	365
Styrelse och VD	0	6 337	8 314
Summa	0	6 738	8 679

Utestående säljarreverser löstes i sin helhet inklusive utestående ränta i juli 2015. Till närstående utgick en total likvid om 10 079 tkr (424 tkr till Air Syndication S.C.A, 9 655 tkr till styrelse och VD), se även not K18.

Preferensaktier

Koncernen har utestående ackumulerat preferensbelopp till närstående enligt nedan:

Akkumulerat preferensbelopp	2015	2014	2013
MSEK			
Air Syndication S.C.A	760	678	606
Styrelse och VD	37	33	31
Summa	797	711	637

Not K23 Bolag som omfattas av dessa finansiella rapporter

Humana AB är moderbolag i koncernen som inkluderar dotterföretag enligt förteckningen nedan. Samtliga dotterbolag är helägda och har ett räkenskapsår som sammanfaller med moderbolagets.

Företagets namn	Antal andelar	Säte	Kapitalandel %
AB Salboheds Gruppboende, 556754-3912	1 000	Sala	100%
Adventum Specialpedagogik AB, 556387-6753	1 000	Borlänge	100%
Adventum Vård AB, 556330-3030	1 000	Borlänge	100%
Amelius Holmsund AB, 559020-1728	500	Sigtuna	100%
Baggium Vård & Behandling AB, 556747-5230	1 000	Göteborg	100%
Balanshem AB, 556733-8099	1 000	Höör	100%
Barrebacken AB, 556610-6760	108	Stockholm	100%
Behandlingshemmet Källtorp AB, 556668-5979	1 000	Stockholm	100%
Birkelund Barnevernssenter AS, 988145009	275	Eidsvoll, No	100%
Björkvik-Ringsjöhemmet AB, 556435-1889	1 500	Stockholm	100%
Björkviks Vårdhem AB, 556257-3575	2 000	Stockholm	100%
Björntorps HVB-hem AB, 556740-6219	1 000	Stockholm	100%
Cureum AB, 556681-8661	821	Örebro	100%
Davidsbo Fastigheter AB, 556787-3327	1 000	Norberg	100%
Davidsbo Invest AB, 556806-2698	500	Norberg	100%
Davidsbogård AB, 556709-4296	1 000	Norberg	100%
Ekonomibyrån i Wermland AB, 556521-4573	1 000	Filipstad	100%
Fabriken Förändringskonsulterna i Skaraborg AB, 556650-8544	1 000	Stockholm	100%
Familjeforum konsult i Skåne AB, 556687-4227	1 000	Stockholm	100%
Familjeforum Lund AB, 556589-3764	1 000	Stockholm	100%
Familjestödsgruppen i Stockholm AB, 556699-8182	1 000	Tyresö	100%
Familjevårdskonsulterna i Sverige AB, 556733-7349	1 000	Örebro	100%
Habiliteket AB, 556484-2416	1 000	Täby	100%
Hallandshem AB, 556699-6129	1 000	Kungsbacka	100%
Humana AS, 997915038	1 000	Tonsberg, No	100%
Humana Assistans AB, 556605-3996	100 000	Örebro	100%
Human Care Assistanse AS, 914 597 811	3 956	Stjordal, No	100%
Humana Ekeliden AB, 556891-0508	50 000	Örebro	100%
Humana Group AB, 556697-0249	1 478 571	Örebro	100%
Humana Group Holding AB, 556730-0453	1 428 570	Stockholm	100%
Humana Hemtjänst AB, 556919-2718	50 000	Stockholm	100%
Humana Holding AB, 556645-2206	1 000	Örebro	100%
Humana Holding AS, 996808335	252 000	Lier, No	100%
Humana Omsorg AB, 556749-0007	1 000	Stockholm	100%
Humlans HVB AB, 556641-8165	3 000	Ockelbo	100%
HVB Lappetorp AB, 556525-0247	1 020	Trosa	100%
Häggesta 10:1 AB, 556992-5638	100	Stockholm	100%
INOM Innovativ Omsorg i Norden AB, 556782-9105	3 524 259	Stockholm	100%
INOM Innovativ Omsorg i Sverige AB, 556739-6725	1 000	Stockholm	100%
Istriana AB, 559020-2452	1 000	Lund	100%
JOWE AB, 556644-6281	100	Stockholm	100%
KBT Mälardalen AB, 556718-7025	1 000	Stockholm	100%
Krehab AB, 556766-2720	6 000	Sandviken	100%
Lunna Gård AB, 556586-2371	1 000	Stockholm	100%
Löft AS, 982767458	16 920	Tonsberg, No	100%
Neuropsyk i Bollnäs AB, 556543-1516	1 000 000	Stockholm	100%
Nordic Care AB, 556658-8710	1 000	Örebro	100%
Norrbärke Sjukhem AB, 556564-9778	2 500	Stockholm	100%
Oasen HVb & Skola AB, 556420-9608	5 000	Aneby	100%
Oasen Ungdomscenter AB, 556686-2313	1 000	Aneby	100%
Oasen Utbildningscenter AB, 556650-1796	1 000	Aneby	100%
Off.clinic AB, 556625-9429	1 000	Kristianstad	100%
Orana AB, 556353-3966	1 000	Kristianstad	100%
Orana Kristianstad AB, 556714-8878	1 000	Kristianstad	100%

Företagets namn	Antal andelar	Säte	Kapitalandel %
Orana Vård & Omsorg Holding AB, 559012-0159	50 000	Kristianstad	100%
Partnergruppen Svenska AB, 556177-0362	10 000	Stockholm	100%
Plus Assistans AB, 556665-9149	1 000	Örebro	100%
Prompting AB, 556606-5990	200	Stockholm	100%
Ramlösa Social Utveckling AB, 556266-5520	1 000	Helsingborg	100%
Rehabiliteringsbolaget i Mälardalen AB, 556755-5049	1 000	Örebro	100%
Rengsjö Vårdcenter AB, 556383-1857	1 000	Stockholm	100%
Sociala tjänster Sverige AB, 556658-1277	5 000	Stockholm	100%
Storsjögårdens HVB AB, 556335-5780	1 000	Gävle	100%
Södertörns familjevård AB, 556573-0511	1 000	Stockholm	100%
Tiangruppen AB, 556223-5145	2 500	Uppsala	100%
Tibble gård ungdomshem AB, 556632-1757	1 000	Stockholm	100%
TILTAK FOR UNGDOM - AGDER AS, 989649582	1 000	Kristiansand, No	100%
TILTAKSRUPPEN AS, 980110125	200 000	Bergen, No	100%
Ungdomshemmet Hajstorp AB, 556618-0369	1 600	Töreboda	100%
Vassbo Behandlingshem AB, 556449-1602	1 000	Uddevalla	100%
Vidablick AB, 556679-3179	1 000	Helsingborg	100%
Wikmangården AB, 556167-4275	1 000	Stockholm	100%
Våre Hjem AS, 980399699	1 000	Trondheim, No	100%

Not K24 Väsentliga händelser efter balansdagens slut

Den 4 februari 2016 ingick Humana avtal om att överlåta delar av sin hemtjänstverksamhet inom segmentet Äldreomsorg (Sollentuna, Solna och Stockholms innerstad) till Attendo AB. Den totala omsättningen respektive det totala rörelseresultatet för dessa verksamheter för 2015 uppgick till 59 Mkr respektive -7 Mkr.

Den 15:e februari 2016 har extra bolagsstämman fattat beslut om split 45:1, varvid antalet aktier ökat till 29 916 000 A-aktier, 15 965 685 B-aktier och 315 C-aktier. Totalt antal aktier efter spliten uppgår till 45 882 000.

Redovisningsprinciper

P1 Byten av redovisningsprinciper

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder i kraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar med framtida tillämpning planeras inte att förtidstillämpas.

Förändrad presentation i rapporter

Under året har Koncernens resultaträkning ändrats så att förvärvskostnader redovisas bland Övriga rörelsekostnader, se not K4, och Omvärdering av villkorade tilläggsköpeskillning redovisas bland Finansiella intäkter, se not K9, till skillnad från tidigare, då de redovisades på egen rad i Resultaträkningen. Koncernens kassaflödesanalys har som en konsekvens ändrats så att förvärvskostnader ingår i koncernens Rörelseresultat. Jämförelsetalen har uppdaterats i rapporterna för att matcha ändringarna.

P2 Väsentliga redovisningsprinciper

Nya IFRS som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter.

Nyheter eller ändringar med framtida tillämpning planeras inte att förtidstillämpas.

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IFRS 9 innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande ("expected loss") nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. IFRS 9 träder i kraft 1/1 2018 och tidigare tillämpning är tillåten givet att EU antar standarden. EU planerar att godkänna standarden under första halvåret 2016. IFRS 9 bedöms inte komma att få någon betydande påverkan på Humanas redovisning.

International Accounting Standards Board ("IASB") har i januari 2016 beslutat om en ny standard för redovisning av leasingavtal, IFRS 16 Leases, som träder ikraft 1 januari 2019. EFRAG har ännu inte offentliggjort när standarden förväntas antas av EU och därmed kan tillämpas av Humana.

IFRS 16 Leases innebär att en leasetagare redovisar samtliga hyrda tillgångar och relaterade skulder i balansräkningen och att leasetagaren redovisar avskrivningar på dessa tillgångar samt räntekostnader kopplade till de relaterade skulderna i resultaträkningen, dvs. en hantering som motsvarar redovisning av finansiella leasingavtal under gällande standard. Detta är en skillnad från nu då operationella leasingavtal redovisas utanför balansräkningen med upplysning om åtagandet och där leasingavgiften kostnadsförs linjärt över kontraktstiden. IFRS 16 kommer därmed att påverka Humana genom att de operationella leasingsavtal som redovisas i not K6 kommer att redovisas i balansräkningen och leasingavgiften som nu redovisas bland övriga externa kostnader ersätts av en avskrivning av de i balansräkningen redovisade tillgångarna samt räntekostnad kopplad till de finansiella skulderna.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. Syftet med en ny intäktsstandard är att ha en enda principbaserad standard som ska ersätta befintliga standarder och uttalanden om intäkter. Branscher som bedöms påverkas mest är bl a telekom-, programvaru- och bygg- och anläggningsbranscherna. Alla företag kommer dock att påverkas av de nya, väsentligt utökade upplysningskraven. IFRS 15 träder i kraft 2018 och tidigare tillämpning är tillåten givet att EU antar standarden. EU planerar att godkänna standarden i Q1 2016. IFRS 15 bedöms, enligt hittills gjorda analyser, inte komma att få någon betydande påverkan på Humanas redovisning.

Övriga nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon väsentlig effekt på företagets finansiella rapporter.

Klassificering m.m.

Anläggningsstillgångar och långfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Segmentsrapportering

Humana har fyra affärsområden som också redovisas som fyra segment, Individ & Familj, Personlig Assistans, Äldreomsorg samt Norge. Omsättning och rörelseresultat per segment redovisas efter allokering av segmentspecifika kostnader men exklusive kostnader för centrala funktioner. Segmentsredovisningen följer den interna rapporteringen som lämnas till den högste verkställande beslutsfattaren. VD och CFO följer däremot inte upp tillgångar per segment utan följer enbart koncernens totala tillgångar. Se not K3 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

Konsolideringsprinciper och rörelseförvärv

Dotterföretag

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget Humana AB och dess dotterföretag.

Dotterföretag är företag som står under bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande föreligger om moderbolaget är exponerad för rörlig avkastning från sitt innehav och har förmåga att påverka avkastningen genom sitt inflytande.

Ett dotterbolag omfattas av koncernredovisningen från den tidpunkt som moderbolaget får bestämmande inflytande tills dess det bestämmande inflytandet upphör.

Rörelseförvärv

Humana redovisar rörelseförvärv enligt förvärvsmetoden från tidpunkten då bestämmande inflytande erhålls. Köpeskillingen som erläggs i samband med förvärv redovisas till marknadsvärde vid förvärvstidpunkten, liksom förvärvade tillgångar och skulder. Skillnaden mellan köpeskillingen och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och skulder utgör goodwill. Goodwill är årligen föremål för nedskrivningsprövning, se vidare not K5. Vid förvärv där värdet av nettotillgångar överstiger erlagd köpeskillning, sk. förvärv till lågt pris, intäktsförs mellanskillnaden omedelbart i resultaträkningen. Förvärvsrelaterade kostnader kostnadsförs när de uppstår.

Villkorade köpeskillningar redovisas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten och villkorade köpeskillningar som är finansiella skulder och omvärderas vid varje rapporttidpunkt med värdeförändringen i finansiella poster.

Köpeskillingen i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärsförbindelser. Denna typ av regleringar redovisas i resultatet.

Intäkter

Intäkter redovisas när tjänsterna är utförda. Vård- och omsorgstjänster utförs i stor utsträckning i enlighet med avtal med månatlig fakturering. Ersättningen baseras på antal brukare, antal vårdtygn, antal assistanstimmar, antal boendeplatser, antal hemtjänstbesök eller liknande tjänster som koncernen utfört. Ersättning från Försäkringskassan för assistans utbetalas månadsvis i förskott och bokförs som förutbetalda intäkter. I takt med att assistanstjänsterna utförs intäktsförs ersättning motsvarande utförd debiterbar assistanstid.

Personalkostnader

Kortfristiga ersättningar

Ersättningar till anställda redovisas som kostnad när tjänsterna utförts. En skuld för förväntade kostnader för bonusbetalningar redovisas när koncernen har en gällande rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda och förpliktelsen kan beräknas tillförlitligt.

Ersättningar vid uppsägning

Ersättningar vid uppsägning av personal kostnadsförs vid den tidigaste tidpunkten av när företaget inte längre kan dra tillbaka erbjudandet eller när företaget redovisar kostnader för omstrukturering. Ersättningar som beräknas bli reglerade efter tolv månader redovisas till dess nuvärde.

Pensionsförpliktelser

Humana har olika pensionsplaner vilka klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. En avgiftsbestämd pensionsplan är en pensionsplan där koncernens åtagande är begränsat till de fasta avgifter som inbetalas till den aktuella försäkringsgivaren. Pensionspremier hänförliga till avgiftsbestämda planer redovisas som personalkostnader i resultaträkningen i den takt de uppstår.

En förmånsbestämd pensionsplan är en pensionsplan som inte är avgiftsbestämd. Humanas förmånsbestämda åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige (ITP2) tryggas genom försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Koncernen har i likhet med övriga svenska företag inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan.

Koncernen har gjort vissa pensionsutfästelser, vilka tryggas genom kapitalförsäkring. Pensionsåtagandet inklusive särskild löneskatt motsvarar värdet av tillgångarna i kapitalförsäkringen vid varje tillfälle

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter består av räntointäkter och i förekommande fall utdelningsintäkter, samt vinst vid omvärdering eller avyttring av finansiella instrument.

Finansiella kostnader består av räntekostnader på lån, inklusive periodiserade transaktionskostnader, förlust vid värdeförändring eller avyttring av finansiella instrument.

Valutakursvinster och valutakursförluster redovisas netto.

Räntointäkter och räntekostnader redovisas enligt effektivräntemetoden medan utdelningar redovisas i resultaträkningen när rätten att erhålla utdelning fastställs.

Leasing

Operationella leasingavtal

Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden. Förmåner erhållna i samband med tecknandet av ett avtal redovi-

sas i årets resultat som en minskning av leasingavgifterna linjärt över leasingavtalets löptid. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer.

Finansiella leasingavtal

Leasingavtal som är finansiella redovisas som anläggningstillgångar vilka skrivs av enligt principer för Materiella anläggningstillgångar, respektive finansiella skulder i balansräkningen. Leasingavgifterna fördelas mellan räntekostnad och amortering på den utestående skulden. Räntekostnaden fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer.

Redovisning av sale and leaseback transaktioner

En sale and lease back-transaktion (SLB) är till sin form en försäljning av en tillgång enligt ett köpeavtal och en efterföljande lease av samma tillgång med den ursprungliga ägaren som leasetagare. Redovisningen av en sådan transaktion är beroende av hur leasingtransaktionen klassificeras, denna bedömning följer de sedvanliga principerna för klassificering av leasingavtal.

Om en sale and lease back transaktion ger upphov till ett finansiellt leasingavtal redovisas belopp varmed försäljningsbeloppet överstiger bokfört värde (realisationsvinst) inte direkt i säljarens resultaträkning utan periodiseras linjärt över leasingperioden.

Om en sale and lease back transaktion ger upphov till ett operationellt leasingavtal redovisas det belopp varmed försäljningsbeloppet överstiger bokfört värde (realisationsvinst) i den period under vilken försäljningen sker, förutsatt att transaktionen baseras på verkligt värde. Koncernen bedömer att alla SLB-transaktioner har eller kommer att genomföras på armslängds avstånd till ett pris som motsvarar ett verkligt värde.

Intäkter hänförliga till sale and lease back-transaktion redovisas som intäkter på tillträdesdagen om inte risker och förmåner övergått till köparen vid ett tidigare tillfälle. Kontrollen över tillgången kan ha övergått vid ett tidigare tillfälle än tillträdesdagen och om så har skett intäktsredovisas fastighetsförsäljningen vid denna tidigare tidpunkt.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Till aktuell skatt hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte i koncernmässig goodwill och inte heller för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatte-regler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill uppstår vid rörelseförvärv när erlagd köpeskilling överstiger verkligt värde av identifierbara nettotillgångar i förvärvat enhet. Goodwill skrivs inte av utan är föremål för nedskrivningsprövning, se nedan Nedskrivningar. Se vidare not K12.

Beträffande goodwill i förvärv före den 1 januari 2012 har koncernen vid övergången till IFRS inte tillämpat IFRS retroaktivt utan det per denna dag redovisade värdet utgör fortsättningsvis koncernens anskaffningsvärde, efter nedskrivningsprövning.

Övriga immateriella tillgångar

I samband med rörelseförvärv utvärderas i vilken utsträckning det finns identifierbara immateriella tillgångar som ska redovisas skilt från goodwill, såsom Kundrelationer, Varumärken, Kundkontrakt eller annat. Därtill redovisar Humana aktiverade utgifter för systemutveckling och licenser som tillgång.

Övriga immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar (se nedan) och eventuella nedskrivningar (se redovisningsprinciper).

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i årets resultat linjärt över beräknad nyttjandeperiod, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Nyttjandeperioderna omprövas minst årligen. Goodwill prövas för nedskrivningsbehov årligen och dessutom så snart indikationer uppkommer som tyder på att tillgången ifråga har minskat i värde. Immateriella tillgångar med bestämbara nyttjandeperioder skrivs av från den tidpunkt då de är tillgängliga för användning. De beräknade nyttjandeperioderna är:

– systemutveckling och licenser	5–7 år
– kundrelationer	5–7 år

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar, som huvudsakligen består av rörelsefastigheter, redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Materiella anläggningstillgångar som består av delar med olika förväntad nyttjandeperiod behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar.

Anskaffningsvärdet för finansiella leasingavtal är det lägsta av leasingobjektets verkliga värdet och nuvärdet av minimileaseavgifterna vid ingången av avtalet.

Vinst eller förlust vid avyttring eller utrangering av en tillgång redovisas i resultaträkningen som övrig rörelseintäkt/-kostnad.

Utgifter efter förvärvet

Tillkommande utgifter aktiveras endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med utgiften kommer att komma företaget till del. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avskrivningsprinciper

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Leasade tillgångar skrivs även de av över beräknad nyttjandeperiod eller över den avtalade leasingtiden, om den är kortare. Mark skrivs inte av.

Beräknade nyttjandeperioder;

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

– Stomme	40–100 år
– Stomkompletteringar, innerväggar m.m.	20–40 år
– Installationer; värme, el, VVS, ventilation m.m.	25–40 år
– Yttre ytskikt; fasader, yttertak m.m.	20–70 år
– Inre ytskikt, maskinell utrustning m.m.	10–25 år
– inventarier	5–10 år
– Investering annans fastighet	kontraktstiden

Använda avskrivningsmetoder, restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

Nedskrivningar

Koncernens redovisade tillgångar bedöms vid varje balansdag för att avgöra om det finns indikation på nedskrivningsbehov.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Om indikation på nedskrivningsbehov finns beräknas tillgångens återvinningsvärde (se nedan). För goodwill, andra immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod och immateriella tillgångar som ännu ej är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet dessutom årligen. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång, och dess verkliga värde minus försäljningskostnader inte kan användas, grupperas tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden – en så kallad kassagenererande enhet.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning redovisas som kostnad i årets resultat. Då nedskrivningsbehov identifierats för en kassagenererande enhet fördelas nedskrivningsbeloppet i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning av tillgångar som ingår i IAS 36 tillämpningsområde reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Preferensaktier

Preferensaktier redovisas som eget kapital när villkoren ger att det inte finns en oötkalleg skyldighet för Humana att återbetala med kontanter.

Emitterade preferensaktier kan inte lösas in på innehavarens begäran och medför heller inte någon kontraktuell skyldighet för bolaget att betala utdelning. Utdelning på preferensaktierna betalas endast efter beslut av bolagsstämman. Preferensaktierna har därför klassificerats som eget kapital.

Resultat per aktie

Beräkningen av resultat per aktie, före och efter utspädning, baseras på årets resultat justerat för ränta på preferensaktierna och på det vägda genomsnittliga antalet stamaktier utestående under året.

Avsättning

En avsättning skiljer sig från andra skulder genom att det råder ovisshet om betalningstidpunkt eller beloppets storlek för att reglera avsättningen. En avsättning redovisas i balansräkningen när det finns en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Avsättningar görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen.

Förlustkontrakt

En avsättning för förlustkontrakt redovisas när de förväntade fördelarna som koncernen väntas erhålla från ett kontrakt är lägre än de oundvikliga kostnaderna att uppfylla förpliktelseerna enligt kontraktet.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan främst likvida medel, derivat och kundfordringar. På skuldsidan återfinns bl a leverantörsskulder, låneskulder samt derivat.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En fordran redovisas när bolaget presterat och en avtalsenlig skyldighet föreligger för motparten att betala, även om faktura ännu inte har skickats. Kundfordringar redovisas när faktura har skickats. Skuld tas upp när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura ännu inte mottagits. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld netto redovisas endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt en avsikt att reglera posterna netto.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, dvs den dag då bolaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

Denna kategori består av derivatinstrument (ränteswappar och ränteoptioner) som ingår i undergruppen finansiella tillgångar som innehas för handel. Finansiella tillgångar i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i årets resultat.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kundfordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet

Denna kategori består av finansiella skulder som innehas för handel, vilken omfattar koncernens derivat, samt villkorade tilläggsköpeskillingar, vilka skall redovisas i denna kategori. Förändringar i verkligt värde redovisas i årets resultat.

Andra finansiella skulder

Lån samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Nedskrivningar av lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om de tidigare skälen till nedskrivningar inte längre föreligger och att full betalning från kunden förväntas erhållas.

Nedskrivning av finansiella tillgångar

Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva bevis på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning. Objektiva bevis utgörs dels av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet, dels av betydande eller utdragen minskning av det verkliga värdet för en investering i en finansiell placering klassificerad som en finansiell tillgång som kan säljas.

Företaget klassificerar kundfordringar som osäkra när dessa har förfallit till betalning sedan mer än 90 dagar. Fordringarnas nedskrivningsbehov fastställs utifrån historiska erfarenheter av kundförluster på liknande fordringar.

Eventualförpliktelser

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser utom koncernens kontroll eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Revisorsrapport avseende historisk finansiell information

Till styrelsen i Humana AB, org. nr 556760-8475

Vi har utfört en revision av de finansiella rapporterna för Humana AB på sidorna F-2 till F-22, som omfattar koncernens balansräkningar per den 31 december 2015, 2014 och 2013 och koncernens resultaträkningar, rapporter över totalresultat, kassaflödesanalyser och redogörelser för förändringar i eget kapital för var och ett av dessa år under treårsperioden som avslutades 31 december 2015, samt ett sammandrag av väsentliga redovisningsprinciper och andra tilläggsupplysningar.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för de finansiella rapporterna

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att de finansiella rapporterna tas fram och presenteras på ett sådant sätt att de ger en rättvisande bild av finansiell ställning, resultat, förändringar i eget kapital och kassaflöde i enlighet med International Financial Reporting Standards så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen och kompletterande tillämplig normgivning. Denna skyldighet innefattar utformning, införande och upprätthållande av intern kontroll som är relevant för att ta fram och på rättvisande sätt presentera de finansiella rapporterna utan väsentliga felaktigheter, oavsett om de beror på oegentligheter eller fel. Styrelsen ansvarar även för att de finansiella rapporterna tas fram och presenteras enligt kraven i prospektförordningen 809/2004/EG.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om de finansiella rapporterna på grundval av vår revision. Vi har utfört vår revision i enlighet med FARs rekommendation RevR 5 Granskning av finansiell information i prospekt. Det innebär att vi följer FARs etiska regler och har planerat och genomfört revisionen för att med rimlig säkerhet försäkra oss om att de finansiella rapporterna inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar.

En revision i enlighet med FARs rekommendation RevR 5 Granskning av finansiell information i prospekt innebär att utföra granskningsåtgärder för att få revisionsbevis som bestyrker belopp och upplysningar i de finansiella rapporterna. De valda granskningsåtgärderna baseras på vår bedömning av risk för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna oavsett om de beror på oegentligheter eller fel. Vid riskbedömningen överväger vi den interna kontroll som är relevant för bolagets framtagande och rättvisande presentation av de finansiella rapporterna som en grund för att utforma de revisionsåtgärder som är tillämpliga under dessa omständigheter men inte för att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innebär också att utvärdera tillämpligheten av använda redovisningsprinciper och rimligheten i de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort samt att utvärdera den samlade presentationen i de finansiella rapporterna.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som underlag för vårt uttalande.

Uttalande

Enligt vår uppfattning ger de finansiella rapporterna en rättvisande bild i enlighet med International Financial Reporting Standards så som de antagits av EU av Humana AB koncernens ställning per den 31 december 2015, 2014 och 2013 och koncernens resultat, redogörelse för förändringar i eget kapital och kassaflöde för var och ett av dessa år under treårsperioden som avslutades 31 december 2015.

Stockholm den 9 mars 2016

KPMG AB

Petra Lindström
Auktoriserad revisor

Adresser

HUMANA AB

Huvudkontor

Warfvinges väg 39
112 51 Stockholm
Telefon: 08-599 299 00
www.humana.se

JOINT GLOBAL COORDINATORS OCH JOINT BOOKRUNNERS

Carnegie Investment Bank AB

Regeringsgatan 56
103 38 Stockholm
Telefon: 08-5886 8800
www.carnegie.se

Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ)

Kungsträdgårdsgatan 8
106 40 Stockholm
Telefon: 08-763 80 00
www.seb.se

JOINT BOOKRUNNERS

ABG Sundal Collier AB

Regeringsgatan 65
103 89 Stockholm
Telefon: 08-5662 8600
www.abgsc.se

DNB Bank ASA, filial Sverige

Regeringsgatan 59
105 88 Stockholm
Telefon: 08-473 41 00
www.dnb.se

LEGAL RÅDGIVARE TILL HUMANA

Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB

Norrlandsgatan 21
Box 1711, 111 87 Stockholm
Telefon: 08-5950 6500
www.mannheimerswartling.se

LEGAL RÅDGIVARE TILL JOINT GLOBAL COORDINATORS OCH JOINT BOOKRUNNERS

Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB

Hamngatan 2
Box 5747, 114 87 Stockholm
Telefon: 08-670 66 00
www.gda.se

REVISOR

KPMG AB

Tegelbacken 4A
Box 16106, 103 23 Stockholm
Telefon: 08-723 91 00
www.kpmg.com

Alla har rätt
till ett bra liv.
Ja, *alla*.

